

ס פ ר

צעז"י.

הוצאת והכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

זכרון אלעזר

יכיל צקרבז דרשות ואגדות קורות ותולדות הגאון
קדוש ישראל סר התורה ונאור הגולה רבינו הגדול
כקש"ת נו"ה **אלעזר לעוו ז"ע** צעל מחבר
ספרי **שמן רקח** וס"ק, אשר כיהן פאר צפילן,
טריטש, ראשצורג, פילזען, וקלחטוי, ניקולאש,
כאטעווי, ושם חלקת נוחוקק ספון צשנת ע"ט לינוי חייו.

גם רשומתי פא למזכרת צקינור תולדות וקורות צנו
הגאון **שערי תורה**, וצנו הגאון **דברי ירמיה**,
וצנו הגאון **פקודת אלעזר** וקלת ד"ת ונחם
כדי סיהי שפחותיהם דוצצות צקצר וזכותם יגן עלינו.

קדרתיו לרגל תקופת שנת המאה נניס פטיירת רבינו
הגדול צעל שוון רקח סנפטור ציוס כ"ז סצט תקל"ז
לפ"ק, — ויולא לאור ע"י נכדו
הק' מנחם מענדל גליק

שנת תרצ"ז לפ"ק.

האדרעסקע להשיג את הקפר:

Glück Elemér Tarcál. (Ungarn)

נדפס דפוס המסוזה והמפואר של
נו"ה"ר **בנימין פריעדמאן** כ"י **מישקאליץ** י"ז.

NYOMATOTT FRIEDMAN BÉNI VILLANYERŐRE BERENDEZETT KÖNYV-
NYOMDÁJÁBAN MISKOLC SZÉCHENYI U. 77. — 1937.

צ"ה. ואלה הדברים ש"צ הרצני הגביר המפורסם כמו"ה שמואל
יעקב גרס"ק כ"י מליהעל צן הרצני המופלג בחי"ס כמו"ה
משה פ"ה חתן הגה"ק דברי ירמ"י ז"ע.

גדולים הד"קים צמיתתן יותר מצמייתן בן חורו רז"ל וכן רא"ו
צענינו אלל אצותי הגה"ק זלוק"ל כי אף שזה מלא סנה
חלק וצצר מלא אפר נכזה כר חלקים רצני הגדול צעל **שמן**
רקח עכ"ז אורו יזרח עלינו גם היום להיות לנו לעינים, והנה אורה
לד' על רוצ חקדיו ענודי ענודי עד היום, וצדק שמו שהגיפני ליום
הזה, מה נכבד לי היום הזה בהגלות מפני ידי חס חלקים אל"ז
הגז"ל אשר כתב צירו הקדושה עלי ספר, וחלק ח' מצי"ק אלו ח"י
מונה תח"י ונהגתי זה טובת עין ונחתי אותם לקדרם ולתו"ל עולם
עם יתר הכתבים אשר היו ציד המקרה, גם נחתי לבקש מולא כדי
שלא יה"י תורה חמומה וגנוזה, גם דברתי על לב המקדר לקדר ח"ה
דברים מהכתבים המונחים ת"י, מאל"ז הגה"ק **שערי תורה**
דברי ירמ"י, פקודת אלעזר ז"ע, כי תולדה צעקוס אל
קאי וצודאי ישמח אל"ז צע"ה"צ בתורה יו"ה וכלום אדם מתקנא צצנו
ותלמידו, ועוד ידי נטוי"י חס יגזור ד' צחיים לקדר צ"י ת"ח יודע
ומצין את כל הבי"ק אשר ת"י עאל"ז השער"ה ז"ל, ועתה אשא אל
השמים ידי יחזק ד' את כחי ויאמץ חילי ואראה זרע צדק ירא ד'
וחבות אל"ז הד"קים הקדושים אשר נקרו נפסם ומאודם לש"ס ולתו"ה"ק
יעמוד לי ולציתי זו אשתי וצני ס"י ויצדק ד' אותנו צחיים טובים
דשבים ורעננים וחלת התורה לא ימוס מפנינו ומצי זרענו ע"ע אמן.
פה איהעל כ"ז סצט תרל"ז לפ"ק.

הק' שמואל יעקב גראם

אמר המו"ל כל מי סיקנה זה הקפר יקנל עוד לאחר ח"ה ימים
מעטים יריעה אחת וסס יה"י כחצו תולדות האקספה
הלפענפענארים אשר ה"י צקאנעו צרגל תקופת סנת המאה, גם סס
כל הנד"צים אשר כתבו את סעס לזכר עולם הוך הקפר הזה אשר
כיננו מנהלי החברה, זכרון השען רקח"י צקאנעו לכבוד רצס הגה"ק ז"ל.

ועל הטוב יזכר ס"צ הנגיד המפורסם כמו"ה פנחס יודל צלוי כ"י
מפנקס, וס"צ הרצני הנגיד המפ"י מו"ה יחיאל לעוו כ"י נכדי
סס"ר אשר נתנו סך מקוים להדפסת הספר, — ואת כלום אחי
היקרים ה"י חנכי מצקס ה"ה אחי הנגיד מו"ה ילחק, מו"ה חנוך,
כה' נתן, החריף המופלג מו"ה יחזקאל, הצי המאוד כה' ירמ"י,
הצי ארי"ה, והצי אלעזר, ואחותינו ליצא עטיל סיתיו צטוב ונפיעים
וספע צרכה והללמה יחול על ראשם מעתה ועד עולם אמן סלה.

ה ק ד מ ה

יְקִיד הָאוֹמָה וְקִיּוּמָה הַנִּלְחָמִי הוּא עַד עַל גְּבוּרַת ד' וְעוֹלָם יִכְלֶהוּ
 וְעַל יד"י יִכְיֶהוּ כָּל יוֹשְׁבֵי הַצֵּל וְסוֹכְבֵי הָאָרֶץ כִּי אֵךְ צָנוּ צָמַר ד'
 לַמַּמְלָכָה כְּהִנִּים וְגוֹי קָדוֹשׁ מְכַל הָעַמִּים אֲשֶׁר תַּחַת הַשָּׁמַיִם כִּי מִי גוֹי
 גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרוֹבִים אֵלָיו כְּד' אֱלֹקֵינוּ צָכַל קִרְאָנוּ אֵלָיו וְהָיָה
 שְׁעִמְדָה לְאֻזְתֵּינוּ וְלוֹנוּ צָכַל דוֹר וְדוֹר כֹּאֲשֶׁר רַבִּים קָמִים עָלֵינוּ וַיִּחְרְקוּ
 שָׁן לְכַלּוֹתֵנוּ וְהַקְצִיָּה מִלֵּילָנוּ מִיָּדָם, שְׁאֵלְמָלָא הַקְצִיָּה עוֹזֵר לָנוּ הַאֵיךְ
 אֹמֶה קִטְנָה הַמַּעֲט וּבָכַל הָעַמִּים כִּשֶׁה אֶחָד צִין זֹאצִּים רַבִּים יִכְלֶה
 לַהֲתַקִּיִּם אִם לֹא כִי לִירֵנוּ עֲזָרָנוּ וְהֵן הֵן גְּבוּרָתוֹ וְהֵן הֵן כּוֹרְאוֹתָיו
 כְּמִשׁ זֵל, כִּי הִנֵּה מֵאֵת אֲשֶׁר הֵחֵל הָאֵלֶם לְרוֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וַיִּרְצוּ
 וַיַּעֲלֵמוּ צִמְחֹד מֵאֹד וְהַמְלָא הָאָרֶץ מִגִּיִּים רַבִּים וּפְדִירִים מְלִכֵי קִדָּם
 כְּעִמְלֹק מְלָרִים קִיחוֹן וַעֲיָג צָכַל יוֹן פֶּדֶס וּמְדֵי כּוֹלֵם נִמְחָז מֵהַמַּת סוֹמֵי
 סָמִיט אֵל הָרוֹשׁ הַנֶּשִׁי אֵין זָכַר לָנוּ בְּסֵם רַשְׁעִים יִרְקָצַ צַעֲפֵר יְקוֹדֵם,
 עַד שֶׁרַבִּים מַעֲמֵי הָאָרֶץ וְנִהַם חֲכָמֵי הָאוֹמָה יוֹדְעֵי הַצִּיּוֹת כּוֹפְרִים
 לְגִמְרֵי צִמְחֹת הַגִּיִּים הַחֵם, וְזֶה הוּא מַפְנֵי בַּצִּרְנָה הַיָּמִים אֲשֶׁר זָכַרְם
 מִן הָאָרֶץ פֶּדֶס הַהַפְּסוּדָה הָאָרֶץ וְנוֹט הַהַמּוֹטָה מְלִכּוֹתָם וְהָיָה לְחִרְצָן
 עֵילָם לֹא תִצְנֶה עֵידָה, לֹא כֵן. מִלֵּק ד' עָמֹד יַעֲקֹב צָכַל נִחְלָתוֹ יֵקֶף שָׁזָה
 בְּחֻלְפִים בָּהֶם וְקָדֵשׁ אֵל חֲרָצ וְנִחְרַחְקָנוּ מֵעַל אֲדָמָתוֹ וּמִגִּילָה לְגוֹלָה
 הִלְכָנוּ מִדְּמֵי אֵל דְּמֵי לְרוֹת רַבּוֹת רַדְפֵינוּ מִחוּץ שְׂכֵלָה חֲרָצ וּמִחֲדָרִים
 חִימָה חֲסִידָה גְּדוּלָה נִפְלְתָה עָלֵינוּ וְלֹא מִלְּאָנוּ מִנִּיחַ לִבָּךְ רַגְלֵינוּ עָלֵינוּ
 יִשְׁאָגוּ כְּפִידִים יִצְרָנוּ קִשְׁתָּם עִבִּי לֹא הִפֵּר אֶת צְרִיתוֹ אֲחֵנוּ וַיִּקָּם לָנוּ
 מוֹשִׁיעִים כְּמוֹ שֶׁהַצִּיּוֹתָנוּ וְאֵף גַּם זֹאת צִיּוֹתָם צִאָרֶץ אֲוִיצִיהֶם לֹא
 מִחֲקָהִים וְלֹא גִעְלָהִים לְכַלּוֹתָם לַהֲפֵר צְרִיתָ אֶחָד כִּי חֲנִי ד' אֵל, כִּי
 צָנוּ צָמַר ד' לָעַם קְבוּלָה מְכַל הָעַמִּים, יִשְׂרָאֵל הוּא חֵי וְקִיָּים לַעַד וּלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמֵי, אֵין הַקּוֹמָה לְעוֹלָם אֵלֶּה צִשְׁצִיל יִשְׂרָאֵל, צִזְכּוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל
 הַעֵילָם נִיזוֹן, וְיִשְׂרָאֵל הוּא עָמֹד הַעֵילָם אֲנִין שֶׁהִי תֵל שְׂכַל פִּיזָה פּוֹרִים
 אֵלָיו, אִם לֹא יִשְׂרָאֵל חֲזִיקָה שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא יִסְבּוּ צִלְכָתָן שָׁמַיִם כְּעֵשֶׁן
 יִמְלָחֵי וְאָרֶץ כְּגִד הַצֵּלָה הָרִים וּגְבוּרָתָה יִרְעֻבוּ וְאֲרָזֵי הַלְצָתָן יִמָּקוּ
 הַשָּׁמַיִם יִשְׁקָף אֲוִירוֹ וְהָאֲדָמָה לֹא הֵאָן פֶּדֶס יִשְׂרָאֵל הוּא אֲנִין צוֹחֵן מִמֶּנּוּ
 יִהְיֶה מִמֶּנּוּ פֶּסֶח הוֹד וְהִדֵּר לְעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל חֵי וְקִיָּים.

אולם צָכַל עַתָּה וּצְכַל זְמַן יֵד הַשָּׁרִים וְהַקְבָּרִים הִתֵּה צִמְעַל הַזֶּה
 רַחֲשׁוֹת הִיָּה חֲכָמֵי גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צָכַל דוֹר וְדוֹר וְדוֹרָשׁוֹ
 וְקִפְדֵינוּ כּוֹזָא נֹחַ רַחֲשֵינוּ הֵם הַחֲיִירוֹ לָנוּ כִּהְיָ יוֹשֵׁר הֵם הַעֲבוּדִים
 עַל הַפְּקָדִים לַמַּשְׁמֶרֶת הַהוּרָה וַיִּרְאֵה וּלְמַשְׁמֶרֶת הַדָּם הַמָּה עָמְדוּ לָנֶם
 לַהֲמוֹקֶם צִקְרָצ עַם רַצ לַהֲמוֹת לֵהֶם הַדָּרֶךְ הַיִּשְׂרָה לְאֲמֹר זֶה הַדָּרֶךְ
 אֲשֶׁר הִלְכָה זֶה כִּי צִאָרָה תִּרְאֻ אֹרֶךְ כֹּאֲשֶׁר קוֹרֹת עַם יִשְׂרָאֵל יִגִּידוּ
 לָנוּ כִּי צָכַל זְמַן אֲשֶׁר הָיָה יִשְׂרָאֵל מַשְׁעֲבָדִים אֶת לָצֵם לְאֻצִּיהֶם סִצְשָׁמִים
 וְקִצְנוּ

וקצלו עליהם צול מלכותו ועול השורה המקורה מדור אל דור אז
היו סלויס ושקטיס בחין מחריד גדלו והלליחו גם עשו פרי קידש
הילוליס, לא רק בזמן שהשכים כתיקונן וישראל סרוין על אדמתן, לא
רק כשהי' המקדש על מכונו ועיר הקודש צנוי' על חילת אצל גם
אחרי שכשנה ארון חלקים ונחרצ הצית וכסרק סאילס ואנחנו צגולה
גולה וקירה עכ"ז כאשר היטבנו דרכנו נראה ד' לנו ויתבנו לחן
ולחסד צעירי מלכי הגוים האם, ויתנו לנו מקום לשבת עם נחלת סדה
וכרם כי מה ד' א' שאל מעמד כי אם ליראה אותו ולשמור את
מלותיו, ומה לו לאב שהגלה את צביו גם צגלות סמר הזה אם אנו
עומדים צנקיון נגד פגעי הזמן ועומדים על תוסמר לחזק ידים לעשות
חיל צהריק אזי אינו מגיע שום נזק לפי' כי שמוע מזנח טוב
להקריב מחלצ חיליס, רק לנו מגיע נזק כי סקרנו כל טוב צמורצן
עירנו ושוממות מקדשינו כי יטל כל כבודינו גאון עוזינו וממך עיינו
הורם הנזר והסר העטרה, אשר אמרנו צללו נח" צגויס כלכד
צשחיתותם, ואזי לו לצן סנגלה מעל סלחן אציו אצל צלעדי זה גם
עתה שמוע פרס" ככפ" ואזר סחללחם זרחה עלינו וזה כלל גדול
סאין מעמד והקומה לישראל צין גויי סארץ רק כששומרים סהורה
אשר היא כחומה צלורה מגדל עוז מפני אויב ומתנקס, לא יעריץ
ולא יפחדו מקול מחרק ומגדק כי ד' ילחם לנו ומן השמים ילחמו
סכוכים ומקילותם, ובזמן שישראל צי'ין רלונו סל מקום אז נאמר
מלותם השמים אל תחנה.

וע"כ הפח רוחם סל סחפסייס צומנו אלה סצוטחים על חילס,
ויהימרו צעלסם לאמר מלאתי און לי סעזו ידי סרוס ימיני
כי לו זרוע עם צורה, הוי עטרת גלות על מי צטחם על משענת
קנה ראיץ סוא סשועת אדם קר לינו מעליכם כי ס"ס אינו סגור
צפיכם לא העלו ולא תלחמו כי לא תלליחו כי אין ד' צקרצכם סלה
נראה צצר כוכצא ארז אדיר צין עצותיס למרתו גצור ערין ואי'ס
מלחמה וכל לצאותיו אשר העזו והכח אהם וסאגה להם כלציה עכ"ז
מה עלתה צהם כילס נפלז צרך לפני המון חיילות אנד"יינוס קיסר
על סצטחו צרצ כחם ואמין רוחם ולא סמו צד' כקלם — אצל צלח
זה כשירים היו סומרי תורה וטורי מלותיה, רק צזו העזו לעשות כי
לא סמו צד' מצטחם, ומכסיכ אלו סחפסייס פורקי צול תורה ומלית
לגמרי, הירלה ד' אותם או הישא את פניהם סחפץ לד' צעלות
וצחיס למה לי רוצ צחיסם יאמר ד' חדשיכם ומועדיכם סנאה נפסי
קטורת זרה היא לי היו עלי לעורה כלאיפי נסוא, אל סחמינו צרע
ואל סצטחו צאלוף האומר כי אפסר לישראל להיות לאום צפני
עלמה ככל גויי סאריות אף צלי דת ותורה, הי' לא סה" יאמר ד'
ציד חזקה וצחמה ספיכה אמלוק עליכם ראו עתה כי איני אנוי סרף
ואין מידי מלי, אם ד' לא יצנה צית סוא עמלו צוכיו צו, אל סשעמ
ישראל אל גיל צעמים סגם סמה נענה לעם אחד צין סעמים כי
אם

אם ד' לא ישמור עיר שוא שקד שומר, ואמרו צמדרש הקול קול יעקב והי'דים ידי עשו צמזן שקולו של יעקב מלוי צבתי מדרשות אין הי'דים ידי עשו — והתורה מכרזת ואומרת פן האכל ופצצת וצתים טושים הצנה וישנת וכל אשר לך ירצה ורם לצנך ושכחת את ד' ואמרת כחי ועולם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, — ואם האמר ואיך נדע את הדבר אשר דיברו ד' אולי יראה ד' צמעשיהם וזך וישר פעלם, אומנם איהא צשה"ש אם לא חדעי לך היפה צנשים לאו לך צעקצי האלן ורעו את גדותיך על משכנות הרועים כמס"פ רצור צטוצ טעם צס"ס צס"ס דרוש ח' דהיל"ט מכוונה צסם אשה טוזה והיל"ר צסם אשה רעה והיל"ר המסית לאדם אינו מסית לחטא גדול הנראה רק מראה לו פנים כאלו היא מלוא [כנודע הפירוש סומע מושם מלי מחייב מושם לוצע ופ" צתיס' דאשומט דעלמא קאי והיינו היל"ר מושם מלי מחייב עז"א מושם לוצע שלוצע העצרות ועושה אותם למלות] וז"ש אם לא חדעי לך היפה צנשים כלומר שלא חדע איזה דרך ישבין אור אם כדברי היל"ט או כדברי היל"ר כי גם היל"ר אומר שהוא מלוא איז לאי לך צעקצי האלן היינו הלדיקים — שמשמין עלמן לעקצ וסוף — ורעי את גדותיך היינו הצנים הקטנים על משכנות הרועים צצהכ"כ וצצ"מ המכונים כן, כמ"ס רז"ל והשיצום צין צרכי הי"ה, אי לך ארץ שמלכך בער מנוער מן המלות אשרך ארץ שמלכך צן חורין אין לך צן חורין אלא מי שעוסק צתורה ועבודה, כי כל המקבל עליו עול תורה מעצדין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ כידוע והם הת"ח גדולי התורה והיראה המה יהיו לעינים הם יורו למו הדרך אשר ילכו צה ילכו ולא יעפו ירולו ולא יגצו כי טובח ד' דרכם ואורחות לדיקים כאור כוגה הולך ואור עד ככון היום, אבל דרך רשעים צאפלה לא ידעו צמה יכשלו ואחריהם מרה כלענה חדה כחרצ פיות ויאכלו מפרי דרכם ומעלילותיהם ישצבו משוזה פחיים מהרגם ושלוח כקילים האצדה, והמשכילים יזהירו כזוהר חרקיץ ומלדיקי הרצים ככוכבים לעולם ועד.

אשר ע"כ חיובא רמיא על כל אחד ואחד לתת חזון קשצת להקדושים אשר צארץ החיים המה צכל דור ודור ולהתאצק צעפר רגליהם לעשוה אצו כאפרכסה לשמוע דברי חלקים חיים, ואל יאמר כי הימים הראשונים היו טושים מאלה כי מנהיגיהם היו קדושים וטהורים, לא כן עתה צדור יתום אצד חסיד מן הארץ וישר צאדם אין כי לא מחכמה שאלת על זה, כי פרנס לפי הדור ואין לך סופט אלא צצימיק, וסקל הכתוצ שלשה קלי עולם בשלשה חמורי עולם — ולמודך גדען צדורו כמסה צדורו יפתח צדורו כסמאל צדורו ומרש"ה הקצ"ה לאדה"ר דור דור ודורשי ומונהיגיו וחכמיו וקופריו לומר לך שאי אתה רשאי להרהר אחריהן, וצלצד סיה" יראת שמים חתולמו והן יראת ד' היא חכמה שאין לו להקצ"ה צעולמו אלא אולר של יראת

יראת שמים צלצד כמו ששנינו צפירקי דחקידי כל מי שיראת חטאו קודמת להכמתו חכמתו ונתקיינה ור' ינאי הכריז חבל על דלית ל" דרהא ותרשע לדרתא עמיד חזקן מזה שיראת ד' לריבה להיות קדושה צומן נחכמת התורה, וכל הנביאים וסופרים ותנאים ואמוראים וגאונים שעמדו להן לישראל וימית יופיע צן כון עד היום מלצד עולם גדולתם צהורה ונחכמה כאשר העיקר אללנו כמיש הרמזים שאין השכינה שורה אלל על חכם גבור ועשור, — וגבור היינו כוצא את ילדו — מלצד זה היו גדולים צ"ש היו יראת הרוממות כי לולא זה לא היו זוכים לכל אשר זכו, ועל זה הנטיחנו ד' ע"י משה נביא מקרבך כמנזי יקום לך ד' חלקיך אליו תשמוצן.

בבל

החזיון ובבל הנוראה הזה הי' אלל אל"ז הגדולים מאורי הגולה צעמ"ק שמן רוקח בערי תורה, דברי ירמ"י פקידה אלעזר היוצאים ראשונה צמלכיה אלגודים ולמודים תורה וגדולה צמקום אחד, קר וגדול היו צישראל, וידע כל ישראל מקלה הארץ ועד קליהו כי נאמנים היו לד' צהורתם ויראהם הטהורה, ואקפדה נא כמו מלת אשר החל העולם להשתמש צהורם המזהיק מקיף העולם ועד קיפו למען ידעו דור אחרון צבים יולדו יראו יקינו ויקפרו תפארת עין ורוממות גבורה חכמי חיל ראשי הגולה ז"ע כדי שילמדו דורות הצאים ויאמרו מהי יגיעי מעשי למעשה חצות העולם וידעו כי נביא הי' צתוכס, ועכ"ז חפס קלהו תראו וכולו לא תראו כי קר כח המשיג וצפרקי מעומק המושג, ולק גם זאת שגלוי וידוע לכל יודע ונזקן סלתאר הולדות וההלוכות מי חיש משנים קדמוניות משרידי ספירים מפזרים ומפזרים דומה לצייר חזון אשר יראה לצייר איזה תמונה אשר איננה לנגד עיניו רק מהשערות צלצד ושמעיות בכל חריליהו לא יועיל להיות מלככהו נקי מכל מוס רע, וכמ"כ אללי שלא זכיתי לנשק עפרות הגלי זקני ז"ע, אמנם אם לא ראיתי את הארי החי ראיתי את רצלי ספרדים היקרים המוקולאים צפו ומנפת ל"פים ובצד ידענו כי האדם כעץ השדה הנהו וכאשר אם נדע מן העץ מינו וטצנו כצר כוכל לידע את פרו אשר יתן צעהו כן הוא צאים וצפרי מחשבתו והנה קפדיו וחיצוניו אם ידענו את האיש ואת סימו תכונת נפשו ומידותיו ניכל לשער חזי תכונת רעיונו ופני סכלו אשר ישים לנו צקפר וכן מפרי פי איש צקפריו כוכל לשפוט שפטי על תכונת חלמי לצצה וצלצדי זה חצותיני קיפרו לנו הי' חח"ז ההיג המפזרם צפערים דוצר לרק ומי"מ ומה"ר צ' וואלף לערו זל"ל נאיהעל סה"י צני צניהם וראש, מעשה רצ ידם הגדולה את כל אלה לרפתי אחד לאחד והיו לאחדים צירי חמרתו לא חמנע הטיב צהיית לאב ידי לעשות וצפרט עהה ש"גייעה השעה סנה המאה מפעירה אל"ז רצינו הגדול צעל שצמן רוקח חמרתו לעשות ליון לנפש ח" כלישד רצים עשו זכר לנשנת חצותיהם מקדס.

וידעתי גם ידעתי כי צלדק ישאל כל קורא ונה לך פה ומי לך פה

פה כי דלקת לך מקום פה, וא"י מקום כבוד המקורים אשר מהם
 שאצתי קורות ימי חיי אצותי הגאונים האדירים מהחל ועד כלה והלא
 אף את האחרון שבהם צומן וגדול צמעה הוא הגה"ק רבי אלעזר
 לעוו ז"ל ג"כ לא הכרתי ומה גם אצותי הקדושים כ"ע שנכזה
 נרם וקר לילם מעלינו זה זמן רב וא"כ מה נוני יהלך להגיד צשערים
 פעלם וכי אומרים למי שלא ראה את החידוש יצא ויעיד? ואולם
 ידעתי גם אני ידעתי כי קליר קלרה ידי מלהאר צמחוגה ושרר את
 עצודתם הפורי צפרטות והסתדרות כאשר יאזה לעשות דבר נכבד
 כזה כי נקתמו ממני מעייני החכמה אודותיהם חונם עם כל זה נכיתי
 ואמרת חכמה, כי כאשר התצוננתי צעין שכליי צגדולתם ז"ל אשר
 כל העולם הי"י כדאי להצראות צשצילם כמש"י ולדיק יסוד עולם
 תמתי מאוד למה לא נתחצר ע"ע צקפר תהלכותיהם ומעשיהם צקודש
 איש לא נעדר מאת אשר החל העולם להשתמש צאורה זו תורה
 וצמחמתם אשר האיר בגלגל חמה כדי שילמדו מהם דורות הצאים
 וההילתם צפיהם יגידו ולא כיחדו, זולת מרצו הגדול צעל **שמן**
רוקח שהדפיסו נכדי הנחצר צהקדמתם לשו"ת ש"ר ח"ג קל"ת
 משצתי תהלות הגאון הנחצר אשר אינם מעט מוציר המה אחת הנה
 ואחת הנה ברוקף ז"ה צראש אמיר ולא יספיק חפץ כל קורא צב
 עם כי קוצ עשה צעציו, והאיר לנו צאורחות יושר וצמעגלי לרק
 ידריכו ושכרו אתו ופעולתו לפניו אצל מקום הניח אחריו, וכן כאשר
 הו"ל אא"י הה"ג מו"ה צ' וואלף לעוו ז"ל קפרא דצי רב אציו הגאון
 ז"וק"ל האיר לנו נתיבות יושר צמעגלי אציו הגה"מ ז"ע, אצל נטרפה
 השעה ולא הקפיק לגמור הכל כחפצי ורלונה, וצפרט מאא"י הגאון
 סערי תורה וצנו הגאון צעל דצרי ירמ"י לא נראה מהם כל
 חזון, וה"י זה צעצור אשר נניהם הצאים אחריהם למלאות מקומם
 צתורה וציראה צקדושה וצטהרה, אחרי הליכות אציהם צקודש הי"י
 כל עקס וענינס יום ולילה לא ישצותו מעשות פרי תנוצה צהלמוד
 צצלי וירובלמי ופיסקים צכל מולאיהם ומוצאיהם, גם הי"י מוטל עליהם
 עול קהילתם צכל אחר ואחר מקום אשר כיהנו שמה פאר ומלודתם
 פרוקה על כל המדינה וחולה לה ושאלו מאתם כאשר ישאל איש
 דצבר אלקים צכל מקום אשר דצר המלך מלכו של עולם מוגיע גדול
 הי"י ליהודים ויכלכלו צמחמתם את כל בני המדינה, אשר ע"כ לא
 הקפיק להם הזמן לכחוצ צעט צרול ועופרה לדור אחרין למזכרת
 את כל תוקף אציהם צקודש נאדר כאשר הצינו אחרים צזה, וגם
 זאת כי אז לא נסכה עוד החקרן הגדול אשר אצדה העולם צהעדרם
 והי"י יודעים מקטנס ועד גדלש את כל מעשה הגדול אשר עשו והי"י
 מגדר המפורקמות שאין לריך ראי"י אצל עתה שנגזרה על צתיון של
 לדיקים סיחרצו ים לדאוג שישתבח זכר החיים אשר הלכו לאור צארכ
 החי"ב, ויקס דור חדש דור אשר לא הצין לנו ולא נאמנה את אל
 רומה ליון הוא דורש אין לה מכלל דצעי דריסה כי פעולה לדיק
 למי

לחיים ושמים לא ימחה בישראל וזכרם לא יקוף מזרעם, כמש"ס חרה
השמש וצא השמש חף שבקע' השמש עכ"ז חרה יורה כי יעמדו לעינים לדור
אחרון שיפעיירו ויחזו ויגשי אבותיהם צדיקהם, וראיתי לפרש אמרם
ז"ל אם הראשונים כמלאכים אלו כצני אדם ואם הראשונים כצני
אלו כחמור" כלומר אם כל יקר ראתה עיניו בראשונים ולא כהו עיניו
מלהכיר ההצלח הגדול מהם ללמדנו אז יש תקוה שאנו כצני אדם אבל אם
אלו חמור"ם שראשונים כצני"א ומדמים צעלמנו שבמות' כמונו אין הצדל ציננו
אזי אלו כחמורים כחמור אשר איננה מנחין צין טוב לרע, כי צעורה
דור ודור אלו יורדים כונה מעלות אחורנית ולעת עתה טבענו צין
מליה צומעקי מים עד יסקוף ויראה ד' מן השמים ויערה עלינו רוח
ממרו"ם רוח חכמה וצניח רוח דעת ויראה ד' והמלא הארץ דעה צני"א.

ואמר

אחד החכמים, הפארת השיר ההפלה והפארת המללה
הכ"ל... וע"כ נעשה לחוק בישראל חף צבות - הקדמות
סם יתנו גבורות צצח המחצר כמעין המהגצר וצא גוחלו הקרוב
אליו לו יניו ונכדו להציע את כל מעשה הקפו ופרשה גדולה ואמת
אמר החכם מה כמד מעשות כל דבר צדעה ומה ניקל מלמלא צב
דבר מגרעה, מה כמד לאדם למלא גרעון אחד צנפשו ומה ניקל
מלמלא חקירות הרבה צולה ומה גם צספר אשר כתב איש איש -
לא כודע שמו אבל עכ"ז אמרתי למה יגרע סם אבותינו שהרצו -
חורה והפילו חכמה צכל עצר ופינה ועמדו לנס צקרב עם ד' לצב
יצא המשחית צכרם ד"ל צית ישראל, כאשר ידוע זאת לכל צני ישראל
אשר אור החורה נגה עליהם כי הם העמידו הדת על תילה ויקבלו
קנאה ד' עצור כל יקורי הדת נגד כל מהרסי ומחריצי החורה [והרי
זה מלמד ונמלא למד לרועי ישראל שנהם ילמדו וכן יעשו להח
קנאה ד' לא צעצור צלע כסף ולא צעצור שאר האלה עלמים רק
קנאה ד' לצחות העשה זאת, לאהצת ד' וההצת החורה, וההצת
ישראל אשר הכל אחד וצעצור כל אחד מהם ראוי לכל אחד מישראל
המחמין צדי וצחורתו וצגולת ישראל להשליך נפשו מנגד לעת מלוא
ציום קרב, ואף שאיננו כדאי ג"מ בהצתי זאת מרוב שיח ובעקי
דצרהי עד הנה וידל ישראל מלוד ואפק עליי ועיזי, חף שלא חלמן
ישראל גם היום מגדולי הדיר גצורי כח עישי דצרו המרדים על דצ -
ד' גודלי גדר ועומדי צפרן ויחי למופת בישראל היו אבל לראצותנו
ראינו צני עלי והנס מועטים והי מקפר צני ישראל].

ובכן

קנאתי צעור ליר ישועתי ושנקתי מהני לכבוד צית אבותי
הקדושים ז"ע וצדי חלקים הניהן לאדם דעת ומלמד לחיים
צינה סמתי מצטחי מייני הקעדני ולדקי יתמכנו כי צער אנכי ונאיש
ולא צינה אדם לי צער אנכי ולא יכולתי דצר ודעת קדושים לא
אדע ואת אשר ישים חלקים צפי אוחו אשמוד לדצר לא צרעם ולא
צרעם ולא צלשון מדצרת גדולה כ"א צקיל דמונה דקה צקיל עונה
חלושה כדצרי חכמים צנחת נשמעים שאין גצבות צמקוס חורה ואין
חורה

הורה במקום גזירות כמ"ס קיוון לעניות גקות הרוח, ואין עני חלל
 דעתה ואין התורה מל"ו חלל בנמוכי הרוח, וכבר ידענו שהתורה
 ניתנה בזה הנמוך שבהרים הוא הר סיני ע"י משה רע"ה שה" עניו
 מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה עוד אמרו רבותינו למה
 נמשלה התורה למים וזה מים מביחין מקום גזרה ויורדין למקום הנמוך
 חף ד"ת אינה מתקיימת חלל צמי שמשפיל עלמו עלי, וצפ"ק דחקידי
 אמרו ר' לויטק ח"ס יצנה אומר מאוד מאוד הוא שפל רוח שנקות
 חוש רמה ועיין מש"פ חל"ז בעל דברי ירמ" זל"ל בהקדמה חכמי
 השם כי למה ה" לריך לר' לויטק ללמוד דבר הידוע לכל סקוף
 חרס לנות ולחכם חס יגיד זאת ח"ס פסוק ישחקו עליו לעירס
 ויצונו לשכל מיליו, חולם ר' לויטק ח"ס יצנה מקום החכמה והוא
 ה" עליהם לראש ולשר ויגיד עליו הושר ח"ס כמו ח"ס כה"ג, החוה
 אחר כן לכן הוד והדר ישו עליו וממנו ילמדו כי חס בארזים נפלה
 סלחנה לדאוג מנה המות וזה יעשו ח"ס קיר, ויפה חף נעים מש"פ
 בזה חל"ז שם בהקדמהו עפ"י הידוע מאוד זה הון כמו שדרשו
 ז"ל בכל מיוחד בכל נמוך וזה פלעק ר' לויטק ח"ס יצנה
 מאוד מאוד! הוא שפל רוח למה התגלה כי הון מהכל יעט
 ואל ישיח ירך וכל הצטח ותגלה עליו כי לא הדע מה יולד
 יום וההקיה מרמה את האדם, ואמר בהקיה חוש רמה מרמה אותו
 לרוב צחצוחותיו הדמיונים ולירי נמשכותיו הכל הצלים, ואני אומר
 עפ"י חידך הימרה דוחק" כל הרודף אחרי הכבוד הכבוד צורח ממנו
 וכל הצורה מן הכבוד הכבוד רודף אחריה, והוספו ז"ל צעירותין
 ללמוד שכל המשפיל עלמו הקצ"ה מגזירה וכל המגזירה עלמו הקצ"ה
 משפיל, וזה שהצטיה התנח את השפל רוח לזל ית" צדאגה על מלכו
 כי צרע הוא סקוף הכבוד לצוא, אחד מלה גדול תה" אחת, שפל
 רוח ואל הדאג דאגת מחר כי ירוס ד' קרנך בכבוד, עוד אמרו ז"ל
 כל המתוהר חס הוא נציא כצואהו מסתלקת ממנו, ואם חכם חכמהו
 מסתלקת וידוע מה שעשתה החכמה עמדה לראשה עשתה הענוה עקב
 לרגלה שחומר ראשית חכמה יראת ד', ובענוה כתיב עקב ענוה יראת ד',
 ואף שחלבו צמחרא צאיה מקומות שאמרו חכמינו ע"ע דברים אשר
 לפי המוצן הפשוטי לא יאון לאמרו לנמוכי הרוח כמו הכל שאמר
 צרכי ח"ג כשה" שמה צמחית ציה השואנה חס חני כאן הכל כאן
 ואם אין חני כאן מי כאן עי"ש צרש" שאמר כן צס הקצ"ה ועל
 רמז דנא הוא, וצחידושי חגדות מהרש"א פירש דקאי על כנסת
 ישראל עכ"פ לא על עלמו אמרה והמפרשים כתבו עוד בזה חלל אין
 עת האקף פה ורש"י שאמר ראיתי בני על" והנס מועטים אי משה
 חנין חנא וצרי מנהון ואי חד חנא, כבר פירש חל"ז צלחני שם
 שאין הכוונה שאמר צלמו כן כי במקום גדולתם ענותותם רק חכמי
 הדור שהיו אחרי וידעו גדולה רש"י אמרו כן כעדרים אגרונו
 שה" ראוי לומר כן ודפח"ח, וכן ר' יוסף שאמר צקוף קיטה על מה
 שאמרו

שאמרו צמסנה משמת רצי צעלה צנוה ויראת חטא אר"י לא תיחני
ענוה דאיכא אנא, כבר פירשו דצרו צמנה דרכים, ואולי יאמר עוד
דהנה רצי דהוא ר"י הנשיא שה"י ראש לכל חכמי דורו ומימות משה
לא מלינו כמותו צתורה צגדולה צחכמה וצעשירות וענוה ויראת חטא
וכל הנודות החמדות היו כלולים אללו עד סקראוהו צסס רצינו הקדוש מורה
על גודל פריסותו שנועילם לא נסתכל צמילה שלו ולא הכניס ידו
החת הצנקה, והפליגי חכמינו צגודל עשרו עד שאמרו אהרירי דצי
רצי הוי עהיר משצור מלכא, ועכ"ז צמותו זקק עשר אלצעותו ואמר
לא נהייתי מן עוה"ז אפי' צאלצע קטנה, וה"י הפארת האנושי קמל
חדס המעלה, ועי"ז רגזו מומנו ושח רוס חכשים ועיני גצוהים השפלה
העשיר לא נהגה צעשור והחכם צחכמותו, ונהרצה ענוה ויראת חטא
צימיו, אמנם ר' יוסף לא החזיק עלמו צמידה זו אלל עכ"ז גם מומנו
יוכלו לקחת מוסר השכל שה"י צראשיתו צרוס המעלות והישרוהו
צסס "קיני", כמ"ד צטילה הוריות, וה"י ראש צפומצדותא ולצסיק
אצד העושר ההוא ונעשה קגי נהור ושכח תלמידו מחמת חונפו וא"כ
מה יתגאה חנוס כחליר ימיו מעותד לחללים רעים ויקורים מכווערים
חדס להצל דמה ותוחלתו תולעה ורמה, וז"ש משמת רצי צעלה ענוה
שאין ממי ללמוד ענוה ויראת חטא ואתו המות חכמה ועשירות תורה
וגדולה צנקוס אחד ואמר ע"ז ר' יוסף לא תיחני ענוה דאיכא אנא
שהייתי צתחלה צגרים המעלות ולעת זקנתי נהייתי ונחליתי שנה
החזיקתי כהו עיני ושקעה שמש צמי צעוד יומם והס הטמינו צרמ
אה דצריהם הקדושים כמו שהאר"ך הרמזים צהקדמת פירש המשניות
עיי"ס — ואמרו ז"ל יאה עניותא לישראל כוורדא קומקא לקוסיא
חורא, וכודע שפעס אחת גזרה המלכות גזירה על ישראל ויחיעלו
כדת מה לעשות וכמנו וגמרו שילכו להחמק לפני המלך לצעל גזירתו
וכן עשו וילכו צחרדה הכבוד הוד והדר לצושס כאחד השרים ויתכפלו
לפני רגלי המלך ונענה להם, ויסאלס המלך ויאמר הלא מלככם
החכם אמר אל תהדר לפני מלך ומדוע פניכם טובים היום לצושים
כאחד השרים היושבים ראשונה, ויענו אותו ויאמרו אדונינו המלך
הלא תדע כי יאה עניותא לישראל וזאת הפארתם על הדרך אשר
ילכו צה צדרך טובים צל ילצקו חורחהם, וע"כ צאמת מטעם זה
שאמר שלמה המלך אל תהדר לפני המלך אין אנו רואים להפאר
ציופי מלצושינו ונקור עדי זה צעל ליארינו וכנא לפניך עדים וצרי
מהדר כצודינו ויאות להם להם המלך ויצעל גזירתו, והושס האדם
צעוה"ז צתוך המלחמה והחזק עליו מפניס ונאחזר העושר והטובה
מלך אחד והחסיך והעובי מלך אחר ושתי נקיונות אלה גדולים הם
מאוד ואס יתחזק האיש הישראלי וילחם נגד שתי אלה אזי הוא הנוצל
ויס שבר לפעולתו ויסיגהו נחלה צלי מלרים — ואת זו דרש הגאון
ר' ישעי' עהרשנפעלד על המשנה דצרכות אפילו המלך שואל צשלומו
ואפילו נחם כרוך על עקצו לא יפקי חכונה שא"ס ישראל הנאמן
לאלקיו

לחלקיו אינו רשאי לישען על עושרו ולא יגיס לבז חף אדם עושה חיל רק ידע כי ד' נתן לנו כח לעשות חיל ולד' הגדולה בגבורה והתפארת וגם אז 'הפלל לד' בעני העומד צפתח שואל ומהחנק, וכמ"כ להיפוך חף אדם נהפך עליו הגלגל ח"ו ונעשה יורד ענכסו עכ"ז אל יהי אש עלמו מן הרחמים, ואפילו חרצ חדה מונחת על לוארו של אדם לא יפסוק מלהתפלל חולי ירחם ד' וז"ש אפילו המלך שואל בשלומו שהגיע למדרגה גדולה כזו שהמלך שואל בשלומו, ואפילו הנחש כרוך על עקיצו — סנחש עפר לחמו — לא יפסיק חלל יצטח צסס ד' המקיס מעפר דל ונחשפות ירים אציון — ושומעתי צענין זה דבר נאה צסס הגה"ק ר' משה פאנעט ז"ל מדעש על המשנה דכל המקיים את התורה מעוני קופה לקיימה מעושר וכל המצטלה מעושר קופו לצטלה מעוני, ההוא חמר להמליץ טוץ על ישראל כי היל"ר מקטרג לפני הקצ"ה נגד העושר צאמרו רצש"ע למה אמה נותן עסירות וגדולה לישראל הלל יצטטו צחורה וילאו לתרצות רעה ואמה נותן יד לפושעים יותר טוץ שחקק ממנו אשר לו וישאר צלדקו ע"ז מסיצ הקצ"ה לא כדצריך כן הוא כי מי שמקיים את התורה מעוני קופו לקיימה חף מעושר ואין לאוש ש"זיק לו העסירות, ולהיפוך אס רואה השטן רשע שהשעה מסחקת לו ומרעה אל רעה יולל חומר ג"כ רצש"ע למה אמה נותן מכשול לצני אדם לעשות יוקח בא ממנו כל חוטו ורכושו ותראה אס לא על פניך יצרכך, ויודה אה שמך כי טוץ מסיצו רוסיק לא כן כי כל העצטלה מעושר קיפו לצטלה חף מעוני ומאי מהי תקנחא וא"ש דפמיח.

ואמנם כן יאות מדת הענוה כשהדצר נוגע צכצוד עלמו, אצל אס הכצד נוגע צכצוד שמים אז נאמר ויגס לבז צדרכי ד' וכמו שראיתי לפרש מהגאון חסן סיפר מקרא קודש הנה מקום אחי ונלצת על הליור כלומר אס הדצר נוגע צכצוד ד' צ"ה אז ונלצת על הליור ותלעק צקיל צרמה מי לד' חלי, ולא תאמר מי אכבי, אצל והי' צעצור כצודי, ואין הדצר נוגע עוד צכצוד שמים אז ושמתיך צנקרת הליור להיות נחצא לכלים, וראיתי לפרש מ"ש הנה אנכי נלצ על ראש הגצעה ומטה חלקים צידי, קיפא נדרש החילה אס מטה חלקים צידי והדר נוגע צכצודו אז אנכי נלצ על ראש הגצעה לרדות צצצט אנכי רשע, וע"כ כתיצ והאיש משה עמו מקר יו"ד כלומר שרק צמקום שלא הי' הדצר נוגע צדת יהודית אז הראה משה ענותותו אצל אס נוגע צכצוד התורה אז טאג כארי קול גדול ולא יקף משה ידצר וחלקים יעננו צקול, זהו הדרכ היסרה סיצור לו אדם המעלה לחי צהס והיא תפארת לעושי ותפארת לו מן האדם, וצדיך הזה צחרו אצותי רצותיו הקדושים צעל "שמן רוקח" "שערי תורה" "דצרי ירמי", "פקודה אלעזר" זלוק"ל אשר אני כותב זכרם עלי ספר והי' לזכרון צין עינינו להפעורר על ידי לעשות כמעשיהם שלא יבוש המעיין ולא יקלץ האילן ולא תסכח עדות מפי זרעם לעד ולצולמי

ולעולמי עולמים כי היא חיינו ואורך ימינו וע"י יכירו כל
יושבי תצל כי הם ד' נקרא עלינו ונעלה מעלה מעלה לשם ולתהלה
כ"ר"א.

ועוד זאת עשיית פלקטמי פנינים יקרים מנין כחצי יד אל"ז הגה"ק
ז"ע ומאת אשר שבעה חזני מוקני זה צמינו והוספתי עליהם
נוסף כדי פיה"י הקפר סיה לכל כפש הסומע. כי ידוע שגמחם ה"י
תמיד להרים קרן התורה להרצין תורה ולהאדירה ובספר זאת ימלינו
עוז צעדינו ואתה הכמע השעים ולמכון סנחך מעלה הפלתי
הראיתי לרות רבות ורעות מנעורי ועד היום הזה תשוב
תחיינו ומתחומיה הארץ העלינו חסדי ד' כי לא תמנו
ולא כלו רחמינו זאת אשיב אל לני ותהי זאת נחמתי
צעני כי לא יפוצ ד' את קיו ע"כ אוחיל לו לך ד'
היסועה ועל עמד צרכתיך קלה.

והברכה אחת היא לך חצי מורי עטרת ראשי איש
יר"א כמ"ה דוד גלי"ק שליט"א עם מחזרתו
הטהורה חמי מורתי תפארת ראשי אשה יראת ד' ערת
גיטל סת"י אבא ד' הארך ימיהם עמוע"ש. ותן להם כל
משאלות לבנם וגם עד זקנה ושינה כל תעזם צרכם בכל
עוז על מי מנוחה נהלם וימים על ימיהם תוסף בשוע
סמחות דשן ורענן יראו זרע ונחת מפרי לאליהם לגדלם
לתורה וצמינו תושע יודא וישראל ישכון לצטח איש תחת
גפנו צאה"ק צ"א.

סה מישקאלץ כ"ז שני סנה תרל"ז לפ"ק יום הקתלקות אל"ז

רבינו הגדול בעל שמן רוקח ז"ע.

ה מ ח ב ר .

זכרון אלעזר

בשנת ה' אלפים תקי"ח לי"ה זא אורה לכל העולם כי נולד אחד מנושעינן של ישראל בתפלתו ובאור צוקר ארם שמשו של רבינו הנדיק הזה זא לבית מלוני צעיר וואידירליצ, מקום החכמה ביהנו סמא פאר רבנים גדולי ישראל, לאציו הרצני האלוק המופלג צהוי"ס כמו"ה **ארי' לייב** בן הגאון הגדול כקש"ת מו"ה **פנחס זעלינ** אצדק"ק לאסק צעהמ"ס. עטרת פז" על הראש לקדר נשים הנדפס צחיו *) בן הרצ המופלג צהורה מו"ה **משה ז"ל** וכד הגאון צו"ק רצן של ישראל מו"ה **יצחק חיליק ז"ל** אצדק"ק קראקא רבו של המג"א, ולאמו מרת **לאה רייצא** בת הרצ המופלג צהוי"ס זקן סקנה חכמה קנה צינה מיחוקי כהונה החכם השלם מפורסם צמעלות וצמודות תרומיות כ"ס מו"ה **שמואל כ"ץ** בן הרצ המפירס מו"ה **יחיאל מיכל** כ"ץ בן הרצ הגדול העפורסם מו"ה **אלעזר** מוכיח בן הרצ הגדול מו"ה **יעקב** חתן הה"ג מו"ה **אברהם** אחיו של רבינו הגדול המהרש"א, אציו הי" אים תורני וישר דרך ובצון דעת אים חמודות ויקר רוח ועס קדושים נאמן קלין ושוש קומר כענני מנכצדי ארץ, ויולד צדמותו בן משכיל בטע נאמנים ויקרא את שמו **אלעזר** על פס אציו זקן אמו מו"ה אלעזר הכ"ל, ויתן ד' לו לב מצין צהורה, ויטכור לו אציו מורים מפכילים לחנך את צנו העציר עפ"י דרכו דרך המקובלת מדור אל דור, [וזאת לדעת סמלצ התורה ירדה אז צמדינס פוילען עשר מעלות אחורנית כי צעת ההוא החל צישראל חנועת המהחדשים והמטהרים צמדינת אשכנז וחעש לה כנפים לעוף גם צאשר ישאנו הרוח החדשה, גם היתה עוד פורש פורה ראש ולענה של משיח הסקר ס"ל שר"י אשך הדיח רבים מישראל, ולא רסוק, רעשה המדינה ממחלוקת הגאון רבי ר' יונתן עם הגאון יעצ"ץ אשר חשדו לנושא דגל משיח הסקר הכ"ל, על לא חמק

(*) וקרי חנפסי, תשית לראשו עטרת פז" ובהקדמתו פס נאמר שהי' תלמיד מהגאון מו"ה שמואל קראקויצער מפראג, ונשאר צכתוצים ממנו ח"צ על הראש לקדר מועד והנהו צכה"י גנוז וחמוס צאולדות נכדיו, ומוצאין דצרו לרוב צספרי נכדו והלעידו רבינו הגאון ז"ל וצספרו של בן דורו הגאון חיד"א צתצוצותיו חיים שאל, וצמקום אחד מעתיק ממנו מלוא דבר ומציאו גם צספרו פס הגדולים ח"צ עיי"ס.

חמם צכפו, וזו האחרון הכניד טכפרו צתורה שצכתצ ושצצ"פ הפרו חוק פקו פלילי, והלד השות שצכניהם לדבר אחד נחכונו לפעול חדשות חדשים מקרוב צאו לא בערום אצותינו, לא ולמד צדרסותיו של רצינו ילא כצרק חלו ולעק ככרוכיל על מפילי אור השככלה אשר לא גנה עליהם אור התורה, וצקוף נחגלה קלוסם צרצים ונדוע לכל מחשבותם כי לרע המה ומעשיהם לא היו רלוין וילאו כל גדולי הדור לקראתם צחדצ וצחנית ויכוס ויכתוס עד חרמה, וחזו מה עלתה צהן לא השאירו נין וככד עד ועונה מגרש מנחה כולס כאחד פערו פיהם לצלי חוק ויעצו תורה אלקי ישראל נאלו את ד' ורצים מהם העירו כבודם צחצחית וישתמדו לצעל פעור ויעשו להם מסכה צדור אחר ימח זמם] והנער נער הולך וצצ צצית הקפר כאחד הנערים חמנם הכירו צו המורים אשר הוליכהו צשדי תרומות החכמה כי הנהו מוצדל צמידותיו הנשגבות ונעלה על כל צני גילו צמדותיו פתרומיות ויראו צו קימני עהרה ולאות רוח חכמה אשר נהנו עידהם כי הנהו כלי מוכשר לקבל עהרה, וכצולין צולין מקטפי ידיע כן צקודש חזו הורי העלם הנחמד הזה, וינצלו עליו כי אס יגדל יעשה חיל יגלה עמוקות מני חושך ויפענח נעלמות, וידעו כי לגדולות נולד, ויהי שצפועס יום משחק לפניהם צכל עה, כאשר הציעו צזרע קודש מחלצתם כאשר הנהו מעמיק שאלה ומגציה מעלה צונה וקותר עוקר ע"מ להניח, ושלחצת התורה התלקחה צקדצו עלורה צעלמותיו וכאש מוקדה על מוצח חוקד צו אש דת, אצל עכ"ז לא לצו הלך צגדולות ונפלאות נחיצות לא ידעו רצותיו הראשונים ולא דרך הקודש יקראו להם לעקור הרים ולשצר קלעים דצרים אשר כראי מולקיס, וכוגה מפיקים לצכות אותם ולחצצר צאריגת קורי עכצים ומערחק יצאו לחמם, לקרצ המרוחקים צזרוע ולרחק המקורצים, לא זו הדרך אשר דרכו צה אצותיו מלפנים ואין זה תפארת לאדם אשר לזק אזור מחניו וכאשר לווחו ע"ז כנות גדולי ישראל הגה"ק מהר"ל מפרגא והגה"ק צעל הסל"ה אף הוא מילא אחריו כי לא זו הדרך אשר צור לו האדם, רק ללמוד על יקודן ואמיתן של הדצרים, מפרק הווי"ת ומתרגן סצרים צדרך מו"מ של הלכה לאסקוי פעעתח אליצא דהלכתח ותרתי הוו צ" חדיף ומקשה, מתון ומסיק וישמחו צו אצותיו ויצרכו את ד' שחקן אותם צצן חכם כמותו למעלה חן ולמטה חן תפארת לעוסי ותפארת לו מן האדם, ויסמח האצ ציולא חלציו והגל חמר צפרי צטנה, ויאמרו להוליכו ולהוסיצו אל אציו הגאון הגדול צעל "עטרת פי" לאסקה, כי צעה היומו צן עשר לא הרהיצ עוד שום מלמד צנפשו לגשה חליו וללמדו חושי" כי ה" ידיו רצ לו צמקרא משנה ואגדה מלא וגדיש על כל גדותיו, וידע למישקל ולמיטרי כאחד הגדולים ויעל בעל כנפי נשרים ציסיצה של מעלה של זקינו הגאון ז"ל, שם הוסף לקח צלימודי ד' וילק מים על ידיו הקדושים וישמם אותו קסות מיוסצ רכות מעומד לא זו עידו כל קהול, ראה מעשי

רצ פעלים ויהי לנכ על כל צני גילו ציתרון חכמה ודעת ויהי לארז
 אדיר צין ענותים למרתו ויתמחו ויטהומו על רוחו הכציר ועל רוח
 לצנה חונס כן ה" כי מלצר גדול ידיעתו צתלמוד וצפיקסים ככל
 מולאו ומוצאו ה" יראת חלקים נרחפת על פניו וצלל שדי יחלוקן
 ואף שהרצה תורה ויעש לו חיל צלימודי ד' לא החזיק טיבותא לנפש
 סיף עייל סיף ונפיק וגריס צאורייתא תדירא ויהי כנועין הנהגה
 וכנהר שליט פיקק לחשוב ומסצות מעשה חרש ומושצ צמלחמה של
 תורה הפוש צרעיוניו האך למלא הדך הקלולת מקילה העולה צית
 חל ויהי סס צצית זקינו הגלון ז"ל וישצ סס על התורה ועבודה
 שמורה ככל וערכה ויקראו לפניו אצרך אצ צחכמה ורך צשנים
 חכל ונקלקין אותו ומחליון למעסיו ומצרכין אה אצותיו צאשרי יולדתו
 עד אשר צא פקידתו לצבור צמוריו לפי המקצול צשנת הסלשה עשר
 לימי חייו כאשר נעשה צר מלוא [ושמעתי אומרים ששלשה חגיגות
 חג צפעס אחד כי צאו לו כאחד יום קעודה צר מלוא שלה ויום
 חתונתו וקיום הש"ס שלו כי כאשר נעשה צר מלוא קיים ש"ס] וישמעו
 את שמע חתונתו וכי צרכה צו ויחפלו רצים לקחת אותו לחתן להם
 רצים גדולי חקרי לצ יושבי על מידין צע"צ קליים וגלידים מנכצדי
 ארץ חלה לאלה מעריצים ומחללים אותו ויחל להתקשר צקישורי
 החיתון שנעשו יפות עם זוגתו אשת חיל עטרת צעלה יראת ד' עוצת
 מן וטובת סכל מרת יטלה ע"ה צח הרצני הגדול צתו"ש כמו"ה יוא"ל
 צן הרצ המפורסס אציר הרועים מו"ה יצחק חתן הגלון הגדול
 המפורסס כמו"ה ארי' ליב אצדק'ק אונקטערדאס צעהמ"ס גור
 ארי' ככד הגאונים צית חדס ותורת חיים [כמנצור צהקדמת שערי
 תורה לצנה הגלון ז"ל וכאשר קים ע"ז רצינו צקוף כפרו סו"ה ש"ר
 ח"א וכי סס סצח והחילה צעד אשתו ע"ה] ואף שה" ע"ד רצינו
 לעיר לימים ה" צו דעת זקנים ולא פנה סכמו ללכת אחרי קגני עם
 וחורי ארץ אשר חפלו להתקשר אהו מעדניה והוא צאחת האשה
 אשר הוכיח לו ד' ענצי גפן צגפן דצר נאה ומתקצב מלא אשה מלא טוב תורה

עם דרך ארץ דרך גצר צעלמה חכמה צכתה ציתו הלצה עמודי.
לאחר בחגג את יום חתונתו היא יום שמחת לצו עם זוגתו ויבצ
 עוד קניך על שלמן איש חלקים קדוש זקינו ז"ל להיחזו
 חמון על צרכי התורה והיראה צעיר לחקק אשר התהלכו צה לומדי
 תורה יודעי דעת עליון וישתלס ח"ע צלימודים שנים וכצד חידש אז
 מדעתו תילי תילין של הלכות, ראה מעשה רצ ק"ז ז"ל מפתו חכל
 ומיינו סתה ויהי לו כצן עד צא פקידתו צמקמו ישיצוה ואל על
 יקראוהו צקריאה של חיבה להיות אחד מיושבי על מידין צעיר מולדתו
 וואידיקליצ להורה לדק צשנת סס עשרה לימי חייה וצשנה שלאחר
 נהעלה עוד להיות יושצ צראש צי דינא רצא.

נפלא היא הדצר האך איש לעיר לימים כמורה יגדל כ"כ צתורה,
 כי הנה צימים ההס ה" מועל צול גדול וכצד לאצרך שרלה
 לשמם

לשמש זכור רבנית או דיינות, לא הי' די חס הי' יודע חלק ראשון מיו"ד כמו ציינו חלה זה לא הי' נחשב לכולם, ציינים הראשונים לא היו כותנים קמיכה רק למי שהי' זקי צב' חלקי שו"ע אורח ויו"ד עד גמירא וקל'ת ידעיה זאהע"ז וחוי"מ, ונלכד זה ידיעה רחבה בכל מקלועות הש"ס צקוגיל ומפרטים — ויסב שם בהשקט ובשלוה קיצץ וריצץ ועשה פעלים לתורה וילמד עם צע"ז סיעורן חמידין בקדרן ויהי שם סנהים יומים.

בימים ההם צעת ההוא צסנת תקליח כאשר היו לו עשרים שנה כולן שוין לעוצה ממולא זתורה וציראה שמו עליו עיניהם קהל עדת פולן עיר מלחה חכמים וקופרים שועים וקלינים יראי ד' וחוסצי שמו, ויצא שמה זכצור גדול להיות כוטר כרם ה"ל, שם מלא בר נרחצ ומקום מוכשר להשתיל יראה ד' זלצות האנשים ההם ומסס הופיעה אור תורתו שואף זורח לכל עזר ופינה אשר יראה ד' כוגע אל לזכ ומרידיס אל דצרה, גם נהרו אליו סלמידים לרוצ מכל מקום אשר שמעו שמו חכמתו ויכלכל אותם זגודל ידיעתו ורוחצ לזצו אשר הי' טמון זקרבז וכל צאי צצריה עמו לקחו כל אחד מהם חלקם מעץ הדעת חלק בחלק יאכלו החכם מלא את חכמתו התורני את תורתו המפלפל את פלפוליו והמעין ידע ממונו עומק עיוניו, כחפץ לזצס ונפשס הדריך אותם וזוכחו לדעת ממונו חדשות ונלורות נהיצות לא ידעו האיר אותם ויורה להם את הדרך אשר ילכו זה כי נוכח ד' דרכם ומעגלותם יפלק, וכה הפהלך גם הוא זגדולות מילא כריקו מועדני ש"ס ופוסקים מנאזר חפרוה קרי התורה זמחוקק זנושענהס.

ובעת ההוא כצר הי' ארי נעשה שואל ועשיצ זכל יקודי הדת ממונו יתד ממונו פנה תל סכל פיוט פוכים אלי ויעש פרי למטיה ושורס למעלה כאשר סאלו ממונו זדצר ד' זו הלכה ופלפול או חגדה מי כמוהו מורה בהלכה מראה פנים זדעת זכרעת ומאיר עיני חכמים זהלכה, איזן ומיקר היטב הדק את כל אשר למד זכולס מלא כדי מדרתו זמדה גדושה זעין יפה, לא הסיצ ריקס לכל שואל ומנאש הסיצ זעים רוחו, ואז ציוני מורפו זצר פלפל עם זקני דורו הקיפי קדמאי כמו ס"צ הגאון מאור הגולה זעל "כודע צידול", והגאון מהר"ם זרצי מפרעסצורג וש"צ ומחותנו אליז הגאון ר' ירמי עומ"ד ודומיהם כולם פיזרו לו מלא חפנים כצוד ותהלחתו לא כיחדו כאשר תראה זתשוצה כוצ"י שתיארו זתוארים הראוין למאורן של ישראל החשוצה ההוא נכתצה זסנת תקמו"ד [וידוע סציימים ההם עדיין לא נפרץ חזון הגאונים זראש כל חוליות כמו ציינו חלה] וכן כולם הכירו והוקירו רצ ערכו וישהעשו עמו זאהצים, ויהי רועה נאמן לעדתו דורס טוב לצמו הסהפק זלרתם לו לר זצעת ענים ומרודס הפפלל זעדס ודוצר שלום לכל זרע ישראל, כאשר קראוהו להשקט הריצ ולתווך השלום זיאתו לא היחה ריקנית וכאשר ירד הגשם והסלג ושמה לא יסוב כי"א הולידה והלמיחה כן היו דרכיו אשר ילאו מפיו ירדו

י'דו חדרי צטן צלזות האנסיס והסערה קמה לדעמה, כי צעת ההוא נתנה ממשלת פוילען רשיון וכח לרצני ישראל לדון ליהודים צין איס וצין רעמו ויהי עמל הרצנים גדול עמהם אולם דצרי רצינו היו נסמעים ורצים נהרו אליו לעשות כלום ולהפריד צין עלומים, ודצרי צשו פרי גם צעיני שרי הממשלה וקיימו ואשרו דצרי צאין פולה פה ומלפלא נגדו, והמלא דרשקותיו צס"ד סקראוהו צכ"ע לעשות סלום צין הקהילות ועלתה צידו.

ויסיפר לדור סציו"י אלו איקלעי לאפרי הגאון צעל "פרי מגדים" שה" זקן וצא צימים ומפורסם לאחד מגדולי הדור, ואולם כאשר הסבין צספרו פ"מ שהוא מיראי הוראה מאוד כן צע"פ ה" ספל ונצזה צעיניו נגד כל אדם [וכמו שנראה גם מאגרותיו הנדפסות צראש ספרו על אורח וחיותם א"ע מקרי דרדקי מלצוצ] ויכצד את האורח הנכצד לדרוש דרשה לפני צני העיר ויאזה לדצרי, אולם צאמלע דרשתו צלצלו אותו צקושיות ופירוקים ולא נשא אותם כי לא ניסה צבאלה, ויהי כמחריש, וכאשר גמר דרשהו נגס אליו רצינו וישוחח אתו צפנים יפה עד סנח דעמו ואח"כ א"ל מעלת כ"ה הנהו למדן אצל מגיד הסני אכי, כי צלשונו הלחה הפליא לעשות להטיף אמרים תוך קהל ועדה ופירש מאמרי רז"ל הנאמרים צרמו ויסר הנזקה מעל פניהם ויבלה העלומות דצריהם צמושק ספתיים כהפוחי זהצ צמשכיות כסך כן היו דצרי ואצן יקר ה" הלוי צלוארו וכל חולה הנפש שרואה צו נתרפא, כן הו"ל אח"כ צשנת הקנ"ג קוצן דרושים מופז יקרים ומנופת לופים תובחות מוקרים והספדים צשם סמא דח"א וכציכורה צטרם קיץ צעידו צכפו יצלענה וזה כצד סנדפס עוה"פ ע"י ככדי המחצר וממנו יקחו כל חכם לצ לקח טוץ ואמרי נועם וידצקוהו צעלי הפרשים וישימוהו לנושא אמריהם.

ובתוך כ"ק סנשארו מרצינו מלאתי דרשה אחת קטנה מומנו וכנראה לא היה דרשה שלמה כי לדאצוני גם מזה סקר קלת וע"כ לא יכולתי להעתיקה רק צהקפות חיצות מושלי וצאולי שגיתי צכוונתו ד' הטוץ יספר צעדי כי האדם עלול לסגילה.

דרוש ליום ב' דר"ה

יואל צ' וד' נתן קולו לפני חילו כי רצ מאוד מחנהו כי עלום עוסי דצרו כי גדול יום ד' וטורא מאוד ומי יכילנו . . . וד' נתן קולו לפני חילו צר"ה כי רצ מאוד מחנהו אלו ישראל כי עלום עוסי דצרו שהוא מעלים כחן סל לדיקים לעשות רלונו כי גדול יום ד' זה יו"כ וטורא מאוד ומי יכילנו סלשת ספרים נפתחין צו עיין צליע דרוש ו' דף י"ג ולפע"ד לפרש פסוק הנ"ל עפ"י הפסיקתא כי רס"י

רש"י פירש נהן קולו היינו התראה לישראל שיסוצו מדרכם הרעה ויליץ עם דברי הפקידות והנה מלך צ"ד חס יחטא האדם לנגדו לא יודיעו זמן המשפט כדי שיחלש ולא ילמוד סביגוריא ומליצא וצפתה פתאום יקרא למלך צצהלה חזל ד' הוא צעל הרחמים קצב יום פרטי צכל שנה ומפרקם חת יום הדין כדי שיהי להם פנאי למלוא מליצא ומענות עיין צליע ד"צ צפוק ומשמים השנועם דין חרץ יראה ושקעה צקים לושפט חלקים להושיע כל עניי חרץ קלה יע"ש חזל זה ודאי אין דרכן של מלך צ"ד שיחזר להתעטף בצעה שיושב על כסא משפט עם שרי מלוכה שלו סכסחוקא יפייס אותו אז ילבו ממיטה חזל חלקיו מרחם אף צעה שיושב על כסא נוספט ודן חפץ צהבוצתיו מחמת זכות הרצים והנה חרזיל צפי וכל צלל השמים עומדים מיימינו ומשמאלו כי מלכותא דרקיע דומה למלכותא דארעא כמו צנהדרין שאלו ומלמדים זכות ואלו ומלמדים חוצה ועיין צליע דרוס ז' שפירש צפי כי חלקים שופט זה יספיל זה ירום הכוונה כשהי דן צהיותו מוקף צ"ד עם פמליא של מעלה לחז כל הדעות סוין חלל זה יספיל יש מי שיספיל ומלמד חוצה זה ירים שמוגניה לזכות צהיותו מלמד זכות ואח"כ גוזר ד' ומקבים עם כת התראה לגדולה חכמתה והכוונה כי כמו צנהדרין צ"ד מתחילין מן הלד ואין הגדול חומר קצרתו לבתחילה כי לא ימלא חולק כן צ"ד של מעלה כי כל כת חומרת תחילה דעתם ואח"כ הוא יתצרך מקבים עם אחד עיי"ש וא"כ אף צעה שהוא יושב ודן צ"ד של מעלה ד' מזהיר ומתרה אופנו סכסוצ לו כי צכל עת ועונה נקצל התשובה כה"ש תשז חנוס עד דכא עד דכדוכה של נפש וכ"ז עושה צציל זכות הרצים כי אל כציר לא ימאס וזהו סידוק גדול וז"ש וד' נהן קולו לפני חילו פירש שנתרה לישראל שיסוצו מדרכם הרעה אף לפני חילו של מעלה צהותו זמן שיושב ודן דהיינו צר"ה וכח"ש צפיקהא וקטעם כי רצ מאלד מחברו חלו ישראל ונחמת זכות הרצים שומע לתשובתן אף צעה שיושב ודן חפץ צהבוצתן ונהן ע"ג טעמים מה שהי הולך עמנו צרחונים אף צצפת המשפט אף שכבר הי' לנו עת וזמן לשוב צתשובה שלימה ח' כי רצ מאלד מחברו דהיינו זכות הרצים צ' כי עלום עושי דצרו שהי מעלים כחן של לדיקים לעשות רצונו כי זה דרכו ניימים ימימה להתאמן לצצה וז"ש אופה רשע ללדיק ומצקס להמיתו [היינו סיהי רשע ויהי צגדר ונה] ד' לא יעצמו צידו כי די לו לעזר כגד יל"ה"ר וכח"ש ז"ל הצא לטהר נקיי"עין אותו ונחמת כי חנו חפלים בעת לשוב רק חיל"ה"ר מרקד ציינו לכן ד' עוזר לנה טעם ג' כי גדול יום ד' ומורא מאלד ומי יכילנו סגור הקצ"ה בנה" צגלות יומו של הקצ"ה ובחש"ה כל היום דוח וצעויה היום הוא יום גדול מאלד יותר מאלף וכצע מאלת שנה וא"ל לקצול עול הגלות כי הגלות מעציר את האדם מדעתו לדעת קונו כי גלוי וידוע לפני ית' שא"ל לעצור את ד' כרלוינו מחמת הלכות שיש לנו מומקס וארטיכויופ דלגית פרנקס כי גדול אותו יום

ד' ונורא מאוד קיים לנו לרות רבות ונכל יום הולך וחזק וא"ל לקצול
זה לנו מליץ יוכר לכן ד' צעלנו ובכבודו ונחיר ונותרה אותנו חף
בשעה קיוס: על כסא דין ודן.

נא"ם ד' כונו עדי צכל לצבם ונלוס וצכי ואספד כי עש"ת הם
ימי הרחמים אשר קריצ ד' לכל קוראיו כו"ש דרסו ד'
צמללו קראוהו צהורו קרוב ח"כ ליכא חידוש שתי חפץ צתסונה
רק גם עתה חפ"י קודם ר"ז מלפני שיסובו חליו וי"ל צב' אופנים
דחנה כתיב ואהבת את ד' חלקך צכל לצנך ודרז"ל צליט וצליה"ר
והכוונה כי צכל דרכך דעור הפילו צחילה ושה"י קיט צליה"ר חלק
חס חוכל נק"ש מוכנים הכל צקדושה וראוי לבז כל הנודות הפחיתות
להודי הקדושה או שיעצור לז' רק צליט דהיינו מיי ס"ס מיי שיכול
ללוס כו"ש צגמורא מלן דמלי ללער כפס' ונעננה נקרא קדוש וז"ש
קינו עדי צכל לצבם וחיינו צב' ילריבם צליט וצליה"ר [ועיין צמנחת
ערב דרוס ט' דלכאורה יפלא מאוד האיד חפשה לעצור את ד' צליה"ר
הא כל מליהו חיו חלל לפתות את האדם קלל יעצור את ד' אך
צאונת כתיב צרות ד' דרכי ח"ש גם חויצו יסלים אתו והכוונה חס
דרכי ח"ש המה כאשר רולה הקי"ת אז גם הילה"ר משלים אתו
כו"ש צקובה כ"צ צפקוק וד' יסלס לך ופי' שיהי קלס עונך
ואוהבך ולא יסיון לחטוא ועיין צהוק' קס' ואעתי הטעם צדך
לחות דזה דרכו של הילה"ר חס רואה שהלכות צונעקו חלל ח"ש חזי
חורש מחשבות ח"ך ילכדנו סניה ואונס חס רואה אחר כל תחצולותיו
לא פעל חללו כלים חזי יתצרך צלצבו מה לי לפתות עוד את האיש
הזה ולהרצות לו סבר על הפריקה ועל כציבת ילדו חלא טוב לי
להיות לו למקייצ לדבר מלוה כרי שיהי חולוה צקלות מאוד ולא
ית' סברו נעוצה כ"כ וא"כ ספיר ילוי ואהבת את ד' ח' צכל לצנך
גם צליה"ר שחרגיל עלמך צילדוהך לילך צדך הטוב וחישר ולא לא
ישלוב צך יליה"ר כלל אדרבה יהי לך מקייצ לדבר מלוה וע"כ כתיב
צאצרהם מלאת את לצבו כאמן לפנך גם את הילה"ר כנצור
ציר קלמי דעקה יליה"ר טוב וציה יובן הנשך הכהוב צקלות דאור
סונח צחיר צילדוהך כלומר שתשמה חס תתנה צילדוהך צדך המוצח
ואז יטיצ לצך צימי צחירותך כלומר שגם הילה"ר שהוא צלצב צימי
צחורתיך כי עד צו י"ג חין יליט וחייל לצך הנויחד גם הוא יטיצך
ויחפך לטובה אחרי שיראה שאין לו צך שים קליטה ואמר עוד
והלך צדרכי לצך וצמראה עינך דלידע דרז"ל עינא ולצא תיי קרקורא
דעצירה כינתי עין רואה ולצ חוונד כדכתיב ולא תחורו אחרי לצבם
ואחרי עיניכם ואונס חלדיק נקרא הולך כו"ש ונחתו לך מהלכים
צין העינודים האלה וכמו דחלל מיי צחיל לחוט אחרי חונדת צו"ח
עינא וליצא חרי קרקורא דעצירה ח"כ מיי סונתגצד על ילדו וכצו
עד קנעקה טוב עיניו ולצו חל ד' העין רואה חיות דבר טוב והלצ
חומר לעשותה וז"ש וחלך צדרכי לצך וצמראה עינך כלומר שיהי

זוה חילך ממדריגה למדריגה ולא חרד מעט כאיש אשר נפתח אחרי
 ענת ילדו לרעה. ואמר ודע כי על כל חלה יצאך חלקים נמשפט
 ולא תאמר שהקצת מוותר על מעשי הילדות דהא ונלינו דתמעות
 ההפלה העלת נעורי ופשעי חל תזכור, והעצם דאף דתמרינן דלין
 עונסין צדיק קל מעלה עד כי היכי קודם כי אין עונסין לזאת חבל
 אחיך עונסין אותו למפרע, או דלין עינשין אותו צדיק מזיד רק כשוגג
 עייש] או צלום וזכי ומקשה, גם י"ל מ"ש צלום וזכי ומקשה קאי
 אדלעיל סילום ויזכה וקשה צביל לצדיק שלא ית' רק מקשה ולחזן
 ולצדיק צל עמי וא"ס.

אחיו ורעיו אם ד' הטוב חפץ בתשובתו אף עכשו דלוי לך
 שנסוג בלצב כלם ולקבל צ"ע שנסוג נעשות רוקני
 ורלונו בלצב כלם. —

ירמיה' לא הוציני לך ליונים סימני לך תמרורים סימני לך למקילת
 דרך הלכת שווי צחלת ישראל סימני חל עריך חלה חבוינת
 כדודע שאדם נעשה דוגמה עולם העליון וכונ"ש נעשה חסם בללכות
 וכל אשר ואצר וייוחד למידה עליונה ולכן רמ"ח אצרים נגד רמ"ח
 מ"ע כונ"ש מצפרי אחזי חלוק וכשארם חוטא פוגם בצולם העליון
 וכמס"ה לור ילדך תשי ואם ידין חזי א חטו לפי פעילותיו חזי ואצרי
 חזי לנפשינו כי החטא גדול עד מאוד וצדאי כל הקונוע זאת יצבה
 דמעוה קליק, והנה חיתא צפי אצות פיג הקתכל צג דצרים ואי
 חתה צל לידי צצירה דע מאין צאת וכו' וכי צנוד"ש יחי' מיישצ
 צדעתו כי חיד יחטא צזכרו סהול חלק חלוק ממצל וחטא של חית
 יותר גדול מחטא חס אחר נחמת סוכי' חת אדונו וכונ"ש צפי וסגד
 לעמי פקצם ולצית יפקצ חטאתם וז"ס הוציני לך ליונים פי' שהלייך
 צעלמך הקימנים על מה הם רומזים ועיי' סימני לך תמרורים כי
 ומילא ית' לך מרידות, ועין צע"ז דף י"ט פי' תמרורים כי צעוה"ר
 חטא הפה והעינים ידים ורגלים מכף רגל ועד ראש אין צו ונתים,
 וגם סימני לך למקילה דרך הלכת פירש שה"ס צדק אסר הלכת
 זכור מאין צאת כי כשמתך חלק חלוק ואם חטא . . . שוני בתולות
 ישראל וחזן עפי' נושל הזכר צק"ד דרוס ע"ו [נהפידו על גדולי
 ישראל ומכללם על האלון מאור ה: לז צביל סאנת אר"י על השכור
 זכור ד' מה ה"י לנו וגומר עפי' נקל (ולך החד ה"י לז צה מישל"ה
 צכל תמצלות ויאמר המלך בלצו רס אה"תן איש עם איה המלך
 חולי יחי' לו כימקים אחרים והוא יקול צה סתזכר צנימוסין לז"ה
 ההחן איש עם א' מצני הכפרים וחשצ בלצו סצודאי יחי' הכפרי
 כפוך תחת' והבטיקי צפלטיין קלו ותיא תצקיר צי לבל עם הא"ץ
 ועצדי המלך על פי ילאו וע"ס יצוהו ויקנאו צו עצדי חילך מאור חבל
 צכ"ו הם כורעים ומסתחרים לו כי כן לז המלך, אך אי תקלחי
 מלכא ליחזי דיקולא מלוא"ה לז נחית ותחמיל להצנחא ח"ע צנימוסי
 הכפריים וגם כפה חת אשתו סתתנח צנימוסיו וירע הדבר צעני
 המלך

המלך וילך לגרשו מפלטרין שלו אל בית הספחות וכל הבנקותיו
 ליה ליתן ע"י אחד ממשכתייו הסוואים לחתנו והעצדים כוטיין חלק
 צראש וען הצותרות כיוון חתן המלך, וז"ל מר לאמלך שהחתן אי"ע
 עם כפרי והקיר את צהו מאחריו והצת גם היא כאלהה כי נמאסת
 צעיני חצי וגם להכפרי מר מאור כי קידם שנשא את המלך לא
 חורגל צנזכלס ט צים ומליושים יקרים ואסחגר ל"י צקמייחא נח
 סה' לו צימי קדם ועהם סחרגל להנחג אי"ע כמשפט המלכות הוד
 וחדר לצושי וכל צבי המדינה היו ככנעים לפניו ועתה נהפך עליו
 הגלגל והוא מלפני על שלחן אחרים ועצדים מכלי צ"י — והממשל
 הנשמה היא צרתז דמלכא קדישא כמי"ש צוית"ק צפסוק כי ימכור
 חיש את צתו לצונה והיא ל"מורה אלל חצי שצקדים צנימוקים טושים
 והיינו החרי"ג מליה יתקצה ציווג הנשמה בתוך החומר כדי שהחומר
 יליית להנשמה אשר היא את מלך, וחבניסנו לבית הנחירה דליו
 פלטרין דמלכא וצומח דה"י ישראל צארעא קדישא כל השפעות כיתנו
 לנו ומשלחן גביה זכינו והמותות יתצנו לעכו"ם, אלל צעויה הגוף
 מושך את הנשמה לילך צהצלי הצולם, והסיית גירס אוחנו מפלטרין
 דליו, והזהר דיק"חל צגלותא מלכא יתצ כל סעידתא לעכו"ם וצרא
 דמלכא יתיצ ומלפני לפתורא דעצדא ונחי דאשת"יר מפתורא אכיל
 חיהו כמי"ש צוית"ק צאריכות וכצבול לר לו להקציה על סציווג הנשמה
 אל הגוף הצבור וינחם ד' על האדם אשר צרא, וגם הנשמה מר לת
 מר והיא מהירה תמיד עם הגוף ליכנס החולה כי מרע עלי' אפו
 של מנהקציה סה"ל מצינפא ומליכלכא צכחמי עינות ופסעים וגם
 לגוף רע ומר ונוח לו לאדם שלא נצרא יותר משנצרא כי מרפה
 היא לו כח"ל — והנה המלוכה מכונה צסם צית כדכתיב ויעש להם
 צהים ודר"ל צתי כחונה ומלכות וז"ש זכור ד' מה ה"י לנו כלומר
 סהיינו מקדם צמעלה חסונה מאור, ועתה הציטה ורלה את מרפתינו
 כי נפלינו מאיגרא רנוח לצירא עמיקתא ומפרס ואמר נחלתנו כלומר
 השפע סה"י לנו לנחלה נתנה ל' רים הסינאים לישראל צתינו לנכרים
 ר"ל המלוכה הצבונה צית ניהן לנכרים] ועיי"ש עוד דצרים מתוקים
 סצעתים מווקים.

ובני הגאון האציתי מויה צנימין וואלף ס"י אחר כי השפע נקרא
 קול כמי"ש צקפרי מוקר וצראשס הסליה סצבל הסנה חין
 ההעיררת צל מלמעלה כ"א מהחילה למטה אלל צימים חלו ד' נתן
 שפע הקדושה להעיררת צהצוצה לפני חילו שהם ישראל ומחמת כי
 רצים חס חס רס"ה עליהם לעורר אותם סקיצו צהצוצה שלימה
 ועיקר רס צה הוצ מאהבה וארז"ל סמחפך הזדונוה לזכויה גם ארז"ל
 ציווג דף פיו גדולה ה' סמארבת ימיו וסניתי סל אדם סנאמר וצסונ
 רסע מרסעתו ח"י יח"י ונראה לוור מ"ש סל אדם כי ידוע סרסעים
 צחייהם קרוין מתיס ולידק סעוסה מליה ח' וקיים וליכ מי סה"י
 רסע כל ימיו לא ח' סניס רצים כי צסעיה סעוסה עצירות חינו ח'י
 כסעיקס

וכשעושה תשובה מאהבה שהזדונויות יעשו בזכות נמלא חי מעיקרה
וא"כ תשובה מאהבת ימיו שכבר חי והוא נעירי בתשובה מאהבה
שאמר מרשעתו היינו שהכיר סדרכו ה"י רע וזוחר בדרך העו
וא"ש ואכן.

בשנת הקמ"ח כלשר ה"י צן שלשים ה' לאור עולם בהקבנות
הגאונים מזמן ההוא חלק אחד אחוז מפרי עשייתיהו
מחברתי מחברת הקודם יקרא לו ספר שנת שנת רוקח כלול בהר שית
וצקיות עם חיות חוליות דרשות מכפרו כנול דח"י כי בן יקר רציו
זכל קפריו כרי טיה"י הקפר דבר הקוה לכל נפש אף מי שחין לו
יד וסס צפלוטל — ואלה דברים אשר דבר צקדכו ס"צ ומאוככו
קל רציו הג' ירמ"י ממטיד הנ"ל "מכאן מודעא רצה נאירייהא כי
ראיתי הד מצני על"י דנחית לעומקא דדינא ומעלה מרגניה דלית
ל"י טימא דברים הקשין בגידין מחדד ומלנן דלא סלקי צהימא וכל
הלכה דרפא יוכל להרפא דקמיט ורפי היה כבוד ס"צ הרצ המלכה"ג
המפרסם הגאון המובהק כ"י עה"י פתיה כקשת מו"ה אלעזר
הצ"ד ור"נ דק"ק פילץ שנת נוסקה עדרי לאן קדשים לקרנן אל
המלכה ונלחכתו סתורות ודינא והלכהא לחו געירי זיל תבא חכא
סיעורא וזיל הכא חכא סיעורא מידוס הוא וונ"י ילפינא
לאקוקי שונעהא חליצא דהלכהא קאמינא והנה העיר ד' את רוחו
להו"י תעלויות חכמה וכתוב זאת זכרון צפר צקיות עמוקית
הלכות גדולות סונה עמוק עמוק מי ימלאנה מיוקדים על קיטב
מרכז יקוד עמודי האמונה אשר צית ישראל נסען עליהם ואשריון
נמט"י ל"י וכל כי הכי מיני מעלותא ליהאמרו ממט"י ויפילו מעיותיו
חולת ויעלה לרלון לפני ד' על מזבח הדפוס והירא את דבר ד'
יחזק צמיעו סיעורא מיניו וסלא להשיג גבולה ואמסייעו יה"י שכר
מלשכת לפותית ויהצרכו צקונן מצורך ויזכו לראות ציאת צן פרץ
כ"ד הודצר לכבוד התורה כ"ז שצט תקמ"ז הק' ירמ"י חונה צמטיד
ואגפ"י."

חזו מאן גברא רצא קומקיד על"י ובמ"כ יהר הגדולים שציוני
כולם התפללו על תעפות עוון צהליכת התלמיד ועומק רוחו
הכניר כי על כל לוהר והגה מדברי רז"ל צרא צדצרו חז"מים
עול סנאל רעיונים כהגזים והגיונים נפלאים והוא כיצד מאוד דברי
הרא"ם וחסד את דבריהם צחיות צלורות כראי מולקית.

סיפורו חז"ל על רצי חליצת הגדול אכן היתה קצת בח"י מיוחד
לישיבה בבגס רצי יושב וכסק אותו אכן ואמר אכן הנה
דוונה לחר קיני וזה שסצ על"י דוונה לארון הצרית. צלדק כיכל לוונה
זאת גם על רציו כי כונעט זכל היום יקצ הויד צצית מדרשו עם
הלוגידים תוקשצים לקיול ויקפר לדור קפעס אחד זא חלי קומר
אחד וחקיר חזק מאוד ויקד אל צית מדרשו וימלאהו יקצ ושונה עם
תלמידיו ליונדי לקחו צצית מחומס ומשובג ויקבל הקומר הזה כי
הוא

הוא הלך ילך צקרים ושלגים ונקדר צהרים והרצ יושב כמתענג צלי
 ונרגש לצר וזק ויחצו צלצו ונחשבת פיגול ויעמכחו צהונו חולם
 עשתותיו לא קמו לדנונה וחרש לא יוכל ויגלה מלפני לצבו ויחמר
 לדבר הזה יסלח לי רצונו על אשר אצו את פני לדבר דבר אשר
 לא כדת של תורה. חולם החברה יחללני הן לא חלונן כי רצונו
 יהי עוד מנחלי עוה"צ הלל מנוצ הארץ לפניו הוא שלו וסקט
 צהיכלו כבוד צאין מחקור דגה ואין אדם זוכה לשתי שלמות לא
 כן חכמי נע ונד צארץ לרדוף אחרי המה"י והכלכלה ואחר כל העורח
 היה אין לי ואין אני מולא קירת רוח צמי הדעת נוהן סיהי לי
 לכה"פ חלק צעיה"צ, ויענה אותי רצונו צתשיצה נולחת ולאו ק"ו הוא
 סיהי לי חלק צעיה"צ, ונה עוה"צ שאין אני הולך אחר" כלום עכ"ז
 עוזר לי הש"ת וכותן לחם חיקי צלי ומחירה, עוה"צ שאני עוסק
 חומר צענינים המצאים לחיי עוה"צ, צלי שום ספק סיהי לי ג"כ
 משליח אחת שכל עסקך צעניני עוה"צ יום ויללה לא השנות ממלכה
 וכל עמלך לפיך ועכ"ז אין לך מכשיב עוה"צ שאי אחת עוסק צעצורה
 לעולם צודאי לא יהי לך כי נוי סחבין לו צע"ס הוא יאכל צצתה,
 וידה לדבריו כי לדיק הוא צדרכיו והמים צמעשו, ח"ל ח"כ ילמדנו
 רצונו אורחות חיים ואזכה צה גם אני לחיי עוה"צ ח"ל ח"כ הרי
 חרזיל צרחתי יחיר צרחתי תורה מצלין זיל גמור, וארזיל גדול
 הכחנה מייגע כפו יותר מיר"ש ואם אחת עוסק קצת אחת צתורה
 נחשב לך כאלו למדת כל היים ונקצל עלי" סבר כמו שאני מקצל
 על לימוד כל היים [וצה מהורץ קו' (*)] התוס' צביע על מ"ש זיל
 צצתה פי צימ צענה שובניסין אדם לדין ס חלין אורו נשאת ונתת
 צאמונה קצת עתים לתורה, והלא חרזיל צמיל אין חמילת דינו של
 אדם אלא על ד"ת שנאמר פיטר מ"ס ראשית מודן, ונמדד איתא
 כל הקוצע עתים לתורה מפר הורה וכתבו זיל לפרס כי קציעות
 עתים לתורה היינו ללמוד קצת או קתיב, אמנם זה אינו מקפיק רק
 לצעיז אשר עול הפרנסה על נווארס וכמ"ס רחיים צלווארו ויעקוק
 צתורה זה כמעט ח"א, ועיכ אמרו כל תורה שאין עמה מלכה סופה
 צמילה, ואמרו עושה לדיק צכל עת זה הין את אשתו ואת צני
 וצנותיו

(*) ועיין מ"ס רצונו צדרוש צי שצק"ס ס"ש עפ"י שכתבו דמלוח
 על האדם לחקור צשכלו צתאמונה קלא יחי רק מעשה אצותיו
 צידו והמליצו צזה נויק "אעפ"י סח"חו לו אצותיו ס"ת מלוח לכחוצ
 משלו" ודו"ק ודחונ"ה אור לצבו דע את חלקי אניך ועצדתה, כי
 אז יתחזק האמונה צלצו צל תמוצי לעולם, וידוע מ"ס הפנים מאירות
 מה קאומרים צשנ"ע חלקי אצרתם חלקי יחזק וחלקי יעקב כי כל
 אחד ואחד מאלו לא הספיק לו צאמונה סח"ח לו אצותיו רק איין
 ומיקר עד מקום סיד שכלו מגעת עד שצאו לאמונה אומן ע"ד מופת
 מותך ואמנם כן יאות לנו שמילא כריקו צסיק ופוקסיס ונחלמות

וצנחתי ההענינים, אצל מי שפרנכתי מלוי' לו צלי דאגת וטרדה לריך לעקוק צד'ת כל היום ולא יחן ש'נה לעיניו וחטומה לפעפעיה וארז'ל סלקת צוכה עליהן חקצ'ה ואחד על מי שאפשר לו .לעקוק' צהורה ואינו עוסק, ועכ'א כ'ל הקצ' עת'ס לתורה כלומר ווי שאפשר לו לעסיק צהרה כל היום ואז רק קוצע עת'ס .לפעפע'ס' ה'א מפר תורה דהרי מהרה נאל' ל'צר הכחוצ לא ינסו מפ'ך ואג'ת צו יונ'ס ולי'ת, וע"כ צאדס פסוק העוקק צפרנכס צא'יה מו'מ שואלין אותה תחילת האס נסאת ונהת צאמונה כי אל'ו זה העיקר, ואח'כ קואלין אותו קצעת עת'ס לתורה, דנודאי זה המימרא לא מ'ירי רק צמי ק'ס לו מו'מ דצלא'ה ל'ת קואלין אותו א'ס נסא ונתן צאמונה דלא נסא ונתן כלום, אצל איך מ'מרא מ'ירי צמי שאפשר לו לעקוק צתירה כל היום ואינו טרוד על הצרכה שפיר אמרו אין תחילת דינו ק'ל אדס חלל על ד'ה] א'ל הרי לא אמרו חלל גדול .הכח'ה' אצל לי אין ק'ס הנחת מ'גיני ויתאונן לפניו על רוע מ'צו קאין לו פרנכס לחס לאכול ונגד לל'וס ויצקסו להחפ'ל צעדו לדי לרומ'ס קרבו, וי'ן אותו רצ'י החחת חלק'ס א'ני אשר מנע מונך פרנכס מה חוכ'ל א'ני לעשות ח'ננו רצ'י, חמנ'ס חא'ס ח'ל הפ'יר צו עד צוק ולא יכול עוד להקצ' פניו ר'קס וחצ'ת' לו ס'תשלל צעדו חולי יחנן עליו, ויסמע הפלתו ולימים נוסע חא'ס וירווח לו ויפרון חא'ס מאיד ויגדל ויהי לו לאן וצקר ועבודה רצה ג'ס עשה לו צ'ת גדול נחמד למראה, וצאשר ה' ע'יד יאורי כשר נאמן לאלקיו זכר א'ת רצ'י וא'ת אשר עשה לו ויצא לפניו, לשל'ס לו כגמולו ולהעניק לו מ'צו אשר צרכו ד' ויאמר הנני רואה דירת רצ'י ח'ננו לפי כצדו ול' חמק'ס לשנת [כ'רדע קגור'ל הרצ'ס צ'מים חס'ס ה' צונ'צ רע נואור וח'י ח'י

חאמונה צלצו ח'י רשאי לדון צד'ת כי התורה מ'גיני ונאל' קלא יצא לכלל ע'ית אצל צטרס ידע דצק וחל'צ תחת לשונו א'ס יעפ'ל לעלות חסרה צדצרים העוונדים צרונו ק'ל עולם הנכתרות לח'א צחכונת הפ'לח'אז'יע ח'י יפול הכופל מוננו כי רצ'ס חלל'ס הפ'לה ועליו'ס כל הרוא'י, כי חנת החקירה צעל'ס ח'א טונ אצל לריך זהירות יתירה ולא כל הרוא'ה ליטול א'ת הק'ס יטול ו'תו קשואלין אותו נסאת "ונחת צאמונה ח'א חאמונה הישרא'לית, חולם רק ח'ז ח'א חקוצה א'ס קצ'ת עת'ס לתירה ח'ז שג'ס כאחד מוצ'ס אצל צלי לימוד גופי תורה לא יוע'ל אין פ'לח'אז'יע צ'וס ע'צרה, ואדרב'ה יקבל עלי' עינ'ס כי הצעד'ר ט'צ מ'ולירות הרב, וחי יעל' צחר ד' וחי "ק'ס" צמק'ס קדסו א'ס לא ע'י י"ק אשר ילמוד חאדס תחילת מהגמולו וכחש'כ צס'ס רצ' חא'י גא'ין ז'ל וא"ק — [ועד'י] י"ל צפ'ס'טות קו' חת'ס' דצאונת אין תחילת ד'ן חלל על ד'ת כחש'ז'ל וכשמכניסין אותו קואלין אותו "כרי' צאמונה, ה'יו א'ס למדת תורה לאמ'ת'ה לא להגות צפ'פול ק'ל אצל רק ללמוד תורה לשמ'ה ו'תו העו'מ ק'ל הלכת חא'ס ית'ת צאמונה ואח'כ קואלין אותו עוד מע'ן זה קצ'ת עת'ס לתורה מהמ'ז'ל].

חיי לער צמליר וועלן ע"כ איז אצנה לרצונו ציט ועליות מרווחים חדשים גם ימים כי הלא דירה נחל הוא ג"כ אחד מהדברים המרחיצין דעתי על כל אדם הנועלה. וענה גלון ישראל מאמר נח לי בני האם כשהיה נוסע בדרך ממקום למקום צעגלה או בקרון האם תכין לעלמך חדרים ועליות מרווחים כחפץ, הש"צ האיש הלא על זמן קצר בזמן הנסיעה יום או ימים איז יכול להיות גם בדחקות קלח כי ווער איז ותחי נפשי כאשר אצא לביתי לנוח מעמל הדרך וטוב לי כן איכ"כ צעו"ה, הציב לי רציני אשר איכנו רק כמו גשר ומעבר לעוה"צ שה"א יום שכולו ארוך, ואיכנו פה בקניעות להשתקע רק לגור צא"ץ צא"ו ועל סעה אחת קטנה כימי פני חיינו לא יזיק אף אם אה"י בדירה קטנה בדחקות קלח בתקיות שבאשר אנוא לביתי הכל"י תנוח נפשי מעמל הדרך כי רצ הוא ותחי נפשי צארלות החיים שם ינוחו יגיעי כח יעלה אצד כנשרים, רק אז הצין כי נעלה ונקצב הוא על כל שצח והחלה וצלדק יקוה לשכר העשון לעוה"צ.

בימים אלו הסיח את צנו זכורו הגלון חותי צעל סערי תורה וכאשר חזר רציני עם צנו מההקשרותו סרו בדרך אל ציט אחד הגצירים הנודעים להם ויקצלס צכצוד גדול וצמסך דצרו עומס ספר שיש לו לסלוח אחר חיות ימים סך עלום מאלד לאחד האדונים ורצקס מונח אצלו מוכן ויאמר לו רצינו שישלח תיכף ולא ימתין עד היום האו" ויעס כן וצלילת פרלו סודדים חותיים צנסק צצית הגציר הזה ויאקרו את כל צני הצית וגם את רצינו וצנו צעל סעית גם איכו איתו אך את רצינו לא איכו כי אחד השודדים לוח עליהם לצלתי הכות איתו ואחרי כי צצו את כל אשר מלאי פני וילכו וילי לחמיר את מאסרי חזקן ויהי החר חמ"כ ומאסרי כולם ולא נפל סערת איש מהם ארלה רק ספחה אחת נולרית הרגו.

בשנת הקניצ נלקח ממנו אחת מללעותו האשה אשר היתה לו לבזר צציווג ראשון מרת יוסל ציה והסמים הסקדו ענים ומתה על פניו ויתאצל על"י מאלד כי היתה גצרת הצית רצת הפעלים והסגיתו עליו ציתר סחת למען לא ירופפו עעירי גויתו ולא יסגר לו דצד אשר יסרידהו ממלכח"ד כי צאמונה הוא עושה ורצינו כהצ סצח על זו"י הראשונה צצ"ס ספרו הראשון, ויכחם ויקח אשה אחת כדוגמתה צת גדולי הדור וניחוס"י כהונה הצדיקה מרת אכ"ה צת הגה"ק מופה הדור ניה"ר אצרתם ילח"ק הכהן הצד"ק פינצטצוב מנח"י כחר כהונה צן הג"ר צערס צן הג"ר ילח"ק עמ"י גצרת חנשים צן הג"ר משה צן רצינו הס"ד צן הג"ר מאלר צן הללוק ר"י משה, ומס"ד ס"י התן הללוק ראש ומנהיג ר"י וואלף מוילנא צן הגציר הללוק ר"י ילח"ק ר"י צינמס מפניסס צן הג"ר אצרתם מייזליס פו"ג דק"ק קראקא ומתן הרמ"א, ומלד אמו הצדיקה מרת פ"ג צת הג"ר ר"י אצרתם אצלי ככד הג"ר יחזקאל הצד"ק קארלעטין ססנא דצי נסיהת הגה"ק איס אלקים ר"י ילח"ק מפיונא זי"ע וככד הגלון

הגאון ר' פייצ'ס ז"ל מקראקא וכד הגאון הסר ר' שאול וואהל צן
הג"ר שמואל יודא קליצ צן הגאון רשכצ"ג מהר"ם פאדווא מחנו סל
הגד"א מינן צן הר"י מינן [כן מנודא צכ"ב].

בשנת תקנ"ד מלאת סאת ומעלה פוילען קרוב קילא וצאה תציתת
להחלק צין הממשלות סכנות ע"כ ילאו לפעמים גדודי

פוילען לסלול סלל ולבוא צו וצוואם לעיר היהודים לקחו צבאי את
ראשי העיר או את הרצ וייקרו פדיון כפסם ככה עשו ימים רבים,
פ"א ציום עסק הצחילו הגדודים האלה גם את העיר פילץ צפחד
וצבהלת חרדו ראשי הקהילה אל ציה הרצ לחזירו להחיש מפלט לו
מפני חמת המליך אך הוא צרוח שקט ושאנן לא סעה אל דצריהם
וישב ללימודו כנדרשונה והם ילאו מלפניה אך פהאום שבו וילעקו
מכאז לצ צצצרון רוח מהר המלט על נפשך רצינו נוסה על נפשך
כי צצר צאו פוילען צצצרי עיר פילץ אצל הוא כסלע איתן יצא שקט
על מושצי וצרוח נכון הסיצם אכני לא אירא כי צוד מעט יעוצו
הסוללים את העיר צטרם יצואו צה וינוקו צצצנה דרכים, וכן הי'
כי אחרי סעה קלב צאו מלאכים ואמרו דוקים על עקצבים פוילען,
וינוקו צצצרון גדול ויעוצו את כל אשר להם, אולם אף כי עצר
אקון ולא נגע אל עלמו ואל צצרו לרעה צכל זאת לא ילא נקי צלי
כל נזק כי את כל רכושו אשר הציאה לו אשתו הדאסונה נתן ציד
איש עתי לעשות צו מוקנה וקנין ויכלכל האיש לצאות פוילען צלחם
לפי הצלה, אולם תחת כסף סלמו סטרות אשר צנפול הצם נפל גס
עמירם עד סלא סוו כלום וישרר ריק ווכל נכסיו.

ומלבד זה המלחמות והסערות אשר סררו אז צארן עלצו את
רומן ומרדו את חייו כי לא נתנוהו לההפסח ולהצריצ
את גצול לימודיו ומיצרו והרצה מהלמידיו נאלצו לעצור את מורם
מחוסר כל כי רצים מאזרחי העיר האיה אשר ספקו את ההלמידים
ידרו כל כך מנכסיהם עד סלא הי' לאל ידם לפרנס גם את עלום
וילכו צאשר מלאו.

ולעת זקנה רצינו כ"אסר ה' צסאנטצו סיפר לצנו הלעיר הג"ר
ליצ מינן דצרים האלה יצחיות עוד רצ צפילץ צנולר
ונמליק צצצתי צלילה מתצודד צעיוני וצלימודי גלו לי וון הסונים
סלסה דצרים והוא סאלא נרוחא, סאתי מעמיד תלמידים הרצת
ומרצין הורה צישראל, וסלא תמוס הורה מוצעי, ויטהלנו צנו אס
גלו זאת צהקין או צחצוס ויאמר צהקין [כ"כ רא"י מו"ל סו"ת ס"ר
ח"ג].

ובשנת תק"ס ועודנו צפילץ צפילען הו"ל ספר קטן הצמות ורצ
האיכות מצינה הורת חקד ארצעים כללים, כונה סלכחח
גצרוותא איכא למיטענא מינה צכללי גמרא ופוסקים אין ערוך לספר
הזה והרואה צו ירהה גודל צקיאחו צקים ופוסקים ומיד איכל יעס
נופת לוק אמריו וסכל כמאן דמונת צכופסא ערוך ומקודר לפני
להציחם

לחציהם צבור הצמיחה אס יעמדו הדברים ולא יסיו נגד דיבור רס"י
 או חוקי הנעלם מעין כל ח"י ואח"ך צמילים אחדים צונה וסיתר
 כלל אשר השתמשו זה כמה מחזרים ואח"ך נובית צמיסור שאין כלל
 שלא כאמר צו חוקי. ונאמר הוא דרך דרך האלון מוויילנא והאלון
 רבי יצ"י פיק סניהם כאחד טונים ולדבר אחד נתבוננו ויעשו פלאות
 והגדילו על כל אשר לפניהם לחפש צרנוזים וצטרקים צגנוזי נקתרות
 צנלי יחשלאמי וחוספתא הכל ח"י פתוח לפניהם צלי העלם דצה
 ורצינו מציא דנריתם כ"פ צספרו ואיו חצבים עליו עד מאוד ויענדס
 עטרה לראשה — [כאשר ידוע מחס קצול כל דבר ואגה מלאו סמך
 ומקור מדרגי חוספתא או אגדה ונדרש העלם ופ"א שאלו את
 הג"ר יצ"י פיק היכן נרמו מאמר המורגל צפי העולם נוכח אשר לא
 כתובה זו מיהת לדיקים ועין זהו בעלם נוכח אשר לא כתובה שלא
 נכזה דבר זה צסוס מקוס ור"ל] — וספר ח"ל עשתה רוסס גדול
 צכל חפסים ואגה"ק צעל קול חר"י אמר סכל כלל מזה הספר מלא
 ס"ס ופוסקים, ואח"ך ז"ל עשה עליו חסות, וראיתיו צבתי"י אלל נכדו
 האנדר"ק מלא ז"ל, גם ח"י כתוב סס על הגליון הגמ"ת אחרות.

ובשנה סלאחר"י נתקיינוה נוס סגלו לו צהפין סילא לרוחם, ויהי
 לאמר סעצד רצינו צצצורת חצ"ד צסדה חרצנית דעיר פילץ
 יותר מעשרים סנה ומיקן סנוח כמה הקנות ויצלר את חוונת הדת
 וגדרהו מקצצ ומעמיד הדת על תילה גם הצמוד ח"יה מאלות
 חלונידים ונוחס כמה נורי חוראות צישראל [אף סח"י סעת מלחמה]
 עד סנתחזקס יראת ד' צלצות חכסי פילץ וריחה לא כמר נורח סתורה
 ויחידה, גמר צדעהו לעצוב את העיר מפני שלא יוכל להרצין תורה
 כחפלו ויעתר לצקסת חכסי טריטס צמדינת מעהרין אשר סנועו סנוע
 חכמהו וצקריאה סל חיצה קרואיו להיות להם לקלין סוטר ונוסל,
 ואף סצני עיר פילץ חצעה רצה חצוהו מקטנס ועד גדלס וצכל
 כוחותם סחדו צעדו ויכלכלו אותו ואת ציתו ואת יסצתהו וגם הוא
 סקצז אל חיק חצעתס, כמים פנים אל פנים כנראה מדרסותיו שסצחס
 על סוקסינים און לצצרי סוכחותיו ונאמנים היו פלעו עכ"ז הטה
 און קסצת ללכסי טריטס אשר חיצו את לצצו לעצוב את העיר
 אשר סכן צת, וצפרט שיר מנחתמו האלון ח"י צניעסה חזס ח"ה רצ
 דמדינת מלאר הגולה רבי מרדכי צינעט ז"ל וגדול מרדכי צצית חמלך
 וצלעיו לא ירוס איס את ידו צכל חגדינה, ואח"ך ידע את רציני
 לכציר רוח ויחידל גם ח"א להעציר דעת רצינו להעתיק מעסכנו
 מפוילען למעהרין וכן ח"י כי גם רצינו ידע סלעוצתו הוא מנחבון
 ואת עוצו הוא מצקס כי עיר טריטס חיה מנלח חכמים וסופרים
 וצכן עיר רצינו את העיר פילץ צפרט ואת חגדינה פוילען צכלל ויחן
 את פני העיר עריטס וחציר להלס וסמחה ליהודים חיתת אורה
 וסמחה וסכין מלכותו מלאר.

גדולה חיהם חלחלה אשר צין סני חלריות סאלו הגמ"ק ר' מרדכי
 צינעט

זינעט ורצינו, ועיין צתקוצת רצינו צמ"ג כמות הוקיר דברי כבוד
 נוחותנו ונדפסקת תזונתו צס"ר וגם היא צתקבמה עלה ללך דעה
 לדעת רצינו צענין עיגולא דליהתא, ואהבה עשה פה ויקח רצינו
 את צן הגאון ז"ל למחנה ה"ה הגה"ל ר' יצ"י זינעט אשר ה"י חמ"ב
 חצד"ק קאליצ ומחוז קאזנאלעס, גם סלח רצינו את צנו חמריק המופלא
 כמו"ה אהרן ללמוד תורה מפי מלאך ה' נוחותו הגאון ה"ל והוא
 כיצדו מאוד. (*)

ומיד פצח רצינו לטריטש ה"ל ח"צ נותנותיו וצקיפו הדפוס קלת
 מחידושו על תו"מ צקיטור כי לא הרסו לעצמו להדפיס
 צפ"א הרבה כי ירא לנפשו שלא יוכל לשלם החולאת ע"כ עשתה
 הארס לקנאים קמא קמא דמטי ליד"ו וקוצן על יד ירנה כי הפרוטה
 לא

(*) קציצ לזמן החול אירע לו מה שמקפרים נונני עם אל"ז הגה"ק
 מוה"ר יחזקאל פאנעט ז"ל חצד"ק קארלסבורג ואמדידה צעידתו
 ילד נחמד ייק וחסיד, ויקר ונקרהו שנסע רצינו דרך מדינת סלעזיען
 עם הגה"ק מוה"ר מנחם מענדל הארלאוויטץ מלינסק ויקירו העיר
 ציליטץ ויתאבסנו אל"ז חצי הגה"ק צעל מראה יחזקאל ה"ל ה"ה
 הרבני הנגיד חו"צ חכם ושלם נור"ה יוסף פאנעט ז"ל אשר ה"י אל"ז
 תורה וגדולה צונק"א וציתו ה"י פתוח לרוחה לכל עוצר וצד וצפרט
 לגדולי ישראל, ויתעלסו צאחנים צקיטא דועשה"צ ויקפרו צה"ך אחד
 השיחים צנוארשא י"ס אשה אחת ורכישה עולה לצון רב והיא אשת
 חיל עד מאוד ויהדרת לקיים חף מלות סהגקים פטורות צהן ולזכרות
 ציית צכל יום, ויהי כאשר קמע זאת הילד יחזקאל ה"ל, ויהנות
 מאוד וישאל הלא וקרא וכל דיצר הכתיב לא יה"י כלי גבר על
 אשה? ויתנהו הגאונים על זך הדעיון של הילד הנחמד הזה ואומר
 רצינו לאצי הילד נונטחתני צו קיה"י נורה תוראה ציטאל, ואציר
 התצרך צלצנו לאומר אס חכם צני יסמה צני גם אצי יודת לך, על
 אשר זיכתי ד' צילד נחמד כזה לולם קנור את הדבר מה יה"י צקיפו
 וצחוק כך עצרו הימים והילד הלז נעשה צר מזה ואיקלעי רצינו
 קמה עוד הפעם עם צני צכורו הגאון האומיית צעל סערי תורה
 ויהיו על קנקן חדש קל הילד ה"ל והנער נער רך וטוב מלא וגדל
 צחדרי תורה ואומר לפניהם מה שמידש על הצר מלות שלו ויטע צעיניחם,
 ואח"כ הליע לו גמרא והקשה קו עלוונת ורצינו נסרו על ראשו
 ואומר דברים שתקנית צני בצר קדמוך הגאון כו"פ צתוונים שלו וישמח
 רצינו כי לא נכוצה תיחלתו ויצרך אותו צריכה מקולקט צנן פירת
 יוסף — ולא היו ימים מועטים עד קהרה הוראה — ואצי הצן
 ה"ל קמה כי כיצדו בגד זקני עיניו שצאו צלל קורתו לקנל פני רצינו
 ולא נפסקה ציניחם קשר האהבה וידידות גם לאחר קיעצ אל"ז
 תוראה יחזקאל על כסא הרבנית ציצענצירגען וישאל מרצינו שאלות
 חמורות הלכות לעשה והוא הסיי לו תסיעה מאהבה צמינה יחירת
 ולו נדפסקה הקוצה אחת צס"ר ח"ג חאה"ע עי"ס.

לא היתה וולוי' גס אז, וצפרט קונלאכט הדפוס הי' אז ציוקר ע"כ הדפיק צבל פעס מקלח ומחידושו עד אשר צא העולאם והדיוח הקדוש תנוד להדפסת יתר חידושו, כי זה הי' כל מנגנונו להגדיל תורה, והוא לא הלך צעמונו להפין ספריו למוכרם צעד אגורה כסף מפני שהי' כחם על כבוד התורה שלא יתצו צעמי' הסמוך אלא כל תרולה לזכות צה יצא ויזכה וסמו הטוב נודק למרחקים וממרחק יצאו לחנו לחם אצירים, והי' כל מצקש ד' הלך אל ווקוס כבודו.

ומאדמו"ר הגאון מנחם ז"צ קונעטי שבאשר הלך מפליץ ונחנת הספרות אשר קררו אז קם עצר דרך עיר ניקאלס-צורג אשר הי' עיר גדולה לחלקים מלאה חכמים וספרים ועטרת מלכס צראקס הגאון רב דנדינה רבי מרדכי צינעט ז"ל אשר ביצדו לדרוש צכל שמונה צתי כבוד אשר הי' קם וכדרכו צקודס דרס צקול מולצ להצת אס קודס פלפול ארוך צקוגיות הסיק צלול צאגדתא אומרי יאי דצר דבור על אפני, והי' קם רביס מוצני עיר טריטש אשר הלכו ליונא דשוקא אשר הי' צניס וילכו לשמוע מה חידוש הי' צציה"ו כי אונרו קרצ אחד מפוילען ידרוש צכל צתי כנסיות מצני-קאלקצורג, וייצו מאוד צעניהס דצרי הרצ הדורס ונחפך לצס צהרצס על השמועה הלא, ויאונרו צלצס ווי יתן צצטריטש יאי רצ כזה אשר חילוי סנוכיס וקסמותיו דרוכות וכל דצרי כגחלי אס, וילכו להח יעץ עס הגאון רב דנדינה, ויאונר להס אשרי חלקסס אס תצכו להגאון הזה כי הי' אחד מוגדולי הדור המלוינים שלס צכל מיני שלימות ואין ערוך חילוי צכל רצני ונעהנין, ועעה לכו לציהכס לשלוי ואל תאחרו כי הללים ד' דרככס וקראו אסיפה וקצלו אותו עליכס לראש ולקלין ומלדי חני אינר לבס נחל קוצ, ויעשו צני טריטש כדצר מרדכי היהודי וילכו לצתיכס וקפדו את אשר שמועה אונס נופת נוף אחרי כיעס מהגאון האורה אשר דרס צכ"ט, ואת אשר אונר הרצ דנדינה, ויאי צהתחקק ראסי עס דקאל טריטש וירכיצתו חלוי לראקס כאס אחד צלצ אחר, וצציר טריטש להלה ושמועה כי צקרצס קודס ישראל.

ומלבר זה חיבר צעת האס חיבור עליוס גדול ונורא על חו"מ קס חייק צעים רוחו צהלכות התלויס צצערה לחס מלחמות ד' צצנורות נסדר ענוקים ומגצי' לשגי ארקים, וכו סלל דרך העלונד והראשונים וצירר קולת נקי' חידוסי דיניס חילואיס משיטת רז"א וצעת מצרו ומהס כאלד הכתב וימגיר שארית כוחו לא יעק ולא יגע ורלה להחליפי ולחצרו מחדש חילוי ירלה ד' פעלו וימשוך זרוע עיוו והשקיף צה שתיס ושלס שניס עד אשר כמעט עלה ציו לחצר את האולת חולס אהז והצצעה ללחצ יללה ותאי למלכות אס עס שאר חפליו אצני ציתו וקורותיו, אצל לכולס מלא תמורתו אצל לחידושוי הנפללים אשר צילה צה מיעצ כוחותיו לא התחכס ויאונר הלא דצר חיל ועכ"ז לא נתן מעלור לרומו וירלה לחצרו

לחצרו מחדש וילער א"ע מליד צל אשר אין מקייעין אותו מן השמים להצר את מיצורו והוא לא ניסה צהלה. והליך שיהי קיים דברי החכם דאגה צלצ אים יסיחנה לאחרים וישפוך מר שיחו למחותו הגאון דמדינה רבי מרדכי צינעט ז"ל ויאמר לו מדל לך ראה כי מן השמים עכצוך כדי שלא תנטל לימודי העיר וצ"י כי אלו הי' חיבורך קיים צעילם לא היו לריבין ללמוד צו"ע וראשונים כי הי' הכל מציאר צאר היטב בקפריך ע"כ ונטעך ד' מנצור היה וירא כי כחונת עמלו וירק מנונו ויחשבה לו לדקא.

ובכן התחיל לחצר היצורים אשר נדפסו אח"כ ע"י ולראשונה ילא קפר סערי חכמה הנפונה טב שמעתיא יכיל צקרו טנים עשר סערים צדרכי הגמלא ובעת הזאת ציקרו מחנו הגאון היקש צעל כתר כהונה ויבטעשעו צאהלו סנוצית אחדס צאצתו אותו ולאילו עיניו מרוב הסמחה כונו סכתוצ הדור הוא צמכתוצו אשר כהצ על הקפר "אנכי צדרך ד' נחמי ורצ טוצ גמלני ונוראות הראני צצית כצור מחני ידיד נפשי הרצ הגאון הגדול הנפורסס מו"ה אלעזר כ"י האציד ור"מ צק"ק טריטש צמדינה משהרין וזה כמשלש סנוצית אשר התעלסנו צאחנים גם יונס גם לילה מהנשף עד הערצ צמורת ד' ללמדנו והיינו כמסולצים והראני את כל צית נכחמו ומטעוצ אשר חנן ד' אותו צקפרו הרמה כי סס ציתו ושס נוראה את ידו סחזקת אשר ללל ציס סתלמוד והעלה מרגינא דלית צה טימא על קנקנו תהיני ומלא דצר מלאחי וצו וצחירתו סעסעתי עומד על הכריני ועל הפליתי להלו עיני כי רחיני אמרי יאי חוכו נומתקים וכו"ו נומתדים וכצר נדפסעו מינוריו צישראל וכתקצלו אלל כל חכמי הדור וספן ד' ותירתו הללית צידו לכבוד ולהפארה ורצים והעומדים לפניו אשר דלו ונצארו צאר גיס חיים מוכחיות צנור ועטרה וסיבן צק"ק טריטש אשר לצס כלצ אחרי כראי מולק ורחצים כפתחו קל חולס. והנני לצרך את ד' אשר הנחלני ואשר הראני את כל הצוד הזה וכו"ו ארץ משהרין דרנצקני דא רי"מא צינזיס הסס — רעסה מסיני גדולי טילס הללו ואף הגאון רבי מרדכי צינעט כאשר הציו סתים וסלס דלתות תוך הקפר הזה צירך צרכת יולר המאורות וצלצ מלא רגזי קידש חנו "קספר הזה לא חיצרו יליד אסא אלא מלאך ד' לצצותי ונחמי קלא נראה כנזסס הזה ועינלס!

שנים עשרה סנה טצ' ענודה אצ"ד צעיר טריטש וסלסל עשרה סנה ואיא סנה הקציצ עוצ את העיר טריטש ויבזן פאר צערי ראנצנצרג פילזנן וקנאטעי אשר סתנו נאצתו הראצונה הג' ר' סמואל כהן הי' סנה ליצ ונאצ סינצו צעיר יונס וכתאלמנת אסתו וטיטת אח"כ להרצ הנגיד הנזיפלג מו"ה אל"י צלאך מראנצנצרג וננות סתנו קראו אותו אחד כצוד ויטצ נראנצנצרג ורק צינמא דסיקא הי' מונצו צפילזנן סס זרמה עליו סמס סהללס ומלני החומרי ארטנ מן אז והלאה וילא סמעי צכל ערי צעהמען ודרס צכל צצחות

שנסתה השנה חבונה ומוקד ויעורר אותם על ציטול הורה אשר נעשה
 כהיחר אלל ההמון צלי וקסם על לב שחלמוד תורה נגד כולם, ועוד
 נעדם עזר את העיר טריטס הוליא לאור חידוש ק"ר על מוסכחות
 כי צעיר טריטס היתה לו הרוחה והרחצת הדעת ללימוד התורה עם
 צאורי חונד אשר נהרו אליו קמח כי ציהו ה" פתוח לכל ונקב דצר
 ד' גם הדקירו הזמן לכתוב כל חידושיו עלי קפר לא כן צמדינת
 פוילען שלא הסגה ידו לזח מחמת דצרי ריצות שבין ח"ס לרעהו.
 כידוע מה שהנולין הגיר לצי הירש צערלין על מלאור חז"ל "רובן
 צגול ומיעוטן צצירות" כלומר צמקם שרוב ישראל מליין היינו צפויילען
 שיש שם עם רב ומישראל שם נכשלים צעון גזל ונויעוטן צמקים שהם
 מעט ונתי מקפר כמו צמדינת אשכנז שם צעירות וד"ל, — וכצר
 היתה מקדר אז לפנינו נויכן לדפיק על שטה נוס' ואולם צנחם מחמת
 מקרון כיס עשהה הארש לקנולס וכח ידצר רצינו צחוק דצרי להקדמתו
 ואומם צציותי על ווכון צצתי צמדינת פוילען מחמת המון טרדות
 מעול הצנחית אשר ה" לי דצצרי ריצות אשר צין ח"ס לרעהי לא
 הסגה ידי לרשע על הסדר את החידושים אשר חכני הש"ת זילת
 צעתי רחוקים אשר כהצתי חילוקא דרצנן או דרוש או את אשר
 מסצתי לכואלי דצר, וצמחלת הש"ת עלי הולאתי לאיר עולם חלק
 ראשון סני חיצורים צסם ש"ת טון רקח ח"א וח"צ ועתה זה ערך
 סנים עשר סנה סצחתי לפה עיר המהוללה ק"ק טריטס ועל ידם
 היתה לי הישועה הגדולה שזכיתי ללמוד צהמון תלמידים סניכים והם
 החזיקי צידי וצידם ונהנו די מחקורנו וגם הסכים עמי הזמן לכתוב
 על הספר צדי את אשר חכני חלקים צקדר ההלמוד לפעמים צדרך
 פסוק ופעמים צדרך חידוד התלמידים ופעמים צדרך פלפול צדרך
 כחאי לידא דאשכנז צצרי וסקיל אשכנז צעיר וסקיל אך לא הסכים
 עמי הזמן להזילא מחצצתי אל הציעל ע"ע כי מדי היתה הרוחה וד"ל
 קיפק צידי לעשות כאשר עם לצצי ואומם חס אמרתי לקצוע צכרך
 ח' את כל אשר חכני הש"ת צחידושי הלכות יח' חציצור רב הצמות
 מלאר והולאות הדפוס רצה היא צעה חולת, לכן חולתי דפקתי
 מיעוט דפקתי, ואמרתי להקריצ את ראשית פרי מחצצתי אשר חכני
 הש"ת צסשה נוס' הללו ועוד חזון למועד ואם יהיו הקונים זד"ים
 אזי חרלה צצחיה"ת להציא צמכצק הדפוס גם יתר החידושים ע"י"ש.
ודרכו צקודס ה" צג' יונים הראשונים ניוני הסצועה לא לימד רק
 לתלמידיו צני יציצו ולמד עמם ונשעה ג' עד חלות היום.
 ציום ה' וציום ו' לימד לכל הצא לציה"ו תלמידים וצע"צ כל הצא
 לדרוש את ד' וצס"ק דרש נובל אשר למד צצ' ימים האחרונים האלח
 דרופים לכל חפליהם עמוק עמוק מי מלאכת, וציום ד' ה" מנחגו
 לעשות יום הצמיחה והצחיה היתה צאופן זה התלמידים נחלקו לשהי
 מפלגות לחלה אשר ה" להם יד וסם צחלמוד ופיסקים, ולנופלגת

הקני' אשר לא הי' זהם כח לעמוד צהיכל המלך לשוט צים החלמוד, הכז אלה האחרונים הי' מוכרחים להבין איש אל הטיעור בעזרת אלה הגדולים אשר כח זהם לעמוד בקשרי ונלחמתם של תורה ובעת הצמיחה נצחנו רק אלה האחרונים ואם לא מלאה ידם די הכז לקואלם דבר אז נקראו גם הטיצים שזהם.

ג צעיני שרי הנומסקלה ויתר הפקודים היו דצרי ונחירים ומסלימים אלה דצריהם וקרה מקרה לא טהור צאחת הנקומות הקרובים לעירו צרה נער אחד נוצית מצותיו ע"י אריזה אשר פרלה ציניהם וינס אל צית הכמרים להנזיר דתו ויטצ שונה סצועות אחדים ויצואו מצות הנער אל הרצ ונה יעשו לנער הצורח לצלתי יומיר כבודו צקלון ויכתוב רצינו מכתב צקסה צקמו וצסס מצות הנער אל ראש הכמרים למקור ולדרוש הטיצ מפי הנער כי לא להנזיר דתו כי אם להכעיס את מצותיו, ואחרי סצועות אחדים צאה מענה מהם וירשו להרצ לצוא אל הנער לדבר עמו רק צאופן הזה שלא ידבר עמו הרצה רק ישאלנו אם יאזה הנער להנזיר את דתו או יאזה ליסאר יהודי, ויעש כן וצבואו לרצינו צהיותי לצוש לצנים צגדי סצת אמר לו "צני אם תלך עונדי אני מצטיח לך עולם הצא" ומיר פנה אל ראש הכמרים ואמר שאלנו אתם את פי הנער ומה יצמר וישאל אותו הכומר הגדול אם יאזה להתנלר או להסאר יהודי ויען לא! רק עם הרצ הלך רק עמו הלך! ויאמר הכומר איש אשר הי' אללנו כמה סצועות וצמאמר אחד יכול הרצ לפתוחו יחי' לבס קמוהו וילצ ויטצ הנער אל צית מצותיו וינחם על הרצה אשר דיצר לעשות וישאר יהודי נאמן כל ימיו.

כ תורתו הקדושה הי' גדול מאוד ואימתו היתה מוטלת על הצריות וידוע ונה סאירע פ"א צקצחו על כסא ונלכותו וחי' שס גציר אחד מאלהציו וסמו ר' אליק וארס את צהו לצן איש עשיר אחד גם נתן יחסן מנתות להכלה צמחיר קבוצ לטסת חלפים, אולם אח"כ הקית שדכן אחד את הגציר לעסוצ את הטידיך ולשדך את צהו לצן גציר יותר גדול, ויצטימחי עוד לצד מזה כי לא יחי' לריך להציצ את מנתות היקרות האלה כי גדול הוא צצית הטה, אולם החמן לא ניסה כלכת לשר הצייר ויקרא את הגציר ר' אליק לדין תורה ויהי כאשר כתרוו הדיינים סיסיצ ר' אליק את המנתות לחמן ענה ואמר ונה יחי' אם לא אצזה לקיים את הפסד צ"ה, ויען רצינו צרוח סקטי החוצה על כל אחד מישראל לקצל עליו דין תורה, ויוסף ר' אליק ויעז את פניו ויאמר ואני עכ"ז לא אקיים, ויקס רצינו ויעמוד על רגליו ויאמר שמעני ר' אליק ראיתי נגידים גדולים נפלו למשכב ויאצדו את כל הינס וננתו צערוס וצחוקר כל, מדצרים מועטים האלה הלמו ומחלו את ראש האיש הנ"ל ויתחרטו על רוע נעשיו וצווחו ויצקס מחילה ויתמר וירץ הציתה ויצא את המנתות וסיצס להסתן, וצכל זאת נגעה צו קללת חכס כונ"ס חז"ל קללת חכס אפי' על תנאי צאה כי העוסק ההוא צעור ימים מועטים נפל למשכב על חולי שחפת ואחי'.

ואח"כ חזר גם הונו ורכושו ומת אחר שנה.

גדולי הדור אשר צמח ה"ח כולם הוקירו רב ערכו וגודל קדושתו הגדול ר' דוד דייטש ז"ל ה"י מוה"ציו ווערליץ וקראו רבי ואף הוא אהבו אהבה עזה וסקלי וטרי עונת צהדי והרואה יראה מתסובות הכדפקות חליו צפ"ר כמה היו נחוצין זא"ז ורצונו נוצח דצרי וקפיקוהיו גם ציהר קפרו צפ"ס וצפ"ר דעה ולרוב דצרי הגאון ה"ל קוצניס לפלפל ע"ד רצונו צחצוריו וכהצ צלחת מוכתציו ירא לא פרוצו כמה דצרי חציון עלי ומוחיתא דנר קנהינא ומפלפל הרבה דצריה ואמר לי הגאון"ק טארטאל שפ"א ה"י רצונו חלל זקינו הגאון ה"ל ויקר אל ציתו ולא ביצדו כ"כ והלך לאכסניא שלו אז לום הגאון ז"ל לקרוא לראשי ומוה"ג הקהילה וליה אוחס לקבל פני האורח הנכבד אשר צא לשכון כבוד צחוק קהילתם צצגדי שנה ויעשו כן וילכו צימד לקבל פניה וצחוק הדיבור אמר הג' ה"ל לרצונו צודאי יהנה הד"ג על אשר לא ביצדתי כ"כ את כבודו כאשר צא לציה וחולס אמרתי צונו אכצדו צישיצה וצאכילה הלל זה אני עוסק לכל חס וחס אשר יצא אלי אכצדתי כנהוג ולא יחשב לכבוד נגד רב וגדול צישראל רק צוחת צלות לכ"ו אם אני הרב צליות ראשי הקהילה כלכה לניה קדשו לקבל פניו הטורים וליהנות מזיו חכמתו זה יחשב קלת כמו שחליו חלל יחזק עם צציונלך ופיכול שר לצאו סהלך צציונלך ואחצות מרעהו אל יחזק כי אם ה"י סולך כאשר ה"י יחזק גר צגיר לא נחשב לכלום כי הלל כל הארץ של צציונלך ה"י חולס אח"כ כאשר צבר נטה אהבו משה ועכ"ז הלך חליו חמלך וכל כצדו עונו מהיוצים ראשונה צמלכות צודאי יחשב לכבוד גדול גם ה"י אורצ צחמן דצוק להגה"ק רבי משה ט"צ מוה"על כמו שחראה מוכתצ אשר חציו לקמן וה"י ט"צ כי רצונו ה"י נכד אחי המהרש"א וקראו דו"ץ והגה"ק ה"ל ה"י נכדו — והמדקדק יראה כמה ג"ע רצונו להחליץ ולהליל את המהרש"א ומוחלי החסגות אשר ירו עליו ופרט צקפרו ש"ר ח"א כי היו דצרי חצצים עליו עד מאוד — גם החרוצע את הג"ר זלמן מרגליות ועד ע"ז המכתב אשר חציו צפ"צ וכמ"כ עם הג"ר סונאל לאנדוי שה"י ט"צ והג"ר עקיבא ליגר מוצא בהסובותיו ח"ג וגם צח"ס יש שני הסובות לרצונו צלחה רצה גם צענין הרב שקירר גט צלאלא ילא דבר המספך מלפניו סעכ"פ מחויצ לפייס את הגאון הישיש ומאכנאצ.

התמדתו צחורה גדלה עד למאוד וקיפר הרב החריף מו"ה סמואל מ"נ נכד רצונו כי עפ"י חרוב לא עצרו עליו צציה יתר נשתי סעות צלילה וצחקיו עשינתו ה"י מקפר מנה שחדס צלילה צחלונו ולפעמים ה"י כותצ חידושים חס עליו קפר ואמר כי לדעתו זה כוונת הכתוב לא ימושו מפך וחגית צו יומס ולילה ולכאורה איך יכול צן חדס להגות יום ולילה צחורה ומת"י יסן חולס אם הוגה צחורה כל היום מראים לו צלילה ג"כ חידושים אמיתיים וזהו חידוש ולפע"ד אפשר לפרש צזה מ"ש תורת ד' תעומה משיצת נפש היינו התוה"ק

הת'ה'ק לריך אהה ללמוד אותה תמיד אף כשאתה נסיעת נפש כי
אם תקדש עלמך ונלמטה שתכין עלמך לזה מקדש'ן אהך מלמעלה
ואכמ"ל.

שלש שנים הרצין הורה וטהרה צערי רחשצערג פילזען, ואולם
צני העיר האוא לא היו צני הורה כ"כ ויתנהלם לחטם
דצרי חן אגדות העושבים את לב ישראל לאציהם שבשמים, וזאת
הגיע את לבצו הקוב למצר את קפרו יצין שנועה להיות לעזר לחועיל
לצ"ע אשר כל עסקם וענינם יום ולילה על המה ועל הכלכלה,
במ"ס בחקדנות הקפר האוא ראיני ונתתי אל לבני קורות הדורות
האחרונים לרכי עם צני מרובים ולזאת וניעוטה דמיעוטה העוקקים
בשמועתא צני לילותא כיומא דאיסתא, והאדם לעוול יולד להמליח
סרק לצינה ועכ"ז ישראל קדושים וכל מוגמטם בשבתות ויו"ט אשר
יבא להם מעלצונם דצרי חלקים חיים יס'ן כי ימלאו חיבור אשר
יצא להם רוצי השמועות האנוניים בתלמוד הלריכים פירוש למען
הקל מעליהם משא העיון ויצאו הדברים צל"ע, וזנה חכמי ד' וגם
יכולתי לקדר חיבור זה אשר יקודו לבאר ולהצין מארז"ל הלריכים
פירוש למען יצאו אותה שם יצין שנועה להיותו נפתח ויקוד להצין
אמרי צינה ולפי"ד צכ"ו נוקים הניחו לי להגדר צהם, וקדדתי על
קדר המורה למען יתענגו צו מדי שבת בשבתו צחלק הראי לאותי
קדר כי אז יתאוו הקורא לראותו להיות גבול יס לו ונת שיראה
צכל שבת עי"ש.

כאשר פנה רציו הודו ונעיר טריטש כשירה טריטש שומס'וגלמוד
ולא יכלה למלא רצ אשר יונל נוקים הקודש של רציו כי
גם עלת הגה"ק הח"ס אשר יען להם את מותו הג"ר עקיבא איגר
מפרידלאכד לא ילאה נוכח אל הפועל, ותפן אל מורס ורצם הראשון
ויעתירו אליו לשקו חליהם כבהחלה, אולם גליל פילזען מאנו לתתו
להלך ויתנפלו אליו לצלתי יעוצם על נפשה, אצל הוא צאחת דיצר
ולא סינה שכבר הצטיח לאנשי טריטש למלאות נקבתם, וזנה גם קיד
מחיתנו הגאון דמדינה רמ"צ היתה ג"כ דצד הזה להעצירו על דעתו
ועוד זאת כי הוא ג"כ נכסוף נכסף לעיר טריטש שהיתה מלאה הורה
ומכמה, והחזיקו ישיבה גדולה צכל היום ונאודם, וזה ה"י כל נגמותו
להרצין הורה לעדרי לאן קדשים חלכות גדולות וקצועות מה שלא
ה"י צאפצרי צראשצערג צהלטרף כל אלה גמר צדעתו לעצור את
העיר וצכותי ולקוב טריאשאה ותעיר להלה ושנועה וינלאו לכבודו
את כל החנאים אשר החנה עומם צעניני לניעות ופרישות פה" קלת
פרלה ויצטיחו אותו שאם יצול צחזרה אליהם יעשו הכל כרצונה, וכן
צעניני תמיכת הצחורים אשר לומדים ציציצתו לצנות להם צית מדרש
חדש ולתמוך אותם ולקעדם כמה שיהיו ולכלכל אותם דצד יום ציונו
זנה ה"י צשנת תקציה ויסצ קם עוד ששה שנים עד שנת תקפ"א
שפרלה אז הצערה נוראה ינעשה כמעט כל העיר טריטש למאכלות
אש

אז וידל העיר מאוד ויעזבו רבים מצני הישיבה את רצם מחוקר לחם ועוד חסון אחרת החמיל על ישראל שבאדינת מעשרין כי יללה דבר מלכות על כל ארץ ומהרין לבלתי יעל ומספר הושבי היהודים שמה יותר מעשרים אלף והגזירה היתה להאזן נגף וללזר ומכסול לכל בית ישראל צעקין החיתון וצפרט לגרים הזאים מארץ אחרת כל זה הכיע את לבבו לעזיב עוד הפעם את העיר טריטס צפרט ואת ארץ מעשרין בכלל, ויואל ללכת לקול הקריאה אשר קראוהו אחרי כבוד צעיר מיקולאש אשר באונגארן, ויתקע שם אהלו בראשית ימי הקיץ ותהום כל הציר לקראתו צשעמת גדולה וכבוד והדר מאין כנווהו חגגה העדה הזאת את יום ציאתו והתי ראשית עצודתו גם שמה לקצוע ישיבה ולחרצין תורה גם לבני עיר מיקולאש, והם כלכלו את הצמורים אשר באו לחסות תחת כנפי רצם מקרוב ומרחוק כי צעת הזאת הי' אחד מגדולי הדור היותר מפורסם בכל הגולה, ותמי רוחו צקצבו בראותו כי עוד מעט הפרח מצללת השרון באונגארן ומוטו תלך תורה ותהלה לכל ישראל.

ומעתה אליג את הדרשות אשר נולדתי אותם בתיך גבוי כה"י אשר כהצ אח"י רבינו צעל שמן רבחה לזכרון לדור עולם, ואח"כ כחזור עוד אליה לדברות הראשונות להעריך גדולתי ותפארתו לפי קולר המשיג.

דרוש במעלת התורה

ארו"ל בפ"ק דברכות א"ל רצא לפרס ציפ ליונא בן מר ונחני מילי מעלייתא דאמרה משמ"י דר"ה צמילי דצי כנישתא א"ל הכא אר"ה מ"ד אהב ד' שערי ציון מכל ומשכנות יעקב אהב ד' שערים הנלווים צחלבה מכל ציכ"י וצ"ה, ונ"ש צתי כנקיות וצ"ה כוונתו על ענין תפילה ונקט צלשון כנישתא דעיקר תפילה היא צציהכ"ה, אך יל"ד דפחה דמעלייתא וקיי"ס צגריעותא, והכוונה צזה כי שלמה המלך ע"ה אמר יקרה היא מפנינים וכל חפצ"ך לא יסוו צזה, והנה אם אומר על דבר זה קוצ ומחצירו צע"כ לריך סיהיו מקוג אחד אצל על דבר שאין להם קוג אחד לא שייך לוומר זה קוצ מזה, וכן התורה אין לה סוס השמות עם דבר גשמי כי הוא לנועלה מכל רוחני, רק מנחת שאללינו היותר טוב הוא כסף וזהב אמר כן לשצר את הארון ועכ"ה טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, ונ"ש יקרה היא מפנינים, אך פן חטעה שיש איזה השתוות ציניהם אמר וכל חפצ"ך לא יסוו צה שצאמת אין סוס השתוות רק לשצר את הארון, וזה ציקס סיחמר לו מילי צתפלה א"ל כי"כ גדול כח התפילה עד שכלומר על"י סלוהב ד' רק השורה מונחת ומעלה גדולה לתפילה שיש לה ערך והשתוות צמה ודו"ק.

זכרון דרוש במעלת התורה אלעזר

והנה דהאע"ה אשר טוב לי תורת פ'ך מאלפי וזב וכסף ולא אומר
 וכל מפליך לא יסוו זה כמ"ס סלמה משמע סמ"ו אהז כסף
 וס"י אללו ערב רק את התורה אהז יוטר, ונראה הכוונה דכתיב לא
 ינוס ספר התורה הזה מפ'ך והגית בו יומם ולילה, ואז דבר פאי
 אפשר דמלאכתו נותי נעסית, וכ' הרנוצ"ס אס יק"ס צכל דרכך דעהו
 הוי כאלו למה, והפעם צכל דבר יס לו קיצות, חומר ואורה פועל
 ותכלית, ואף צתכלית היא האחרון סנסיצית נ"מ הוא ראשון כי
 צמעסה היא אחרון וצמחצת אומן הוא ראשון, כמו אומן סעוסת
 סייף ויגע עד סגומרו וצעיכ כדי לעשות מלאכה עם הסייף וצעיכ
 לייך כן מהחילה צמחצתה, וכל הפעולות ננושכים אחר תכליתם,
 למשל מולך סעומד מחליו ועדיין לא הי' כמו שלם, וילך לציייל צגנות
 עם שר א' מוקריסי המולך, וירא השר הזה נצילה מוקרחת על אס
 מדרך אשר יעצור זה המולך וידע כי הריח רע יזיק לתמלך, ואס
 ירוץ לפניו ויקח את הנצילה וישאלו על סכמו עד למרחוק, אף כי
 כל רואה ילעג עליו סעסה דבר מכווער נ"מ עסה פעולה טובה ויקצב
 סכר נזאת המולך כי הפעולה נמוך אחר התכלית והתכלית היא שלם
 יחלה המולך, וזה"פ אומן נוקצ מרגליות סנתן לו המולך סוה כונה
 חלפיש והוא לסנאחו אל המולך יסצרכה כל הרואה עוסק צמלאכה
 נאה כזו יכצדהו, וצאנות לא יפה עסה מלאכתו ויענש ממולך כי
 הפעולה נמוך אחר התכלית והתכלית הי' לסצור מרגליות, וא"כ
 ניקל לק"ס והגית בו יומם ולילה, אס כל עניניו יהיו לש"ס כדי סיוכל
 ללמוד ויהי כל מעשיו כמו התורה עלמה כי הפעולות ננושכים אחר
 התכלית והתורה היא התכלית, וז"ס טוב לי כי עונתי למען אלתד
 חוקיך, ר"ל טוב לי הדבר הזה סכל מה סעונתי ויגעתי הי' אללי
 לתכלית למען אלמד חוקיך, ועי"ז טוב לי שהי' לי תורת פ'ך לא
 מלימוד תורה צלצד חלא אפי' מאלפי וזב וכסף סחרותי כי כל
 הפעולות ננושכים אחר התכלית.

ו"ש ריב"ק אס אתה נותן לי כל כסף וזהו סצעולם אינו דר חלא
 צמקוס תורה ויפלא עליו חלא מנ"כ מעות הי' יכול לחזיק
 חלמידים הרבה וההי' עיר הזאת ג"כ עיר גדולה סל חכמים וקופריכ,
 גם למה האריך כ"כ אס אתה נותן לי וגו' וכ"כ צספר תהילים טוב
 לי וכו' ולא עוד סצסעת פטירתו סל אדם וכו' אס לא ראה לילך
 הול"ל רק אינו דר חלא צמקוס תורה, וצתכל"ל א"ס כי ע"י סחפלו
 יהי' לתורה הוי באילו לומד, וכמ"ס כי אס צתורת ד' חפלו וצתורתו
 יתגה יומם ולילה פ"י אס כל חפלו יהי' צסציל תרה הוי כלמד יומם
 ולילה נמלא צסעת פטירתו סל אדם צמקוס אשר אים אחר יעצור
 לאחרים חילו אים כזה אשר תכליתו הי' רק תורה לא יעצור לאחרים
 חילו רק את חכל יקח עמו כי כל כסף וזהו סלו היא תורה, ונראה
 סצאנות ר"י הלך עמו רק ר"י סצין צאים הזה סקניני עות"צ סס
 עיקר אללו רק עמעת עוסר גדול שהי' לו רולה לקנות גם התורה,
 כי

זכרון דרוש במעלת התורה אלעזר ים

כי ה"י די שיחור דר צנוקונו ואני אתן עחקורד ותוא חמר חלק
 חלפיש דינרי זהב, צזה הורה סכסף וזהב חללו עיקר, והסיו ר"י
 ולמדו מוסר הניל חס אתה כותן לי כל כסף וזהב סצעולס לא יח"י
 כסף וזהב חלל יח"י מהס תורה, וז"ס אינו דר חלל צמקוס תורה
 וכיכ צק' תחילים טוב לי וגו' להורות סאפי' עכסף וזהב יח"י ג"כ
 תורה ומקיים סצסצת פטירתו של אדם אין מליון חלל תורה ומע"ט
 צלצד ודו"ק וז"ס רז"ל ראשונים עשו תורתן קצע ומלחבתן ארעי זר"י
 לא נחקיינוה צידן וק' הרי החכונים לא עשו תורתן אף ארעי ואפי"ה
 נחקיינוה ומלחבתן רק הכוונה עפי' מחמר רז"ל חסרי מי שצא לבאן
 ותלמודו צידו וק' לא הול"ל חלל חסרי מי שהוא ת"ח ומעילל תלמודו
 צידו חולס כל קניני עוה"ז לא צנוותו יקח רק תורה ומע"ט ילכו
 אהו ומי פ"ס לו ידע"ה יסכיל ויחמר למה לי חיים כאלה לרצות הון
 לאחרים למי ח"גע אפשר לשונאי ע"כ טוב שחקיים צכל דרכך דעהו
 ונחשצ חכל כהורה ואז צנוותו יקח חכל ככ"ל וחכל צכלל ותלמודו
 צידו וז"ס ראשונים תורתן קצע ומלחבתן ארעי סה"י טפל ועשו רק
 צעצור הורה זר"י נחקיינוה צידן ר"ל אף ומלחבתן ה"י צטל ותלמודו
 צידו כי הסעולה נמשכה אחר התכלית, חלל מי שממון עיקר חללו
 ולמוד צעצור כצוד וממון כמו סלל ירד כצודו כמ"כ לא ירד תלמודו
 ואוי כמו כסף וזהב, וז"ס אחרונים עשו ומלחבתן קצע ותורתן ארעי
 סמלחבה עיקר ותורה נעשה כסף וזהב לכן זר"י לא נחקיינוה צידן
 לכן לא חמר חסרי מי שהוא ת"ח כי אף שהוא ת"ח אינו מוכרח
 סיה"י תלמודו צידו וז"ס חסרי תנומי דרך החילכים צתורת ד' ע"ד
 וז"ס רז"ל ע"פ ונעדרות"י הולכות על יד היחור אינו תלכות חלל למיתת
 ר"ל חסרי תנומי דרך אשר מעשים צתמינות וצודאי לומדים הורה
 לקמה סחולכים למות צתורת ד' ר"ל ותלמודו צידו חלל תלמודים
 סלל לקמה חולכים למות צלי תורה כי נשתכחה מהס וז"ס רז"ל
 צדיקים דומין צעוה"י לחילן סשרטיו עומדין צמקוס טהרה וטופו כוטה
 למקוס טומאה נקלץ כופו כולו עומד צמקוס טהרה רשעים דומין
 צעוה"י לחילן סשרטיו צמקוס טומאה וטופו כוטה למקוס טהרה נקלץ
 כופו כולו צמקוס טומאה, הכוונה סרטייו ונרמזים על עיקר וטופו על
 טפל, צלדיקים סעיקר להס תורה וזהו סרטייו עומדין צמקוס טהרה
 והממון חללס טפל וזהו כופו כוטה למקוס טומאה, אך כאשר ימות
 ונקלץ כופו אזי כולו צמקוס טהרה כי גס הממון היא תורה ככ"ל,
 ורשעים להיפוך כאשר נקלץ כופו היינו צזונן סימותו אז כולו עומד
 צמקוס טומאה כי גס ההורה נחשצ כמו הממון ככ"ל וזהו יצוד
 לאחרים חילה, וא"ת איך אפשר סת"ח יסבח כל תורתו הלל ארז"ל
 חינוק צמעי חנו ומלמדין אותו כל ההורה וצא ומלך וסטריו על פיו
 וכסכח ממנו חכל ומה חס ע"י סטירה אחת כך ע"י סרצו של מה"ע
 לא כס"כ, וז"ס צקחלת יס רעה חולה רחיתי החת הסמס עוסר סמור
 לצעליו

זכרון דרוש במעלת התורה אלעזר

לבעליו לרעהו ואצד העושר ההוא צענין רע וזיליד בן ואין צידו
מאומה, כאשר ילא מוצנן אמו ערוס יסוז ללכת כשצא ומאומה לא
ישא צעמלו, ר"ל סנהת מהראוי ה"י שיה"י העושר שגור לבעליו דייקא
ולא יעזוז לאחרים חילו והוא לראתו ואצד העושר ההוא צענין רע
ר"ל צעזור שהוא איש רע ואינו עקיים צכל דרכך דעתו וכסף היא
אללו עיקר ועי"ז יאצד עושרו כי יעזוז לאחרים חילו ומי יודע מי
יקח את עמלו כי איש אחר יאבלנו ולא זו צלצד שאצד עושרו אלא
גם התפלה ונע"ט שלו לא יקח צמו וז"ס והוליד בן ע"ד תולדותיהם
של לדיקים תורה ומצ"ט ואין צידו מאומה כי גם התורה לא יח"י
צכלל ותלמודו צידו ואמר אל תתונה על החפץ איך אפשר שיטבח
לתורה, לז"ל, כאשר ילא מוצנן אמו ערוס, אעפ"י שלמד כל התורה
כולה מכס"כ שיכול להיות ערוס יסוז ללכת היינו צם ימיתה ככ"ל
וקיים ומאומה לא ישא צידו פויליך צידו דייקא ע"ד ותלמודו צידו
ככ"ל.

ובזה ילא הקדונה חדשה כי ילחק מליץ צעד ישראל וקאמר כונה
סני חיי וכו' נשומע נחם שכל חיי אדם נכללו צ"צ שנים
ונוחלה חף חם יח"י צ"י שנה שלא נחשז לחיים רק צומן שצוצד ד'
לא צומן שצושה נעשה צהונה להוליא טרף לביתו ואוכל וישן, ואם
מה שאוכל ושותה נחשז כהורה כאשר חיי"צ ונוחלה הוי כצן עי'
שאפ"י מה שציקס לחם ומזון ה"י צכלל תולדותיהם של לדיקים ונע"ט
וכל כסף וזהב שח"י לו הכל לקח צמו ולא יעזוז לאחרים חילו, וז"ס
כי לקח טוץ נתתי לבם תורת' אל תעזונו ר"ל שציקס מישראל הנה
הלקח טוץ היא תורה נתתי שח"י לבם שתקחו לבם לעוה"ב, ע"כ
צקשתי תורת' אל תעזונו ר"ל שלא תח"י תורת' צכלל וצצו לאחרים
חילם, וז"ס כצד הייתי גם זקנתי ולא ראיתי לדיק נעזז וזרעו ונצקס
לחם, ורז"ל שקלו וטרי פקוק זה נוי אמרו ומי קסיס כולי הא, וזהכ"ל
אפ"ל דוד אמרו נער הייתי וגם זקנתי צצת אחת בן י"צ שנה וצן
ע"י והטעם שלא ראיתי לדיק שיה"י נעזז דהיינו שיעזוז מכל אשר לו
לאחרים כי הכל יקח צמו ויה"י צכלל ותלמודו צידו וז"ס וזרעו ונצקס
לחם ר"ל אפ"י מה שנוצקס לחם ומזון לנפשו ג"כ נחשז צכלל ורעי
היינו תולדותיהן של לדיקים, וז"ס ציסע"י ולא יח"י שם עוד כולל ימים
וזקן אשר לא ינולא את ימיו כי הנער בן נושה שנה ימות וגו' וצנו
צחים ויסצו ונטעו כרונם ואכלו פריש, לא יצנו ואחר יסצ לא תטעו
ואחר יאכל כי כימי העץ ימי צמו, ציסר לישראל שיה"י כולם לדיקים
וגם הנער יח"י צן ק' שנה וז"ס לא יצנו ואחר יסצ היינו שלא יעזו
לאחרים חילם אלא יצנו צחים ויסצו הם צצלמם גם את הכל יקחו
עומם צכלל ותלמודו צידו, כימי העץ ע"ד היס צה פץ שמרנו על
חלדים כח"ס ואצרהם זקן צל ימים שלקח כל הימים ולא פלגא דיומא
כמו שהמליץ ילחק צעד ישראל.

ונסיים הדרוש הזה צמסנה כל ישראל יס לחם חלק לעוה"ב
שנאמר

שני ועמוד כולם לדיקים לעולם יירשו חרץ ק' למה חמר יס להם חלק ולא חמר יח' להם חלק כי עדיין אין להם עוה"צ גם למה חמר חלק ולא יח' להם עוה"צ גם למה חמר לעוה"צ ול"א צעוה"צ רק הסוטה כל ישראל יס להם חלק ר"ל למה שיש להם קלת עוה"צ למה כזר יס להם חלק מוכן לעוה"צ ע"ד זר"ל בתקיימה צידה, שכל ועמוד כולם לדיקים לעולם יירשו חרץ ר"ל אף שהארץ נודרשה לעזוב אותה צעוה"צ אחרי מותו אזל הם לעולם יירשו חרץ ודו"ק.

דרוש בענין עקירה

יש לשאול מה הי' הנסיון של העקירה עד שאמרו רז"ל נודרש למה נקרא שנה נואכלת שכל מה שישראל אוכלין צעוה"צ אין אוכלין אלא בזכות זה. הלא כל אדם אשר יאמר לו ד' קח את צנך לעולה הי' עושה דהא זל"א צידו להמיתו אזל התשובה לזה כי עיקר הנסיון הי' כי חשיבות המלכה לפי רוב השמחה וכמ"ס חלה המלכות אשר יעשה אורח האדם וחי בהם ר"ל צעת שיעשה המלכות יח' חי זרין וסנוח וארז"ל וחי בהם ולא סימנות בהם ר"ל שלא יעשה צעללות וצעלצות כאילו מות וכמ"ס עצרו את ד' צמחה וכן הדעה נוטה כמו כאשר ישמח האדם כאשר יזדמן לו להרויח ונמין עז"כ צעד הי' עולם וזה הי' הנסיון של חלוצים שהי' עושה צמחיות וז"ש וישכם אברהם צדק וימצא את חנינו ש"י זרין וזריות נורה על שמחה וז"ס בתנחומא אברהם אברהם למה צ"פ לפי ש"י נומה לקוממו וזה הי' כל הנסיון וז"ש ועשית כאשר נדרת ואזן וז"ש איש כי ידור נדר לא יחל דצרו ככל היולא מפיו יעשה ר"ל איש כי ידור ידעתי שלא יחל דצרו ויעשה אשר נדר רק אצקש ככל היולא מפיו יעשה ר"ל שיעשה עם חשק הזה עלמו שהי' עושה צעת נדרו ואזן וז"ש ציוס השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום נרחוק דיל"ד נח"י כפ"מ אם הי' רחוק רק ר"ל כי נסיון שלו הי' המשקות ולא תאמר צענה מעשה הי' לו חשקה אזל אח"כ אפשר שנתקרה החשקות וז"ס ציוס השלישי ג"כ לא נתקרה חשקו כי למה העידה התורה שראה נרחוק רק נורה שהי' לופה ונצית כל פקיעה צענה גדולה הי' נוקס כצדו למלכות דבר ד' לכן הי' רואה לנקום אף שהי' רחוק כי כן דרך ההולך לעיר אשר חפץ יצטו צבליים מכלים שונים לאמר מהי יזכה ויראה אף ראש המגדל אשר צעיר וז"ס שנסא עיניו וחצית וירא את המקום אף נרחוק ואף ציוס ג' לא נתקרה חשקה או י"ל כי צאמה לא הי' המקום נרחוק כיון שראה וצדך העצב לא יראה אדם דבר שהא רחוק רק צעצור חשקו לצוא לשם הי' נראה צעניו כאילו הוא רחוק שכן דרך המושק הזמן המוגצל להשיג השקו יח' ארוך כמ"ס ויהי צעניו כימים אחדים צאהצרו אותה וזה הי' אחר צעט שנים כי לגודל אהצנה הי' כל עזרתה מעט צענייה אזל קודם שנסלמו ז' שנים הי' חשוז יום לשנה וכן המקום המוגצל אף כי הי'

קרבן כ"ז שלא השיגהו ידמה צעיניו רחוק וז"ש וירא את המקום
נרחוק וכ"ז מורה על חסדו והצן.

ו"ז קח נח את זכר אשר אומר אליך והרגישו המפורשים למה לא
אמר מיד ומה שתירצו כדי ליתן סבר על כל דיבור ודיבור
הוא דרך דקש אבל אמרו צמדרס ויקרא אליו מלאך מן השמים ויאמר
אברהם אברהם ז"פ לפי שה" ממהר לשמועו ח"ל מי אתה ח"ל מלאך
ח"ל בסאמר לי קח ח"ל הקצ"ה עכשיו חס מנצקס יאמר לי גיב מיד
ויקרא מלאך ד' אל אברהם סכית מן השמים ויאמר זי נשצעתי וז"ש
לחת מעם מדוע ראה דווקא סד' ידבר עמו. הוא ע"ד מ"ש צדקס
הרין צענין צרכה ליעקב כי ילחק ראה לצרך לעשיו וקצ"ה ראה סיצרך
ליעקב כמות סיצות סצצ הקצ"ה להזילא מכה אל הפועל הלא ילחק
כצ"ה ה" הול"ל להקצ"ה לומר לילחק לצרך ליעקב ולא לעשיו ותי'
כי אין השכינה סורה חלא מתוך שמחה של מלוא כח"ס רש"י ע"פ
ותחי רוח יעקב אציהם ורלה הקצ"ה סילחק יצרך חת יעקב צרכת
שמים מעל צרכה ססכינה יסכים עמו וילחק ה" סנור סעשיו ה"
לדיק כי לא ידע מנעשיו הרע"ס וה" סנח מאור על אשר זכה לצרך
את צנו צבורו וא"ס ה" אומר לו ד' שלא יצרכו רק ליעקב צלי ספק
ה" חוקר על מעשיו של עשיו וה" נתיודע מנעשיו הרע"ס ואין לך
צללות גדול חס צבורו הוא רשע. וא"ס צעת חזאת יצרך ליעקב סתי'
הצרכה צעללות וחקצ"ה ראה סיעקב יסיג צרכה הגונת עס השכינה
לכן סצצ סילחק יסצור סמנצך חת עשיו ותי' צענוחה סלימה ואעפ"כ
צרך ליעקב ואסיג יעקב צרכה מאציו צזנון ססכינה סרו"י עליו וסצן.
ו"ס ציקס יעקב לגלות חת הקן ונסתלקת הימנו סכינה כי כאשר
סתחיל יעקב ססתצודד צנצנאה וראה חת הגלות וה" נופל צעללות
על לרות יסראל לכן נסתלקת השכינה ולכן ראה אברהם דווקא לסמוע
מקצ"ה כי חס לא ה" מדבר עמו הקצ"ה ה" נורה סנח סעקד לילחק
ה" צעללות ולכן נסתלק נוננו סכינה נמלא כל מעשיו לא סות.
ואצרהם ידע סתי' סנח לכן עיכצ עד סילאה צ"ק ואמרה זי נשצעתי
נחוס ד' וז"ס קח נח את זכר וסתלתו סס לעולה חננס לזה סדבר
לצד לא הייתי לריך לצקס נונך לומר צלסון קח נח וארז"ל אין נח
חלא לסון צקסה כי מי וצב"א שלא יסמע לקולי כנ"ל רק אפשר
סתעסה צעללות וצללות ולא חתי' יכול לדבק עמך צעלמי לכן חתי'
צצקס נונך סתעסה צאופן אשר אומר אליך ר"ל סתעסה צענוחה כדי
סאה" יכול לדבר עמך צעלמי לא ע"י סליח. וז"ס צלעס ועתה חס
רע צעיניך ואסונה לי פירס"י אומר למוד הוא צכך סאומר דבר וסלח
מלאך ונחזירו חמר לאצרהם קח נח וסלח מלאך ואמר אל ססלח
ידך וגו' ומה ראה צזה סהקצ"ה רגיל לומר דבר ונחזירו רק סבוונת
כי ראה שלא יוכל לקבל צעצור זכרה אצות ועיקר זכרה אצות הוא
עקידה ע"כ ראה לגנות מעסה עקידה ע"י ססלך מלאך ונחזירו ולא
אמר קצ"ה צעלמו מוכח שלא עסה צענוחה ואין צענוחה עקדה כלום
כי

כי זה הי' כל אדם עוסק, אצל צאנז סקר ענה כי כבר נסענתי
 בארץ ד', וז"ל צמדרס וצדק"י וידוע אחרן קיבל סבר על סתירתו וזה
 סבר קיבל סת"י אחד אליו הדיבור סגל וידבר ד' אל אהרן לאמר יין
 וסבר אל חשת ונמדרש מקיים וזה הי' לו לדבר הוליל כהנה עלי
 וראך ושנוח בלבו לא הי' לך לערצב שמוחתי ומדוע צאנז לא עטן
 בן גם למה דוקא נתן לו סבר זה, וזהנ"ל יצן כי אפשר הסתירה
 הי' כי מי יוכל לדון עם מי שתקף נמנו וצאנז הי' בעצמות על
 שמוחתי וזה אשכר סקיבל יסירין על בניו צאנז לא אחר ארצה
 לך סה"י מוחתי שמוחתי סקיבל סבר על סתירה סת"י אחד אליו הדיבור
 ואם הי' בעצב לא הי' הדיבור אליו דא"כ סת"י נעצבות ונפרש סה"י
 לו לדבר כהנה צורה וראך ושנוח בלבו לא הי' לך לערצב שמוחתי
 ומדוע צאנז לא עטן לפי שצאנז לא נהערצב שמוחתי כי הי' שמוח
 כנ"ל ודוק.

ודע כי לא רק צעת וזאת ראוי להיות שמוח אלא בכל דרכיו ראוי
 להיות שמוח כי עלצות י"ה"ל אס נעניני צו"צ, אס נעניני,
 אס נעניני דהיינו שצנרת עזירה והצ"צ על אצידת עולמך, אצל
 לא זו הדרך כי עיקר הסוצה הוא וודוי ומרטה על העצר וקבלה על
 העציד כמ"ס יעוצ רשע דרכו היינו מרטה, וישב אל ד' היינו לעציד
 ואח"כ ראוי לשנוח על סוכית לזה לעצוצ דרך רשע ויועיל סלח
 תשוב לבקלה כי כסיוח העצירה לידך המנע עלמך מלעשות כדי
 סלח לעצב השמוחתי, וגם דברי לוונות ויקורים שתקבל אח"כ י"ה"ל
 צמנחתי סוכית לעצוצ דרך רשע כמ"ס רז"ל על דוד סה"י בעל הסוצה
 דלא הי' ראוי לאותו מעשה וזה מקבל יקורים, כמ"ס צמנחתי כ"א
 מנחתי לדוד צנח אליו נתן הנציח כאשר צא אל צת שצב וק' על
 רז"ל סתקשו עה"פ מנחתי לדוד צנחתי מפני אצבולס צני קינה מיצעי
 ל"י הי"ל להקשות על פסוק זה כי קס הי' רק לרת הגוף ובאן הי'
 לרת הנפש, רק מנחתי על השמוחתי סה"י לו צעת צא הנציח והתידה
 וקיבל ע"ע יקירין סה"י לו כ"כ האזה לתקוצה כמו סה"י לו תאזה
 לעצירה, כי אחר סה"י מנחתי כאשר צא אל צת שצב כמו סה"י לו
 צעת סה"י שמוחתי, וז"ל צאנז שמוחתי צ"ק שמוחתי ס"צו צנים
 סוצים חוג מאחר ועיי"ל לא קצ כי צוודאי צעת סה"י עלה על לבו
 לשב כי לולא זאת לא הי' לריך להכריז חזן מאחר, אך אס הי'
 סוצה סל אחר צמנחתי דהיינו על סוכה לשב מדרך הרעה ולא
 ישוב לבקלה לא הי' נסגיה על צת קול ועשה הסוצה כי לא הי'
 צכח צ"ק לומר סוצו חזן מאחר רק על העצר לומר שתקוצה לא
 מועיל לכפר על סת"י סה"י לומר על הצתיד סלח ינחתי לעשות
 מלוא כמו לשמוחתי סבת ולחתיח חפילין כי הצתירה חפס"ית, ומ"ס
 ויחזק ד' את לב פרעה יש נעם ע"ז ומה שמוחתי הרמזים כ"ד דברים
 המעבדים את התקוצה לא לעבד סלח י"ה"ל רשאי מתיחם והללה לעשות
 קוצ רק שמוחתי סלח י"ה"ל כפרה על סת"י סעשה רק מוחתי סעשה
 צמנחתי

זהעלותו על לבו גודל עונו וכבוד עונשו עליהם וצנזור זה רל"ת
לסוד ובקשמוע וצ"ק בן לכן נסאר צרעתו אלל אס ה"י הקוצה שלו
צלי עלצות על מה שעצר רק שונח על ונה שצחיד להיות לדיק בודאי
ל"ה משג"ח על צ"ק ודו"ק היטב.

ואם י"ה" עלצות צענין עוה"י דהיינו עוני וכי"צ ג"כ אל תעלצ
ותאמור כל מה דעציד רחמנא לעצ עציד כי הוא יודע העוצ

יותר מנוך ואפשר מל"ה ה"י ישועה כו"ס צנדה פ"ג דריש ר' יוסף
מ"ד חודך ד' כי אכפה צי יסצ אפך ותחמווני לשני צנ"א שחלכו
לסחורה יסצ לו קון צרגלו וכו' ולימים שונח שטצע קפינתו צים
התחיל מורה. וה"ד ר"א שוסה נפלחות לעולם צרוך שס כצורו לעולם
אפי" צעל הנס א"כו מכיר צניסו הכוונה כו"ס חז"ל חייצ אדם לצרך
על הרעה כסס שמוצרך על העוצה כי חלקים יודע האונת ח"ה טוזה
ואי"ה רעה וזה פירשו ל"י היסועה על ענוך צרכתיך סלה ר"ל צעציר
סיסועה האומית"ה הוא ל"י ולא לאדם לכן מוטל על ענוך לצרך חותך
לעולם כי אפשר קרעה זו היא לעוצה. וז"ס עוסה נפלחות גדולות
לצדו שטועה נפלחות וסולח רעית ועי"ז צא היסועה כנ"ל ואינו יודע
הנפלחות רק הצורא לצדו לכן מקיים ואמר צרוך שס כצורו שחי"צ
לצרך על הרעה כנוו על העוצה. וזה ה"י ציוסף כשאמרו ש"א כ"א
לפסע אחיך אמר אל תראו כי התחת חלקים חנכי אהב חסרתם
רעה חלקים חסרה לעוצה. ויל"ד דמשונח שרל"ת לנקים מזה רק לא
יכול גס מ"ס אהס חסרתם לרעה הוי דצרי קנטור לא בן ראוי וככוון
ליוסף הצדיק, רק הכוונה שאמר להס אל תיראו ומסצ כי חולי וי"ו
יראו כי וי"ס אל תיראו הוא חמירה צעלמא עכ"א חצי"א לכס ראי"
סאל תיראו כי אף אס חרל"ה סלל מלך לריך לעסיה כושפט וא"ח
לנקים צכס יותר מנה סעקיתס ענווי ורעה כוזת אשר הוא רעה
צחללו ח"א לעשות כי אהס חסרתם לרעה וחלקים חסרה לעוצה,
ומהראוי שחעשה ג"כ עונכס רעה אשר תה"י אח"כ טוזה וזה אין צידי
לעשות כי התחת חלקים חנכי וחלקים יכול לעשות בן ולא אדם ודו"ק.

וזה ה"י עוצדא דהלל כשסונח קול לוהי צעיר אמר מוצטח חכי
סאין זה צציתי כי הרגיל להס שלל ללעוק רק לקבל סבל
צסונחה, ומעשה ה"י לדיק עני דר צעיר וה"י נטופל צצכיס ומסתפק
צלחס לר ותמיד ה"י לומר ושונח לצ ויהי היום ויצא אל הרצ לאמר
ח"י היום ורצ ה"י לדיק ורל"ה עיניו כוזלים דמענה ויחרד הרצ ונאור
וסאל לו עי"ז וסאי"ז על סצרכתי לצטלה סצרכתי סעשה לי כל לרכי
והיום עדיין צני ציתי צתענית ויאמר אל תצכה סלל צרכת לצטלה
כי יודע ד' לרכך יותר מנה סאתה יודע וצ"ל"ס ה"י לורכך סלל תאכל
היום ויסונח האיס על חסוצה הרצ וקיבל ע"ע שלל לצכות עוד על
סוס לרה. ולפ"ז ק' על יעקב סיאמר תליכני כ"א וכו' כי יר"א חנכי
חותו פן יצא וחכני לוה לא אמר ג"כ הצורא יודע יותר לרכי ואס
יהרגני עשו צל"ס בן לרכי, וניחו צל"ה ק' מ"ס ואתה אמרת היטב
חיצי"ז

א״ע״צ ח״כ הצמיחו ולמה ירא ורז״ל הרגישו וא׳ כקצור הייתי שוא
 יגרום המעט מימי ה״ לו לומר כן אמת אמרת אבל יראתי פן יגרום
 המעט, רק נראה עפ״י משל כגיד יש צביתו וצניו כשתילי זמים קצני
 ומשרת ממונה לתת לכל איש חלקו, ודרך ילדים ללעוק תמיד הצ הצ
 עוד לחם עוד מעט והנגיד הסגית וראה שאחד מצניו לא ציקס
 דבר רק אשר נתן לו לקח בקצר פנים יפות, פ״א שאל לו אצו
 עדוע כולם תוצעים ואתה שותק, ויען כי מעודי גדר צעדי סלה
 לעשות דבר נגדך וכיון שהחלק שניתן משרתך הוא רלוך, אם אבקש
 עוד יח״ נגד רלוך וילו הנגיד את המשרת צוקוס אשר נתן לנער
 הזה עד הנה מנחה לצד יתן לו מכאן ולהלאה גם גצינה ויחי היום
 ויתן המשרת לנער מנחה לצד ויבקש הנער גם גצינה ויאמר הנגיד
 מה נשתנה היום ויוונים שלא הצעת חלקך, והשיב הנער לא צעזורי
 רק צעזורך שאתה אמרת לתת לי ומה שלא נתן לי הוא נגד רלוך,
 והננושל הדיקים אינם מתפללים על שום דבר כי מאמינים בהקדמה
 פרטיית וכל מגומתם לעשות רלונו יתצרך לכן אינם מתפללים אפ״י
 על לרה כי מאמינים שכן הוא רלונו יח״ וז״ש יעקב כוהנאל על אשר
 לעק הילכי נא כי ירא אצבי לאמר כל לעקתי צעזור שאפה אמרת
 הי״צ א״ע״צ עמך ואם יגרום המעט קיהרגני עשו יח״ נגד רלוך
 ואם לא היית לאמר לא הייתי מתפלל כי לא הייתי ירא כלל כי אמרתי
 צדוראי כן היא רלוך.

ובזה מוזן נח דאיתא צוהרש אור ר׳ יוחנן אור אצרהם רצון
 עולמים צעעה שאמרת קח נא את צנך ה״ לי ונה להסיצ
 אחרת אמרת כי צלחק יקרא לך זרע ועבשיו אתה אומר קח נא
 חיו לא עשיתי כן אלא כצתי רוחי לעשות רלוך וכו׳ ומהחילה נחרץ
 הקו׳ שזכר למעלה ונלצד תירץ שזכר קם כי ונה ה״ הנסיון של
 העקדה גדול כיכ חלל כל אדם יעשה כן, וצחנ״ל מוזן כי אאע״ה
 ה״ כולי חסד חתן אונת ליעקב חסד לאצרהם ויח״ עמוד של גומ״ח
 ואיך מסר נפשו צבור קדוש וצאונת עיקר הנסיון לא ה״ מה שהעלהו
 לעולה רק על שלא ה״ מתפלל לצטל הגזירה כדרכו וצזה מתורץ
 קו׳ המפורשים למה יחד הנסיון לאצרהם ולא ליצחק קה״ צן ל״
 שנים צרקות עלמו אך עליו ליבא חידוש כי זה צאונת יעשה כל אדם
 לשמוע צקול ד׳ כי צלח״ה צידו להויתו ויאלק ה״ מידתו ודה״ד
 ולא עלה צלצו לצטל גזירת הצורה אצל אצרהם ה״ מדה״ר ומדתו
 להחפול ובנס רחמי ויהרה ציקס לעשות רק רלון ד׳ ולכן מנע
 מלהחפול שיה״ נגד רלונו והנה ר״י הפליג לדקתו ואמר חידוש שלא
 מתפלל כדרכו מעולם, אמנם מדה יחירה ה״ צו אעפ״י שכל הדיקים
 אינם מתפללים ה״ הוא יכול להתפלל כמו יעקב שהחלל ח״ע על
 שהחפול צעזור שאתה אמרת הי״צ א״ע״צ עמך כן ה״ יכול להתפלל
 על גזירת קח נא ויח״ יכול לומר אתה אמרת כי צלחק וז״ש ר׳
 יוחנן צוהרש ה״ לי מה להסיצ והצן — וצזה מוזן מ״ש פחה ידעתי
 וג״

וגו' ולא השכנת מומני תיבת מומני והוליל כמ"ס צפ"ט את צדק
 את יחידך ולא אמר מומני אומנס יוצן ליוסל סד מלוא לכפרי ליתן
 לו סוק לרכוז ולא יתן לו י"ה" לסני פנים אי שומצריה עלמו אז הקוס
 או סיפקס מומנו סימחול פקודתו וכפ"מ חס מצריה ה"י המניעה מומני
 ולא מסר שפקודת הסר לא צטלה ואס ציקס סימחול אז המניעה
 מהסר ה"י שהי ראה ליתן רק צניקס ואלמלא לא וסל ה"י נוהג.
 וכמ"ס תקצ"ה גזר קח נא ואצרהס לקחו לעולה וסמחון מצינים
 שהנסיון ה"י צזה סלא ה"י מצריחו וכיו"צ וז"ל מפני סכל אדם ה"י
 עושה זה לכן לא אמר סחס עתה ידעהי צלא תיבת מומני כי לא ה"י
 ירא חלקים צנה סלא ססך צנו והמניעה לא ה"י מלדו אצל העיקר
 צנה סיר"ל אחת צנה סלא חשבת את צדק את יחידך "מווני" דייקא
 ר"ל סלא ה"י מציקס ומחפכל מומני סחצפל רלוני והמניעה סח"י
 מומני ספ"י זאת לא עשית וסצן.

ואילם קסה לי מ"ס שחקיעת סופר צר"ה לזכור זכות עקידת
 למה ליקח סופר סהול קרנו סל חיל סמורה על סלא
 סחצ ליחק וסחצ חיל סמורה ח"ל ליקח סכין סל סחציה כנו
 סעשה ח"ל סלקח מחבלת לסחצו צנו וס"י יוסר לזכר זכות עקדה
 מומה סרלה לסחצו לצנו ומקודס נתרץ קו הנ"ל מה הול חידוש
 צעקידה כי זה יעשה כל אדם חס ילוח לו סס"ה צעלמו ונראה כי
 רס"י פירס צפ' וסחחנן חין וסחחנן חלא לסון חינון בי הלדיקים
 אעפ"י סיס להס לחלות צומע"ט סלהס חין ומצקסיס חלא מנהגת חנס,
 ולכאורה חין זה סצח להס סדומה לכגיד סיס לו משרת ח"ה סנים
 וסולך צצגד קרוע ויאמר לו הלל יס לך סכירות קח מומני מועי
 סכירות ועסי לך צגדי כצוד ויען לא כן הסכירות יסולס לי וסדוני
 יעשה לי צגד מוכיקו צודאי או הול סוטה או עזות פנים רק נראה
 עפ"ימ"ס רז"ל משה תלה צצצח אחרים סכא' זכור לאצרהס ליחק
 וליעקס חלו לו צזכות עלמו סכא' לולל מוס צחירו חזק"י תלה צזכות
 עלמו סאמר זכור את אשר הסחלכתי לפניך חלו לו צזכות אחרים
 סכא' וגמותי על העיר הזאה למעני ולמוען דוד עצדי עכ"ל וסכוונה
 עפ"ימ"ס סמורה צענין צסחון חף חס מועשה חלדס כחול ירצו לא
 יס"י סקול צצוצה חל טוצה הצורא ואס יקדק הצורא עס אדם
 צתציעת חולאות הטוצה יס"י כל מעשהו נכחד ונסקע צקטנה סצצוצה
 הצורא עליו ואין ראוי לצטוח על מעשהו הטוצ סיצטיח נפשו צגמול
 עוה"ז ועוה"צ על מעשהו אך יסרה ויסחדל צהולאה לטוצה הצורא
 סהמידית לא לחקוות גמול עתיד סיתחייצ לו צמעשהו וס"י אחד
 מחקידים אמר לא גיע אדם חל גמול עוה"צ צומעשהו חס מדקדקים
 עמו צחצצון צנה סחייצ לחלקים על טוצותיו עליו חל צחקד חלקים
 עליו ע"כ חל חצטחו צמעסיכס ואמר דוד המעיה ולך ד' חסד כי
 אחת חסלס חליס כמעשהו וז"ל מי הקדימני ועיס לכן סחרעמו על
 חזק"י סחלה צזכות עלמו לא כן משה סחלה צצחנה חנס סכל מעשיר
 לא

לא היו צעיקו רק מעט ספרע מקלט חובתו מנוגת הצורח ולא קיוה
 גמול עהיד על מעשיו וז"ש ד' חלקים אחת החילות ר"ל לכן חני
 מנקה מחנת חנש כי אחת החילות לשלם לי תמיד קודם עשיית
 כמ"ז מי הקדימני ואשלם, וז"ס ציעקב לא יעקב יאמר עוד סמוך כ"ח
 ישראל כי שרית עם חלקים ועם חנשים ותוכל ומילת ותוכל מיותר,
 ואולם הכוונה כי יעקב ה" מוצח קצאצות וס" לו הרבה מע"ט
 צודאי יכול לסמוך על זכותו לצד פינאל מעשו רק הלדיקים מנקהים
 מחנת חנש כי אין להם מלוא להגן כי מה שעשו חייבים לפדוע על
 מה שעצר לכן לא סמוך על זכותו רק ציקס לדי סיעורוהו, גם וימן
 את העם לשתי מחנות כמ"ס החקין עלמו לדון להפלה ומלחמה
 חק סה" יכול לנלח את עשו וז"ס אחת ראוי להקרות צסם ישראל
 "בי שרית" על עשו לא צכחך לצד כי "עם חלקים" היינו התפלה
 "ועם חנשים" היינו דון ומלחמה לעפ"יכ ותוכל ר"ל כה" יכולת
 צכחך לצד לנלח ור"ק.

ויד סאמרו צמדרס תנחומא צ" תסא חיל הקציה למסא חמור
 להם לישראל סהם חייבים לי סכא" כי תסא כמד"ח כי תסא
 צרעך ואמור להם שיפרעו לי מה סהם חייבים לי ואשלמה להם סכ"
 וה" מקפר צנ"י כחול הים ע"כ והוא פליאה תחילה חמור שיפרעו לי
 ואח"כ חמור ואשלמה להם וגם הר"ח סהצ"א מפ' וס" מקפר חינו
 מוצן ובראה דארז"ל כתיב וס" מקפר וכתיב אשר לא ימד ולא יספר
 ומסני כאן צעוסין רלונו סל מקוס וכאן צאין עושין רס"מ ותקסס
 מהרס"ח ח"ך החליעו צעוסין רלונו אין להם מקפר וצאין עושין יס
 להם מקפר הרי ארז"ל המקדס אסא ע"מ סהוא לדיק גמור ונמלא
 רסע חוססין סמא תרהר תשובה צלנו, נמלא קרסע יכול להתהפך
 להיות לדיק צסעה אחר, ואם ילכו מלח חנשים רסעים לחדר אחד
 ויעשו תשובה ואח"כ נמנה אותם האם לא יס" להם מקפר אח"כ,
 וגם לפי הכוונה הפסוטי הו"ל להפך כאן צאין עושין אריסא דקרא,
 ועוד סא ידוע רסעים מכוניס צסם יעקב ולדיקים צסם ישראל וכיון
 דה" מקפר חיירי צאין עושין רס"מ ח"כ למח כינה אותם צסם ישראל
 ובראה כי ארז"ל ראיתי צנ"י ענ"י וסם מעשים וז"ס כאן צעוסין רלונו
 לא כמובן הפסוטי צומן סעוסים רלונו אלא צאנשים העושין רלונו
 ר"ל צריסא חיירי צעוסין סהם מועסיס וז"ס להם מקפר ולכן מכנה
 אותן צסם ישראל וס"פא להיפוך, — ועוד נקדיס סמ"ס רז"ל כאן
 צאין עושין רלונו אין כוונתם על רסעים סהרי ארז"ל ישראל נקרא"
 לפעמים צנים ולפעמים עזדים צומן סעוסין רס"מ סם צנים וצומן
 סאין עושין רלונו נקראים עזדים ואם אין עושין כוונתו על רסעים
 ח"ך יקראו עזדים כי עזדים מוסע סעכסיו סם עזדי ד' ית', לכן
 נראה צין עושין רלונו וצין אין עושין רלונו סניסם עוזדים את ד'
 רק העופים רלונו עוזדים את ד' כרלונו ית' והאינס עושין רלונו
 ג"כ עיזדים אותו אלא סאין עושין רלונו, ועפ"י דצרים הנ"ל סיעקב
 נקרא

נקרא יקראל על שהקטין עלמו ולא קמך על לדקתו, והוא קרלון ד' הוא קידע האדם סכל לדקותיו כולם ישתקעו צמורתו הקטנה שעושה עמנו כמ"ס מי הקדימני ואטלס. הרי קזה הוא רלון הצורה ובאשר יהי צמדרגה זו הצורה עושה עמו חסד ונקרא צסס ישראל שמורה שהוא לדיק ככ"ל שאמר כי לא יעקב וגו' כי שרית, כיון שאתה נחזיק עלמך כאילו אין לך זכיות ראוי להחזיק אותך ללדיק וכמ"ס גזי משה קתלו לו זכות עלמו כיון שתלה לעלמו זכות אחרים, ולדיקים כאילו נקראין עושין רש"מ והם צני עלי' בהם מועטים, כי אם כוונתם על לדיקים שתס לונה אחר שהם מועטים הלל ארז"ל כסלח חרימון ריקתך אפי' ריקתין סדך מלאים מליות כרימון, ומי לבי גדול נחזיקי העלך ומי' צמדרגה צמלה צמלה עלמו לא היו מעושין רש"מ, ומורה שאין ראוי לקראם צסס ישראל, ואילו הם מרובים כחול הם אשר לא ימד ולא יספר, — וז"ס צמדרגה אומר לישראל שהם חייבים ל' כמ"ס חוה"ל הכ"ל ואומר להם שיפרעו ל' מה שהם חייבים ל' ר"ל סכל ומעשיהם לא יהי' להקוות גמול עתיד שיתחייב רק פירעון צמלה סחייב לאלקים על מוצותיו, והנה אעפ"י שצמלה כן הוא שכל זכיותיו סל לדיק ישתקעו צמורת הצורה מי' הצורה ית' רב חסד ואמת, ואטלמה להם ר"ל אם הוא לדיק צמדרגה האמת קעודה לאמת ומחזיק עלמו שאין לו זכיות כמו נשה ויעקב ככ"ל אז יקרא צסס ישראל שמורה שהוא לדיק ויס לו זכיות ואינו מחויב לשלם לו ולכן מציא הפסוק והי' מקפר צני' וכו' לומר שצמלה נמלאים לדיקים הרבה, אזל אינו עושין רש"מ צמדרגה סמחזיקים עלמון ללדיקים אמנם לעושין רלונם סצסס ישראל יכונה לאילו יס מקפר כי ראיתי צני עלי' והם מועטים ודו"ק.

ונחזור לענין ראשון כי יל"ד וי"ס וירא והנה חיל אחר נאחז צקדך צקרכיו תיצת אחר אינו מוצן ונראה כי רמז ענין נפלא כי עיקר נסיון עקדה הי' כי הי' הצורה נוכח העושים רש"מ שלא מחזיק עלמו ללדיק ובסעשה מלוא לא ידע שעשה טוב רק כמו מי ספרע מוצתו לא יקש הלוא שיחזיקו לו טובה ומכש"כ שהמלוא יחזיק לו טובה אדרבה הוא מחזיק טובה למלוא כן תדבר הזה גם אדם אחר הי' עושה ככ"ל, אזל הוא גדול צעיניו ורלה שכולם יחזיקו לו טובה ואפי' מן הס"ת ירלה כן לא כן אעפ"י שהי' צעיניו כאילו עקד לו שה אי חיל אחר ולא הי' מחזיק טובה לעלמו כלל, וז"ס אלקים יראה לו השה לעולה צני רמזה תורה שהקום צנו לשה ובאשר נאמרה שלא ישלח ידו לשחוט אמרה תורה וירא והנה חיל אחר כוונתו סעקדת יחזק לד' רק כמו עקדת חיל אחר והכל הי' אזלו אחד ולכן אין כוועלין ככין צר"ה להזכיר העקדה כי כל אדם הי' עושה אזל וזו ליקח שופר סל חיל להזכיר הענין גדול שילחק הי' אזלו כמו חיל, וז"ס ויקרא שם המוקם שהוא ד' יראה אשר יאמר היום צהר ד' יראה, הכוונה ראה ההפרס וההצלל צינו וצין זרעו אחריו

אחריו כי הוא אחר שעשה דבר כזה לעקוד צנו יחידו לא הי' צעיקו חסוד להתפלל, ואומר ד' יראה כאילו הי' נקופק אס הדבר הזה הי' חסוד. צעיקי ד' לא בן אכחנו אשר יאמר היום צהר ד' יראה ר"ל אללנו מוחלט הדבר שנעשה העקדה יראה המיד צהר ד' והצן היטב.

ד ר ו ש

ארו"ל אחר הדבר הזה לא שז ירצעם מדרכו הדעה מאי אחר אחר שחפס הקצ"ה צנגדו לירצעם א"ל חזור צך ואני ואתה וכן יסי נטייל צג"ע א"ל מי צראש א"ל בן יסי צראש א"ל איה לא צעיקא עכ"ל ודבר זה תמוה וכתצנו דרך ראשון צקונטרס מיוחד ודרך צ' כראה כי ארו"ל הרצה עשו כרסצ"י ולא עלתה צין וכתצתי סס צקונטרס מיוחד שה' חפץ שמעשה אדם לא יתי' לתקות גמול רק צעצורו ועיין צרש"י פי' אמור צפי' ונקדשתי צת"ך צנ"י המוסר נפשו על קידוש ד' לא ינקור שיעשה לו נס שהמוסר עלמו ע"מ שיעשו לו נס אין עושין לו נס ולפעמים ע"י דבר קטן זוכה לקבלת שכינה כבודע וכתצתי סס צציאור עפ"י דרוק, וצזה מוצן מארו"ל צדרך ומלילה כי ראו צפי' שאמר אחר הדבר הזה לא שז ירצעם מדרכו הרעה כי נקנע אפי' אחר זה שהי' ראוי שישוב ומלאו כתוצ צפקוק הקודס המעשה של איש אלקים אשר קרא אל המוצה ויצבה ידו של ירצעם וסערו צליק על דבר זה הי' לו מחשבה טובה בשוב ובאשר ראו מז"ל שצאנות לא עשה תשובה שיערו שהי' לו ג"כ מחשבה רעה שלא יעשה תשובה והצינו שומשבתו הי' רק נחמת גבות רוח שהי' צו אמר אני מלך ואין כצודי להיות צע"ה כי צל"ס צלא זה הי' עושה תשובה. שאפי' על ת"ח אמרו אס עצר עצירה צלילה אל תהדר אחריו כי צודאי עשה התשובה מכסיב על גדול הדור כירצעם שארו"ל שלא הי' צבורתו דופי' אולם נגד גבות הרוח עלה צמחשבתו כי גס דוד הי' מלך ואפי"ה עשה תציצה רק גבות הרוח שהי' צו ונעשה לשוב כמו"ס רז"ל גבות הרוח שהי' צירצעם טרדתו וכן העולם וכוונתו כיון שכל מחשבתו לשוב רק נחמת קדוד הודה ונהקצל וזכה סיה"י רגל ד' צמרכצה וכן יסי צראש ואני הנני כאילו שעשו כרסצ"י לכן לא עשה תשובה על שלא יתי' לו כצוד כמו דוד שהי' ראשון למלכים שעשו תשובה והנה כי"י הנחשבה טובה שהעבורר לתשובה כאילו תפקו הקצ"ה וא"ל חזור צך ועלה צמחשבתו סיטייל עמו צגי"ע צעצור שהס מלכים ולא יצשו והסליכו כל כצודם ועשו תשובה אצל ע"י גבות הרוח שהי' צו חקצ רוח אחרת והקיץ מי צראש וראה שלא יתי' לו כל הכצוד כי דוד יתי' לקר לצא והוא רק לקר אלף כצוכר צמשל סס וז"ש בן יסי צראש לכן אמר איה לא צעיקא.

ו"ש צמדרש זכרו תורה משה עצדי אמר הקצ"ה איה נקרת עלמך על דצרי תורה וכתבסת צין השרפים מקוס שאין שוס צרי יכולה לצוא לבס הזכה סתה"י התירה נקראת על שמך ע"כ ולבאורה י — 10

הוא כגד מ"ס צצ"ק ויתאו דוד ויאמר מי יסקיני נייס מצור בית לחם יודא אשר צעיר ואומר עמון באש קונצני ל" ונוסיק סם מאי ולא אזה דוד לשתותם דלא אמרי משמי אמר כך מקובלני מצ"ד של שמואל הרמתי כל המוכר עלמו על ד"ת אין חומרים הלכה משמה ובחכ"ל מוצן שאם אחד בא לשאלו אם יש לו לנוקר נפשו על ד"ת אין מורין לו כמ"ס יהזקאל לחמו"ע ששאלוהו אם ימכרו עלמן הסיצס חצי כמעט רגע עד יעצור זעם בן חי צילקוט אמנס הם עשו מדעת עלמנס חעפי שקנעו מיחזקאל שאמר להם צסס הקצ"ה שלא ילכס הלכו והפילו עלמנס ולכן כיללו כי הלכה כרצני וכילי אצל להורות הלכה שיעקור עלמו אקור כי שמוא לא יכלל ובאמת דוד לא ליה לשלשת גיצוריו שיעקרו נפסס רק אמר קתס מי יסקיני נייס ולא היי גזירת מלך עליהם כי לא אליהם דונה רק הם צעלנס מזהצתס חליו מקרו נפסס לכן ניילו צוכית דוד אף שהי סס חיר חלף פלישתים חולס אם היו שואלים לא הירה להם כן ולכן לא זכר שנות שלשת הגזורים וז"ס דלא אמרינהו צשמי כדי שלא ילכו וילמדו מענו אצל יעשה וזה קירלה מעלמו וזה דוקא התס אצל משה שהלך צין השרפים מה שאין צרי יכולה לעשות כמותי ואין לנו מורא שילמדו מענו לכן ויתר לקרוא על שמו וז"ס אזה נקרת עלמך על ד"ת והי מן הראוי שלא תקרא על שמך אצל צעצור שבהקפת צין השרפים ונקום שאין שום צרי יכולה לצוא לכן תקרא על שמך והגן.

ד ר ו ש

דריש ר' שמעלי לעולם יקדר אדם שצחו של נקום ואח"כ יתפלל ונח לן מנשה דכתיב ואתחנן אל ד' צעת ההיח וכתיב ד' ח' אמה החילות להראות את גדלך וגוי וכתיב צהרי אעצרה בא ואראה את הארץ הטובה אמר ר"א גדולה תפילה יותר מנעיט שאין לך גדול צנועי יותר מנשה ואעפ"כ לא נענה אלא צתפלה שנאמר אל תוסף דבר אלי וסמך ל" עלה ראש הפקגיה ואמר ר"א גדולה הענית יותר מן הלקה מי"ע זה בגופו וזה צנועו ואמר ר"א גדולה תפלה מכל הקרצבות שנא' למה לי רוצ צחכס יאמר ד' וכתיב וצפרשכס כפיכס חעלים עיני נוכס ועי פירס"י ויליד צמאמורים הללו ח' צמ"ד ר"ס דכתיב ואתחנן אל ד' צעת ההוא כמיותר דלא הול"ל אלא דכתיב ד' ח' אתה החילות וכתיב צהרי אעצרה בא ואראה גם יס להצין חיצור דברי ר"א לדרוש ר"ס גם יל קידור המאמרים של ר"א כי יותר הול"ל לקדר הא דאמר ר"א גדולה תפלה יותר מן הקרצבות סמוך למאמרו הראשון דאיידי ג"כ מתפלה דגדולה מנעיט ובתחלה נבאר צעה"י דברי ר"א דאמר גדולה תפלה יותר מנעיט דהקשו המפורקים צמוני ח' הכוונה דתפילה עם נעיט גדולה מנעיט למורא פשיעא דעוצים השנים מן האחד ואי הכוונה דגדולה תפלה לחודא מנעיט צלא תפלה קשה דהאיך יליף מנשה הא סס הי תפלה עם

עם מע"ט. ועו"ק שהניח רח"ל העיקרה לכתיב ולחמקן וכתיב עלה ראש הפקגה ונציח רח"ל מפסוק שמורה להיפוך שכל' אל הוסף דבר חל' וצ"ת ק' דהא כתיב לקמן ויהעצר ד' צי' למענכם ולא שמע חל' ורש"י"ל פירש צוה וז"ל עלה ראש הפקגה צדצ' תפילה זו נהדלתי להראותך אותה. וכוונתו דהיצי' צדצ' הזה נדרש לאחריו על פסוק עלה ראש הפקגה. ולפירושו יהורץ גם דיקדוק לשון הש"ס דאמר וקנין ל' דמשמע דר"ש קנוכין. ולדרכו יהפ"ש צעזע"ל צדצ' אחת. ועו"ק הח"ך מ"תי רח"ל מנשה חל' צאונה לא מילא הקצ"ה שאלתו רק צוה טעלה על ראש הפקגה ומשם יראה ודילמא גם חס לדי' ונתפלל ה"י הש"ת מראה לו ח"י דהא צפ' פנחס מצואר ויאמר ד' אל משה עלה אל הר העצרים וראה את הארץ אשר נתתי לנבי' וראית אותה ונאמרה אל עונך והגם ד"ל דנו"ש צפ' פנחס הן הן הדצרים אשר דיבר משה צמסיה הורה וזה היתה תכונת הקצ"ה המצוארת פה מ"י מניל לר"ל להוכיח ונכאף. גם הקסו המפ"י צלשון ההוס' שכתבו וז"ל גדולה תפלה יותר מנוע"ט צלא תפלה סהרי מ"ר חעפ"י שה" צידו מע"ט הולך לתפלה דכ"ז הוא מזהר דהא מצואר כן צפ"ס להדיח גם למה סינה מלשון ר"ל דאמר וחעפ"יכ לא נענה חל' בתפלה וההוס' כתבו והולך לתפלה.

והנה ציבז ק' הראשונה של הנופ' צדצרי ר"ל כע"ד צדצ' פשוט דהנה כתיב קרוב ד' לכל קוראיו דמשמע לכל ואחר שריצה הכתוב מיעט ואמר לכל אשר יקראוהו צאונה ופירש"י דמ"ש קרוב ד' לכל קוראיו הכוונה צ"ן לנ"י ק"ס צידו ונע"ט וצ"ן לנ"י שאין צידו מע"ט. אך בתנאי חס אותה הקריאה היא צלצ' תנאים וזהו לכל אשר יקראוהו צאונה. והנה כתיב צתרי' רלון יראיו יעשה וז"ל צוה צתרי' חנפי' חל' דגם ליראיו אינו עושה רלונם חל' אחר שוועתם והחילוק צ"ן לדיק לחיבו לדיק הוא שהלדיק אינו לריך להרצות צתפילה וכדכתי' עוד הם מדצרים ואני חשונע. והפן השני כמ"ש הרצ רמ"א ז"ל שהקצ"ה מנוחל ממשלותם טרם יקראו חל' שהקצ"ה מתאווה לתפילתן של לדיקי' וזס"ה חעפ"י שרלון יראיו יעשה חעפ"יכ ואת שוועתם ישמע. ולחופן הראשון ז"ל דנו"ש טרם יקראו ואני חענה היינו דוקא כשהקצ"ה יודע שרולה להתפלל אני מוכן לעטות אותם צתפילתם. וצוה יומתק לשון חענה דהיינו כמשיב על השאלה אשר לשון זה לא יולדק קודם הקריאה. וצוה י"ל דר"ל רולה להכריח כפ"י הראשין דצמע"ט לריך ג"כ דוקא תפילה חצל מע"ט צלא מתילה לא מהני וא"כ ממילא גדולה תפילה דהא צתפילה צלמוד קרוב ד' לכל קוראיו חצל צמע"ט לריך ג"כ תפילה ונציח שפיר רח"ל מנשה דהולך לתפלה.

ואמנם כדי לתרץ כל הדקדוקים צדצרי ר"ל כע"ד דהנה לכאורה ק' עוד צדצרי הש"ת דאמר אל הוסף דבר למה זה סתם תפילתו של נוסח וגזר עליו שלא יתפלל והרי הקצ"ה מתאווה להפילתן של לדיקים. ואף גם ש"ה רלונם ית' למלאות את צקתו מדוע גזר עליו

עליו שלא יתפלל והרי אפילו חרצ חדה מונחת על לווארו של אדם
 אל יונע עלמו מן הרחמים, וצאגס כי צאמת התפילה היא מלזה
 צעלס ולמה יגזור הקצ"ה על נוסה לצטלו ונווליה רצה, גס יל"ד צדצרי
 הש"י דאמר אל תוקף דצר דלא סול"ל אלא אל תדצר אלי וגס
 צמ"ש צתחילה אל תוקף דצר ואח"כ אומר עלה ראש הפסקה והרי
 הנוסח שצטולס כשאדם מומלח לאחד קלף מנוקשו אומר לו תחילה
 איך וצמה מומלח שאלהו ואח"כ אומר ואל תרצה להפזיר עיד וכאן
 היפך הקצ"ה את הקדר צתחילה אומר אל תוקף דצר ואח"כ אומר
 עלה ראש הפסקה ויתכן כי צאמת תחילת תפילה נוסה לא ה"י רק
 לראות את הארץ ולזה ה"י הולעת דצרינו כך על הקדר דאמר אלה
 תחילות להראות וגס אעצרה נח ואראה את הארץ ונ"ש אעצרה נח
 אינו מעלם התפילה ה"י רק העיקר ה"י ואראה את הארץ, אך היות
 סלפי הטצע צלתי אפשרי לראות אם לא יעצור לשם וצאמת הש"י
 מוטא ומשאלהו של משה צזה וצריה כרותה לתפילה סאינה חוזרת
 ריקה, אך אומר הש"י אלי כאשר אמלח שאלתו צזה יוקף עוד
 להתפלל תפילה חדשה על גוף הציאה לא"י, וצאמת אינו ה"י מתפלל
 כזאת ה"י להש"י למלאות צקשתו לכן אומר לו הש"י אל תוקף
 דצר אלי עוד דצר הזה כלומר שלא יתפלל עוד תפלה חדשה שלא
 היתה נכללה צראשונה כי עד עתה היתה עיקר תפלתו רק על ראשית
 הארץ כנ"ל ואחרי אשר ד' גזר, עליו שלא יתפלל שוב לא ה"י צאפשרי
 שיתפלל עוד על הציאה לא"י, ולדרכינו יונתק לשון משרעיה שאמר
 ויתעצר ד' צי למענכם ולא שמוע אלי, דלפי פשוטו קשה דצאמת שמוע
 תפלתו רק שלא מתקבלה תפלתה, ולדרכינו איש כי צאמת לא שמוע
 תפלתו דהרי גזר עליו שלא יתפלל על גוף הציאה ומעתה הדברים
 מוקדמים היטב דאחרי שאמר ולא שמוע אלי הולך לפרש את דצרינו
 כי ד' אומר לו אל תוקף דצר, וגס שהש"י חשב אולי כשיאמר לו
 עלה ראש הפסקה יקדים משה צתפלתו על גוף הציאה לא"י לכן
 הולך להקדיך את הגזירה שלא יתפלל על גוף הציאה כי צאמת
 בצר היתה ראינו ית' שלא יצא לא"י, ועכ"פ חזינא שלא הועילו למשה
 כל זכויות ואילו ה"י ונתפלל לצא לא"י היתה תפלתו מוקצצת ולכן
 לא ה"י מלי להציא רא"י מודכתיצ ואמתמן וכתוצ עלה ראש הפסקה
 דאפשר דילוגא גס צלא תפלה ה"י נראה לו ואעפ"כ שמוע הקצ"ה לתפלתו
 שהוא מתאווה לתפלתן של לדיקים ולזה מציא רא"י מודכתיצ אל תוקף
 דצר אלי דקשה מדה למה גזר שלא ידצר וגס ק' תיצת תוקף כנ"ל,
 ואמר עוד וסמך ל"י עלה ראש הפסקה דהול' להפך הקדר כנ"ל,
 וצמ"כ ל"ל דהפזיר הוא כדצרינו ה"ל שלא יוקף להתפלל תפלה
 חדשה ונוקפת על הראשונה דה"ל על גוף הציאה, והא צאמת ה"י
 נגזר עליו שלא יצא ואפ"ה אינו ה"י מתפלל ה"י ראוי שיקצב הקצ"ה
 תפלתו, והרי אין לך גדול צמוע"ט יותר ונומ"ר וצמ"כ דגדולה תפלה
 דהא גס צתפלה לחודא הקצ"ה קרוצ לכל קוראיה, אך לפי"ז עיקר
 הדבר

הדרש הוא אמה שעצור בקרא לחילו הי' והפכל על הציה הי' נענה וצאמת פשטא דליסנא דר"א דאמר ואעפ"כ לא נענה אלא צתפלה חינו נורה לזה אלא דמשמע דקאי על מה שקיצל הקציה את הפלתו לראות את הארץ, והנראה דזהו שהקנו התוס' צמתק לשונם וכתבו ואעפ"י שהי' צידו ונעיט הולך לתפלה כלומר שהי' לריך להפכל על הציה וכיון שגזר עליו השי"ת שלא יתפכל לכן לא צא, ומ"ס ר"א לא נענה אלא צתפלה הכוונה צאמרו לא נענה הי' ואמר מוחלט שלא נענה, ומ"ס אלא צתפלה הכוונה אלא אם הי' ותפכל הי' נענה ומיושב הכל בסי"ד.

ומעתה לפי הולעת דצרינו הנ"ל לפי"ד ר"א עכ"פ חינו מצורא בקרא דמשה כתאות לכנס לא"י כדי לקיים מלות התלות צארץ כדדריש ר"ס צומ' קוטה דף י"ג דאפשר דצאמת לא כתאות משה רק לראות את הארץ ובפשטא דקרא דהא עכ"פ לא מלאנו מפורש שהפכל על גוף הציה לא"י והגם דאמר ויתעצר ד' צי למענכם ולא שמוע אלי הא י"ל דמ"ס ויתעצר ד' צי היינו על גוף הענין שלא שמוע הפלתו וגזר עליו שלא יתפכל עוד, וגם פשוט דלפי דברי ר"א חין הדרש של ר"ס מוכרח צומ' לעולם יקדר אדם שצמו של מקום והוכיח דצרינו מושה דהא י"ל דמשה לא אמר כן מוחמת שראה לקדר שצמו רק שהדברים הללו היו הולעה לתפלתו שכיון שהתחיל להתאות את ידו החזקה יראהו כל גם זאת, אך ר' שולאי לשיטתו דדריש צומ' קוטה ופני מה כתאות משה לכנס לא"י הרי הוא קוצר דעיקר תפלת משה הי' תיכף על הכניסה לא"י ולא על הראי' וא"כ מ"ס אתה החילות להתאות חינו הולעה לתפלתו רק צע"כ שריך לקדר תפלתו קודם שותפכל, ואמנם לכאורה מ"ל דהא פשטא דקרא נורה שלא התפכל רק על הראי', ואמנם רש"י"ל פ"י צעה ההוא סקצר שהותר הנדר עיי"ש ואי כיווא דתפלתו לא היתה רק על הראי' והא ע"ז לא הי' הנדר רק שלא יצא לשם וצע"כ דעיקר התפלה היתה על הציה ולכן התפכל דוקא צעה ההוא, וצוה יובן דצרי ר"ס דצרי ד' צעה ההוא דמזה מוכח דעיקר תפלתו היתה על הציה ובתי"צ ד' ח' אתה החילות וצע"כ מושם דלריך לקדר שצמו ואח"כ יתפכל ומועתה מקודרים היטב דצרי ר"א על דצרי ר"ס דצאמת לר"א חין דצרי ר' שולאי מוכרחים.

ומעתה נפרש צעה"י המשך דצרי ר"א ונתחלה נפרש דצרי ר"א דאמר גדולה תפלה יותר מן הקדצנות שנא' למה לי רוב זצח"כ יאמר ד' וכתיב וצפרישכם כפיכם והדצרי יפלא דהא גם אכל וצפרישכם כתיב אפלים עיני, והנה רש"י פ"י וז"ל אי לאו דגדולה תפלה כיון דאמר למה לי רוב זצח"כ למה לי חו לוור וצפרישכם כפיכם הא אפי' זצח"כ לא ניחא לי וצאמת כי עדיין ק' לפירשוו חדא דא"כ אכתי תקשי למה כתיב למה לי רוב זצח"כ הא אפילו התפלה

התפלה אינה מקובלת, וגם דאשנע מפירש"י דאי לאו דגדולה תפלה
 הוי כלמד תפילה בק"ו מנצחיס ואכתי קשה דילמא שקולין היו ועכ"פ
 חדא מחזירו לא כלמא, והנלע"ד דהנה לבאורה ק' על דברי ר"א
 דאמר גדולה תפילה יותר מנעי"ט והא מקראי דיסעי"ט מוכח להיפוך
 דאמר וצפרישכס כפיכס אעלים עיני מכם גם כי תרצו תפלה איננו
 שומע, ואמר אח"כ רחלו הזכו וגו' למדו היטב דרשו ונשפט הרי
 לזה איתן על נעי"ט לצד ולא על התפלה, ואדרבה אמר כי תרצו
 תפלה אינו שומע הרי דגדולה מנעי"ט מן התפלה, — והנראה דהוקשה
 לר"א זהא. דאמר וצפרישכס כפיכס אעלים עיני הוא כמיותר דהא
 אח"כ אמר גם כי תרצו תפלה אינו שומע, ואמנם ידוע דהצ' משמשת
 צלשון בעצור כמ"ס צראסית צסציל ישראל שנקראו ראסית, וידוע
 ווארצ"ל צמדרש איבה דאמר הקציה כל זמן שאני שוכן צהוכס אין
 אחס צזקקין להס חלא אכצוש את עיני מכם, והנה תחילת דברי
 הנצי"א ה"י ארלכס שומע וגו' ווא"א וצפרישכס כפיכס כלומר צסציל
 שתפרסו כפיכס צהפילה לכן אעלים עיני מכם וצ"י תהיו לריבין
 להתפלל צלצ שלס ואמר אח"כ גם כי תרצו תפלה איננו שומע
 כלומר אף שאיננו שומע עתה לרצוי תפילתכם הגורם לזה הוא כי
 ידיכס דמים מלאו לכן איננו מקבל תפילתכם אך רחלו הזכו למדו
 היטב וגו' דהיינו קיר מרע ועשה טוב ואז אקבל תפילתכם וא"כ מ"ס
 וצפרישכס כפיכס אעלים עיני הוא לגודל מעלת התפלה, אך היות
 צצוודאי טובים הונעי"ט עם התפלה לכן אמר למדו היטב, ומעתה
 ספיר הוכיח ר"א מקראי קודם הללו דגדולה תפילה יותר מן הקרצנות
 וגם אין סתירה מקראי דיסעי"ט על דברי ר"א דאמר גדולה תפלה
 יותר מנעי"ט, ואמנם לבאורה אכתי קשה דכא לפי הולעות דצריכו
 עיקר הוכחה ר"א ויתירא דקרא וצפרישכס כפיכס וא"כ ק' ודילמא
 מ"ס וצפרישכס כפיכס הכוונה על לזקה דאף שיפרשו כפיכס ליתן
 לזקה, — כמס"ת כפה פרסה לעני ויד" סלמה לאציון — אעלים
 עיני ואח"כ אמר גם כי תרצו תפלה איננו שומע וא"כ אכתי מוכח
 מקראי תנ"ל דגדולה מנעי"ט מן התפלה אך הא ליתא דכיון דתענית
 גדולה מן הלזקה א"כ א"א לומר דמים וצפרישכס כפיכס קאי על
 לזקה דהוליל חידוש יותר דגם כי יתענו יעלים עיניו מכם וצזה
 דברי ר"א מנצחיס היטב ונקושרים צקשר סל קיינא דהליך להקדים
 דגדולה הענית יותר מן הלזקה וא"כ צעי"כ האי וצפרישכס כפיכס
 קאי על תפילה וספיר קשה דהוא מיותר וצעי"כ דהכוונה בעצור
 שתפרשו כפיכס צתפילה אעלים עיני וא"כ ספיר מוכח דגדולה תפילה
 יותר מן הקרצנות וא"כ גדולה תפלה יותר מנעי"ט ודו"ק היטב.

והנה צמדרש צפ' ואתחנן ז"ל ואתחנן אל די זשה"כ צתוכחות על
 עון יסרת איש ותנאם כעש צמודו אך הצל כל אדם ואתו
 צתוכחות על עון ע"י עון סה"י ציד משה שסוכיח את צניך ואמר
 שמועו נא המורים — יסרת אותו והוכחה אותו — ואין איש חלא
 משה

משה סגל' והאיש משה עניי מלה, מהו ותמס כעש חמודו כל חמדה
 שהי' ונהאיה משה לכנוס לארץ המטת אותו כעש הזה שכתבם צבליים
 ונרקיצן ואין חמודו חלל אי כמ"ס ואחן לך ארץ חמדה, ואם כך
 הגיע למשה הלדיק עאכוב' לטאר כל הצריות שהם מתוקנים להצל
 ומתוקנים ליום הדין, אך הצל כל אדם עכ"ל חמודק ואף אנו ינוא
 אס משה חדון הנציאים אשר זכה וזיכה את הרצים ואין לך גדול
 צמעי' כונסה והי' חמודהו לכנוס לאי לקיים גס ונלות התלויות צארן
 אנו אשר נטארנו צעויה רקנים ונרזי תורה ונלות ואין לנו סיור
 רק התורה הזאת וגם זאת התורה מונחת צקדן זריות אין דורס ואין
 מנקש אין מחזיק ציד לומדי תורה האיד ראוי לנו להיות תמיד
 עוונדים ומתפללים על ציאת הגואל שנזכה לראות את הארץ חמדה
 טובה ורחבה, וצפרט אשר צעויה כשל כח הקצל צעול הגליות וסמוני
 נטרה את הברמים כלומר להיות להם למוס עוצר כי כרמי שלי לא
 נטרתי היינו כרם חמד ה"ל וכל הפורק ממונו עול תורה וכו' והי'
 מקפר צניי כחול אשר על שפת הים כלומר שצכל יום ויום כמעט
 נטאו מקפר צניי על המקים וארניניות וחדל לטפור אשר כמ"ס
 סיפרו אותנו צין האומות להכביד עולם עלינו, וראוי לנו לצכות צמר
 נפשינו על צבין ציהנו סיה' צני, ואם למשה חדון הנציאים לא עמדו
 כל זכיותיו ומטא אחד אינד טובה הרצה ולא זכה לנא לאי אנו אשר
 צעויה' מלובלכים צחטא איך נזכה צדין לנא לאי אס לא נקוצ
 צחטונה שלימה וצלצ נצצר וכדכה טיקצל צרחמים וצראון את
 הפילתינו צצ"א.

ד ר ו ש

ויקונו המלך את אצבר ואמר הבמות נצל ימות אצבר ידיך לא
 אקורות ורגלך לא לנחשתים הוגשו כנפול לפני צני עולה
 נפלת ויוסיפו כל העם לצכות עליו ויליד אי חכפל ויקונו ויאמרו,
 צ' לונה אחר צלשון תימה הבמות נצל ימות אצבר, ידיך לא אקורות
 הוא נכנס צין הדציקים הי' לו לומר הבמות נצל ימות אצבר, הכנפול
 לפני צני עולה הפול, הלא ידיך לא אקורות, ד' ויוסיפו כל העם
 לצכות מה הוא המוקר הילא מדברים הללו טיצבו יותר מאשר ראו
 אצבר מנה, — ונראה צהקדם צ' הקדמות אי כתיב ויאמר משה אל
 אחרן הוא אשר דיצר ד' לאמרי, צקרוצי אקדש פירש"י היכן דיצר
 ונועדתי שמה לצניי ונקדש צכצודי אל תקרי צכצודי חלא צמכודי
 ח"ל משה לאחרן אחרן אחי יודע הייתי טיתקדש הש"ת צמיודעיו טל
 מקום והייתי צצור או צ' או צך עכשיו אני רואה שהם גדולים ממני
 וממך, והענין כי על פסוק מפני הרעה נאסף הלדיק יס צ' פירושם
 או לכפר על הרעה, או טלא יראה צרעה אשר תצוא על הדור,
 ונראה כי אס לכפר אינו לריך להיות מוצר צצודר כי כן אומר
 הקציה לאצרהם אני נוטל לדיק אחד נהם ומכפר עליהם כן אי

צונד"ר ולא חמר לדיק היותר גדול מהם חלא לדיק קהם, חבל חס
 הפי' שלא יראה צרעה אין כל לדיק זוכה לזה רק היותר חשוב דחל"כ
 חלילה יאצדו כל הלדיקים ועוד כ"מ הנה לכפר די צלדיק אחד כח"ש
 אני נטול לדיק אחד מהם, חבל חס שלא יראה צרעה אז כל הלדיקים
 אשר צמדגה הזאת קראוים שלא יראו צרעה הם נתיים, ח"ש נקט
 קצור הייתי צי או צד כי הייתי קצור שהוא לכפר וקני צלדיק אחד
 חבל עבסיו שמוס שניהם נו"ח צע"כ שלא לכפר רק שלא יראו צרעה
 וצע"כ שהם גדולים מומי ומנוק, והם ראויים שלא יראו צרעה לא חנה,
 הקדמה צ' ארז"ל ידך לא חקורות שהי' לך להוכיח את שאול, והוא
 תנוה כי בהקפד ראוי להזכיר שנה הלדיק ולא להזכיר עון שלא
 קיים מ"ע דתוכחה, רק הכוונה כי ארז"ל תמה אני חס יס צדור
 הזה מי סידע להוכיח חס יאמרו לו טול קיסם מצין עינך יאמר לו
 טול קורה, וארז"ל שאול צאחת לא הי' לו רק עצירה אחת ומי הוא
 אשר ימלאנו לצו להוכיח את משיח ד' והורה צוה שלא הי' לאצבר
 חפי' עצירה אחת והי' ההקפד לו לשצח גדול כי ל"ה לו חפי' עצירה
 אחת דחל"כ לא הי' יכול להוכיח את שאול.

ועוד נפ"מ צין צ' הפירושים כי חס לכפר אין להתאונן על הדור
 כ"ח על הלדיק שנתפס צעורס חבל חס שלא יראה אין
 להתאונן על הלדיק שהוא לו לטובה רק על הדור כי רעה יהי' להם
 ח"ה, וההפרס צין אל ועל כי חס נאמר ויקון ראובן על שמועון
 כוונתו שהי' מקוון על שמועון, חבל ויקון ראובן אל שמועון כוונתו
 שמוקון על הרעה אשר תצא ע"י שמועון ח"ש ויקון המלך אל אצבר
 ר"ל שהקינה אשר חמר המלך אינה כהוצה כלל שצלי ספק הי' חרובה
 רק סיפר שכל הכוונה של הקינה הי' להורות את העם שאצבר נח
 שלא יראה צרעה, ח"ש ויקון המלך ר"ל כל מה שהי' מקוון המלך
 הי' אל אצבר ר"ל מה שיצא ע"י אצבר, חלום הי' תימא לעם מנ"ל
 לדוד שמת כדי שלא יראה צרעה דילמא לכפר ח"ש ויאמר ר"ל חמר
 דוד לעם חרחה לכס צמופת שמימת אצבר היא כדי שלא יראה צרעה
 דחם לכפר לא הי' לריק ליעול הלדיק היותר חשוב שצדור, שהרי הוא
 הי' יכול להוכיח את שאול וצלתי ספק שלא הי' צו חטא כלל, ואילו
 לכפר הי' די צלדיק קטן ממוט חלא ודאי כדי שלא יראה צרעה, ח"ש
 הכוונה נצל ימות אצבר ר"ל האם יעלה על דעתך שמימת אצבר הי'
 כמות נצל ר"ל צמקוס אשר ראוי סימות נצל או רצים נח אצבר
 לכפר עליכס חלא ידך לא חקורות היינו שהי' צידו להוכיח גם את
 שאול ולמה נטל הלדיק היותר חשוב חפי' ככפול לפני צני עולה
 נפלה, מילת לפני היא קדימה זמנית, ר"ל שנת שלא יראה צרעה,
 וצני עולה, ימותו אח"כ, ובשמוע העם דצרים חלו הי' להם מקום
 לצכות על שהי' לדיק גמור נקי מכל חטא עכ"ה ויסיפו כל העם
 לצכות, — ח"ש ויהי רעצ צימי דוד שלם שנים ויצקס דוד את פני
 ד' ויאמר ד' אל שאול ואל צית הדמים אשר המית את הגדעונים,
 וארז"ל

וארז"ל על שאלו שלא נקפד כהלכה, ויש להצין מאין הוליד דרשה זו גם הרי נפודש סקפד לשאלו כמ"ס ויקונן המלך על שאלו ועל יונתן צנו רק כי דוד לא ה"י נחזיק את שאלו ללדיק היותר חשוב שצדור שמיחתו יה"י שלא יראה צרעה וחס ראי' שכל' על שאלו ולא אמר ויקונן אל שאלו לכן לא חשב שהרעב ה"י מחנות מיתת שאלו רק חשב שהדרצה מיתתו ה"י לכפר, לכן אמר ויאמר ד' "אל שאלו" כי טעיה צמ"ס על שאלו כי צאמת ראוי לומר אל שאלו, וז"ש רז"ל שלא נקפד כהלכה, וז"ש הוסע ועמי תלואים למשונתי ואל על יקראוהו יחד לא מרומם הכוונה הנה עמי מקופקים חס לשון צתסונה לפני, ואעפ"י שאני מעורר אותם ע"י נטילת לדיק אחד מהם כדי שיסוצו צראותם בטמת הלדיק כדי שלא יראה צרעה ועי"ז יסוצו אל ד', אלל הם אונורים שמה כדי לכפר ולכן לא יסוצו וז"ש "ואל על" יקראוהו ר"ל צמקום אשר ראוי להם לומר אל הנה הם קוראים על ועי"ז יחד לא ירומם לשון לאציהם שצמנים ודו"ק.

חידושי אגדה

במס' יומא פ"ה ע"ב עצירות סצין אדם למקום יו"כ מכפר עצירות סצין אדם לחצירו אין יו"כ מכפר עד שיראה את חצירו דרש ראצ"ע מכל חטאתיכם לפני ד' תטהרו עצירות סצין אדם למקום יו"כ מכפר עצירות סצין אדם לחצירו אין יו"כ מכפר עד שיראה את חצירו אר"ע אסריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין וז"י מטהר אתכם שצמנים שכל' וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר מקום ישראל ד' מה נוקה מטהר את הטמאים אף הקצ"ה מטהר את ישראל, ובלע"ד דתנה הכוונה הפשוטי חס עובר עצירות סצין אדם לחצירו אין יו"כ מכפר על עצירות הללו אלל מכפר עכ"פ על עצירות סצין אדם למקום, אלל אפ"ל כוונה אחרת חס אדם עובר רק עצירות סצין אדם למקום יו"כ מכפר על עצירות הללו אלל חס עובר עצירות סצין לזין אדם חצירו אין יו"כ מכפר אפ"י על עצירות סצין אדם למקום, דהנה ארז"ל כל המעציר על מידותיו מעצירין על כל פשעיו, ויש לקרצ זה אל השכל דידוע צמדה שמודד מודדן לו וד' משלם וז"ה כנגד וז"ה ואל אדם הולך צרחמנות גם ד' מרחם עליו אלל חס אדם הולך צאכזריות נגד חצירו גם מן השמים מודדן לו כן, והנה אנוחנו לפעמים נקראים צנים למקום ולפעמים נקראים עצדים למקום, ואל אנוחנו ונתנהגים זה עם זה צנים דהיינו שאנוחנו אחים וכל אחד מוחל לחצירו אז גם ד' מתנהג עמנו כאצ סנרחם על צניו אלל חס אנוחנו ונתנהגים כמנהג עצדים שהם אכזריים אז גם ד' אינו מוחל לנו, וידוע מ"ס צספרים והוצא גם צצל"ע דמה דתשובה מועיל אינו עפ"י מדת הדין רק מלד רחמנות כי מדה"ד הוא נפש החוטאת המות והוא רק עפ"י רחמים מחמה שד' לנו לאצ, וכן מה שיו"ב מכפר דהיינו עילומו של יום הוא גיב עפ"י רחמים ולכן נקרא יום

יום כיפורים יונח דרחמים והוא ג"כ נחמנו שהוא לנו לאז, וא"כ אם חנו נוחלים עצירות סצין אדם לחצירו אז גם הש"ת נעציר עצירות סצינונו למקום שהוא מכנינו נחמנו שאנו נוהגין עלמנו בכנים גם הוא לנו לאז אצל אם אין חנו נוחלים עצירות סצין אדם לחצירו אז גם הש"ת לא ימחול עצירות סצינונו למקום ומדויק הי"ט לשון המסנה כי לבאורה דברי ראצ"ע הוא כפל שבצר חורר כן ונודיק הי"ט לשון הפקוק מכל חטאיתכס לפני ד' תעשרו פי' לשון העתהר מקודם שאתם מטהרים עלמכם לפני ד' דהיינו עצירות סצין אדם למקום, תעשרו דהיינו שתעשרו עלמכם וזה שחטאתם צין אדם לחצירו והצן.

מה נמלנו לחיבי אמרת'ך מדצס לפי הכוונה כי אפי' מלוות השכליים אף שהם נודצס ומתוקים עכ"ל לריך שלא יעשה עצור שהסכל נחייצן רק בעצור שהם אמרות ד' כי בלח"ה לא יקבל שבר כיון שאינו לשונה לכך לריך לשצר העצב וז"ש מה נמלנו אמרת'ך פי' העיקר הוא מפני שהם אמרת'ך נודצס לפי, וי' הוא ונס הנוספת, פי' יותר נמלנו ע"י שהם אמרת'ך יותר ממה שהם דצס לפי, כי אף שהם דצס לפי וי"ו עיקר השמחה נחמנו שהם אמרת'ך וז"ש כי לקח טוב נתתי לכם פי' אף שהוא לקח טוב וי"ו "תורת" אל העוצו שלא לעצו הכוונה שהוא תורת ד' ודו"ק.

אי צפוק כי לקח טוב נתתי לכם תורת' אל העוצו כי ארז"ל אל תהיו כעצדים הנושוסין את הרצ עיון לקבל פרס ומאן דאשתנוס בתגא חלק והנה תעצו הוא נלשון עזר כמ"ס עוצ תעצו ענו וז"ש תורת' אל העוצו שלא תעשנה קרדוס לחפור צה, וי"ל עוד דא"י שאקור להשתנוס וליקח שבר בפתרי הורה וצסמות הקדושים וידוע שפתרי הורה נקרא תורה ד' וז"ש כי לקח טוב נתתי לכם תורת' דהיינו נסתר אל העוצו שלא העצרו עלמכם עמה והצן, וז"ל פ' מ"ס דהנוע"ה זלצפה אחזתני ורשעים עוזבי תורת'ך ג"כ נלשון עזר והיינו שמתחמשים בכתרה של הורה וק"ל.

אמרו רז"ל ילרו של אדם מהגצר עליו צכל יום ויל"ד צמ"ש של אדם וסומעתי מהרצ הגאון מפיעטריק' דהנה צכר הקודש כי דיק צ' מיני יל"ה"ר א' וזכח הסוורה, כמ"ס וצחטא יחמחני חמי, וא' הוא מלאך שצברא לזה להסית לאדם, וי"ל דזה שצא לאדם מוכח התאוה זה הוא צילדותו אצל צוקותו נחלש התאוה אצל זה שצא נמלאך ליכא סינוי, והנה אדח"ר שלא הי' צברא מצו"ד, כי הי' יל"ר כפיו של הקצ"ה הי' לו רק היל"ה"ר שהוא מלאך והיל"ה"ר הלז מהגצר עליו צכל יום כי עצירה גוררת עצירה וז"ש ילרו של אדם דהיינו היל"ה"ר של אדח"ר מהגצר עליו צכל יום ודו"ק. [ואחי אמרהי צהכ"ל מ"ס הנציא ואשת נעורים כי תנאס אחר חלקיך עפ"ד רצינו צהקדמה הספר עה"פ אם לא תדעי כך היפה צנשים לאו לך צעקצי האלן כי הי"ט מכוונה צסס אשה טובה והיל"ה"ר צסס אשה רעה ע"ש וידוע דהיל"ה"ר צא לאדם

זכרון אלעזר במ

לאדם משעה שנוער ללכת ממצי אמו כמ"ס במעט יחזיקני אמי אצל היליט זא לאדם בשנת שלש עשרה לימי חייה וע"כ היליט מוכנה לאשת נעורים, והמזנוק מזה האדם שיתרועע עם היליט וימאס ביליט וז"ס ואשת נעורים כי המאס חנור אלקיך ממאס את יליט והדבק ביליט. והמחול

דרשו את ד' צהנאלו קראוהו צהיות קרוב יעזוב רשע דרכו וא"ס חון נחשבותיו הכלי חנודה דקדק דמתחיל בלשון רצים דרשו וק"ס בלשון יחיד יעזוב רשע דרכו ונראה כי ארז"ל ציננות מ"ט ע"צ חיותי הוא מלוי וקרוב בעשרה ימים שצין ר"ה ליו"ב, והנה כל ישראל ערבים זליז לכך הזכיר ללדיקים שיתפללו צלותן ימים שצין ר"ה לירכב לאבינו שצננים סיחזיה לז רשע לשון צהננות ויעזוב רשע דרכו, ואמר קראוהו צהיות קרוב דהיינו צין ר"ה ליו"ב שיעזוב רשע דרכו כל ימות השנה כי שצרי תקוצה בעולם פתוחין וכל זה תצקשו צעת רלון אשר הוא יה"ס קרוב אלינו והיינו הימים שצין ר"ה ליו"ב והצן.

תהילים ק"ט אתה לייט פקודיך לשמור מאד אחלי יכונו דרכי לשמור חוקיך הכוונה דהנה כתיב והגית צו יומם ולילה ואולם ממנה לוק העתים אי"ל ללמוד בכל זמן כי מלאכתו אימת נעשית אצל אם יסמור וילך בכל דריו לש"ס הוי הכל בלימוד תורה כבידע וז"ס אתה לייט פקודיך לשמור מאד דהיינו ללמוד בכל עת וזמן וממנה סזה אי"ל לזאת אחלי יכונו דרכי אצקם ממך שגם דרכי שחני הולך צעקקי יח"ל לשמור חוקיך שכל עקקי יח"ל כדי שאיכל לשמור חוקיך דהיינו סיה"ל לש"ס ויה"ל הכל בלימוד תורה ועתידתי שיקייני סנוכל לעצדו צאננות.

בפרקי אצית המחלל ש"ס צקתר נפרעין ומנו בגלוי אחד שוגג ואחד מזיד צחילול השם ושמעתי מהגאון מפיעטמקו צהנה ידוע אדם העוצר עצירה צקתר ומוחזק בעולם ללדיק ד' עושה סיעשה עצירה צפרקוס כדי שידעו העולם שהוא רשע ולא יה"ל חילול ד' כי אם ה"ל מוחזק ללדיק וד' קילס לו ברשעתו ה"ל חה"ס דהוי כמו עול אצל עכשיו ליכא הח"ס, וזנה עצירה סעשה צקתר היינו צמזיד אצל עצירה שבי" שד' אינה לידו אי שוגג, וז"ס המחלל ש"ס צקתר נפרעין ומנו בגלוי, "אחד שוגג" פי' עצירה אחד הוא שוגג, "אחד מזיד" ועצירה א' היא מזיד, "צחילול השם" פי' כל זה הוא צשציל חה"ס שלא יה"ל חה"ס לכן עשה ד' ככה והצן.

בפרקי אצות חצין ישראל שניתן להם כלי חנודה חיצה יתירה נודעת להם שניתן להם כ"ח שצו נצרה העולם שכל" כי לקח טוב נתתי לכם הירתי אל העוצו ויל"ד הכפל למה לי ונראה עפ"י משל למלך שנתן לאחד מהנה דצר הקמוי מן העין ופירש לו צקעת מעשה סווי" שכל מהנה אז יקבל המהנה צשמחה גדולה אצל אם לא פירש לו סווי" אין השמחה מרובה כי"ב צשעה מעשה כ"א לאחר

לאחר זמן, והן התורה היא מתנה הגונה דבר הסמיו מן העין כי
 בתחילה כסנתנה לנו לא ידענו ערכה חלילי שפירש לנו השי"ת צשעת
 מעשה שהיא מתנה הגונה, ובלא"ה לא היינו יודעים ואפשר, שאז לא
 היינו מקבלין אותה צשעתה גדולה כי"כ לכך רחם עלינו והראה לנו
 חיצה יתירה צנה שהידיע לנו שהיא מתנה הגונה וז"ש מציצין ישראל
 סכיתן להם כלי חמדה חיצה יתירה ידעת להם צנה שהודיע להם
 צשעת מתנה שהוא כלי חמדה שהוא כצרא העולם שנא' כי לקח טוב
 נתתי לכם פ"י שאנור להם שהיא לקח טוב וסודיעם ערכה ודו"ק.
ד' יודע מחשבות אדם כי הנה הצל כי הלדיק נקרא אדם שמורה
 על נשונה כנולד והצל לטור ונסייעין אותו וכשנצל ללדיק
 נחשבה רעה ד' מוצר מחשבתו ולשון יודע פ"י סצירה כו"ש ויודע
 צהם חנשי קוכיה, וז"ש ד' יודע מחשבות אדם כי הנה הצל וק"ל,
 ויפורש עד"ז מ"ש "יודע" לדיק נפש צהנתי ורחמי רשעים אכזרי כי
 הלדיק מוצר נפש צהנתי שבו והוא אכזר על החומר כו"ש אדם כי
 ימות באוהל אין התירה מתקיימת אלא צמי שנונית "עלמו" היינו
 החומר"י שבו אצל הרשע היא רחמן על החומר שאוכל ושותה ואינו
 קם על לב מה יהי אחריתו ועליו נאמר מקשה לבו יפיל צרעה וק"ל.
בפסוק כי ינלו חנשים יחדיו איש ואחיו וקרצה אשת האחד להליל
 את אישה מיד מכהו ושלחה ידה והחזיקה צמזשו וקלותה
 את כפה לא תחוס עינך עין מ"ש צעל עקידה צה וראה כי הכה
 החוטא נותן כח צקליפה שהוא הק"א וצפרט צעון קרי יחזק לב"א
 כי איש את אחיו יעזרו כו"ש הר"י על נשמת הצעקים צקליפה ע"י
 חטא שחוטא נותן השפעה להם ובשארם מתעורר לשון נחיש כח
 הק"א שהוא ראש לקליפה, וצר זוגי היא לילית צראותה שבעד
 השפע מנעלה סנותיקן כמו ע"י תשובה אזי בתחבולות עשתה לטומא
 את האדם צקרי שלא יהי לרלון תפילתו ותשובתו אך גם ע"ז אס
 צצכי יבואו וצתחניכים יומק עין זה כו"ש צר"ח צשער הקדושה ע"י
 מחמת קוצרע נאור עיניו של אדם וכיון שפגס קוצרע יוריד דמעה
 והדמעה מנעטת את הזרע כי הדמעה ג"כ נאור עיניו של אדם,
 וז"ש כי ינלו חנשים יחדיו איש ואחיו היינו אדם וקליפה שהי' להם
 אחוזה גצר באחים עד עתה וכעת יסיצ ויתחיל להתקוטט עם אחיו
 דהיינו הק"א ע"י תשובה וקרצה אשת אחיו זו לילית דהוא צת זוגי
 להליל את אישה מיד מכהו ושלחה ידה וקליפה שחשה מוכה ע"י תשובה
 שניטל מנוחו השפע, והנה צערצ צאה להליל ושלחה ידה והחזיקה
 צמזסיו כלומר שחזקה אותו לטמא צקרי העזה לנפאך וקליפתה
 את כפה כלומר צה תקון את כפה לצל תשלוע צך ולא תחוס עינך
 להוריד כחל דמעה מכלי הרק כו"ש מנעי קולך מנכי ועיניך מדמעה
 כלומר שכיב תצבה עד שלא יוכר קולך ע"י צבי וכ"כ תצבה עד
 סיכלו עיניך מדמעה. — וז"ש צפ' כי תלא כי יהי צך איש אשר לא
 יהי טהור מקרה לילה וילא אל מתין למחנה לא יצל חך המחנה
 וגומר

וגומר כי הזוה"ק הוצא צר"ח שער היראה פ"ה כ' כי השכינה המיד
צחוק מנחה ישראל יע"ש וידוע שע"י עון קרי לא עייל צפרגודא
קדישא לאחמיי אפי' שכינתא, וידוע שחטא זה צא ע"י לילית כמ"ש
צר"ח שער הקדושה דעיקר שליטתה היא צלילה וז"ש וכי יהי' א"ס
אשר לא יהי' עתיד נקרה לילה דהיינו שמו"א ז"ל והוא צא צלילה
ע"י לילית ר"ל כי היא שולטת צלילה אזי וילא אל מחוץ למנחה לא
יצא אל תוך המנחה רמז שלא יצא ממנחה שכינה וכמ"ש צוהר צפ'
כ' ד' אלקיד נותהלך בקרב מחנך יע"ש וז"ש וילא אל מחוץ למנחה
היינו שלא יע"ל צפרגודא קדישא, וה' לפנות ערב כי א"י צוהר
צפ' צראשית שמיילת לפנות ערב הוא תוקפא דדינא כי צוקר מורה
על רחמים וערב דין וז"ש וה' לפנות ערב צעת תוקפא דדינא על
חטא זה ירחץ צמים כלומר ירחץ צפרו צדמושית עיניה וכצוא השמש
יצא אל תוך המנחה כי א"י צוהר פ' צראשית אית חמה ואית לבנה
השמש הוא ק"א ולבנה הוא נוקצא כי דוכרא ונוקצא הוא ק"א וליילת
וע"י תקוצה יותש כוחם לגומי' וז"ש כצוא השמש כאשר תחליש כח
השמש אז תצוא אל תוך המנחה היינו למנחה שכינה עיין צר"ח
ותצין — וז"ש וכי יתן מים על זרע ונפל מנצלתם טמא הוא לכם
הכוונה סיריד דמושית ניגדין כמים על זרע כלומר צשצל עון זרע
ונפל מנצלתם ע"י צבי יפול הטומאה מן החוטא על המחטא הזה
אז אם תעסי בן טמא הוא לכם כלומר יהי' שלכם ויכול תוכלו אותו
כי יתוש כמו צר"ח קלה והנן.

כל יומי חייד להציא לימות המשיח כלומר כל יומי חייד תראה
להתאמן א"ע ולהרצות פעולתיד לקרב הגאולה ומ"ש ימות
המשיח הוא ע"ד ארז"ל דאמרו י"תא ולא אחמיני' הכוונה דאמר אף
שלא אזכה לראותו עכ"פ י"תא כי צימות המשיח תהגלה מלכותו
והי' כל העם שפה אחת לעצדו שכם אחד, וגם כי עתה צעוד השכינה
עמנו בגלות ובציכול אין חצוץ מתיר עלמנו מצית האקורים כמ"ש
צוה"ק וציצמות המשיח נוכח לאוקמא שכינתא מעפרא לחצר אשת
נעורים עם דודה וז"ש להציא לימות המשיח כי אף שלא יזכה לראותו
עכ"פ התכלית רצ ועלוס למאוד אשרי עין ראתה כל אלה כה יהי'
צ"א, — וז"ש יומי חייד עוה"ז כלומר שאללך נחשצ יומי חייד צעוה"ז
וצאמה אינו בן אלא כל יומי חייד כלומר התכלית של כל חייד הוא
להציא לימות המשיח ככ"ל. — (וצמידוסין למס' צרכות ג"כ עד"ז)
עמ"ש צגמ' מה לו לאצ שהגלה את צניו ואוי להם לצנים שגלו מעל
שכחן אציהם וז"ל צדרוקים הארבהי וכאן אכתוב צקלרה עפימ"ש
צפקוק ידו פרש לר על כל מחמודי דעיקר הגורם לאריכת הגלות
הזה היא מחמת שגם תפילתינו אינם כהיגן רק לווחין הצ ח"י הצ
מזוני וכל עמל אדם לפיה והנה רז"ל דרשו צפקוק ולקח את כל
ארצו מידו ונרשותו וז"ש ידו פרש לר כלומר אשר יס להלר שליטה
עלינו היא על כל מחמודי כלומר מחמת המחמדה שלנו הוא הגורמת
לזה.

לזה, ונפרס, ואמר אף כי ראתה גוים צלו מקדשה וחי' להם לחונן ולקונן על חורבן ציה"מ אפ"ה כל עונה נאנחים ונזקקים לחם שפיקר אנחה שלהם הוא הב לנו מזונו, ז"ש רז"ל ומה לו לאז שהגלה את צביו וחי' להם ללער עלום על שצעה חנו הגורמים לער להשי"ת ואעפ"כ חוי להם לצנים שגלו מעל שלחן אציהם כלומר שפיקר לערם הוא כי ניטל מהם שפע המזונות וא"ש.

מסיר חזנו ומשמוע תורה גם תפלתו תעצז דהנה עפי' הרוב דרשנים דורשים צקוף התפלה ומי שאינו רואה לשמוע דבריו מאריך בתפלתו שלא יולרך לשמוע עכ"ל וסיר חזנו ומשמוע תורה מחמת התפלה אז גם תפלתו תועצז וק"ל.

אמרו רז"ל אין אורח מכניס אורח ונראה דהנה כל הפוסל צמומו פוסל ומי שהוא קמלן צטצע גם כשהוא אלל אחרים קיצר שאין נותנים לו צטוצ עין ועי"ז צוס ונלאכול בדרך האורחים אלל מי שהוא מכניס אורחים ובמארז"ל ויחי עניים צני ציתך כלומר יהיו עניים אללך כמו צני ציתך ואז גם כשהוא אלל אחרים חנו מחזיק איצ בגדר אורח רק כמו צן צית וז"ש אין אורח מכניס אורח כלומר מי שהוא מכניס אורח חנו בגדר אורח כשצא לאחר כי גם כשהוא אלל אחרים חנו מחזיק איצ לאורח רק לצן צית וזה פי' הל"י, ולפי פסוקו מי שהוא אורח אלל אחרים צע"כ חנו מכניס אורח וק"ל.

בפסוק קטונתי מכל החקדים פירש"י נתמעטו זכויותי ונראה עפ"י"ש האלפסין צפסוק וירא יעקב מאוד וילר לו כי החיה"ל כתצ צחקיד אחד שהלך ציער יחידי וישאלו אותו הלל תירא מחיות רעות ומליקטים הונקשים את נפסך ויצן אותם מי שצוטח צד' ומי שרואה בגד עיניו תמיד סכנה חיים שהוא כגשר רעוע הוא לא יירא ולא יפחד מפני סכנה אחרת ועכ"ל וירא יעקב מאוד אלל וילר לו על שהוא צגדר תיראה סמורה על מיעוט צטחונו צד' כמ"ש פחדו צליון מעמים, והנה חרז"ל אין חרי נוהס מתוך קופה סל הצן אלל מתוך קופה סל צשר כדכתיב וישמן ישורין ויצענו, וז"ש קטונתי מכל החקדים כלומר על כל החקדים נתמעטו זכויותי ונציא רא"י כי צתקלי עצרתי את הירדן ולא הי' לו סוס פחד ועתה הייתי לשני מחכות כלומר מחמת היראה שחל יצא עשיו והכני, ואמר היליני נל מיד אחי מיד עשיו כי ירא חכני שחני צגדר תיראה לכן חני מצקס היליני נל כלומר עתה חני מצקס היליני כי צפעס אחרת לא פחד לנפסו מפני שהי' צטוח צחקיד ד'.

בפסוק רגזו ואל תחטאו אמרו צלצצכם על מנכצכם ודונו סלה נראה עפ"י"ש צחוח"ל דסאל חקיד אחד הסתווית איצ לא, ח"ל ח"כ עדיין לא הגעת, והנה חס יראה צאמת לצל למדת הססתוות המוצחר היא צהצכרת יוס המיתה ויהי' כלל הי' וצודאי לא יקצל נחת מן המנפדים צצצתו ולא יקפיד על המנפדים צגכותו וזסי' אמרו צלצצכם על מנכצכם היינו הצכרת יוס המיתה ודונו סלה

קלה כי אז תבא למדת השמות ויהי הכל דמי אלליכם וק"ל ועדין פ"י וי"ש חס לא שויתי ודוממתי כלומר חק חס לא הגעתי למדת השמות לכת"פ ודוממתי ולא דברתי וא"ס.

בפסוק

אוי"ל מדרך פשעס ומעונותיהם יתענו עז"מ קטומתי צפסיק הן לריצ ומלת תלומד כלומר כי צודאי היום לא מהני צמה שצין אדם לחצירו וי"ש הן לריצ ומלת — היינו עצירות שצנכס — תלומד זה דרכס בצל לנו דחא לא ומהני היום עד שירלה את חצירה וי"ש אוי"ל מדרך פשעס ומעונותיהם כלומר צמה שנוגע לחס דהיינו צמה שצין אדם לחצירו עז"מ יתענו וא"כ המה אוי"ל, ואפשר עוד דהנה מהאי הנותנה שלא לשמה ומתגלה א"ע צעיני הצריות ופוסט טל פיו ואומר אני לדיק וחסיד צודאי עונו גדול ומכסח וירית תרתי גיהנם וי"ש אוי"ל מדרך פשעס, ומעונותיהם כלומר גם זה נחשז תוך עונותיהם אשר יתענו כי זה גופא נחשז לחס לעון וד"ק.

בפסוק

פתחו לי אחותי רעיתי שראשי כנאל טל נראה עפית"ש צשליה לפרש מארז"ל טל לא מיעלר כי השם הוי"ו צ"ה צגימטריא ויה וצללה המר נפרד ה' אחרונה מן השם וכשאר " ה' עולה צמילואו ט"ל כזה ירד ה"א וא"ה וי"ש טל לא מיעלר כי תמיד הוא יה' קיים ושמו קיים, והנה עיקר תפלתנו ומתחילי שיהי' לנו שמו הקדוש ואח"כ יכול להצוה לרבו וכו"ס צקמא דח"י צפ' אל הצהל על פיה, וי"ש פתחי לי אחותי כלומר שתפתח תפלתך צזה שראשי כנאל טל דהיינו שיתמלא השם צמהרה. — [ואני הנה מקום אתי לפרש צזה וי"ש הנותפל צעד, חצירו"ו והוא לריך ללותו דבר הוא כענה תחילה חצירו נקרא הקצ"ה כמ"ס רעך ורע אצ"ך אל תצוה, והטעם כ"ל עפית"ש חז"ל שלשה שותפין צאדם הקצ"ה אצ"ו ואמו וא"כ צכל אדם יש להקצ"ה שותפות ואמר הנותפל צעד חצירו היינו שנותפל צעד גלות השכינה תחילה והוא לריך ללותו דבר כי גם הוא גר צארץ אחרת כודד ללחם הוא כענה תחילה ותיא מכנ"מ שחם אשה מקדים לרבי גצוה ללורכך אז גם הס"ת מקדים לורכך ללורכו וכנוס"פ רצונו צח"ה לנוס' צרכות צסם אה"ז אמרס ז"ל כשר"תי לא ר"ת עכסיו שאתה רולה אני אינו רולה עיי"ש וי"ש צאצית צטל רלונך מפני רלונו — היינו נוה שנוגע לך וללרכך הצטל מפני רלונו והצקס תחילה לנללות רלונה — כדי שיצטל רלון אחרים מפני רלונך ודו"ק, ומהמ"ל].

נחמי

צ' ויאמר לי המלך והתפלל אל חלקי השמש ואומר למלך חס על המלך טוב כלומר דבאמה ה' התפלה לחלקי השמש חס על המלך טוב הוא ממ"ה הקצ"ה ואומר למלך וארז"ל דברי היו למלך והי' הוא קוצר באלו אני מצקס ממנו וצאמה והתפלל אל חלקי השמים וק"ל.

בפסוק

גם אויל נחריס חכס יחסז כלומר נחריס הוא פועל יולא כשהוא

כשהוא משתיק לאחרים אזי נחשב להמונן לחכם וכמו שענינו רחוק
שפעמים אחד מתחיל לומר דבר טוב וזא אחר ולזה ככרוכיא על
דברי הראשון ואם אין צבא החכם להשתיקו ושוקק על דברי האויל
סוגרים ההמונן מדשתיק מודי ל"י והוא פ"י הלל"י.

התום זר"ה דכ"ז הקשו על הפייטן דאמר עתהי קין וחורף צניקן
נצראו והוא פוסק צתישרי נצרא העולם ונראה עפ"י
לפרש הקרא ויתרון החכמה מן הסכלות כיהרון האור מן החושך
כלומר האור לא ניכר שהוא אור רק ע"י החושך וגם מעלת החכמה
אינו ניכר רק ע"י הסכלות והן אונת כי צתישרי נצרא העולם וה"י
אז ימי החורף ולא ה"י ניכר שהוא חורף רק כשהגיעו ימי ניסן
והתחילו ימי הקיץ אז ה"י ניכר ונתו חורף ועתה הוא קיץ וז"ש עתהי
קיץ וחורף צניקן נצראו כי צניקן התחילו להרגים עתה שהוא קיץ
ועתה שהוא חורף ואז נגמר הצריחה וק"ל.

עוד מלאתי כתב יד אחד ולדאצוני חקר מהחלתו ואולם לפי הנראה
ה"י כתוב שם צניקן שהקצ"ה מתאזה לתפלתן של לדיקים וע"כ
מונע וזה לפעמים איזה דבר כדי שיתפללו על"י ומוכאן ואילך כהוב
הדור הוא לשון רצונו — ויש לשאול למה עשה ד' ככה שמונע
מהלדיק דבר כדי שיתפלל וישיג הדבר הזה ע"י תפלה ויצא להשגחה
ומהשגחה יצא לידי יראה. התשובה לזה כי לאו כל אדם זוכה שיעשה
לו ד' מופת חושיי על השגחה כי עיקר טעם בזה הוא אמונה רח"ה
מה כתיב שם ויחזון העם ונסתצחו בזה שה"י צלי מופת כי עם מופת
גם המרטומים האמינו כאשר אמרו אלצע חלקים הוא וצאנת ראוי
סלא יעשה ד' דבר מופת חושיי לטוס אדם רק איש הירא ומאמין
צלי מופת הוא ראוי שיעשה ד' עמו לפעמים דבר שיה"י מופת חושיי
למונע יח"י לו למחקה נגד יליה"ר ואנשים הרעים המיכתים לו צאנלת
לדיק ורע לו רשע וטוב לו אצל לאיש שאינו מאמין לא יעשה ד' לו
דבר, וז"ש נתת ליראיך נס להתנוקס מפני קיסטו סלה ר"ל לאנשים
סבלה"ה יראים ונחמת אמונת השגחה נתת נס להתנוקס היינו ע"י
תפלה כדי שקושט של יראים יה"י סלה ולא יתפתו ומסיח"ס.

וי"ש קרוב ד' לכל קוראיו יכול לכל ת"ל לכל אשר יקראוהו צאנת וק'
הא כל מי שקורא לדי צודאי קורא צאנת רק הכוונה בהקדמה
הנ"ל קרוב ד' לכל קוראיו היינו שישמע מיד הפלתו יכול לכל ר"ל
שהקצ"ה מראה לכל איזה מופת חושיי שיה"י עייז קרוב אליו צמופת
חותך ת"ל אשר יקראוהו צאנת ר"ל דווקא שיקראוהו עם האמה
סידעו את האמת ונקודת, ואמר רלון יראיו יעשה זאת שועתם ישמע
וישיעם ר"ל לאילו צני אדם שיה"י מקדם ג"כ יראיו צאמונה שלימה
לאלה ישמע שועתם כדי שיה"י להם מופת חותך והטעם שומר ד' כל
אזהציו סלא יתפתו מליה"ר ומקיתים אצל את כל הרשעים ישמיד
לכן לא יעשה להם מופת וק"ל, וז"ש תאלמונה ספתי סקר הדוברות
על לדיק עתק צאמונה וצו מה רצ טונך אשר לפנת ליראיך פעלת לחוסים.

צד נגד צניא וגומר צדוך ד' וכו' אהצו את ד' מקדויו אמונים נולד
ד' וצמדרס על לדיק זה לדיקו של עולם הוא הקצ"ה וצדק"י עתק
כמו וכו' מרובקי אים מחיצורי רשעים המתקשרים יחד אמונים נולד ד'
שומר ד' את המאמינים ציטעו וקיעוכין עליה הכוונה כי הרשעים
מכחישים הסגחת ד' צארן מחמת טאין כבודו להסגית צמחונים רק
צמחים מומעל וז"ש האלמנה שפתי סקר הדוצרות על לדיקו של עולם
עתק שהוא כצתק מיוסצי הארץ ופרש טענתו ואמר צגאות וצו
ר ל אומרים לו הגאות כמ"ש ד' עולך גאות לצס וצו וחרפה הוא לו
בהסגית גם צנו ולא די שהס חוטאים אלא שמתעללים גם לאחרים,
ובאשר יראה ד' אדם מאמין וירא ד' פן יפתוהו צני אדם ולא יוכל
לעמוד בגדס הקצ"ה לופה ומונע ומונו דצר האזרחי כדי שיתעלל
וישיג ע"י הפלתו ויכול לעמוד בגדס וז"ש מה רצ עוצך אשר לפנת
ליראך ר"ל מה רצ עוצך אשר אתה עושה ליראך ר"ל לחילו אשר
היו מקודם יריאים, והוא אשר לפעמים לפנת עוצך מהס כדי שיתעללו
עליו ומילת ליראך מוקצ על מה רצ עוצך קרס המקרא באילו אמר
מה רצ ליראך עוצך אשר לפנת לפי סע"י פעלת לור מעון לחוקים
צד נגד צניא העסיקים כי סס צניא מורה על פחותי ערך כמ"ש
צדור המצול את המגדל אשר צנו צני האדם וז"ש הסתירס צסתר
פניך מרובקי אים מחיצורי רשעים ואמר צדוך ד' כי הפליל חקדו
לי צעיר מלור ר"ל שמשצח לציראו על אשר עזר לו סלא ילך צעלת רשעים
צעת סה" צמורה וראה אנה רשעים סלוי עולם סקגו חיל כמ"ש
צמ"א כי קנאתי צהיללים וגו' ואני כמעט נטיו רגלי ואמר ואני
אמרת צחפ"י נגדתי מנגד עיניך ר"ל צעת חפזי ולרתי אמרתי לא
אעלור כח לעמוד נגד רשעים הכופרים צהסגחה וצמחסיס וז"ש עיני
ד' משוטטות צכל הארץ כי נוכח ד' דרכי אים וז"ש נגדתי מאמונה
סהכל הוא נגד עיניך אכן שמועה קול תחנוני צסיני אלך ר"ל סע"כ
הראת לי מופת ול"ה זה לימים רחוקים אכן שמועה מיד קול תחנוני
מיד צנפאי ידי אל דציר קדסך כמ"ש ר' יודא בד הוי משליף חד
מסאני אתי מיטרא ואמר אהצו את ד' כל מקדויו אמונים נולד ד'
כמ"ש רש"י למאמינים ציטעו וקיעוכין עליה הכוונה כי הרשעים
מכחישים הסגחת ד' צארן מחמת טאין כבודו להסגית צמחונים רק
צמחים מומעל וז"ש האלמנה שפתי סקר הדוצרות על לדיקו של עולם
עתק שהוא כצתק מיוסצי הארץ ופרש טענתו ואמר צגאות וצו
ר ל אומרים לו הגאות כמ"ש ד' עולך גאות לצס וצו וחרפה הוא לו
בהסגית גם צנו ולא די שהס חוטאים אלא שמתעללים גם לאחרים,
ובאשר יראה ד' אדם מאמין וירא ד' פן יפתוהו צני אדם ולא יוכל
לעמוד בגדס הקצ"ה לופה ומונע ומונו דצר האזרחי כדי שיתעלל
וישיג ע"י הפלתו ויכול לעמוד בגדס וז"ש מה רצ עוצך אשר לפנת
ליראך ר"ל מה רצ עוצך אשר אתה עושה ליראך ר"ל לחילו אשר
היו מקודם יריאים, והוא אשר לפעמים לפנת עוצך מהס כדי שיתעללו
עליו ומילת ליראך מוקצ על מה רצ עוצך קרס המקרא באילו אמר
מה רצ ליראך עוצך אשר לפנת לפי סע"י פעלת לור מעון לחוקים
צד נגד צניא העסיקים כי סס צניא מורה על פחותי ערך כמ"ש
צדור המצול את המגדל אשר צנו צני האדם וז"ש הסתירס צסתר
פניך מרובקי אים מחיצורי רשעים ואמר צדוך ד' כי הפליל חקדו
לי צעיר מלור ר"ל שמשצח לציראו על אשר עזר לו סלא ילך צעלת רשעים
צעת סה" צמורה וראה אנה רשעים סלוי עולם סקגו חיל כמ"ש
צמ"א כי קנאתי צהיללים וגו' ואני כמעט נטיו רגלי ואמר ואני
אמרת צחפ"י נגדתי מנגד עיניך ר"ל צעת חפזי ולרתי אמרתי לא
אעלור כח לעמוד נגד רשעים הכופרים צהסגחה וצמחסיס וז"ש עיני
ד' משוטטות צכל הארץ כי נוכח ד' דרכי אים וז"ש נגדתי מאמונה
סהכל הוא נגד עיניך אכן שמועה קול תחנוני צסיני אלך ר"ל סע"כ
הראת לי מופת ול"ה זה לימים רחוקים אכן שמועה מיד קול תחנוני
מיד צנפאי ידי אל דציר קדסך כמ"ש ר' יודא בד הוי משליף חד
מסאני אתי מיטרא ואמר אהצו את ד' כל מקדויו אמונים נולד ד'
כמ"ש רש"י למאמינים ציטעו וקיעוכין עליה הכוונה כי הרשעים
מכחישים הסגחת ד' צארן מחמת טאין כבודו להסגית צמחונים רק
צמחים מומעל וז"ש האלמנה שפתי סקר הדוצרות על לדיקו של עולם
עתק שהוא כצתק מיוסצי הארץ ופרש טענתו ואמר צגאות וצו
ר ל אומרים לו הגאות כמ"ש ד' עולך גאות לצס וצו וחרפה הוא לו
בהסגית גם צנו ולא די שהס חוטאים אלא שמתעללים גם לאחרים,
ובאשר יראה ד' אדם מאמין וירא ד' פן יפתוהו צני אדם ולא יוכל
לעמוד בגדס הקצ"ה לופה ומונע ומונו דצר האזרחי כדי שיתעלל
וישיג ע"י הפלתו ויכול לעמוד בגדס וז"ש מה רצ עוצך אשר לפנת
ליראך ר"ל מה רצ עוצך אשר אתה עושה ליראך ר"ל לחילו אשר
היו מקודם יריאים, והוא אשר לפעמים לפנת עוצך מהס כדי שיתעללו
עליו ומילת ליראך מוקצ על מה רצ עוצך קרס המקרא באילו אמר
מה רצ ליראך עוצך אשר לפנת לפי סע"י פעלת לור מעון לחוקים

השגחה עליונה, ואמר וכעסותה על כעס האחד גם כעס
 ע"ז היתה לה עוד יותר לער צעזור הרעיונות כי סגר ד' רחמה ר"ל
 צעזור שהלעיגה על חנה צעזור שמתרעמת ומתאייגת לד' כי לדעתה
 לא חלקים עשה זאת כי הוא אינו משגיח עליה וז"ש ויהי מיד
 עלותה צצית ד' כן תכעיסנה ר"ל על עלייתה צצית ד' להתפלל כי
 ענין התפלה לא האמינה כלל וז"ש ותתפלל על ד' ר"ל שסכמה לערה
 ולא התפללה רק על הכעס הז' מה שנגע לד' כי ע"ז יודחו מהשגחה
 ואם אין השגחה אין יראה וז"ש ותאמר לא אדוני אל תתן את אמתך
 לפני צת זליעל, אמרז"ל שאמרה לא אדון אתה בדבר אין רוח"ק
 סורה עליך כי איזה גביר הכוזב את ילכו ולריך גבורה נגד הילכה ר'
 וציותר נגד רשעים היושבים בסלות והם צמור וצמלוק כי אז יקבל
 מאיד לומר אין ד' משגיח, וצמזוכה זו היו חנה ופנינה ויהי לפנינה
 ילדים ולחנה אין לה מאומה ועכ"ז אמרה חיל נגדה ודרך לדיקים
 לירא שלא יבואו לידי חטא, והנה עלי חכה הוחזק לעולם לצעל
 רוח"ק, וצוה שאמר לחנה עד נתי תסתכרין הורה שאין רוח"ק סורה
 עליו ויהי פ"פ לילה"ל קוה צדור חלקים וחבל סקר כמו שחיה דעת
 פנינה, והיתה ירא לנפשה פן תפול צרעת פנינה וז"ש לא אדוני אין
 אתה אדון בדבר הזה וע"ז נאמרה אני שלא תתן את אמתך לפני
 צת זליעל היא פנינה ע"ד וצני עלי צני זליעל, ר"ל שלא אפול ח"ו
 צרעת דעתה הנפסדת, ויען עלי ויאמר לבי לשלום וחלקי ישראל
 יתן את שחיתך ר"ל שצירה שלא יהי לה מחלוקת עם פנינה וז"ש
 לבי לשלום וחלקי ישראל יתן את שחיתך ויהי לך מופת מותך על
 השגחתו הפרטי, ולא גם פנינה חודה צע"כ במארז"ל על פסוק עד
 עקרה ילדה קצעה, וז"ש ותתפלל חנה ותאמר ר"ל שצאמת אמרה
 שירה חבל ע"י שהתפללה צאתה אל השירה הזאת כי ע"י שהושיע
 לה ד' יהי לה מופת ככ"ל ואמרה רחצ פי על אויבי כי הי לה צ'
 מיני לער אי על נפשה ואי על ד' והי לה ג"כ צ' מיני ישיבות ועל
 הישיבה מלד עלונו אין לשמוח כמ"ש צנפול אויבך אל תשמוח רק על
 ישיבות ד' וז"ש עלן לצי צד' רמה קרני צחלקי על זה לצי קנח כי
 רחצ פי על אויבי חצפי שחל צנפול אויבך אל תשמוח כי שמתכני
 ציטועתך דייקא ולא ציטועתה, וכל ענין השירה להודיע השגחת הצורה
 וז"ש אין קדוש כדי ר"ל כי גם הכופרים אומרים שהוא קדוש ומוזל
 חבל אומרים שהוא מוזל ואיני משגיח כלל צחק, ואמרה לקחור
 זה שצאמת אין קדוש כדי צעזור כי אין צלחה, וצדור הזה הוא
 קדוש ומוזל כי הם אפשרי המליכות והוא מחויב המליכות חבל אין
 לור אין לייר בחלקינו על אשר נתן מופת על השגחתו צחק, ולא
 חצו תדצרו גבוה כלומר שהוא ית' גבוה על כל גבוהים וע"ז ילא
 עתק מפיכס ר"ל שהצורה נעתק ומוזל מדרך הזאת לא כן הוא
 חלא המגזית לשצת, חבל עכ"ז המשפילי לראות צמנים וצחק, כי חל
 דיעות ד' ולו נחבנו עלילות ר"ל זו ואז"ל זו קודע מחשבות קדם
 ונ"ה

ומה גם ונעשיו ומ"ש קשת גיבורים חתים ונכשלים אזורו חיל עד
עקרה ילדה זהו המופת אשר על ידי יכירו כל יושני תבל וגם פנייה
צע"כ הודת שהכל תלוי בחסדי ד' ית"ש המקים מעפר דל ומאשפות
ירים אציון וחנן ועיין צו"ע דרוס " המולד דצרים יקרים צענין זה.
וידי צננת תקע"ע עת לרה היתה ליעקב קול כחולה שמענו קול
הורה ד' התיפח תפרס כפי" כי עמדו קרים צחיכל ד' וצני
פרי"י עמינו צווינית אשכנז התכסאו ראש ותלמידי החכם משה ונענ"ד
לזאחן הול"י את קצט ההנהלה מידי הזקנים צחוקה ויקומו להטיף
לעמם לקח חדש, ורוח חדשה עזרה על צני הנאורים חתם ויתאספו
להפר דת וחוקים כי הורה חדשה מאתם הלל לפי רוח הזמן, והנה
מהפכה גדולה צכל ערי אשכנז, ההשכלה החדשה גברה נגד הדת
ואמונה והפרון חומותי ופרעו פרעות ישראל ויחרצו כל צית מדרש
ויגרשו את הספה הקדושה ונצית הקפר ויחדול העם להצין את אשר
יצט"ל צשפתיו צתפילו וננהגי ישראל ויקודי ההורה הצצירו וחדקים
מקרוצ צלו, כאשר הקוק חפלו ותשוקתו להתדמות אל צני אדם כן
המה כל תשוקתם ה" להתדמות לחו"ע, ועוד צננת חזו צנו עדת
הנאורים אשר צהנוצורג העעמפל הראשין והנחילו צה להתפלל צשפת
אשכנז לשון לאיונים גם לשורר צארגעל צציהכ"נ עפ"י היתר רצ
אחד מורה רעה אשר סינה את טעמו וגילה פנים צהורה שלא
כהלכה, וכל התפילות אשר ניקדו מאנשי כנסת הגדולה על קיצון
גליות וצנין ציה"ו ומעשה הקרצנות כמחה מקידורס וק"צו צעלמס
מ"ש הנציא וישבם ישראל את עושקו ויצן היכלוה, גם הדפיקו קפר
אחד ונכונה אור נוגה וסס נאמר היתרים מוויפס מואיזה גדולי וחכמי
א"עילא"ע, ולאט לאט נחק החוט שצו נקברה נפש השראילי אל אלפי
דורות אצותיו ויקירו את אשר הקודש וצמים הזדונים קטפו את הדת
ואמונה מעליהם — ועל שלשה פושעי ישראל רגזה הארץ ולא תוכל
שאת ועל כולם ראש וראשין אצי אצית העומאה האיש יקאצזאחן
הכופר צאלקי ישראל והתי ראשית מללכתו להקיר מציחכ"נ דעיר
קאקעל כל מנהגי יהודית מוגצירה והנהיג תחתיהם מנהגים מצית
הפלת הילורים גם צנה היכל מוכפ"י ופעמוני המגדל לללו ונשמע
קול כהנת הארגעל והרצ שמחתו כי לא נכצנה תוחלחה צן גילו ה"י
המוור הצוגד צאמונת אציתיו ויהי למוקית ישמו ליעצערמחן הקית
והדיח רצים וישראל, קתי אלה ההחצרו ויאקאצזאחן הטיף צהאמוצורג
לעצור כעעשהו וליעצערמחן נקע צפקודת מפלגת צעלי הרעפארס
לחפש היתירים וכספס ומלא רצ אחד וקומו אהרן חארין מאראד אשר
השחית נפשות צקפריו וצדרשותיו.

בעת לרה כזה כאשר אלו השחיתו התעיצו עלילות צרעו והאני'
חצנה כמעט להסצר ודאצנה נפש כל ירא וחרד לראות כי
פרלה חומת הדת הולכת ומהרצנת מיוס ליוס ויהי עלצ גדול צכל
מחנה ישראל, מה לעשות צמד שארית הפליטה קלא יצא הכורה
ויכלה

ויכלה את הכל ויועלו יחדיו לפנות אל גדולי ישראל למנוח הדרך
 הקלולה לנחום מלחמה ד' כי הצוגד ליעצערמאן שילס צעד כל היתה
 אשר קבל מרצ מאה זהו וזמזים אלו הניעו נפש מארץ למשיב
 "רשות נתינת ציד כל רצ לעקור דבר עון התורה לפי רוח הזמן ומותר
 להפלה צעפה אשכנז" וילכו כל גדולי הדור ההוא לקראתם צהר
 וצהנית, והגאון מהם קופר אשר להרמיקם לגמרי מגבול ישראל וז"ל
 צח"ס ח"ו ואילו ח"י דינס מקור צידנו היתה דעתי להפרישם מעל
 גבולנו ולא יתן מנציטנו לצניהם ומצנותיהם לצנינו כי יחכי דלא
 ליתי לאמטוכי צהרייתו עיי"ש אצל גאוני הדור לא הסכימו לזה כי פחדו
 חולי יעצו את דתם וילשינו צגלוי על עם ישראל, ומתחלה ראו
 הגאונים למטיק על דצריהם אצל באשר ראו אח"כ מעללי מארץ
 ואחרים מקלי הדעת אשר הטיפו דרשות לרצו והקול נשמע כי הרצני
 פתירו כונס איקורים אז גמרו צלצם לרדפו ולהדפא ואיזה גדולים
 אמרו לחצר איזה קפר לדחות דצריהם אצל גם לזה לא הסכימו
 גדולי ישראל כי גם המה ידפיסו כהנה וכנהנה ותפשה העסקמה יותר
 יעגו על ד' ועל עשיחו ויהי המכריעים יושבי שער שותי שכר, ועוד
 חולי נזכה סיתצמל הדבר וימחה מן הארץ ולמה נקצצו צדמוק ונעשה
 עמנו קיום לדורות וגם כי עיי"ש יתרכזו חניפים הרבה אשר אין לצם
 שלם לא עם המיימינים ולא עם המושמאילים רק לחנוף ידפיסו ספרים
 כאלה עומדים למשען ללד אחד מן הנדדים [לשון ח"ס ח"ו].

ורנה צמלחמה מלוא הלזו השתתפו כל גדולי הדור הגאונים ר'
 שלמה זלמן זכתי מפירדא ר' יעקב מליקא ר' מרדכי ציכעס
 ר' משה קופר ר' עקיבא איגר ר' משה מייזן ר' זלמן מרגליות צ"ד
 הגדול דק"ק פראג ואחרון הכביר רבינו עם צנו צעל שערי תורת,
 ורבינו כידוע צענוות רוחו לא ילא לנגדם צקשת ומילים וצבעש
 מלחמה כ"ל צמנכה כך ודצרי חן ורצים השיצ מעון עיי"ש לא רק
 הפוסקים על שתי הקציפים השיצ תחת כנפי היתדות הנוסכה אצל
 גם רבים מהנאורים שבו מדרכם וצנו פיו התחנן אליהם לצלתי יחללו
 שם דת קודש, ואלה הדצרים אשר דיצר צקדטי צתוך מכתבו הנדפס
 צקפר אלה דצרי הצריה, וצאתרא דלא ידעי שרי למימר חיל חכני
 ד' לחי"ל כונה מיצורים אשר נהקצלו צאצאה אלל חכמי הדור ונתפשטו
 צתפולות ישראל וגם חכני הק"ת לצצמיד יוהר מעש מאלות הלומדים
 הגוכים וצתוכם הרבה ח"ח וגם זיכני ד' צחקרו הגדול צצנין ומהיכן
 רצנו, ומלילה לי כי להתפאר צאמי ודצרי זה יוצן מחילוי כי אף הדודק
 אחר הכבוד מי פתי יקור הכה להתפאר ח"ע צמרחק רצ בזה אשר אין צו
 גם הקות כבוד המדומה, אונס הצומן לצות יודע סבוונתי לזוי
 לתכלית הענין, למען ידעו שתיל לי נאה לדצרי אף צמקוס גדולים
 וצפרט שיש חילול השם וכ"ז הלא מילתא דעצידא לגלוי"א — וצמכת
 חכני אשר כהצ להאמצורג מתחנן ומתנפל אליהם שכל יקשו ערפס
 וז"ל "ועתה נספעה יחד קפרו כל לי אהם למען הנדקו דצצריכם
 למען

למה תפרשו עלמייכם מן הליצור? למה סחרקו פינות הדת, למה תשלחו יד במשיח ד', למה תירש צה האמת אחת מלשונות העמים את גזירתה לטובתו חזקת הקדומה לכל הלשונות? למה צמרתם בחוקות העמים לומר צארגעל צשעת התפלה והש"ת לזה ע"י עצרו כאמן ציחו בחוקותיהם לא הלבנו, למה מכתתם את צית ישראל ותצאישו את רחמי צין העמים יושבי הארץ? מה צלע יח" לבס אם תפרשו עלמכם מן הליצור ומן הכלל כולו? הלא זאת תהי' לבס לפוקה ולמכשול לבס ולזרעכם עד עולם אם יהיו ניטלים מן היהודים וצגוים לא יתחשבו, אם אחס צרוכים מדי צחון ועושר צצתיכם למה תגמלו זאת לד' על כל הטוב אשר עשה עמכם, מה תענו ליום הדין ומה תאמרו ליום פקודה? הלא חלקים יחקור זאת, וד' צמקט צא מדוע תחליפו עולם עומד כלל צעולם עובר וכלה?.

ע חלקי אצרתם! הציטו אל לור חולצתם הלא כולנו צני איש אחד נחנו ואצ אחד לכולנו ומה צלע יח" לבס אם תחללו את קרן ישראל צין העמים ומשרים הלא כל הגולה לפניכם כמדורת אש ומי יודע אם לא הגרמו מי צב" לדורות וכל צית ישראל יצבו עליכם! עם הגולה! סימו לצצכם אל הדצרים אשר חכבי דוצר צאזניכם היום ויח" נא חסוצ צצייכם כאלו כעה רצנות ישראלים כסירים עומדים לפניכם צהפלה וצחחוננים ציכים ומצקסים צלצ נסצר ונדכת, אם ידיכם רמה אל נא אחי תרעו כי לא תהי' תפארתכם על הדרך אשר אחס חולכים וחנו כצוד לד' חלקיכם צטלו לריוכם מפני חציקם סצצומים חוקו על נפשכם חיקרה ועל נפשות נשכים צניכם וצנותיכם ואל תחללו את סס קדשו ולא תקורו מאחרי ד' ועצרו את ד' צכל לצצכם וצכל נפשכם כשכים קדמוניות וגומר — ועוד זאת עשו הגאונים אז ויכתצו עוד מכתצ אחד ע"י הגאון ר' משה מיינץ ומכתצ לחארין צתור ההרחה אחרונה שאם לא יצטל דצרו ומיתרו סכתצ להאמצורג אזי יצטרפו כל גאוני ישראל להדיחו לגמרי ולהצדילו מכלל ישראל, לאחר קצלת ומכתצ החוא כאשר ראה כי כלתה אליו הרעה צטל דעהו וכתצ, ואומר אני צפירקוס סכל דצרי צאגרת קנחת האמת אשר נדפס צקפר נוגה לרק צטילים ומצועלים, וצר מן דין לא חרון חכבי צדצר להורות חון לעירי וחכמי ישראל גאוני הזמן להס העשפט ודעתי כנגד דעהם כאין וכאפס נחשצו — ואלה הדצרים אשר כתצ רצינו צענין זה להגהיק ח"ס ומיא לו נדפסה סס — חייס חרוכים וסניס מצורכים שומרים צכל וערוכים ממי שעיני כל אליו ומחכים לכצוד אחוצי ידי רחוק מעיני וקרוצ צרעיוני הרצ הגאון הגדול המופרקס צדורו מאור הגולה כקסית מריה משה פפיד כ"י.

אחד"ש דמר ניהו רצה דעמי' הנה מלאתי עלמי' כמחויצ צדצר להודיע לכצודו הגאון כ"י שהעובר ישראל המדפיס קפר נוגה לרק אשר צליק נודע למעיכ את מיהותו מאמת הרעש סצק"ק האמצורג

האמצורג וקיק צערלין וזוא הולך ונוסע צמדינות הללו והנני קולח
 רעוף פה המכתב אשר כי הרצ המלוה"ג המפורסם מו"ה זללאל
 ראכנצורג נ"י מפרגא לצני הגאון הצדיק קעלין, והנה העובר ישראל
 הניל נסע צום ו' עסיק דרך איגלוי לוויאל וכבר כתבתי היום גם
 למחוי הגאון המפורסם הצדיק נ"ס והמדינה סיכחונ לוויאל לאנשים
 יראי ד' הנמלאים סמה, ונליס יסע העיכר הניל דרך קהילתו הדומם
 ע"כ אומרת אקדמה פניו צהודע למען ידע לרדפו ולחדפו בכל מיני
 רדיפות קנעוולס וגם מה טוב אם כבוד מעכ"ה יכתוב למיודעיו שבעיר
 וויאל וכן לשאר קהילות הקמוכים צמדינת הגר כדי לבתת רגליו של
 אותו רשע, ולחיותי מוטרד מאד קלרתי הכיד ידידו לללח הדסת
 צאהצה רצה ואזיע אולי"י אי"צ סצט תקע"ט לפיק נאום הנעיר
 אלעזר החוציק טריטש ואגפ"י.

ואלה דברי הג"ר זללאל ר"צ להשע"ת:

לידי"כ הגאון אומית מו"ה צנימין וואלף ש"י.

אתיתי למחנו אחרי סזה סנה תמימה הגיעני אגרת ומכבוד ס"צ
 הרצ הגאון מהר"ם ראצדיק צערלין סירד סם להשתקע
 איס פלוני ורצ צלחת הקהילות צמדינת הגר ודרש תחלה צניח"כ,
 ועבר על פתחי נדיבים יו"ס, ואחרי רילוי בקק כוסק מהם התחבר
 עלמו לבת המצקקים חדקות להתפלל צשפת אשכנזית ולשיר צכלי
 עוגצ צצית התפלה החדקה אשר צנו להם, והתועצ הניל צסס ליצער-
 מאכן דרוש דרש אגדות של דופי לסמלה צקומיהם ונסתתהם סס עשרת
 חדשים, ואני כתבתי אז להרצ הגאון דעריעסע שייכיה רצני איטאליע
 סעמדו לימין המהפראים והסבימו לק' כו"ל סהדפיק חתועצ הניל
 צדעקאי וצנחמים קצלתי תסוצה מהרצ דעריעסע סהרצנים דסס סהסכימו
 להחיר לא יאות להם תואר רצ סלינן צני תורה, והנה התמוול צא
 לעירנו התועצ הניל וציקס להסית ולחדיה גם פה וד' ספיר את
 עלתו כי אף קד' מלא את עוני וזה ירחים שהייתי קגור צחדרי על
 מוחלה סכחליתי ואהתמוול הלכתי פעם ראשונה לאחד הגצירים פה
 ומלאתי סקפר על השלחן ושאלתי מלין הגיע אחכס ס' ספסול הזה
 והסצ סהמחצר עלמו תוא פה וכצדו להם ואומרתי להם לא מוצא
 קראו לו וספרו מלה לדנו צשריפה כספר סכתנו מין ואפיקורס,
 ומיד הודעתי חדצר לציד ולגצירי הקהל ומיל עלתה צידינו סצנים
 אי הצע"ל השכס אם לא ירחיק כדוד יליכחו ע"י פאל"יי, ולאשר
 ידענו שהפאס שלו ללכת לוויאל לכן צליס יצור דרך קהילתו ויתר
 הקהילות לואה ראיתי טוב לתת תודע לריו"ה הגאון נ"י למען ידע,
 חיד אוחצו דו"ס מוקירו ומכדו הק' זללאל ראכנצורג.

רבינו ה"י אהוב מאוד אלל כל אדם כקטן כגדול סמעו לדצרי
 וכל העם מקלה צא עליהם לער ויגון צקסו ממנו לעורר
 עליהם רחמים וצפרט אשה אשר קשהה צלדתה אם צאו אליו קרובי
 האשה לצקס רחמים כיפ צרוב ענותוהו ולדקתו ה"י הילך צעלמו
 אל

אל בית האשה ועפי' דצריז העמידו מחילת ארעי לפני מיעת היולדת
ללביעות והתפלל מזמור יענך ד' ועפי' רוב צערם כלה תפלחו כשמוע
קול ילד תולדה ולא בעלי צרית כלצד כצדוהו וכשאוהו חצל גש צלתי
צני צרית, ומצולש לא העיז קר העיר או יתר הפקודים לקרוח להרצ
לעת הלורך כנחוג כ"ח ה'ו צחיס אל משכנו וצצצרו צסער הרחוצ
קמו מפניו ויצרכוהו צירחת הכבוד ביאות.

שמעתי מאיש נאמן שצמולתי יויכ ל"ח אוכל, חלל מיד אחר
התפלה יסג על השלמן אשר לפני ד' ועסק צמורה
עד אור הצוקר ואמרו עליו שצלילה הזה ה" לו גילוי חלי, ולפי
המקופר ה" פ"ח צלוצלין אלל הגהיק המפירקס צסס המחזה, ויסג
חללו צסעודה וכצדו מחזה, ואחר הסעודה קמו כל העם לעשות
ד'יקודין, והוא כשאר יוסג אלל השלמן ויתעוהו עליו ויאמר הלדיק
מלוצלין אל תתמתי עליו כי אתם לריכין לזה כי הוא כצוד התורה
חצל הוא התורה צעלס.

כאשר הגיע לימי זקנה צן שצעים שנה נחלשו כוחותיו הגשמיים
ויכתוצ חת לוואתה, חצל צכ"ז כוחותיו הרוחניים עמדו לו
לא נס ליחו לא נח ולא סקט מעצודתו הפורי' להרצין תורה למאות
הלנידיו ולתשוך צסצט קופר חיצוריו היקרים ולהשיצ להמון פואלים
הצחיס מתרחק לצקס חוות דעתו גם לשפוט צין איס וצין רעיו צלי
לאות ועי"פות.

פ"א ה" הסערי' לקבל פני ס"ק חציו הגז"ל וסמח מאוד לקראתו
מאחצתו אותו וכיצדו מאוד צד סה" לפלא צציני העומדים
סס שהאצ יכצד כ"כ חת צנו אז אחר רצנו לא חת צני חני מכצד
חלל חת השערי תורה.

ופה חתן מקום למכתב רצינו אשר כתב לצנו הגז"ל:

צצצח" יום ד' י"צ ניסן סקפטית.

את חג המלות יחוג צחדות ודילות צני רחימי הרצ הגאון הגדול
החריק המפורסם מו"ח צנימין וואלף ס"י עם כל תכלוים
חליו [חצדיק, טפ"ס] — מכחצך על הדואר קבלנו צס"ק וה" לנו
לעונג שנה כי ה" לנו לער גדול על עיכוצ השליח ויום אחמול צא
השליח עם מכחצך ושמחתי כי ת"ל נחרומס קרנך לק"ק דראציעס
שהיא עיר גדולה לחלקים, ומדע נאמנה כי הגדול סצחס הוא הרצ
הגדול מוחר חלעזר ניסן צן הגאון החסיד חצד"ק אוהעל, ולפי
סכשונע הוא חדס כשר ולמדן מופלג, התחתן אי"ע כעת עם נד"ז
הרצ הגאצדיק שארני, הגאצד"ק איפעל הוא אחד מלכסי צריכי, ויפה
עשית סלל הנצחח לחכסי ק"ק קערדאשעל, כי כאשר סונעתי מעוצר
אורח שסלחו חליך ומסולחיס ה" חצדנ חמ" צציני מאוד לעה חלך
חתח לחחס.

זואת חצקס מווק עשה נח זאת אחוצי צני רחימי וכחוצ לק"ק
קד"ה שחתח תתפלה לק"ק דראציעס ומדצנ מוצ עצור
חתני

חמני הרב המלומד קני ועוקר הרים מו"ה ישע"י זינעט כ"י תת"י
 צעלעני כי הוא מופלג גדול עד למאוד צד"ק ופוסקים ראשונים
 ואחרונים וגם הוא ירא חלקים ורצים, וצדוק חני סתעשה זאת בגיני
 ובגין זוגתי הרבנית ת"י ואחותך הרבנית ת"י, והיות סכתתה סנדעך
 לבוא צא"ה לפה אחר החג אהבה ואהבה לדבר עמך צענינים סוכים
 ובסתתו לפה תקח אהך זוג אחד מקראים גדולים ואני אהן לך
 מחתים קפדים אחרים, וכן תצא עמך קפדי ר"ף זוג אחד.

ויו"ן אין אחי בעת חדשות וגם כי ערדת חובת היום רבו כמו רבו
 ע"כ אקלר הכ"ד איבם המהבה לראוהבם מהוך סעחה ועוד
 לבצ כולם הלעיר אלעזר המונה צד"ק מיקלחס והגליל ליפטר.
 ובזכות הזה כחצה גם זוגתו הרבנית מרת רבקה אהרן ע"ה לב"ח
 הג' סע"ת חני בלשון עברית וחני אשכנזית ג"כ צענין חנ"ל ונראה
 סתירה מסלמת ומלומדת גדולה.

פעולותיו הסונות לא מלאו קילס צעיר מיקולחס ויע לעת זקנתו
 את אהלו אוחל סל תורה צעיר קאנטעאצ צשנת תק"ל
 ויפתח גם שמה ציה"מ עם ישיבה גדולה, כי העיר קאנטעאצ ת"א
 עתיקה מאוד ומלפנים כיהן זה פאר ס"צ סל רצינו ומחותנו אה"ז
 הגאון ר' ירמ"י ממער"ד אשר מת על הדרך צסאמטשן כי צעת ההוא
 היסח רבנית קאנטעאצ ארוכה מארץ מידה ועננד מחא אצחוי היתח
 גם סאמטשן וצוה"י רלו"ס חל"י ואח"כ מילא מקומו צנו הג"ר יואצ
 אשר מיצר כמה מיצורים פפורקמים אצל גס הוא לא האריך ימים
 עד סצא רצינו והחזיר עטרת הפארה התורה ליוסנה — וחולס
 הדבר אשר הניע את לבצ רצינו לעצוד לעת זקנתו את העיר מיקולחס
 סענעתי צסס הרבנית הלדיקת מרת יענטל ע"ה צת רצינו אשת הג"ר
 אהרן פריצד כי הנה צעיקולחס היו היהודים כסירים ונאמנים לדי
 ולתורתו [למרות שה"י העיר מלער מאוד מאת אשר נהיטנו סס
 מרצלי תורה כמו כל נודינת אונגארן סהיתה מסיצשת ללא תורה
 וזה ה"י צעלס גרמא צניזקין סצכמה קהילות צאונגארן עוד צעת הזה
 החזיקו צכל עוצר אורה שידע לפטפט לחלצים אותו צאילעלל דרצכן
 מצלי משים על לב אס עטרת התורה הולמחו ואס יראה ד' סענעמו
 והיו רצים מאלו צכלל כי רצים חללים הפילה זה תלמיד סלא הגיב
 להוראה ומורה, ולעומת זה הקהילות אשר זכו להעלות צגורלס רצ
 מוצחק גדול צישראל אשר יולאס ואשר יציאס צח"י היהודות סס
 קננה רוח התורה קן לה ופכל צכ"י ה"י אור על ידיהס] גם קוחרים
 כצדים אשר היו צקוסרות עם קוחר וויען היא העיר הגדולה ואירע
 פ"א צסני חנסיס אשר נקעו לרגל מקחרס לצינו וויען ונשתחו סס
 חיות סצונות לרגל מקחרס, ואח"כ צלו לציתס מנולחי זקן וקלי"י
 פאה עד סלא ניכרו צחולות כי תהלוכות וויען ענתה צהס צסכוסס
 את עצמס, ויהי כאשר ראה רצינו תואר פניהס הנשחחה מלא פניהס
 קלון ויספור עליהס חרון אפו וצסיק דרוס דרס לפני הקהל ולקח
 מהס

מהם צרכת פרידה היות כזמן צקלחתו דער כזה אשר לא נסמך
 כמותו לא חספון עוד. לשאת משרת הקהילה על שכמיו וילך הלוך
 ודרוך בחיות קהילות גדולות לעורר את עם צ"י משיבת האולת ויער
 למוסר חזנס, עד שזא לקהל סאנטיאז שהיתה אז צלי רועה ומנחג
 ודרש צסיק דרוש גדול בחו"צ צאמרי יחי ואח"כ קייר דרשתי ואמר
 רבותי הלא הסתלו מה מעסיך ומה לך פה חמנס תדעו כי אני הייתי
 רצ צעיר מיקולאס אזל מפני רוע מעשיהם סקרה קס צסני חנסים
 זאת יאללני לעוזר איהם על נפסם . . . עוד לא קיים דצרי
 וכבר נסמך המיית הקולות צקול חולצ יחי אדוכינו מורינו ורצינו
 יחי! וכאשר צאו מלאכי קבל חצורה מקאנטיאז למיקולאס רלו חנסי
 מיקולאס לפתות אותם צאמנס ומה לכס רצ כזה אשר כבר צא
 צסנים היום כאן ומחר מי יודע הסיצו חף חס רק ישכון גויחו
 צמנחר קצרינו די לבו — ועוד סמנתי מה! מנכדי רצינו צאמר
 ספעס על שהוא הולך תמיד לשרת צקודש ממקום למקום, כי כן
 מלינו צמחול חרמתי שהלך מידי סנה צסנה וסצ צת הגלגל ואת
 המלפה וכל ערי ישראל לספוט אותם ולהחזירם צתצונה לצחיהם
 סצסמים ותצוצתו הרמחה כי סס ציהו וליחא צמדרש סנענסו פנחס
 ויפתח סה"י לחס ג"כ לעסות כמו סעפה סמחול יוס אחד צרמה יוס
 אחד צגצעה אז ליה קרה מעסה דפלגס צגצעה אזל חס לא עשו
 כן פ"כ נענסו גס הקסה הצ"ח מודע ל"ה מימות סמחול ועד עתה
 חס ח' סיעסה בסמחול הנציה וסח חסצ לתקן דער זה צמקלת
 סלא יחי דער זה לאצן נגף לרועי ישראל על מיעוט הסגחחס על
 עם קודש ודו"ק.

פ"א צחתה לפניו חס אחד אשר חשתו מקשת לילד כי צזה חיתמתי
 גצרה כידוע מרוצי מעשיות סמספרים ומיד כאשר צא האיס
 הצזה לציתו כאשר פתח רק את הדלת נכנס רצינו לקראתו ויאמר
 לו מוצי צצן הכולד לך וידעתי סתאלה לכצדנו עם סנדקאות וכן אעשה.
 ויען הלא היולד לא כולד עדיין אמר לו ומנין אתה יודע הלא חין
 מעלור מדי להושיע חף צזמן מועט כזה סצחת מציתך עד פה לך
 לסלס כי כבר סמליעה חסתך זכר, ויתמה האיס מאלוד ויחשוב צלבו
 סחול צעל מופת חין פירך אליה ורצינו ספס מנחצנהו והמחין לצו
 ע"י סיני לורתו ויאמר חני חני עוסה קוס מופת רק זאת חני לוונר
 סצצכות סתו"ק סחני לוונר וצצכות סהנאים ואמוראים סחני לוונר
 סורחס ומצביר את סמס יוסיפ הס"י לכולנו.

וידוע ספיה היתה כריפה גדולה צעיר סאנטיאז צקוף וע"ו וכמעט
 נסרפה כל הציר והתי למחכות חס, והנה רצינו סצ צסלות
 וססקס צצ"מ וצחוק כך האס הלוך וגדול ופתאום צא חס ח' וירח
 את חסין חנשקפה על פני סרצ ויצק מכלצ לבו רצינו סמלט על
 נפסך פן הקפה צפון העיר, צרוח סקס הלך רצינו אל המצוזה
 ויאמר כאשר הייתי צמיקולאס פרץ חצורה הלכתי אל המצוזה וסמנתי

ג"פ ותשקע האש, ותשקע ויעש גם עתה כן ובתוך חרף עין תשקע האש.
ישמעתי ספ"א ה" בראשית ח"א צעל דברי ירמ" וקני העיר
 חדרו לקראתו לקבל פניו הטובים ויפגשו לו מהגדולות
 אשר עשה השמן רקח האחד קיפר לו חיות ועשה עם אשה מקשה
 לילד, האחד קיפר לו מעשה שה" שריפה גדולה ותשקע האש ע"י
 תפלתו, וכהנה דברים אחרים, וען אל"ז דברי ירמ" רבותי! חמורת
 חיות גדול ואל"ז השמן רקח ה" זאת שה" בקי נס"ק ופוסקים
 קפרא קפרי תיפסתא וכל היתיה כולה ואין לר"ך למותם גדולים
 מזה. — כאשר כיהן פאר בראשית ה" מליץ על כל גלילות אצחאי
 ועוד- והלך וידי מועד לבקר את הקניצה ואף במקום שה" רב ה"
 עוסל וסליק, וכל פ"א לטאלטקווא ועשו לו כבוד גדול וחלש" דעתו
 דהרצ דסס כי לו לא עשו כבוד גדול כי" ורצו הנצי צפניו ורחה
 כי הוא פניו נשחטו ויאמר לו להפיק דעתו אל ידע צפני הרצ
 מאלטקווא על כי לא עושים את כל הכבוד הזה לכינו כי ידוע
 שאנו חומרים תחנה וואו רחוס צכל צה"צ וההרגל נעשה עצע עד
 שמזלזלים זה וכ"פ מלגים אורה ולעומת זה כל כדרי פחוסה מנמי
 צערכה ועכ"ז הכל חומרים אורה צחימה כמ"כ אלליו שא"י עוצר
 אורח פה ע"כ עושים לי את כל הכבוד הזה וק"ל.

בשנת תקל"א כאשר מת על פניו צנו חמריק המופלא בנחיה אחרון
 ואיזה ימים טלפנו נסע להשיא את צנו ר' ל"ז ויחמחמה
 בדרך איזה טעונות ונצטו ה" עט"ק, ואף כי ראה את אשר נעשה
 כי אסף הכובץ הזה את נגהו לא דיצר דצר ויחלוק סמולותיו לכבוד
 יום ס"ק וישבות קצתו כמנהגה אך צעזר יום השבת ויהי אך הצדיל
 על בוקר נסעו לארץ ויצך צכי גדול ונחרי נחלי דמועות פרו ונעיניו
 וכה ידצר צחקדמותו לזכרון אחרון אשר כתב לכבודו "עלי לצי דוי
 צזכרי כי סנים או טלסה ימים ערס טבה אל אל רוחו קרא צני מנחב
 לצ א"י לי כי תאצד ידיעתי צמות" — אולם עד מהרה תתעורר
 ויסב לעצודתו צחרינות נפלא וצסק דה רצה ויהיה חיותו מוטלת על
 כל עוצרי עצירה בידוע אשר עשה למקור אחד סרלה להלשין אותו
 למלכות אצל לצקוף קרא אותו רציו ואל"ז איזה דברים וכמו נחש
 נסכו ויצך ויתחנן אליו וצחיותו זקן מאוד מלה את ראשו ויתאסר
 מנונו הרופאים צאמרה כי מרוב מחסנותיו יצטו כל לחיות צמיתו
 וכדרך הכופרים אונרו שאפילו מן השמים לא יוכלו להושיע, וילו את צנו
 ר' ל"ז בלך צעלמד אל ר' כיקן והציאה לי ללחיות סקן אפרסנון,
 וילוק ען השמן על ראשו י"ד ימים ויסב לחיתו וישאלנו צנו ותיבין ידעת
 קזאת יה" לך רפואה ויאמר צחלומי הראוני מן השמים את השפוקים וישמן
 על ראשך אל יפסק רפאות הדי לשכך, ואמר לי איש אחד נאמן כי
 כאשר תחמתן זקני הגח"ל מנחאש את הגיר ענשה שמחה ומאצדלחן
 צלקחו לחתן לו, וישלח אותי לקבל תורת הדין מר"ז הגח"ל ר'
 אחרן פריעד ז"ל ויאמר לי לך להגאון מצוקערמין כי הוא חתן השמן
 רקח

רקח ויש לו סמיכה ממנו והמה מוסמכים רב עמי רב עד גדולי הדור
הקדמונים ועי' מצוקשי סימון ידו עליך להורות הוראה זישראל.

בשנת

הקל"ג ירד פתאום גשם טופף ויהי קולות וצרכים ואם
מתלקחת ארלה ונתים רבים נסרפה ממהומה הגדולה הלזו
אחד מאור פניו ויהי מאיר עינים עד יום מותו, אצל עכ"ז הגה
בהורת ד' יומם וליל כי למד צע"פ כל מה ק"ז סגור צפיו וגם צומן
הזה חידק חידושים רבים ונכתב על הספר צ"י אחרים — וצינים
ההם ח"י רב צלאל א"ס נהגל ובעל חיות וסמו יונהן הלוי אלכבדער-
זאהן אשר ראה להיות רב צטשאצא והנטיה סס לתיא אחד לתת לו
חמש מלות זהובים א"ס יפרסם עליו שהוא ראוי להיות רב, אצל
בהיותו לר עין גם עני ואציון לא ראה ליתן הבקף ואחר איזה חדשים
פרץ מחלוקה גדולה צעירו ויפירו לפני רצינו עליו שהוא קל ומחולל
צכצוד התורה צחמית המתיים וצכבר ועונק, וגם כי קידר סס צעירו
גע פטורין אשר לא כדת ויתאינו עליו כל עדתו כי צחלה נפסס
צרב הזה ויסלח סמה סלקת דיניו לעשות גציית עדות ומתוך גצי
כראה וכיכר שהוא חסוד להרס דת תוס"ק ואעונס, ויחצר אליו עוד
סלקת גאונים הגאון ח"ס והגאון ישינ והגאון מהר"ם א"ס ויעצרו
את הרב נשאמה והרב הנ"ל חרע"ס חת כל הארץ כי גבו עדות שלא
צפניו וגם כי הצ"ד היו סונאיו וצנתיים מלא לו עוזרים צפעקט עד
סנא הדבר לערכאות ויספטו להוצי' עוה"פ צ"ד מחדש וגבו עדות
צפניו אצל גם המה סקקו סאצד כצוד הרב צגלל מעקיו המפוענים
סחטא וסחטיא הרציב, אצל הוא מ"אן גם צפסק המדש ויצקס עוה"ס
להקצי איזה המיכה מנדצי העם וילך נע וכד צארץ ומת צחור עני
כודד צנית החולים צעיר אפמן יקא, ועיין צהקוצת ח"ס סס תמלא
צע"ז, וכיים סעכ"פ מחויצ לפייס את הגאון היק"ס מוסאנטוצ על
ספגס צכצודו ודצד קרה לנגדה וכן צכל דצד סונגע למילול התורה
וסאעונס ההילצ כגיצור וא"ס מלחמה אק סה"י מעצבו רך הלצצ
ואהצ לכל אדם ופהגס דצרו ח"י, מהאדס ירגיל א"ע לאסוצ אה זולתו
מלד מורה עוצות סצרה ולא יקחכל צחקרונותיהם.

תוארו

החילוני ח"י הדור ונאה גצה קומה ותואר פניו כהללך
אלקים, הקפיד מאוד על נקיין צגדיה סתמדתו וסקידתו
בהורת היתה נפלא, מנצדיו לא נח ולא סקט ולא נתן סינע לעיניו
יותר מארצב סעות צלילה, לא אכל מלה כ"א צצ' לילות חראסונות
קכל כל אדם צכצד פנים יפות ויהי כדיו לצ ולא כעק על אדם ולא
צייס אדם מעולם.

ואלה

הם חיבוריו אשר הניה אחריו צרכה, העשת ספריו צהלכה
(א) סו"ת סמן רקח ח"א, (ב) סו"ת ס"ר ח"ב, (ג) סו"ת ס"ר
ח"ג, (ד) חידושי הלכות סמן רקח על ג' מוסבתי, (ה) סערי דיעה על
ירד צ' חלקים, סלשח ספריו צכללי הש"ק, (ו) מורה מסד כללים,
(ז) סערי חכמה מוכנה סצ סמועתתא כללים, (ח) זכרון אחרן קונטרס
כללי

כללי החזקות. שלש קשריו נאגדה ודרוש (ט) קמח דחיי דרושים (י) יצין שמועה על החורה (יא) מנחת ערב דרושים (יב) הגהות על כל חו"מ מוכנה מעשה רקח (יג) זר זהב הגהות על ספר המקח מרב חלי גלון, והגהות על הריב"ז ע"מ קידושין, כל אלה נדפסו רוצן צחיו וקלמן לאחר מותו וקלמן נדפסו עות"פ ע"י נח"מ ופוד יס צכתוצים חידושים והגהות על כל הש"ס — וצ"ו וצנתיו של רצינו יפרדו וה"י להרצה ראשיה (א) צנו צכורו הגלון חמיה מו"ה צנימין זאב זיל צעל סערי תורה מוטו נדנר להלאת. (ב) צנו השני הרצני הגציר ר' יחיאל מייכל לעהרפריינד לאלאיו המה צפילען וצלייפליג צאשכנז. (ג) צהו אשת הגיר שמואל קאהן סה"י אצ"ק ראש-צורג וכתאלמנה אשתו ונישאת אח"כ להרצ הנגיד מו"ה חלי צלאך. (ד) צהו אשת הגיר ליציק צראדא אצ"ק קאניגקוויט מוצא צסיר עמק וציצין שמועה, אלו היו מאשתו ראשונה ע"ה, ואלו מזוג שני. (ה) הרצ חמיריק מו"ה אהרן אשר מה צדעי ימיו. (ו) הרצ חמיריק ר' ליצ מיינן אצ"ק הגיר אלעזר ור' שמואל אהרן מיינן. (ז) צהו אשת הגיר ישעי צינעט אצ"ק קאלוב וקאמירדאס קאצאלטס. (ח) צהו אשת הגיר שמואל שלמה הכהן אצ"ק ראסלאוויטץ צן הגיר חיים זאב צן הגלון צעל כהר כהונה. (ט) צהו הלעירה מרת יענטל אשת הגה"ל מציסערמין, וצאמת הימה היא מאורכת מתחילה לאחי הגיר שמואל שלמה ה"ה הג"ר אצרהס אצ"ק אצ"ק קאשוי (ולפי הנראה לא הקפידו על לוואת ר' יודא החקיד בשני אחין לא יסאו בתי אחיות, וכבר מלינו כן אללס כי שני אחין היו שמותימן שוות הגלון צעל כתר כהונה ה"י שמו ילחק אצרהס ולו אח ושמו הגיר ילחק אצ"ק קטאצניטץ) אצ"ק הי"ה לא הימה מרולה לחתן שלה כי ה"י צטלן גדול ורלחה לצטל החתנים ויאמר לה אצ"י צתי לא העסקה כזאת ציסראל לצייס ח"מ גדול ואס אין אחת חפץ צקום חופן אז יותר טוב לקרוע גס מלצטל הנאים, וכן ה"י כי הגיר אצ"ק נשאה צמופה וקידושין בדת וכדין ולא ידעא ואחר סצפת ימיו המשתה כתצ לה ספר בריחות ונישאת אח"כ להגלון ר' אהרן פריעד זל"ל.

יידן צסנת תקל"ז כ"ו סצט קרא לחצרה קד"סא וילינו אללו הלילה והוא סכצ על מוטו כמנהגו רגליו על חבא הפוס צרוצ סרעפיו והסכס צצוקר כ"ו סצט צעלות השחר אמר היום אסכים יותר להתפלל מוצאח ימים וילי כ"פ ללאת לראות אס עלה עמוד השחר ואלתער צעלית ותפילין דמרא עלמא והתחיל לומר צרכת התורה וצרכות השחר וצהגיעו "ללחד ואין יחיד כיחוד" מתקטר צמד קטורה וילאה נסנתו צאחד, ארץ פוילען הרה ארץ מעהרין וצעימין גדלה פעסועי"י חוי נא לה אמרה חונגארין, הוא הלך למנוחות להתחלך לפני חלקים צארלות החיי"ה, וחותנו עוצ לאחחות, אצ"ק גדול ליחודים לופ וצבי ומספד כי נצצה ארון חלקים הורס הנזר וסוקר עגרת תפארת יסראל זכותו חכות תורתו תקדושה יעמוד לנו ולכל יסראל שזאת התורה לא תמוק עפינו ומפי זרענו עד עולם אמן.

— פ ר ק ש נ י —

אה"ן הנשר הגדול צעל הכנפים גדול הנלה וארך האצבע הגאון
 צעל **שערי תורה** נולד בשנת תקל"צ לחציו הגה"ק
 אור עולם צעל כמון רקח ולחמו הרבניה מרת יוטלה ע"ה בן יקיר
 ה" לחציו רך ויחיד לחמו בדרך חכמה הוריתו וצומעגלי לרק הדרכיו
 אורו להקט"ב לחכמה אצור ולהטות לצו להצוה והוא כבן חכם
 ישנות אצ וילך הלך וגדול בחורה ומדות ישרות ורוח ד' פעם נקדצו
 עידנו צאנו וידצק כפסו בחורח חלקים בדרך חס"ס ועץ הדעת
 והחכמה ה" ונתח חלקו זה נולא נופש נפשו וינהלה על מי מניחות
 ילך נוחיל אל חיל לראיה ציקר הפארת ההורה ולצקר צהיכלה בצור
 אומר כולה וישת מוה"ס חיים ומע"ן לא אכזב צאר מפרו קר ההורה
 אציו הגאון ז"ל במחוקק צומעגתו מטה חלקים צידה לא פנה אל
 רה"ס וסטי כזב של הנשכילים המתחדשים לצקרים וירא נמוחה כי
 קוצ הורה ויע שכתו נקצוב עולה של תורה ברוך ד"א של הלכה
 ויהנה זה יומה וילנה כיום יאיר, ובפרט צמקאוע אשר עלי ארז"ל
 שכל הרולה לחכום יעקוב זה היא דיני נמוחות הוסיק דעים רוחו
 צמילות הגמ' וראשונים עד שהעידו עליו כי גדולים חקרי לצבו
 גדולים ראו כפלאו וזקנים קמו נמוה וישלחו אציו להוסיק לקח אלל
 צע"ד הגאון ר' ליב אצד"ק פראקטיץ — והקפידו לח"כ בשנת תקנ"ח
 יקראו אחריו כמו שתרעה להבן — ויהי לחצו אדיר יפה ענף גצוה
 קומה קרא ד' שמו להחלה ולהפארת אצותיה וילא שמועו כי יס לו
 צן למרצ נפילן מרף עלום וצקי כפלא אין כמותו בכל הארץ, וכאשר
 ה" צן קסה עשר קרא עליו מועד לצבור צמירי ויהקשר צמידוכין
 עם זה הג"ר ילחק חי"ציק עלקים אצד"ק אשפילין אציו הג"ר ירמ"י
 מתט"ד, וכמונה האצרכים אז יצב גם הוא עה"ת ועבודה צניה חיתנו
 הגז"ל ויוכף לקח צהתמדה כפלאה ויס הח"י התנאים אשר נכתבו
 בשנת תקנ"ח וסס כאהר שולצד ג' חלפים זה"כ שנתן לנדן צתו
 מרת פיגלא צמיונכים פקק נו מזונות טל שלחנו נוסך ג' סנים, וגם
 אציו הגז"ל ההמ"צ ע"ז נוסך ג' סנים וכדי לקיים נוס אצת חכם
 הנומד וכל אדם שיוס צשימשא רצה גם את מוה"י הגז"ל אשר ה"
 נמוה לאחד הגדולים צמיו ופרנס הוועד של ד' ארלות וצנוצ"י שרוך
 אליו הסוצה מואצה ואולי לנד קלת דרכי ההורה גם מניסו הג"ר
 ירמ"י סה" קסיש מני טובא, ובשנת תקנ"ד כצר הו"ל קו"ת הר"ק
 עם הגאומיו קציצ וכל הגדולים אשר צשער הללו פעלו כי רצו עלום
 הנמו ואולם צחוך כך עצרו וחלפו הססה סנים אשר ארומה יתן
 לו וצאו ימים אשר יאמר האדם מתי אעשה גם אנכי לציתי ונה נאכל
 צסנה הצציעית ויער ד' את רוח אנשי עיר ראקפארצו אשר צפוינען
 ויקצלו אותו לראש ולקלין, ואף אומס מי חיי לער צמאור אצל עכ"ז
 שקד על דלתי התורה בחשיכה כאורה ולא סס לצו אל זאת כי עיקר

נגמתי ה"י קיה" לו וקוס ד"א כל הלכה צמחה צלי עדה נהמית
החולות ויהי עס איזה פנים עד אשר נתנו צו מיוחד קהל עדת
אמשאטצ ויהי עס עד סבת הקצ"ה.

לפלא

היתה תזוקתי והתנועה צמחה כחלים ציד גיזר בן ימי
בעירי גילא את רשפתו מהס מלימוד נלחמה ד' בעפרים
המלינים בחלכות וריצוצות הולדות תללים ערובים ומקודרים לפניה
כמו שדרזל עה"פ אשר לחברה אחית את כסס שדרזל כך באחרות
שהיא חסודה, אבל עכ"ל לא אהב אם צעה חורו דרוש או פילפול
זילצלו אותו בקוביות ומיזולים יחשך בא לווערצו וקוס אשר חנה
זה מלפנים הג"ר קאפל חרף וזאזא חור לווערדים שציערו "למה
העוצו אחי לדבר בכל השילה על דוחי למה לא התנונו לדמות
את דברי חולי לא יכונו? ובכן בורגלי מאז לפלפל ולחרן חיד דרשת
הרצ זה חומר צכה וזה חומר צכה עד שכתונו פלפול עלום צין
הלווערדים באין יולא וצא כי בא"ה התעלם לנח לא חצירה וכאשר
בא שמה רציו ויתלצו גם לנגדו לפלפל אבל הוא דחה אותם בקס,
ואמר שאין זה חזר התורה לשדרצ את הרצ צהוך הדרשה אם הרצו
לפלפל תוכלו לעשות בן לאחר גמר הדרשה — ושמעתי מפ"ק חנו"ר
הגה"ל צעל לציקי מרדכי ז"ל סקידר שרציו ה"י כ"כ דצוק צלימודו
עד שלא נתן סיכה לעיניו עד שסיכה דוחקתה וח"י שעות לנוד צכל
מעל"ע, ואם דחקה עליו הסיכה הקיר ח"ע צמים רצים ויגרש הסיכה
מעליה, ואם שאלו אותו למה אינו הולך לישון וכבר בא מועד ה"י
נשיצ הלל חרז"ל סיכה ח"י חס' צמיתה ומי ראה מעולם שיעשה
האדם הכנה למיתתו והלא כל אשר לאיש יתן צעד נפשו ומיתתו
ופ"א כאשר בא חליו לצקרו אחיו הג"ר ליצ מינן אשר לא ראשו
עפרים שנה, שאלו על שלומי וקלום ציתו ואח"כ הולכו מיד לחדרו
לעסוק צגינת ציתו התורה ופלפלו שמה כל היום וכל הלילה ועוד
זאת חמר שהוא אינו יודע הענוג יותר נפלל גם צגן עדן נחם
יתנו לו עס חרגז מלא ספרים ס"ק ופוסקים להגית צה יומם וליילה
וח"ל לתענוגים אחרים, וצילי י"כ כאשר מנהג החזנים להאריך צכל
דברי אבל היו כחם על ציעול הזמן נחעלם צנחם וילך לחדרו לעיין
צרמצים ה' עצודת יריכ עס איזה צמורים תשיקדים על דלתי התורה,
ויפנו כה וכה ויראו חכמי הקהילה כי אין רצם צציהכ"י וישלחו
להציא את הרצ, והיו סאל מתחלה האם כבר גמר החזן את זמוריו
ולא הלך.

עמקות

לימודו ה"י עד להפליא כאשר למד הקוגיא קידר כל
השיטות הנמלאים צכל המפורקים וציאר כל חמירא דחייב
צקוגיא, כי את הכל ראה צעין חודרת וכל רז לא חכים ל"י ועיין
צפרית שיצת ליון להגר"ס לאנדא כמה הפליא דצריה כח זכרונם ה"י
נצחיל לא סבא דצר אחד מנשנתו וכמעט אין דומה לו ועודנו
צאזו כאשר ה"י צן סלסים תסכימו גאוני פוילען ראשי חוועד דד"ה
לחדשים

להדפיס ב' חלקי השפיעה אשר גונד אז] כי צינים אלו היתה תקנה שלא הי' ראוי שום אדם להדפיס ספר מצלתי מראה אופו צראשונה לגאונות הוועד הירשונים במקלות להכפס לנזק צין עוז לרע האם הספר האזל ראוי לנא נקהל ישראל, אם לא נאזל זה גילוי פנים בתורה שלא כהנהגה או אינו יאל הוועד המיומסי הקדמונים לחלוק על גרונת הפוסקים באייראח הסכנה וכ"צ כי אז לא ירשו להדפיס הספר האזל ואם צדוק לנא יעשה לנלתי שמוע אל הסופר דד"א אזי הסכנה יאלא בהיחיד אשר סתה וקום הוועד מיימים ומימה ושם קיצוץ גדול מכל פניה הארץ מכל חסד ואיש צבל מקום שמוע לא ירים את ידו לקנות הספר אשר חסד פלונץ.

בשנת הקצוה הוועד צכתה הרענית דק"ק קעלין וועדו גם רצינו את מנהיג פילפון כמו אצו ולרעהי הוא הדבר אשר איות מוועד לו צצעהוין כדי שיהי סגור ונראה למקום אשר חנה סם אצו אשר הי' אז בערשטס ירחאנצערג כי ממילא מוצן סקסה היתה כמיהם זמין צאשר ההצת נפס לחסד השגון רקח את צנו צבורו כנראה עתוד קפרינו וקורא איהו צני רחיוני הגאון אמיתי מו"ה צמיון ואלקף והרואה יראה בהקדמה לספ"ת ח"א מלא פיו הלל והודאה להספ"ת על אשר זכרו ד' צצן חכמי וגדולי צהורה וצחכמה כצנו ולא הספיק לגמור לשצח בלדון הכל ע"ה ועיין צריס ספר סערי דיעה מעתיק עוננו הסוצה באריות נפלה צענין שוויא אכפס"י ח"ה וכן צקסר תורה חקד צדיני צרייה ובועט צבל חיבוריו מציא ממנו קושיות ופספילים — העיר קעלין הי' אז מקום תורה ויראה קרית חנה. צה צצות צשנים הגאון אור חדש, ואז יאונר כי מגולי ליון תלא הורה ודבר ד' צצעהמין עד אשר כיסה ערפל הורה וצצו הערים אחר זרם המינות ואפיקרקות שזרחה צמדינה הלזו ערו עד היקוד צה השמיהו כל חלקה עוצה כולו כג ימדיו נאלחו לא כשאר צה גם שורס גם עוף הפרו חוק פקו פלילי, צועס חלעד ארץ ופור התפוררה עד להסחית עקב היתה רוח אחרת אחס ויתערצו צגויס וילמודו לצונס לשון שקר ותדמית, שינו את שונס ואת לשונס ואת מלצונס עד שלא ניכרו צהולות כישראל כנכרי, התחדמות להס הי' תחלת הקלקלה ואח"כ צקל הי' לכצוק את עוז הארץ ויסכת ישראל את עישהו וצין היכלית לרופי אליל החוטיאס ועמטיאס את הדצ"ס היינו דלחריצ את צ"י והגליחנו לצין האומות ועדיין מרקד צינו ישראל צעמים מהצולל עד אשר ירחס ד' מן השמים וערה עלינו רוח ממרוס, ועסה צעוהיר אצד חסיד מן הארץ האזל וישר צאדם חין חין תורה ואין חזון עיירות הקודס והמחוזות כולם הי' למאכולת אס חרצה הארץ ושמונו צחי מקדש מעט, מקום קול תורה נשמע צראש כל חולות חין נהפכו לשמה כרגע, כנראה חציס היתה ישיצת קעלין לרצינו כי סם החזיק ישיצת עם חלמודים חגונים וגם הצע"צ נחנו ארון קסצת לדצריה, וגם כי ישיצתה קרוצה לעיר גדולה לאלקים פראג

מלחם חכמים וקופרים וגוזה לחם ויראה לחם צ"ד הגדול
 יחמקגר הג"ר שמואל לאנדא והגר"א פלעקעלע, וגדולה היתה
 של רצינו עם הגאונים ההם והגרש"ל ה"י גם ש"צ כי שניהם
 ירדו הגה"ק רבי ר' העשיל מקראקא ובכ"פ שצא רצינו לעיר
 כיצדו אותו לדרום אללס וצוקף סע"ת כדפסו חזק דרשות
 דקס סס, ומלכד זה יס הח"י דרשות למאות דורס כמין חומר ע"ד
 פ"ד יומי יתן ונזכה להתצטס מאור תורתו, ואלו יח"י מדי
 זה להפילס צין נמנה ישראל ויראו אור גנוז ונאמון פדג"ג כפלא.
מרת צא מפילען השיא זהו הצבירה לח"ח גדול מו"ה ליב חזק"ק
 צא"ח שפער צדמי יומי וצרים סע"ת ח"א מוצא ונוכו
 חד"ת, צמו השכ"י השיא ללוצצא מרצנן וסמו ר' אלעזר וויזליש, והיא
 נישאת אחר כך להגאון ר' יצחק נתן לפישטען וצמו חלעירה
 נישאת להגאון ר' יוסף שמואל חל"י חזק"ק טרענטשין וצנים
 לא היו לו עוד עד שגפי המקופר נקע להגה"ק מקאזניטן ז"ל —
 וצנתת תקפ"א הו"ל צהקבנה גאוני הדור המפורקמים צינים ההם
 ח"א מעש"ת כולם פזרו לו מלא חפנים כבוד הוד והדר מיצ"ר
 הנחמה, וצאמה לא כראם עוד כצוסם הזם מעולם צלול צחויצ כפלא
 צכל חפיקי ט"ס ופוסקים חוקר הכל וקוהר וצונה עיקר הרים ונוצצר
 קלעים, ותרעס חצרן מעולם גדלו ורצ חכמתו וירכס לו סס כסס
 הגדילים אשר צחקן, וצנתת תקפ"ז נצחר נסרת בקודש צק"ק
 טאפאלעטקין וילך הלוד ונקוע לאונגארן כמו חציו שח"י אז צניקולאס
 וגם כי צצעהמין פרחה אז לרעת נמאלרת כופרים ולעומת זה צאונגארן
 החלה התורה לנולד קן לה וקול ההורה נסמוע צארל"נה, וצעת הזאת
 מרת עליו ז"ל עקרת הצית אס הצנים הל' מרת פגלא ע"ה ונשאר
 חלמן צודד צלי מעשנה וידצרו אמו טובות צת גדול הדור כשיא ישראל
 רצי חפרים זלמן מרגליות ז"ל סה"י חללו תורה וגדולה צמק"א וכל
 גדולי הדור חדרו על דצרי ומוסקי"ים לפתחו, ולחיצת חקודש חליג
 כאן מכתב ח' ממו חקר כתב לרצינו כסז"י מיועד להית חתנו חז"ל:
 צ"ה, יוס ח' כ"ח חלול חצי עד קר לפיה צראד
במיעל שחא חדתח יעול ויימי כוליו חנצגא דצרכתא ח"י חריכי
 ומחזי ריחי וכאורח צריח חרעא מעלי וכל עצתא לצנימן
 ידיד ר' רישא דנתיצתא כ' חחוצי ידי"כ חרצ חגאון חמוצתק חר"צ
 מופת הדור חנול"ח כס"ת מר"ה צנימן וחלף כ"י המקוס יח"י צעזרו
 ועליו י"ץ נזרו — חחד"ס עיני רחם מכתבו הצהיר דצרים הניחבין
 למ"כ ח"ג ידי"כ חרצ חחריף הנגיד מו"ה מרדכי כ"י חוכו רלוק
 וועקסל צחתי על סך צ' חלפים חוכן חקר נכתב לי נסמוי לקיים
 חת כל חוקף החחקסרות למז"ט ולצרכה חות חיא צינו וצין צתי
 חנועה חמחוללה חגצרת לצעלה לעטרת מרת רצקה ח"י להיות ריעים
 חחוצים, ורחה רחיו כי שערו קודם צא לידו חגרת חסנית מח"ג
 חרצ חניל חפס כדי שלח ילעער חותו לדיק על חחור מכתציו
 חקצלת

מקבלת ואילך וצפרט כי קרצו ויחתיון היחש האדירים הצוניל חונדו
לקדם צהורע כי כלה לכו לחצר חליו ולדבקה צו ענני גפן צגפן
דצר נאה ומתקבל וכאשר הרחמי מצין כותלי מכתצו ריה סמניו
הטונים כי נפשו מתרפקת על אהבת דודים כמנחו כו וני נפשינו
תערוג על אפיקי אהבתו ולוייתי את צרכתי צרכת מציו צשענוימ
יתן ד' האסה הצאה לביתו כרחל וכלאה עוד יטיבן צוויצה צסלות
צרוצ טוזה והי' סלוס אחליכס ולאחליכס לעיכסס מריח וניס יפריחו
עד סיוריחו ועיני ועיני חציו מחו" הגלון האומית הישעס מויה אלעזר
כ"י כן עוד נחזה ונהי' סומחיס וטווי לצ צסומחת צכינו ע"י יצנה
מקדם צצח"ס.

ואשר העיר צענין מתן דמים אף כי חכמי ידעתי אפריטו לא קטעין
טענת דמים אף צכדי לפלס נתיב צארחות עולס זה דרכס
טרס יכיר א"ס אה רעהו כמנע מלהסיצ על אתר צלל ויידוש דצר
אפס כצוד ח"ג הרצ הכיל אשר השכיל אור פניו ותמונתו לכגד עיניו
צווינל ואהבת עולס אהבו ועזיזל רחיונתן הכריעני ללדק לתת לצתי
דחציצל לי סך מקוים לאות דגל אהבת פרוסה לחיות לגוי ותבטיס
והחול אומר כי נכון לצו צטוח צחכונה וצומדת טוזה כי מעכ"ת יוסיק
לה כנגדו צומדת טוזה מרובה להרחיץ דעתו כמארז"ל אספת מקוסטת
לת"ח אחרי כי הקרה ד' לציווגו ציווג סני לפי מעשיו הטונים ואני
קורל צבתוצתה סל זו מלל אסה מלל טוץ ד' יסיס עליסס טוזה
ויזכור לפקדם ציטועה קרוצה וזהה רליוף פה וועקסל צתתי ג"כ ע"ס
סני אלפסס זהו וניכן לקיוס הקשר סל קיימל לנז"ט כחקנת מכתצ
מע"כ ויתר הדצרים צלו מפירס ע"י הרצ הכיל ואלו מחכים לראות
צקרוצ תסוצתי ומחמת כי היום רד לל אחרך עוד, זה סנותיו יאריך
ימיו וסנותיו צנעימיס לטוב כה"י דצרי יידו אחו צאהצתו אהבת
עולס המל"ח דו"ס צאהצת רצה הקי אפרים זלמן נרגליות מנרלר.
ואכני דר"ס נר חציו מחו" הגלון האומית מיהר"ל כ"י עכצ"צ ואצרכהו
צצרכת מציט וצרכת הסנים וא"י צסצוע הצע"ל איחד חליו היצור.
ויש עוד מכתצ מהגלון ז"ל אשר כי לאחר חסונהס צרוצ
סמחה ומדות וקראו מחתי ידי"כ, ואולס ליה קשר סל קיימל
כי לאחר פטירת הגהיק רלז"מ מחמת כמה סיצות, גס מפני סדיחה
עטוגה ורכה לא נסתה הלג כף רגלה על הארץ מרוד, וליה פרנסתה
לפי כצודו וכצודה אשר ע"כ נחפרדה החצילה ציניסס, אצל עכ"ז
סיפר רצינו תמיד צסצח הגלון הכיל ואמר סאללו היו יכוליס לראות
תורה וגדולה צמק"ח צגרס המעלות כן סומעתי ומאמר"ל הגז"ל ממחד.
ואירע פ"ח מקרה לא טוזה סעצער רצינו עם חציו הגז"ל ויהיו
צדרך צמלון יהודי והיו סס גס חכמים אחרים אולס לר הי'
המקום ולא יכיל את כולס והס צאשר היו סס מלפנים סכרו לסס
א"ס נועתו ויסכצו סמח ולרצינו ואציו ל"ה מקוס לסכצו ויעקסו
צתורה כל הצילה עד אור הציקר, והרע מאוד לרצינו על אשר לא
כיצרו

כיצדו את אציו שה' זקן זה צימים ויקחם קבלת הכזי יחולל יען כל
האוננים באציו לבדו כראוי ירא ד' עליכם וקפוט אחכם על רוע
ועלליכם הן אתי איש לעיר ואין צי לא תירם ולא חכמה אצל אציו
זמן וחלום כד וגדול צישראל הקבלתם עשו ולא נפל מדבריו ארץ
כהן זהם עניו ונעשו צימה חטופה ד' — ושמעתי ונחשתי גליל
עליון פ"א עשה רצונו דבר גדול בענין הדת אשר ה' נגד חוקי
הצאה ערד"ע והיו שם צופ"ס ונהגו"ס אשר ראו לרע והלך אחד
למקור חותי למלכות ובחשך נודע הדבר בלא אזהרה ונח נחודיבו
כי ידע שנספדו היה ויהי כוונתו, אונס חרה אפו באיש ההוא עד
מאד ויאמר אל היראו כי לא תה' תפחדו על הדרך אשר ילך
וכן ה' כי צעת הלכו בדרך לבא לפני שער הצהאחד"ע נכסל צרגלי
ועוד צו נשנתו סלה לבקש נחילה מלת ה"צ חזל לא היעיל כי
נעריפה עליו השעה וגם צניו ל"ה נקיים והם לחדת חלוקים והג"ק
ח"ס כאשר שמו מזה אומר שזה אינו מההיחא שרין יראיו יעשה
חזל נועז שלל יח' רצונו כזה.

והנה צטאפלטיון היו לו הרבה מהנגדים ויורדותיו ורצו ויגמור
דעתו לעצוב את העיר, ונשנת תקלי באשר נה הג"ר
קאפל חריף צווערצוי נבחר הוא לנהלות מקונו ונענע להם ראשו
ומספרים שבאבר נקע ונע"ס יש צדאס חגלה חלל העגלון וימחהו
ע"ז ויאמרו למע יעשה כן רצונו דבר שאינו לכבודה רצונו — הטיב
בדרך הלל — להיות נחון לעיר חס מהר ככל האפשר חו"ר צינית
אמרה מה זה שקורין טאפלטע שעה"ן עק איז ניכט איינמאל שעה"ן
ואמר לי איש כאמון מהס שה' צופ"ס איש ח' צסט ר' חל' לינקענ-
צער כיצד מאד את רצונו וכל אשר צרכו ד' ובאשר נפטר ליווערצוי
ח"ל הנה חרדת עלי אה כל החרדת הזאת אמור לי אפוא מה חתם
מזקס ויען הכז יש לי צ"ה צנים וצניה יצרך אדוני את ציתי כלל
יפקוק פרנסה וקפע מזרעי ע"ע, ויצט"ח ע"ע, ונתקיים צרכו וגם
היום יס קס ומספחה גדולה מלאאיו הון ועושר צניהם חזל גם
לדקתם עומדת לעד.

וראיתי צספר חזות על צנים שרחה וכתב מג"ק ר' שמעון קיפר
ספ"א ציקר את רצונו צמרחן פישט"אן וצאוכו פרק ה'
סס גם צנו הג"ר ירמ' שה' רצ צמג"ה, וצימים זהם איהרחיס להחם רצ אחד
מקלאצחק"י אשר לעומת שה' ת"ח גדול עכ"ז כצד דרס צלפון חשכנו
והסער"ת ה' סונא חדשות מאוד וקילל צקללות כמרלת את כל
הדורסים צלע"ז, ובאשר ידע צנו הג"ר ירמ' שהרצ ההוא הוא סס
ציקס מאציו סיניה עתה צעצור כצוד הרצ חזל חש"ית לא חסה ארון
קצנה לדבריו כי צמקוס סיס חס"ס אין חולקין כצוד לרצ, כי זאת
יכחיד כל יקודי הדת, וחזר וקילל את כל העציפס וארצ ההוא כאשר
שמו מהדברים לא סהה עוד זמן רצ שמה והלך לציתו ופגעה צו
קללת חכם ולא הוליא סנתו ע"כ.

בשנת הקטש' כהקבל צק'ק דרחהצטעס צפוינלעך וצלותו ערק קראונו לבתן פאר גס צקצ'דלחצל כאשר תרחס ונמכתצ חציו הגזיל סנדפסת לעיל יסיעהו ציערציו ה' גדולה וגדולה יהיה להצתו חליתס יסיעהו לילדיו סעוצגיס גדלס ונסלס וידוע סהגלון קול דר' ה' ילונג' וצן יבוק בית ופ"ח כרסר לנוד הסיעור ה' לר' יעין צרעצ'ס וילי תלמוד דו ח"ל סיציל לו רעצ'ס ה' מעילת הכל הוא צחסו וילול רלון רצו כל חצין יפה מה ח"ל ויהי כמחשבת וצ' חת הרעצ'ס ה' מילת יכילסר הלון רצו צ'קסר ורחס קטעה דעיונו מחוק קל צפר על פיו וצחסוים כאשר סיסחו לדעת מסגגת סתלמוד וכל פיהס סחוק יכרלית סרצ ססתלמוד צוס חנור ולנוס ססחקן חלס גס מהרעצ'ס ה' מילת יס לפשוט ספיקתיו ויצ'ס סדצ'ר ויהי צליתיו סד' חנור סכוס יס ל'סיצ' וסחר לי רגלצ'ק וסלד סססר נסח פציוני וקט' ה' סכל יססיעהו לציתו עטיו רצו צחסרת סססרות אסר כל סיתן סל ר'ק סצחסוים סיסחר מופלגיה וסססר צל לבחוצ סנוו ה' נרלס ססגגס סיסלסל מלפני ססליט וכ' סצ' סצ'רס יודל ססין ססולרן סצ'ק וסלד וסססר סלץ ח"ל סוך סססר ורלס וס ססרצ צה ציקס מרצו סיסססס פעס סססר כי כל רילס יסחק עליה ויענה חותי סס סנר סססר' יס' כן ילל סצס לתקני וכן ה' כי צק'ק ימיו כססר ה' ססססוקס צצערעגסלז צענין סס' צ וחון ססר צסרו לסס מקלס יסס סגד רלץ סרצ ה' מוכרס ססססס ססלז וססס ררצ צמלד וסנוס מלוד סססר'יו דצ'י רצו ססס'ס וסנור סססס סצערעגסלז סיל עי' גדולס סצ' קסילס גדולס סיל וסלד' כי ססס' סיו סססי מידות.

והנה צעת ססול מלצד סיוס דצ'ס גדול'ס סספורסמ'ס צססס גס סיוס ה' סרצ'ס צל'סגלרן לעיר מקלט לכל עוצר סורס אסר ידע קלס לורסל דסמעסל מיד סרסציו סוטו סלוק לרלסס צלי דו'ס סס סלילעלס סלמסו וסלס' ללס קמ' סרצות סססיס ססס'ס למורי דר' וצסוך כ' פ' רציו צצ'רעסצורג וסס מרצרותיו צקול מולצ להצת סס קודס סגד סססכיל'ס ורלסי חדסיס אסר קמו לעס צכ'י להסעות סוטס מני דר' סיסרס אסר דרצו צה סצ'תיו מעולס ויעסס סססוררות גדול צעס וסלסות דגל סססס וסודס נססס קסלס פ"צ גציע סכק' גדולס צסססס וצ'ל' רסוס צכסס סוט' "מק'ק פ'רעסצורג לסגלון סצ'ק ווערציו צסססס" — גס ססכיוו סלז גדולי סדור לגדור צפני עוסס עולס וסלסו מודעס סלזו לכל מנס' יסרלל צסל' סיות כרסנו מכ"כ רצ'ס מוצסק'ס לגדור פ'רות סדור כי למעסע סון דלסס נפסיוו וצצ'ת יסרלל רליו סססרורות צסוקלס קסלות רמידת סונגלרן לץ ופ'רס לרעס עסססרת אסר מהרס' סדס ומסרציו סיו לרלס לל דרצו צכס'ס ספוסק'ס רלססוק'ס אסר מ'ססן סו'ס סו'ס'ס וצדר'ק ססרו'ס לל סלכו עס מרלסו עי'ססס דר' יסכון סור סססס וירלס ד' ססליכו ססרי גיוס קר ללס סלק'ס מע'ס וממילל

והמעלה מובן שאלו רעיון סקוד ח"ך יכון הצית ולומדים מהם אנשי
המחנה ע"כ אזרחי ח"ל לצא למלך המלך יר"ה לחלות ולחנן ע"י רבנים
מצני עמנו כי המלך מפץ חסד הוא וצוודאי לא ישיבם ריקם, שכל
רצ ונר"ל שירצם לדון ולחירות מוכרה להיות נסמך נג' גדולי ישראל
אשר יתמנו ע"ז הם יתנו עדיו עליו שהוא ראוי לזה וצלעדיקס לא
ירים איש את ידו לאמר אני ממלך וכו' וחסונים ע"ז הגה"ק ישמח
עמם והגה"ק ר"מ ח"ס ורציו ז"ל.

ובתוך המון כתי"ק אשר נשארנו מרציו ח"ג כאן הקפד אשר
כתב צאצאי שנותיו על צ' גדולי ישראל.

הספר על פטירת רציו הגדול אור ישראל וקדושו קדוש יאמר
לו רשכצה"ג מו"ה ח"י מוילנא ז"ל ועל פטירת אדמו"ר
הגאון המפורסם צעדי" מו"ה ח"י ליב אצד"ק פראקטין ז"ל.

ישעי' נ"ה קרא צגרון אל תחטוף בשופר הרים הולך ונראה כוונת
הפסוק דדרך רבים מעיה בשונעם מ"מ יראו אם תמוכיה
כתפריסם לאדם גדול ויר"ל אז הדברים נכנסין ללצ וערצין לשומעיהן
כמ"ד צמק' צרכות פ"א ח"ר חלצו חר"ה כל אדם קים צו יר"ס
דצרים נשמעין ע"ש משא"כ בשמוכיה הוא איש פשוט צו יצו צו
וכמ"ס טול קורה מצין עינך, ושומעתי מאלמו"ר הרצ הגאון מו"ה
אלעזר כ"י צפוק כי גדול כים סצרך מי ירפא לך תכוונה הנציה
צא להפליג גודל החקרן מלחמו מי הוא המרפא לך רפואת הנפש,
הצט ודאם המוכים שלך, והנציה אמר בן הגודל ענותותו עכדפח"ח
ולפ"ז מי הוא אשר חיללים יגצר להכיה כי מי שהוא צאמת אינו
כדאי לכך לא יועיל בתוכחתו ויצעטו צו ומי שהוא צאמתי איש הם
אשר לא ירצה להוכיח כל כל אדם לריך להחזיק ח"ע צגדר ענות
זה יח' ברמות רוח, אמנך נראה אחרי שעיקר כוונת המוכים לעורר
הלצנות לקבל תוכחתו והעיקר תלוי בהכנת המוקצל אף שהמוכים
צעמנו אינו כדאי להוכיחו מ"מ אם נדק אמרי פיו ראוי לקבל
תוכחתו ולא יצעטו צו כמו השופר שאנו תוקעין בקול יללה לשצר
הלצנות וקול השופר הולך וחזק אף שהשופר צעלס אין צו מומס
כמ"כ יוכל האדם להוכיח אף שאינו כדאי לכך, וז"ש קרא צגרון אל
תחטוף מלהוכיח מגודל ענותותך שאינך כדאי להוכיח בשופר הרים
קולך כמו השופר שאין צו מומס רק העיקר להלחיצו הלצנות לקצו
לאציו סצשמים כמ"כ אתה מוכיח אותם אף שאינך כדאי והכחות
דיצר אל הנציה לפי גודל ענותותה ואומיכל אכל לנפשי אף כי
אני צאמת אינו כדאי להספיד אלו הקדושים אך אמרתי אחרי שעיקר
תלוי בהכנת המוקצל אין זה יהורא ואשרי לדור שגדולים נשמעים
לקטנים, וזה החלי צעז"ה.

ישעי' כ"ז הלדיק אצד ואין איש קס על לצ ואנשי חסד וכו' יצא
שלוס ינחו וכו' וז"ל למה א' הלדיק צהא' הידועה וגם
מתחלה א' צלשון יחיד ואח"כ צלשון רבים והנה מ"ס הלדיק אצד
ז"ל

יליפ זכ"פ פ"י ח' בדרך העולם כסין להם לדיק צדור קומכין על
 זכורו כמ"ס כל העולם ניזון נקציל חנינא וכמארזיל צהני צריונא
 דר"ז כ"ז סה"י ח' לא חזרו בתשובה ולאחר מותו חזרו בתשובה וא"כ
 לפעמים נוטל ד' הלדיק מן העולם כדי סהצרות צעלמס יחזרו למוטע.
ושמעתי מאחמור הגנ"י צפ' ודעו כי הפלא ד' חקיד לו ד' ישמע
 נקראי חיליו הכוונה בזמן סד' נוטל הלדיק מעוה"ז
 הקיצה שישמע נקראי חליו שאני צעלמי אקרא חליו עכ"ל וכן שמעתי
 לפ' צפ' וצפריסכס כפיכס אעלים עיני מוכס הכוונה נקציל סהתס
 צעלמכס תתפללו אעלים עיני היא הלדיק הנקרא עין ועי"ז אהס
 צעלמכס תתפללו, ואמנס צעו"ה חנו משוקעים כ"כ צעומאה אף כי
 נעדר הלדיק והוא חקר מנחתו עכ"ז אין חיס קורא צדק לקרא
 נקול חזק אל ד' וצד ורפא לו כי כל אחד לדרכו חולך, וז"ס הלדיק
 חזר סכבר חזר מנחתו ואפ"ה אין חיס סס לאמר חליו חני הגורס
 סהלדיק יפטור מן העולם וק"ל — פ"י ז' דארז"ל חצל על דאצדין
 ודלא משתבחין ופי' אחמור הגנ"י נקיד דרוס י"ז עפית"ס צירושלמי
 דמי סלא יגולגל צהאי עלמא אז מתעורר עליו הצבי וז"ס חצל על
 דאצדין ולא משתבחין עוד צהאי עלמא וד"ק וליפ צזה מ"ס צירומי
 אל תצבו למת ואל תנודו צבו וכו' דאמרז"ל צמס צרכות רשעים
 צחייתן קרואין מתים ולדיקים אף צמיתתס נקראין חיים וידוע דהלדיק
 נקרא הולך סאולך ממדריגה למדריגה אף לאחר מותו כמארזיל
 לדיקים אין להם מנוחה לא צעוה"ז לא צעוה"ז ס' ילכו מחיל אל
 חיל וז"ס אל תצבו למת לרשע סנקרא מת, ואל תנודו לה יתור מדאי
 כמ"ס צגמ' צבו צבה להולך ללדיק סנקרא הולך כי לא יסוצ עוד
 וראה ארץ מולדתו סנא יגולגל עוד צעוה"ז, וז"ס הלדיק חזר כלומר
 סנאחזר מנחתו ולא יגולגל עוד כי קיים כל המלות ואפ"ה אין חיס
 סס על צז העדרו מנחתו למתעורר עליו צצבי, — פ"י ג' מיכס
 הנציא אחר חללי לי כי הייתי כאוספי קין כעוללות צליר אין אשכול
 לאכול ציכורה אותה נפשי והכוונה ח' צמפירסיס דכתיב חזר חקיד
 מן הארץ וישר צאדס אין ר"ל דודאי לא חלמן ישראל וצמות לדיק
 זה נולד לדיק אחר כמיד וזרח השמש וצא השמש אמנס עדיין לא
 נגמר הפרי ואין ציכלתו להספיע עוד לצבי דורו וז"ס חזר חקיד מן
 הארץ וכ"ת הא יזרח שמשו סל לדיק אחר לז"א וישר צאדס אין
 סעדיין אין אדס ישר וכלי מוכן להספיע רק לריך תיקון זמן רצ
 ועורנו צאצו וז"ס חללי לי כי הייתי כאוספי קין כעוללות צליר פ"י
 רס"י סהועמדתי לנציא צעת הזאת שאין לדיקים צדור וכ"ת הא צמות
 לדיק זה נולד לדיק אחר כמ"ס צז' צאדס מת משה וצז' צאדס נולד
 משה ר"ל סעסס אחר נולד צאותו יוס, לז"א אין אשכול לאכול עד"ס
 אשכולות חיס סהכל צו לזה מקונן כי אין כלי מוכשר שיהי ראוי
 לאכול מקוצה ציכורה אותה נפשי כלומר לכלים מוכנים כי זקני ת"ח
 דעתן ניהוקפת עליהן וז"ס הלדיק חזר לדיק כזה סה"י חיס אשכולות

נאצד מחתנו כי אין לנו דוגמתו ואפיה אין איש שם על לב עי"כ לריך כל אדם לזכות על פטירת הגה"ק ז"ל כי בחייהם היו עוסקים בתו"ע וקיימו רה"ת ולא יגולגלו עוד ואף גם רצינו הגדול מו"ה אל"י ז"ל ה"י איש אשכולות אול"ר כל החכמות וראוי ה"י שתשרה עליו תשכילה ועי"כ לכו ונסיצה אל ד' בתשובה שלימה.

והנה ארז"ל צ"צ ד' מהו צעטו של נחש ופי' הגה"ק ר' שמעון אקטראפאלע ז"ל צפ' ובי' יהי' צא"ב חטא משפט מות וחיות ותלית אותו על עץ דחטא הוא לשון חקרן ואמר ובי' יהי' צא"ב חטא משפט מות כלומר שיחקור זו דין עיתה כי הוא לדיק גמור ואעפ"י והיות ותלית אותו על עץ תחלה קיצת מיתחו צעון עה"ד צעטיו של נחש ודפח"ה ולטעם הנ"ל לכך אינם חוזרים בתשובה רבים מפני כי חוששים בלצב סת"דיקים ומהו צעטיו של נחש ואין לנו גרם צמיתתם, אמנם הצחינה זאת חס מפני עטיו של נחש קני סימות צמלא סכותיו משא"כ כמות צדמי ימיו הוא צודאי צעון הדור וא"כ יש לנו לזכות על פטירת אדמו"ר צעדי' הגה"ל שלא הגיע לזקנה אין זה כ"א צעון הדור, ועלי להספידו כהלכה כי למדתי אללו וה"י אדם גדול צתורה וי"ש ומלא מלות כרימון לדיק צדרכיו תמים צמעטיו.

עוד מלינו טעם למיתת לדיק כמ"ש ציע"ד עפ"י משל ותר"ד כי הקצ"ה רוחה את הלדיק צעו"ז אומר אין זה כבודו של הלדיק לחיות נצח צעתי הרשעים ולפי"ז יפטר הלדיק אף שלא הגיע לזקנה, וארז"ל מפני מה מתין צניו וצנותיו של אדם כשהן קטנים מפני שלא זכה על אדם כשר והכוונה דידוע דמיתת לדיקים מכפרה על הדור כי כל ישראל המה כגוף אחת וכן ח"י צמ"ק מפני נסמכה מיתת מרים לפ' פרה אדומה מה פ"א מכפרת אף מיתתן של לדיקים ועיין פירש"י וכו' כשיק אחדות אצל כשאין להם אחדות אינו מכפרת וכשאין צוכין על אדם כשר אז ליכא אחדות, וא"י צצנת פ' צ"מ צמון שיק לדיקים צדור הם נתפסין צעון הדור אין לדיקים צדור תפסין נתפסין כמ"ש צכתוצות וירא ד' וינעץ מכעס צניו וצנותיו דור סאציו ומאל"ס לקצ"ה כועס על צניהם ומתין כשהן קטנים, וצ"פ מ"ש רז"ל צפ' בערה אשרי קומרי משפט עוסי לדיק ככל עת דרשו רבותינו סציצנה זה הון צניו וצנותיו כשהן קטנים והכוונה כשהוא לדיק ועי"ז זן אורח אדויק ולכך כשאינו צוכה על אדם כשר אינו נמחל לו העון ע"י מיתת הלדיק ועי"כ מתים צניו כשהן קטנים סעדיין לא טעמו טעם חטא נתפסין צעון הדור כניל ורליתי אח"כ סאלמו"ר נ"י פ"י כן צספרו סיד דרוש י"ז ונאל"י.

עיל"פ מאמר הנ"ל דארז"ל גדולה מיתת לדיקים יותר משריפת ציה"מ כי צמות הלדיק ניטל מעמנו תשפע כי צח"ס חייתו ה"י תשפע ביתן לנו צזכותו וא"י צספרים דצמון סציצ"מ קיים ה"י תשפע לצניי דרך המדקס כי שם משכן כבוד ד' ועכשיו סצצות נחרצת מניע

מגי' לנו השפע צ"י הדיק כי העולם כיוון צעצילו כנודע משח"כ
 צויתת לדיקים כיטל מעמנו השפע כי אין לנו אחרים דוגמתן לכן
 א' לדיקים צלשון רצים כי כשניטל לדיק א' יס לנו עוד לדיקים וניתן
 השפע ע"י משח"כ צויתת לדיקים הוי פקידא דלא דרה, וז"ס גדולה
 מיתת לדיקים ומשריפת ציה"מ פ"י ע"י שריפת ציה"מ דאס הי' ציה"מ
 קיים ל"ה פקידא דלא דרה כי הי' מגיע לנו השפע ומסס אזל עכשיו
 הלער לנו יותר ודו"ק — ואחרי שעיקר מיתת לדיקים סע"י נעדר
 השפע אף כי נעדר מלחנו עוד שאר העדרים אף המון עם לא יצנו
 רק מ"ה שנוגע להם דהוא השפע עכ"פ ראוי לצכות על אדם כשר,
 ואנה כתצנו מארז"ל דמשציר נתפסין צעון הדור כלדיקים וי"ל דלכך
 נתפסין צעון הדור כי כ"ז סקיימין העולם כיוון צכותם לכך נוטלם
 הקצ"ה מעוה"ז כדי שלא יח' להם שפע עכ"פ כשאינו צוכה על אדם
 כשר וחוסר שלא יגיע לו חזק צמיתתם כי יח' לו שפע צכות צנו
 וצנותיו אז נוטל הקצ"ה צו"צ ולא יח' לו שפע ויתצוון צדרכיו ויחזור
 למוטצ, כיכ גדול עונס של מי שאינו צוכה על אדם כשר.

ומצינו עוד רמז על מיתת אדם כשר דצוקרא ו' איתא ואח"כ
 כל צ"י יצבו את המשריפה אשר שרף ד' וקבוונה דא"י כי
 כאשר ייקר אים את צנו הי"א מיקרך וכ' הכ"ח כי מטצע האז אף
 אס יחרה אפו צצנו לא ימקרו לאיש אחר פן יוקף מכה רצה אף
 יכנו צעלמו, ועכ"א דמיתת רשעים ע"י מוה"מ סה"א סליח אזל מיתת
 לדיקים ע"י הקצ"ה צעלמו כמ"ד משרע"ה צנטיקה מוה"א זל להפליג
 לדקת כו"א שיתעורר העם צצכ"י יותר וז"ס ואח"כ כל צ"י יצבו את
 המשריפה אשר שרף ד' צכצודו וצעלמו וכיון סכן צודלוי היו לדיקים
 ולכך ראוי לכס לצכות ואצן — ואף על מיתת אדם שאינו לדיק
 ראוי לצכות כי אין הקצ"ה חפץ צמות אדם רשע כ"א צסוצו מדרכו
 וח"י כמ"ס רז"ל יתמו חטאים מי כתיב חוטאים חטאים כתיב וצוה
 יצן צמוריק כ"ז ע"צ צכו צכה להולך צלא צנים ריז"ל לא אזיל לצי
 אצלא אלא למאן דאזיל צלא צנים דכ' צכו צכה להולך ואנה סס
 אמר על פ' הכ"ל זה סעצר עצירה וסנה צה סנעסה לו כפיתר פירס"י
 להולך צשרירות לצו כי לא יסוצ לא תזדמן לו תסוצה כשאר צכ"א
 ולפ"י אס יס לצכות ע"י צעידו צחיים חיותו מכש"כ אס מ"ה ועומד
 צרשעתה, ואנה צרס"י פ' נח פ"י דתולדותיהם של לדיקים מע"ט נמלא
 המעשים נקראין צנים וז"ס צכו צכה להולך פ"י להולך צלא צנים
 צלא מע"ט כי לא יסוצ עוד וראה את ארץ מולדתו כי צומן סה"י מי
 הי' יכול לסוצ צתסוצה ונחזור למוטצ משח"כ עכשיו אין לו תקומה
 וא"כ יס לצכות על אדם שאין לו מע"מ, וכש"כ צמיתת לדיק אס כי
 אין לו חקרן כמ"ס משל למרגליות אזל לנו חקר כי צעודו צחיים
 גדר גדרים ועמד צפרן ורצים מתייהדים כי נפל פחדו עליהם, לזאת
 אחינו צנ"י מכניעו לצצכס לקצל עול מלכותו וכמ"ס ר"י צסס ר'
 יוק' צפ"א דצרכות עוצה מרדות אחת צלצו סל אדם יותר מק'

מלקיות פירש"י לשון רידוי והכנעה שאדם שם על לב מחליו לשבוע
אל ד' בלב שנים — והנה לעיל הצאתי בשם הגה"ק מהר"ם ז"ל
פ"י וכי ית"י באים חטא משפט מות ולדברינו יליף דלפעמים מלינו
אף בליג קמות על שאינו זוכה על אדם כשר וז"ש וכי ית"י באים
חטא משפט מות בפ"י הכ"ל והלית אותו על עץ דהלדיק נקרא עץ.
ותיינו מפני שלא זכה על אדם כשר ולא הספידו כהלכה לכך מות
הרי כונה גדולה החיוב לזכות ולהספיד אדם כשר.

ונבא לפרש הפקוקים שהתחלנו דארז"ל חזל על דאזדין ולא
משתבחין וכי אלאו"ר הגנ"י בשם הגאון מהר"י קג"ל לאכדח
דהנה צה"י דמפני הרעה נאסף הלדיק יליף צתרי אנפי או שלא
יראה צרעה או לכפר על הרעה והמופת צזה אי לכפר די צלדיק
אי חזל אם שלא יראה צרעה נוטל כונה לדיקים שכולם לא יראו
צרעה וז"ש חזל על דאזדין ולא משתבחין עוד כמותם ובודאי הכונה שלא
יראו צרעה ולא חזל לנו כי הרעה מתרגשת לכל עכ"ד ופ"י צזה אלאו"ר כ"י
צפ"י כי יראו חכמים ימותו יחד כקיל ונער יאצדו היינו כי יראה חכמים
ימותו יחד צע"כ כדי שלא יראו צרעה וזה המופת כי כקיל ונער יאצדו ח"י
ע"ש וז"ש הלדיק אצד פ"י לדיק אי לצד אין איש שם על לב אינו עולה
על לבם לחזור בתשובה כי חוששים שהוא רק לכפר על הרעה וכיון
שמה כבר נתכפר, חזל כשרואה "אנשי חסד נאספים" הרבה חסידים
מתים והוי כדי שלא יראו צרעה חזל צאין מתין כי מפני הרעה
נאסף כי עד עכשיו לא נהנו לבם לזה חזל ע"י מיתה כמה חסידים
יצאו היטב לאחריתם כי ליה לכפר רק כדי שלא יראו צרעה ולא
יחזרו וא"ש, וידוע כשהמון עם רואים לדיק הולך ומתמוטט אומרים
בלבם אין זה כ"א האדם יראה לעינים וד' יודע כי זה אינו לדיק
וזה מפני שההמון הולכים הכל צמקרה ואינו אומרים שפני הרעה
נאסף הלדיק או להגן עליהם לז"א חב' לדמות טענתם יצא שלום
כי הלדיק נקרא שלום, ינחו על משכבותם שמה ית"י להם מנוחה
כי צעו"ז ה"י להם לרות רבות צעצור הדור משא"כ תהם הולך נכחו
כי הלדיק נקרא כי גם לאחר מיתה הנשמה הולכת מחיל אל חיל
וק"ל [ע"כ מלאתי והקיום חקר וחזל על דאזדין].

והנה אם אעתי להדיק סיפירי נפלאות או את כל חידושי
ודרושיו אשר ישנם תח"י תקלר היריעה מהכיל כי צודאי
יעלו למוה יריעות וכסף מנלן, עכ"א פה תפנות עני ואם יל"ה ד'
חסדו וירחיב את גבוליו אז אשכח את מתני לה"ל את כל הנמלא
בחוץ מאלו"ל כן יתן ד'.

בשנת תיר"א נתקדשו השמים עצים ורבינו הקדוש נחנק צ"ש צ"ה
סל מעלה צג' לאדר שני ואמר אומר הג' לצ"ה ז"ל
שאמרו עליו קראו צעת פטירה עמודא דנהורא לזה"ש קצ"ב לצ"ה,
וגמירי דלא מתחזי אלא לחדי צדרא ולתרי צדרא, ואלה הם חיצוני
ע"ה ח"ר אשר נדפס בשנת תקפ"א וח"ש אשר נדפס בשנת תרי"א
וזכה

וזכה לראותו רק את החיקונים והוספות לא הספיק לגמור כי ילחם נשמתו נטתה כמ"ש בקה"ק, וח"ג כדפס ע"י זמו ממלא מקומו צנחנר'צ צחללות ציה"מ דק"ק חיהעל, וח"ד על עניני ע"א עודנו צכת"י, ודרשות וחידושים למאות צכ"י, גם כדפסן ממנו ח"זה השו"ת צקט"ל תשובה ח' אשר כ' לתלמידו צסו"ת מהרי"ץ צענין צכור פלפול ארוך ונפלא, תשובה ח' צענין מלי"ה אשר כתב לשר וגדול מו"ה לבי הירש לעהרין מאשט"ד צנחת תרי"ה כדפס עם ספר פסח גדול מהגאון יעצ"ץ ז"ל וסס הגהות מתלמידו הג"ר יעני ציערין מפאטאק, ועוד יש ת"י תשובה להלכה, גם הניח אחריו זרע צרך גאוני ישראל, צנו הראשון ה" הג"מ ירמ" לעוו אשר ממנו כדצר להלכה, צ' הג"מ יואל כתן אשר מת צדמי ימיו ומנ"כ צקאנטאצ, וצנותיו מרת יוטל חשת הג"מ אר" לבי קה" חצד"ק חויקא וצנ"י הס הג"ר יושע העשיל פאללחק חצד"ק החלליטס ואחיו מו"ה סמואל לעמל מייזלס צפולען, וחצנ"ת מרת מלכה חשת הג"מ ילחק כתן ליפשיטץ סמילא מקוס זקינז צקאנטאצ ומקודס חצד"ק מאד, וצנו ה"י הג"מ אר" לביש ליפשיטץ רצ צק"ק קאנטאצ ואח"כ נעשה לראש ומנהיג קה"י צהאנגאריא, ואחיו הג"מ לבי ליפשיטץ חצד"ק מ' וואסארהעלי, צתו השליטת הרצנ"ת מרת יוכבד חשת הג"מ יוסף סמואל הלוי חצ"ד דק"ק טרענטשין ומתניו הס הג"מ פסח זינגער ז"ל קה" חצד"ק ווארפלאטא, ואח"כ צקירכדוויץ, חתנו השני הג"מ פייצל סלעזינגער חצד"ק טאפאלטשין וצנו הג"מ נחום ז"ל, חתנו הג"מ דוד לעווין חצד"ק חילאווא, וצני הג"מ פסח ח"ל היו הג"מ חצרהס ממלא מקומו צו"פ, [צנו הוא הג"מ יודא זינגער חצדק"ס כעת, ומתניו הג"מ צרכ"י סיק חצד"ק טעמעסוואר, והג"מ צללאל פישער רצ צצודאפעקט] צ' הג"מ צנימין וואלף זינגער ה"י חצד"ק מיקולאש, ג' הג"מ משה יודא זינגער רצ צק"ק רימאקאמאצאט ועתה ממלא מקומו צנו הג"מ אלעזר זינגער כ"י.

— פ ר ק ש ל י ש י —

בין חכמי ישראל וגדולי אשר התנוסקו כאצני נזר צגודל ידענתס ומלצד זה היו למופת לצס ישראל כולו צמס"נ עצור חוק ישראל ודתה חלטיין חל"ז האדם הגדול צענקיס עטרת תפא"י ראש גולת אריאל נזר החכמים ראש לכצוים בקס"ת מו"ה **ירמ"י לעוו** ז"ע אשר הקד"ס רוב ימי חייו צבוחו וגצורתו כולו קודס לד', וצפרט מלח אשר נפל חצלו צנעימ"ס למלחות מקוס חציו הקדוש צווערצוי ומיל אח"כ למלחות כסא הרצנות צחיהעל ילח סמעו צכל הארלות לגאון ולדיק חכס הכולל ויסמיתו גדולי המדינה עליהס לנוסא נזר ראשס אשר ילח ואשר יצא לפניהס הכל נעשתה עפ"י עלתו מרוח חלקיס

חלקים אשר צקרבא, הוא האיש מרעיש הארץ מרגיו ממלכות צעולם
 חכמתו ורצ צינתו, נחקיים צו מ"ס ורלו כל עמי הארץ כי סס ד'
 נקרא עליך וירלו ממך, פחדו ומורלו נפל על כל רוחה לורתו, ואף
 עזי פנים שצדור נפלו בך לפניו ויהחננו אליו להשיצ חמתו מהשחית,
 כי יד ד' נגעה צם להומם ולאצדם וכימ שנתו חכמים עיניהם או
 מיתה או עוכי, ואך גדול הי' על כל הפוסעים וממורדים צו כי רוח
 חפיו משיח ד' רלו ללכוד צשחיתותם ואמנם נהפוך הי' ויסקף ד'
 לרעה עליהם ויסלח צם חרון אפו עצרה וזעם ונשחרו פניהם כשולי
 קדירה אז רלו צעינים להם כי נפלאו מעשיו וכל אשר הוא עושה
 ד' מלליח צידו שכל מעשיו למ"ס לכבוד ד' ולכבוד התורה לא לכבוד
 עצמו להחגדל ע"י פעולותיו הנשגבים לקניה לו סס כסם הגדולים
 אשר צארץ לא צאלה חפלה נפשו הטורה כי ליה לריך לכיז כי הי'
 נודע צידול וצישראל גדול סמו, אוהצ את הצריות מקצנן צקצר פנים
 יפות יועץ לכל מרי נפש ומרצה להיציצ עם כל העולם כולו צמדת
 הרחמים אשר הי' לו לטבע, כסף אין נחסצ צעיניו למאומה וצפרק
 נגד ת"ח החזיק אותם צכל מאורו והוא הסתפק צמיעוטי, מעולם
 לא רלה לקצנ ומתנות כדי סלח יח' אסיר תודה לסוס אדם, עלתו
 אמונה ומקור החכמה והתצונה כאשר ישאל איס צדצר חלקים מאירים
 ומסלימים את דצריה, אוהצ את החכמה שפועיני אנשי מדע יריאי
 חלקים אנשי אמת שונאי צלע לא לפניו חנק יצח ולא יסח פני כל
 צצר, תועצת נפשו איס עול ולא היעילו אולרות רשע, חכמתו חליר
 פניו וגדול סמו צגויס גם צהיכלי פרים מלאה כקן ידו לכלכל דצרי
 צומפט ויה' נתן חינו צעין כל רוחה וסאלתו לא סצה ריקס, וילא
 סמנו ממזרח סמס ועד מצולו מחולל סמו גם צארץ הלני סלח ידו
 לרקת פרוצו צישראל ויעטרוהו צזר תפארת סל כולל אונגארן וצכל
 מחמלי כוחו סיחד צעדס צגופו וממונו והיה עושה ומעשה הלדקת
 נסלס ע"י סלח ידיו צסלומיו לחזק מוסדות ארץ הקדושה ותיכן צמורדי
 התורה צל המוט ממהרס' ומחריצ' אשר החלו צימיו להתנוץ ולהתפשט
 על כל יוסני ארץ כענן בצד על החר אצל קולו קול עוז חזק מאור
 צדצרו והאלקים יעננו צקול תפלה כארי יסאג וככפיר יתן קולו
 ממעון קדשו ומסל בצצורתי נגד כל מחרחרי ריצ צתוך סארית הנדמה
 להדיח אותם כסור לטבע יוצלו ולא ידעו כי צנפסס סס אולס הוא
 צרוצ חכמתו אשר חננו חלקים כחכס עדיף מנציח רלה סוף מעשיהם
 צומחצנה תחילה כי ארסס ארס נחס מאורס לפעוני און ועמל צקרבס
 צלחת יצערו ויכסלו, כאשר יאמר מלס הקדמוני מסורס נחס ילח
 לפע כן ארחות כל צולע צלע, והוא צלחד ומי יסיצנו נפשו אותה
 ויעס נורלות כחפץ לצצס הדיח אותם כי עלה צלסס ותעל לחכתס,
 וצכל אשר הנהג הלליח והשכיל, ואף חכמתו עמדה לו תורס סלמוד
 צאף וצמול נפש הי' עמדה לו להחצצר צומחצמה סל תורה ולססיצ
 מלחמה סערצה, מאס צמורדי תצל חצלי עוה"ז רק כדי לורך קיוס
 חגוק

הגוף ונפש לדיק, זולת זה הי' פרוש צכל מיני טהרה, רק הפלת פורה ויראה הי' כל מוגמתי להרים דגל התורה בתוך עם ד' ויחל ישיבה גדולה בהשגחה יתירה בגסמיי וצרוחניי ומשלחן גבוה קזכו בהלכות התלויים בשערה, וגם לאחר סילאו מישצחו לא שכתו חשבת נעורים ויכלכלם כ"א לפי מדרגתו וכפי יכולתו, ולעת מלוא דיצר על לצ צע"צ קלינים נכבדים סיקחו לחתן חיה צחור מופלג, ואם הי' צר חכי לעמוד צראש וקהלות ומגדיים נעשו חייסים כויכ מורי הוראה צישראל.

נולד לאצוי הספית צעיר קאללין צצעהמין צסנת תקע"א וישמחו אבותיו עליו מאוד כי מלפניו ליה להם כ"א שלש צנות, [והאגדה ומספרת שהספית נסע צבור זה לחג"ה ומקלצניץ ס'פקדו ד' צצן זכר, והצניחו המגיד ע"ז, חונם חמר קצנד חסיד לא יוכל לצפות לו רק צעד מתכננ ח"ל יחי כן צהדי כצטא דרממנא ל"ל וכן הי' לנסת המליטה זו' הרצנית מי' פ"גלא זכר ויקרא את סמו "רמי" על סם ג'קו הגיר "רמי" מומ"ד ואם קצלה היא כרצל] — צעודנו טל ילדות עליו כצר היו עיני כל נסאות חליו וינשאו וירוממו אותו כי לצו הי' ער לחגות צחורת ד' ויץ לין ויולא פרח מילא כריקו ציין חרקה מומעדי ס"ס ופוסקים מלא חפניו ומצא מיס חייס חולר כל כלי חמדה יקרה ויהי לח"ת גדול גל חגויס גן הדסים מושלם צמרי יקות כי מלצד עיינו צקוגיות ומפרשים חסז מלוד דצרי המפרשים החוקרים כחצן עזרא רמצינ כוזרי וצ"ק ודומיהן גס חמה היו שצוועיו וצפיון גדול וצחגיון. רצ חסים צהם מצייו ויחשוף זרוע עוזו וחקר עד תכלית כל ספרי הפילאסאפיע הנאמנים כמורי ועיקרים ודומיהן צכולס מלא כדי מידתו וה' עמו שלא נכשל צהם נכנס צסלוס וילא צסלוס [וכמס"פ צר"ע שחמרו עליו נכנס צסלוס וילא צסלוס וחקשו דחא גס אחר ציע וצ"ז נכנסו צסלוס רק הי"חיה ליה צסלוס, וחולס חוא הדצר אשר דצרכו כי ר"ע ידע צנפשו עד כמה הדצרים מוגיעין ע"כ חכין איע חולו יחי' דצר שיסתפק צו אז צעלה דעמו והתפלל לד' שיסלח עזרו ומקודש שלא יכשל עכ"א. נכנס צסלוס" סגס צשעת כניסחו התפלל לד' סיכנס וילא צסלוס צלי פגע וע"כ ילא צסלוס] ויהי לצצו שלס עם ד' כל הימים, ועוד זאת סגס צפלוליו וצחילוקיו חלך ג"כ צורך חחגיון וחקירה אשר ע"כ דצריו לריכין עיון רצ חדק היעצ לחצנים עד תכליתם.

ושמעתי מחאליזל כי באשר הי' רציו צר סיחקר או סיצקר קצל חחרת חוראה מהגה"ק חור עולם רצי ומרדכי צינעס ז"ל ומצד את ידיו עליו להורות חוראה ועני אז זכה לחכיר אותו וזכרונו נחקק תוך מורשי לצצו ע"ע והחיתר איע חומ"ד על סזכה לחכירו וליהנות מחור פני מלאך ח"ל, וצכ"פ סדיצר וממו צספרו נפלחות מקדושת תורתו וגדולתו עמד מלא קומתו, וחמר פ"א שהוא אינו יכול להעריך לגדול ממנו גס את המשיח כי הפל חיהנייתו

צ"ל — זן ח"י סנה ה"י כאשר הציג ד' עזרו האשה המפורסמת
מרת צילא ח"י ע"ה זה הג"ר לצי הירש פאפער זל"ל מקעמניטן קרית
מנה זה הג"ר יודא אקאה, וידוע סה"י ירא ממנו לצוא סמה, ובאשר
נצמר לשם הלך להגיע עם הגאון צ' ח"ס אס יקבל הרצנית דקעמניטן
פן יחגור הא"ס ר' הירש כלי קרב להלחם עמי צחוקה, כאשר הסכן
זזה עם הרצנים קלפניו ויען אותו הח"ס ענה והלחיה אל הירא ואל
תיחת כי "הלא הארי יוכל לללח את הלצי" ולצוק קלמח שוו רצון
צינייהו ואל"ז הגר"ל הערילו והקדישו יותר מכל צני עדמו ויאמר
עליו סקוסיותיו חזקות כקוסיות הג"ר מקולס עיקמעניטן ותייראיו
כחומה נסגרה כאשר ילאו מפי הג"ר יונתן א"צעניטן, ויד רציו ה"י
צמעל הזה כי הוא ידע והכיר ערך הגאון הכיל והאצת נפשו אהבו
מימי נעוריו כי ה"י רגיל צסות אלל אציו הסערת, גם מענין ידוע
צדין תורה אחד.

לאחר חתונתו הסיק אומץ צלימודי ד' צקדוקה וטהרה אלל חותנו
סה"י אמוד צנכסיס ואחיב איה למוסב לו צעאפאלטשוין
על יד ימינו של גאון אציו סה"י אצ"ד סמה וקיים צעלמו טוב הורה
עם ד"ה, אצל לא כדורות אחרונים אלל תורתו קצב ומלאכהו ארעי
וקיפר לי זקן אחד מאיהעל סה"י צאשכצת" דרציו וזכר מ"ש הג"ר
חיים לצי מה"מ מאונגוואר צהספידו וצח"ד לעק ומכאז לצ רצותי
אני זוכר לפני עשירות שנים כאשר יסצנו צגליל העליון הגאון הנפטר
הלז והצדלו לחיים הג"ר סמעלקא מקעלים ואני וחי" אז יומא דשוקא
אשר מכל הצצית צאו סמה ואמחנו שלטה צלטו לפונדק א' והתחלכו
לסומח צדיה ופלפול וסוב ל"ה מפסיקין עד ספנה היום ושכחנו
לגמרי לילך על יום השוק, והגאון המנוח הזה ה"י ראש המדצרים וה"י
כמהגצר צתורה — הוא ה"י גם אלל הח"ס צפי" ויס צירי תשובה
אשר כי הג' ח"ל קמוך לפעירהו וז"ל "סילית פי"צ יוס ג' ה' אדר
קל"ט לפ"ק, שלום להרצני האצרך החרון המופלג ומפואר צנסי"ק
כמו"ה ירמי" כ"י לא צא הכותב אלל להוליא מעצו דלא לימא לא
יקרו דצרי מעלתו צעיני, חלילה לא יעלה כן על דעתו חרמה, אצל
יאמין לי כי א"א לשער רוב עולם טרדותי ולא אוכל ליעץ להסיצ
הלכה למעשה וגם כי לפלפול, ופרו"מ ימחול לי עד כי אקח מועד
צרות ד' וכל מן דין הכני חותם צאצנה רצה ארי"כ משה"ק קופר
מפפד"מ."

בשנת תר"ד נתנו צו עיניהם קהל ומגדל ארץ קהלם נלה ומסידה
ויאות לקול הקריאה והא' כך מכתב פיתוחי חותם מאציו
הסע"ת מצבר ואומר, "החולה ארץ על צלימה הוא ייטיב לכם כוח"ס
ה"ה צני חציני כנפשי חו"צ מו"ה ירמי" ע"ז וירא שיח"ה אחר"ש
מנה חנסיס מסוצים מקיק ומג"ד ובהוכס ר' ליזר צאו אלי עם כתב
רצנות עצורך והמה מתאמלים מאוד לקצבל ומצטייחם סיה"י כך
פרנסה צעזה"י צכצוד ואף שחרצה קופלים ליתן מותר ומתן אולם
אין

אין רלוונט לקבל כ"ח אותך כאשר שמועך שמועך, ועתה אהובי
 בני אני אתן לך סך ג' מאות זה"כ סיה" לך עתה להטעמוך,
 ואודיע אתכם שניה בכל יום ויום נתחזק כוחי ואקוה שבעזתי אוכל
 לילך לציהיבני ציון א' לדרוש צוילי דאגדהא ולצרך צרכת הגומל
 ע"כ אהוי בני אל תדאג כלל עצורי כ"ד אצרכם המעטיר צעדכם
 ומנפיה לראותכם צמורה מתוך שמחה ומדוה הק' צ' וואלף המוצ"ק
 ווערצאף והגליל. דו"ס כל התורכיים אשר התפללו צעצורי צטפ"ס
 וצפרט דו"ס תקלין ר' אצרהם צאסקאוויטץ וצל"ס זכות הרצנים עמדה
 לי ואמור הגצעמ"ס לציון אחר שחשענ"ת העיד על צו ר' ירמ'י
 שהוא לוונד תורה לשמה, וצטנת תר"א כאשר נתקצק אציו הגז"ל
 ציציצה ש"מ ועדה ווערצוי קיומיה ויהאספו לטוב ענה ולהמתיק קוד
 על מי יתן כתר הפארהם ויקצלו פה אחד את צו רצינו וי"ס תח"י
 שטר הצבות אשר שלחו לו ומאפס מקום אחיבה, רק אליג כאן ונה
 שחסיצ להם "לוח ד' חסדו ואמתו הנוהג עולמו צרחמים גדולים אל
 הנשים ישרים וחמיונים צרכה והאלחם למנהיגי העדה כדת וכהלכה
 קרואי העדה ואלי"י קרו"ט יקירי רוח ראשי עדת יסירין דק"ק
 ווערצוי ד' עליהם יח".

נר חלקים טרם יבנה אור ישראל כאשר אהרה על כבוד עדת ד'
 קמילתכם עיר הגדולה לחלקים ד' יבוננה עליון סלה, ונה יקר
 היא המראה וכמה שמחה חלקים ואנשים דמות עליון עלי תצל מטה
 לצ ונפס וגם בוכנים כצוכים יקו למולח מקולו ודרך כאשר חשירים
 ישמחו צהמלאם אשר להם לעינים אשר ילא ואשר יצא לפניהם אצל
 אחיה, צעלת ד' היהא זאת כי העליונים יגצרו על התחתונים להקרא
 לאור ישראל לשמוי מרומים לנור צבו כל ונכיריו דמעות הורידו כל
 יודעיו ולהנחם מאנו יולאי חלליו, ועתה הנה נקרא נקראתי אחי
 חדל חכמים לאמר לך העם הזה, וסירות הקודש על שבועך לעמוד
 צמקום גדולים אשר מעולם אנשי השם היו סם . . . (מכאן עד
 החתימה חקר) דצרי הכותב צעינים זולגות דמעה וצלצ נכצר וכדכה
 דו"ס וטובם כל הימים, הק' ירמ'י צלאמו"ר הגאון מו"ה צנימין הכ"מ.
והנה צטנת הלזו סנת תיר"א כאשר אציו עודנו צחיים נתקבל
 לק"ק מא"ד כאשר עינך יחזו מומכת צידו הג"ר חיים קופר
 שהשתדל צענין זה וז"ל:
 ג' חכמה תיר"א לפ"ק.

לידי"ג הגאון וכו' מו"ה ירמ'י אצד"ק מוג"ד חשתי ולא התמהמהתי
 להודיעו צטורה טובה אתמוול לעת ערב הי' פה אללי טובי
 קהל מטי"ד אשר היו צצנת צא"ש וקיפרו לי כי צצנת העצר הי'
 אקיפה צדצר הרצנות והוקסם אללם שאם אדוני ב"י יוכל להראות
 ליגיסק מדי קוהלען דייטש אז עיני כל העדה ליקח אותו עטרה
 לראסה, ואף שהם אינם מקפידים ע"ז אולם כן לו הפקידים מעדענר
 צורג ואם יהי' צידם לצטל יעשו צחשאי ואציו אדמו"ר הגאון יח"י
 יקע לויען יוכל לקייע לזה כפי ראות עיני, וד' יודע כי צכל לצצי
 אהצתי

האחזתי את אדוני ויתן ד' וכו' דברי אוחזו צכל לצב.

הק' חיים קופר מפ"צ.

ואולם נמשך הדבר עד הפתלקות אציו הגז"ל ומילא מקומו שמה. ואולם השי' לחיק אהבת הגרמים וכגומלו השי' לו ויסתכל צעדו את הרצונות דיעמערניג וזה לך האות — רצ שלום וצרכה ליכ"ח הגאון וכו' מו"ה ירמ' אצד"ק ווערצוי, אחד"ס אקאר צאמרים כי אין לי פנאי רק יען כי מד' היתה נקיצה שלא אוכל ליסע לצקרו צהיכלו לראותו ולדבר עמו פא"פ, ואי"ה צשצוב הצעל"ט אסע למקום אשר הבין ד' לי למצ"ט, וצאחי לצרך את אדוני ומקור לצבי סד' ישלם לו את כל אשר היטיב עמדי זה כמה שנים ועתה, ויעלה מעלה מעלה וראו כל ע"ה כי סס ד' נקרא עליה, רק זאת אצקס יען אשר שומעתי שהדר"ג יחלק ספרי אציו אדמו"ר הכי"ו ז"ל כא' ימחול לשלוח לי ג"כ ואחי אמן צלצ סלס מחירו ואלף תודות צעד זה, גם אודיע צצפ"צ דרשתי צציהכ"י הגדולה ת"מ צעציר כבוד וחיווק תוה"ק וצ"ה מלאתי חן צעיני אלקים ואדם, דבר אוחצו לללח הק' חיים קופר מפ"צ.

ואמר לי הגאון ר' יצחק ווייס מווערצוי כי כאשר צא לשכון כבוד שמה רצינו ה" סס איש זקן אי' וסמו ר' אל"ה הערלאג והי' לו מולה צמוך ציתו וירלה לילך על קצר איש אלקים השעי"ה שנקסלק אז וכאשר הלך צדרך דואג ונאנח צא לקראתו תמונת השעי"ה צצואו, וצעצור היותו איש זקן ועודנו צגצורתו לא יחת מפני כל, וישאל מה רצינו עוסק כאן ויען, "צאחי לקמוך את צני ר' ירמ' סיה" אצ"ד ומו"ל פה" | — וספירח מילתא לה"ג פה דצרי ידיו הגאון ר' יודא אקאד לרגל התעלותו על כסא אציו צזה"ל: "עש"ק פ' צריהי שלום לפ"ק קעמניטץ שלמא רצא מאלקא רצא לגצרא רצא ויראה צנחמה צעיר ד' שמה כי יד"י הגאון המפ" צנש"ק חכם השלם לדיק כציר מו"ה ירמ' אצד"ק ווערצוי ומו"פ לאיהעל, אחד"ס עתה צאחי לצרכו צצרכת מו"פ יעלה עוצא עוצא ילמח למח לדיק צן לדיק ירוס וכשא וגצוה מאוד יסומח לדיק כתמר יפרח וכארו צלצנון יסגה צעזה"י המתנשא לכל לראש להפיץ לדקתו לרצתי עם ד' ויקוים צו ותגזור אומר ויקס לך וע"ד נגה אור וכות אציו מרנא ורצנא הגאון זלוק"ל יהי' לו לעזר ויגן גם עלינו ע"פ, ומדי דצרי צו צכצודו אודיע לפרו"מ ואגלה את אצו מלערי פה מאז וגם ניתוסף כעה מחני דמלערי צצן צכל מילי ד' צרחמוי ירוח לי ואין מפרסין למחם כוונ"ה, והכת שומעתי קול המון עם ד' מעצירים ומקצי כי רוצ אגסי קהילתו צווערצוי דעתם להשיצני צראש לאחר סיקע מוהם הדרגני" אשאל כא את פה קדשו אס כה יכנינו מה דעתו אומרת עלה עוצה האלך ואעלה שמה אס זה ריוח והללה לפנינו צב"ע, ותסועה צרוז יועץ כתיב, גם שומעתי קול ומצער עוז אלי מקרוצים ומרחוקים גם משמיי דפרו"מ כי ד' המתנשא לכל לראש יקימני על צעוצי" סד"ה מקום תורת ויראה

ויראה וד"ח מי יתן והי' כן י"ר מצעל הרלון ז"ה, ואם יש לאל ידו
יעשה נח בלדקתו ומכמתו צעצילי חולי רלון ד' שאעשה השתדלות זה
ולצי חוננו לי כן דצרי פרו"נו לטובתי עשו פרי, וצעל הגמולות יסלם
סבמ"ה, מהר ד' ויחיס לטובתיו וטוב צעיניו יעשה, יד"י ווארצו
המלכה לתשובתו חרומה דס"ה, הק' יודא חסאד.

עבודת פור"י מצד רצונו צדקה הרצונית דליהעל צפרע ולכל צ"י

בכלל כרועה עדרו ירעה וקדם לכל מפעליו הי' לרומם
קרן התורה ולהרצות גבולו צהלמידים, יסיצתו היתה מפורקמת צכל
הפולות הגולה ויתאספו אליו כל יראי וחרד המלאים לדבר ד' ויסקס
לר"י מומעיני חכמתו, אהבתו לתלמידיו היתה כאהבת אבות לצנים
ומגן הוא לכל החוסים צלינו לחמוך אומם ולקעדם, ולמרות פרנקתו
המולומת הי' ציתו לרומם לכל הדופקים על פתחו ובאיש כן גצירתו
הרצונית שהיתה צנהא דמור"ן, כבוד התורה הי' יקר צעיניו עד למאד
ויקופר שצממח התורה עשה קעודה צציתו ואוציז את הת"ח וגם
את המלמדים שהיו ת"ח צראש הקרואים ואח"כ את הקלינים ויתר
העדה, וידוע שהגרד"ל ז"ל הי' זמן רב צירושלים ע"י השתדלותו שהי'
נשיא ומנהיג ובאשר צא צחזרה והי' מחוסר לחם ר"ל השתדל אלל
מחמתו הגציר ר' צללאל גראס מנאקאי לתמכו ואחזיקו צציתו ימים
רצו, ואח"כ תוקצו למור"ל צה"הצל עד אשר פעל אלל חנשי טרעצו
שאזו אשר צגליל שלו לקצל אותו לרצ, ויש הח"י הרצה ומכתצים ממנו
כורע צצרוך ומודה לשעצרה, ומנעס מקר נפשו עצור טוצת ת"ח, ואלה
הדברים אש כ' לק"ק אורשע צעצור הג"ר יונה לצי צערנפעלד שהי'
הלמיד אציו הג"ל, "צנזה" ד' נח תר"צ לפ"ק ווערצו החיה"ק וכ"ע
למנהיגי העדה כו"ט דק"ק אורשע יהי ד' עמם ובצודו חופף עליהם
סלה, הנה אין נודרכי לבתוב ולעורר את חנשי הקהילות כי יסומו
עניהם על ח"ח זה או ע"ז כי אחשו צצכל ק"ק אשר יקצלו עליהם
רצ ומורה אש לא ידעו אותו ידרשו אחריו אלל זקני הדור ואלי"ל,
אכן כעת אלל מגדרי עציר כי שומעתי שהי' אללכם הרצ חסרי"ק
השנין המושלח תחכם השלם ירא ד' מרצים מור"ה יונה לצי כ"י ומחוסצי
פרייטעמטל ואיש הזה חנכי מכירו מילדותו וידעתי כמה אהמו"ר
הג"ל הי' מחצצו ורלה להקמיתו, למען לא תחצצו עצור כי תהנו
ונקלם ויש לו יד וקס צהרצה עניני חכמה פן חלילה פונה ציראתו
ע"כ אמרתי להגיד לאיש הזה יסרו ותומחו כי הוא מור"מ צהורה
ויראה וצמע"ט וצנ"ק באשר תקצלו אותו לרצ תמלחו צו כל מצוקשכס
נאה דורש ונאה מקיים ותצרכו אותי צגללו א"ד הכותצ לכצוד
תוה"ק ולומדי" חדא כרעא אגודא ללכת למקום אשר הראני ד' ק"ק
ליהעל הדש"ת הק' ירמי' צללחמו"ר הגאון מור"ה צנימין ז"ל, — הרצ
הכיל הי' אח"כ רצ צדעצרעלין ויש אחי ומכתצ מומנו צוממור לתורה,
ובמ"כ עדת קראלי פנה אליו אש יקצלו עליהם את הג"ר מאיר
פערליק, וכן קהל סיקס כאשר פנה הודו משס הג"ר הלל ל"ס התייעלו

עמו אם לקבל את הגר"ש עכ"פ, וכמ"כ קהילות אחדות כי בשמן תירק שמו נודף למרחקים והוא בגודל אהבתו לת"ח החזיק אותם והיטיב עמם ככל עוז.

נשיאתו

נהג צרמים לא נשא פני איש כסוע כדל על כולם היו עיניו לפיות כי יתחלכו צמישרים והליל עשוק מיד עשקו ונפשות אציונים יושעי, ומלכד טויות אשר העיז לכל קיאל ומצקש עזרהו אין חקר לחכמת חלקים אשר צקצכו, וא"ל אחז"ל שפ"א צא חיליו הרצ מהעלמיץ וציקס מומי כחצ מליטה להגאצד"ק פ"צ להודיע טוובו ומנהגו צמקוס שאין מכירין איהו ורצינו צחצחו זאת לפוגם צכצוד רצ וגדול ליתן מליטה צידו כמו סכחנים למאן דהוא, ומאן למלא מציקשו כי לא יאה לרצ להתהדר עם מכהצ מליטה כאחד חנערים, והילך להרצ אח"א וחצני ל"וע לצ, ואולם תומ"י שהלך נשם הרצ לקח קסת חסופר צידו וכ' לידידו הגאון מפ"צ שחם יצא חללו הרצ הזה יקצצו וצמקוס נדיצים ישיצו כי הוא ת"ח גדול, וצצואו לפ"צ כיצדו הגאון מאור וישלח להגדו חיה צמורים לכבודו ויתחלל מאור ע"ז כי ה"י לעיר לימים ול"ה מפירקס ואח"כ נוכח לדעת כי רצינו כחצ מליטה צעצונו לגדלו ולנשאו רק אז ידע כי לדיק היא וחסיד צכל מעסיה וזש"כ הג' כ"ס צע"ז צימי חכוכה נזכה לעלות לארץ נכוחה. וכי יד"כ הג' וכי בקסית מו"ה ירמ"י אצד"ק איהעלי, הנני מודיע לפרומ"י כי מעת שצא הרצ דהעלמיץ לכאן גיסו של תלמיד ר' צער נענתי ראשי לחכנים א"ע צדודי סצינו לצין אשתי וכ' ל"כ הגאצד"ק לעהלים צאשר נודע לנו כעת שהוא קם וגם הרצ הכ"ל הלך סמה ואחר העירח של י"כ הג' הכ"ל צא אהו עמו לכאן, עד שחצאנו הדצר אל עמק השוה סיותן לו קס מנאות זה"כ אחר אשר יגרש אשתו צג"פ כדמו"י והוא נוסע והילך עמם עד מקום משכן כצודו ושם יהיו הגירושין והולאות הדרך יתני לו, וצאופן שלא תתלה לקבל מומנו גט או עיכוב אחר מלרס יותן לו שסים זהוצים וקך הכ"ל השלישו צידי גם חושלם כי זהוצים על הולאות צחצירתו לכאן, גם הותנה שקודם סיפטר אשתו צג"פ יה"י המעות ה' מנאות וכ' זהוצים מונחים ציד פרומ"י כ"י ואח"כ ימחול לשלחם לידי ע"י דילשאנץ, והנני מחלה פני הדר"ג שיעמוד לימנו של ר' צער ככל האפשרי כי אכחנו לא נדע מה נעשה כ"א עפ"י עדות צכצז מקוים ומ"כ הג' מקור"ד ועפ"י אומדנת הרצ מהעלמיץ סירדה האשה מעיה ואם צחכמהו וידיעתו ש"ס לה יותר ימחול להול"ה עוד מה שאפשר ועל תומתו ולדקתו אנו קומכים ועל הצנחעו הוא הולך לפרומ"י שיעמוד לימנו ושכנת"ה כ"ד אה"כ דוש"ת הק' אצרהם שמואל צנימין צהגרומ"ס ז"ל.

מיד כאשר צא לכהן פאר צחיעל יא שמוצו צכל אחריות לא' מגדולי הדור וקהילות גדולות קראוהו אחר כציד גם ק"ק טאפאלטשין ונ"ס נתנו צו עיניהם אצל הוא לא נשא פניו אליהם ולצו לא כן ידמה לו ל"ה חקר כתר רצנות דמדינת מעהרין אחרות מארץ

ווארן מידה כי ידע קמאצס המוקרי ידה אחורנית ע"כ פנה אליהם
עורק, ועד ע"ז המכתב הכיכאי "יום ה' ל"ו למצ"י תר"ג וייען שלום
אקרא לידדי ושארירי הרב הגאון המפורסם זנ"ק ל"ס"ע בקס"ת
מורה ירמ" לעוו כ"י אחד"ש היות שראש"י עדה הקדושה ניקאלסבורג
אשר צמעהרין המדינה צקסוני לתור לפניהם איש הצנינים אשר הגון
וראוי ליקצ כקאות למקפט לתת משרת כתר הרצנית המדינה על
ראשו, אשאל את ידידי מעב"ת באשר נאכירו חני טיבו ומיחותי כי
הוא ראוי והגון לכקא המיראה דקס להנהיג צחכמתו הגדולה כיד ד'
העוצה עליה, אם רלון ידידי לקצל עליו משרת הרצנית ההוא, כי
האנשים האלה שלימים עם ד' ותורתו טובים ואפסותים רוצם ככולם
יראי ד' ומוצאי שמו, רולים צקיום האורה ומלית' וצמינוך ילדי צנ"י
צדרכי ד' וצנימוס ישראל, וצכן יתן לקהילתו הנכבדה אשר הוא שוכן
בעת צחוכה זמן קלוצ, ישמע לעלתי עלת איהצ נאמן וה"י זזה שלום
וכי"ע כנפשו היקרה דצרי ידידו שארו מכצדו ומוקירו דו"ס וס"ת כה"י
הק' אלעזר הלוי איש הורוויץ.

והנה קה"י רצינו שלם צכל מיני חכמות וידיעות וצקס חכם הכולל
יכונה עכ"ז ה"י שונא חדשות מאוד ולא הכיה מנימוסי ישראל
אף כל שהוא ועמד מנגד לכל תביעה חדשה אשר התחילה להתנוץ
וירדוף ויחדוף אותם כידוע מה שאירע פ"א צקעודת סיום משה
קמחה וצקון ליהודים והיו קס גם מאלו הפוקחים על שתי הקעפיים
ומודים צמקלת אשר אח"כ נתפרדה החצילה ואלה למרפות ולדיראון
וה"י קס איש אריץ ופוקר וצמו קעען וידע מעט מקרא וצפרט צמקומות
אשר דרך לנטות ימין וצמואל תלה עלמו צאילן גדול, וצחוך המשה
קטוב לצס ציין עמד, "הצועלי" נגד המקוצים ושאל צלצ מלא שחוק
וקלות ראש אמרו נא אדוני מה ה"י קס קוק פרעה? ויחזה באוי"א
דעתו זה צכה וזה צכה עד קנעתר גם רצינו להשיצו אם ללינים
הוא ילין ויאמר הן איני לא ידעתי מה קמו רק זאת אדע צצירור
סנאה היתה, וצ"א "זויפעל ווייט איך דאס קעען וואר עק" ופני
האי"ס חפוי.

פ"א עקו קליני העיר צאנקעט והיו קס גם מההולכי קדימה אשר
ישצו קס צקלות ראש צלי כיקוי, ופתאום באשר צא החדרה
עמדו כולם מכתאותם וחיס וואר כיקו את ראשם צמלנפת, אצל
רצינו הרגים צדצר ויאמר אלמלא ידע הפוסע הזה קטנות העצירה
קל גילוי הראש לא ה"י יוסצ כן וד"ל — גם ה"י מקורצ צחלר המלך
וגדול קמו אלל קרי העיר ואמר לי הישיש מו"ה יוסק ר"צ תלמיד
רצינו באשר צא הגיר חיים לצי מה"מ לאוונגוואר צא מיד לצקר את
ידידו מלא הוא רצינו כי אהצת נפס אהצתו זל"ז ובאשר נפטר צמונו
ליומו עד מקילת הצרצל ויפגשו צקר העיר הוא האויצערגעשפאלן שה"י
מכיר את רצינו היעצ אצל זה הג' הנ"ל לא הכיר וישאל להעומדים
עליו מי האיש הזה ההולך עם הרב הראשי שלנו, ויאמר לו שהוא

רעו ועמיתו הרצ מאונגוואר, ויאמר כלב מלא רגסי כבוד. דלח זינד לוויי ענגלי. כי מרחימם ה' נורא מאוד — וכאשר ה' המלך המסיד פרחנץ יאזעף צטרעצישאוו אלל גראף אנדראשי והוזמנו שמה גם מנהגי היהודים וצראקס רצינו וה' שם ציפאף איהם יהודים מקאשוי ובחוך השיחים סאל את רצינו ווען ווערדען וויר שוין אויס איין צעכער דארפן טרונקען הערר אנערראצינער? והי' כמעט חויף אייר הויכלייט עמינגען! ויוט צעיניו מאוד, ואח"כ ה' על אוידעכץ אלל הקיכר צצנת וציקס עמנו כתצ ראצינאט ויען אדוני המלך ע"ז חני פקיד ליתן ולא לקבל, וכינדו המלך ציגארע וקיצלו צהשואות חן ותודה ותניחו צביקו ויסאל אותו המלך ולמה לא יעסן אותו ויאמר הציגארע הזה חשוב צעיני כ"כ עד סלא אוכל לעשות דבר זה לעסנת והי' כלל ה', אלל אחינכה צחוך סאר כלי חפלי היקרים והי' לי לזכרון צולם כי הנצייתני מהמלך צזה ויאות לו המלך, הדרת פניו ענתה על גודל חמתו ופי'א עצר צדרך ופני צניו הנחמדים למראה עומדים על ימיו וסמאלו וכולם היו גצוהי הקומה מתנסאים לכל לראש משכמם ומעלה גצוה מכל העב, ויפגשו צשר העיר ויאמר לאנסיו הנה המלך ופני צניו וצלי'א דא געטה דער קאניג מיט זיינע לוויי פרינלע, כי היו פניהם מלאים צו ומפיקים כוגה, ופעם הי' צצייט איש אי' לציע ופרוש מאוהן סאמרו עושין מעשה זמרי ומצקשין סקר כפנחם וצאותו פרק התפללו מנחה וכדרך העולם המחיתי צשומ"ע עד סיפסע הרצ ג' פקיעות, וכרגע הציע וראה סאיש פלוני עדיין עומד על עמודו לא קם ולא זע, ויאמר לצחוריו צלי'א, ער איזט גוט געפארצט עק געהט ציוער אויף ודיל.

גדולה היתה אהבתו אל הגדולים אשר צימיו וכמ"כ להיפוך כאשר נפטר הגיר מנחם איש לוח, כי רחק עמני מנחם ומשיב נפשי, ופי'א עצר צדרך עיר איהעל הגר"מ סיק מחוסט ליום להתלמידיו סילכו לחלוק כבוד להגאון ר' משה צרעזעווע, והי' צתובם גם אלז"ל שהי' אז צחור קטן רך וטוב וכאשר ראה אותו הגז"ל נסקו על ראשו, וכמ"כ לגדולים אחרים ופעם הי' צאיהעל הגר"מ מאיר פערליס שהי' נודע ומפורסם בגאון עוזו ויצקשו מנהיגי הקהילה את רצם לכבד את האורח הנכבד צדרשה לש"ק אלל הוא לא נתן אוחן קשצת לדצריהם, ויתמחו ע"ז והי' זר צעיניהם מעשיו צידעם כמה גדלה צעיניו מלות כיצוד לתיח אלל לא הרהצו עוז צנפסם לשאלו, וציום השצת שעה אחת קודם קרע"ת אונר להגאון מקראלי סיבין לעלמו דרשה כי מתאויס העם לשמוע נועם אמריו, ויקרא להקמם וילו להכריז כי הגאון מקראלי יאמר דרשה צשעת פלוני, אח"כ אונר אל ראשי העדה וכי חשצתם סאני איננו יודע מכבוד התורה עד סתלרכו אתם להגיד לי, אולם חני אמרהי אין זה כבודו סל הגאון מקראלי לומר לו כמה ימים לפני שצת סיבין לעלמו דרשה כמו סאומרים לכל רצ ומגיד סלריך זמן רצ להכנת, כי נעלו וגצוה דרכי הרצ מקראלי ויודו כי

כי אהו ה' ואלו פירשתי זאת ויש אין מועד בפני ת"ח כי איזהו ה"ח זה ששאלין אותו אפילו במסכת כלה ואומר היינו שאומר מיד עלי הכנה לאורייתא כי הנהו מלא וגדיס צכל ודריק.

ורגל ידוע לכל העולם גדול חכמתו ורצ צינהו וגם קונאי נפשו חוקירו אותו צעבור מדות חכסיות רמות אשר זה וצפרט זקני עיר איהעל יודעים את כל מעשה הגדול אשר עשה וכל מלחמותיו אשר לחם וגם היום יזכירו צאימה את זכרה ומעשה אדער צענין הקאנגרעס אשר עמד אז לנס כידוע.

בשנת תרכ"ד קול כחולה סמננו לרה כמזכירה קול תורת ד' תהיפח הסרס כפי" כי צגדו זה רע" רע צנים האוכלים את לאן מרעיתים ויתאספו להפך דת וחוקים ויתפוללו חכדים הריקים ותלא אס ותאכל סמיר וסית ותצער מגדיס ועד קמה ועד כרס זית ותצער צהיכל ד' וחלטה את חרון הצרית יוס אשר גצרו אויצי היהודים לטלוט ואנסי זרוע רעה עתקו. חיל וצאחת יצערו ויכסלו ליקד צית מדרס לרצנים הנקרא סעמינאר, ועל הכלל כולו ילאו לאצד סס וסאירית ולא יזכר סס ישראל עוד, כי חופסה ניתן לנו לחיות כשאר אזרחי הארץ ולהתצולל צין יתר הצמים, וצפרט מעת אשר ילא דער המלכות על היהודים לכונן צתי ספר ולהפקיד עליהם מורים אשכילים ההולכים לפי רוח הזמן ומנוחים צחכמת החינוך, ודמו צנפסס כי המה מונחיגים ועפ"י ילאו ויצאו גם צעניכי הדת וכל דער צנקדושה ומזון סתומעלה מנכה אותם, ולאט-לאט פרקו עול תורת לגמרי מעל לווארס ויעשו להם מקבת ויתתחו לנגלי זהצ אשר עשו ויצחרו להם חדשים מקרוב צאו לא סערוס אצותיהם, הלא כה דצרי הגדולים צזמן האוא, זה זמן זמנים מקרוב צאו חדשים מחצלים, כרמים כרס ה"ל צפרוע פרעות צישראל פרלי ועצרו חוק יודעים רצונם ומכוונים למרוד צו וצוים צמות לעלמן לנתוס ולהרוס ולהחליף ולסכות צחצחית דמות צנין ציהכ"ה צעסיות מגדל וצונין צימה ומחילה צין עזרת נשים לאנשים וצהעמדת החופה וסינוי כסות וס"ל עס אותן נערים הידועים המנוערים, וצשאר מנהגי ציהכ"ו וניגוני התפלה הנוהגים צכל תפולות ישראל מקדס קדמוניות, וכוונתם כראה צעלי רק להתדמות ולהתחצר לשאר נימוסי דהות אה"ע להחליץ ולעקור חלילה דת יהודית, כמו סנראה עין צעין צכ"מ לפני איזה סנים מה היו ועתה איך ירדו עשר מעלות אמורכית, וסלא יעמדו דור אחרון צנים יולדו, ואס כעת אנו מחסים יאמרו פרושים הפירו את הדער וע"כ מחויצים אנהנו לחקוק צעט צרול ועופרת לזכרון לדורות הצאים לגדור ולאקור וגומר וע"כ כאשר נתודע הדער לפני גדולי ישראל את אשר יזמו לעשות סונאיהם ומנדיהם מורא עליה על ראסס כי יגרוס הירוס גדול ומורצן כורא להותיק ומסכת האפיקורסות מעלה מעלה ויתאספו גם המה לפרס עליה צאיהעל סחת דגל רצינו ויאמרו הנה נתחכמה להם פן ירצו עלינו ויהרסו כל קודס לישראל לתל

לחל עולם ויתן ד' בלעם שאין עלה אחרת כ"ח ללכת בכבודם ובעלמם
 רועי ישראל לפני כסא המלוכה של פראנץ יוזעף להעמיד חיליו
 ולצקס ומלפניו על עמם ואלה הם הקדושים שהיו עיני כל ישראל
 נקואותי וכלות אליהם לפעול יסועות בעצורם הג"ר יודא אסאד הג'
 כ"ס הג"ר מנחם א"ס הג"ר אהרן דוד ד"עס הג"ר מאיר פערלס
 הג"ר מנחם כ"ץ פרויסקיטץ ואחרון נכבד רבינו הג"ר ירמ" לעוו זכר
 קדושים לצרכה שצעה רואי פני המלך חמה עמדו לנג ועליהם כל
 צית ישראל נשען, וכאשר צאו לקרית מלך רב וויען שכרו לעלמם
 עגלות מכוזרות לצא עד לפני סער המולך וסנים סנים נקעו צעגלה,
 וקיבל אותם המולך בדברי חן והם צרכו צרכה אחת צקול רס צרוך
 שחלק מכוזרו לצו"ד וכתן ידו לכל אחד מהם ויסוחם עמהם בדברי
 טעם, וכבוד גדול נהכזרו מהמלך ומעצדיו חיוסצים ראשונה כי ראו
 סכינה שריו על פניהם ומראיתן נורא וצכל עיר וויען דצרו מזה
 שראשי הגולה אשר ליחודים צאונגארן צאו לצית המולך וכולם תאצו
 מאוד לראות הדרת קדושתם, והי' נגמר ציניהם שהגאון צעל כתצ
 סופר יצרך את המולך וגם יערוך את צקשתו וידגיש גודל נחילות
 הענין לצטל הסעמינאל, וסלא יכיה אותם המולך חמת סונאי נפסם
 הרואים לעקר ולשרס אחר כל דת ומנהג יודית ואולם מפני חיות
 המלכות נרתע לאחוריו ולא הי' יכול לגמור את דצריה אז עמד
 רבינו אשר כלצ הארי לצו ולא יחת מפני כל והסלים את דצריה,
 דצריהם הקדושים הכו סורס על תלמי לצצ המולך וככמרו רחמיו
 עליהם והסעמינאל נצצת על זמן מה, אח"כ פנה אליהם המולך ויאמר
 אמרו כל לי אדוני הנכבדים מי הוא ואיזה צניכס היותר גדול מכולכם
 כולם כאחד הראו צאלצעם על הג"ר יודא אסאד הזקן מכולם, ויפנת
 אליו המלך צאמרי פיו יאצה כל הרצ מרונא סענדאהעלי לכצדני
 צצרכהו, ענה הגאון ז"ל אם אמנס יודע אנכי כי כל אחד מאלו
 חרצנים גדולים ממני צחורה וצחכמה אצל מלות המולך חוצה עלי
 ולא אשיצנו ריקס ויצרך אותו צאריכת ימים וסנים טוצים על ממלכתו
 הוא וצניו עד עולם ויחד כולם ענו ואמרו אמן, וכאשר נסערו מאהו
 אמר להם צל"א, עס האט מיך זעהר געפרייט זאלכע עהרוירדיגע
 גראקע ראצינערין אין מיינען צורג לו עמפפאנגען, דיעזער עהרענטאג
 זאלל אין מיינער קראניק פערלייכנעט ווערדען, וכאשר צאו צחזרת
 מוויען הצירה וצאו כולם דרך עיר פערעקצורג, תזמינס הגאון צעל
 כ"ס על מנסה לחדים ויאותו כולם למצוקסו ויצאו לציתו ויאכלו וישתו
 עמו וכראוי לאורמים נכבדים כאלו כצדס הכ"ס עד למאוד והוא
 צעלמו עומד ומשנעס לפניהם צקעודה אף קהרע להם שיסנעס אותם
 גאון ולדיק כעיתו אצל כצד ארז"ל כל מה שאוער לך צעה"צ עשה,
 והי' שס קיצון גדול עת"ח סצער פ"צ אשר צאו ליהנות מזיו הדרת
 גדולי ישראל. — אמת מה נהדר הי' המראה הזה!

והנה גדולי ישראל החרדים על מעשי המהפכנים, אשר עשו המיד
 צמחשך

צמחך מעשיהם לערוך מלחמה נגד הדת האמיתית, החילצו צנחן
 תרכ"ז ליקד לשכה צמח, קומרי הדת, צעיר הצירה פנפט אשר העמוד
 על המשמר לראות את אשר יעשה צישראל ולעמוד צפרן נגד אחיהם
 מנדיהם המתנוללים, ועוד טרם התאסף צפקודת הממשלה הועד
 הגדול היא הקאנגרעס להתייען ע"ד הקהילות לעשות זה קדריס
 נמנו וגמרו לערוך מכתב אל סר ההשכלה [צארון עטווא"ס] סיהן
 להס רסיון לה' צ' ועד רצנים מיוחד לשים לפניהם כל ענין חדש
 אשר יאמרו להחליט צוועד המדיני הגדול, ופקודה הוועד המיוחד
 החוץ יהי להציא צמשפט ציקורת עוד טרם יצא לפני האקספיה להחליט
 עליו לשומו לחוק צישראל, ועליהם יהי לצקר צין טוצ לרע אם לא
 יהי הדבר החוץ לצון נגף לאמונה המקורה, כי יראו לנפסם פן
 יפרון הועד הגדול פלרות צחומת הדת צהחליטם חדשות ונלוות
 אשר נגד הדת העה, צלפייטם לפו הרצנים והחרדים אל תשובת סר
 ההשכלה חצל לשוא ה" תחלתם כי תשובתם נשאר מכל אז נפקחו
 עיני הרצנים לראות כי רעה נגד פניהם, וצורך כך לא דבר המלכות
 אל כל פקודי הפלך ומחו מוקם מוסד היהודים שיצחרו היהודים צכל
 מחו ומחו חנשים כלצם לשלחם צחור צחירי צם אל הוועד הגדול
 אשר יהי צעיר הצירה, סעמח המתנוללים גדלה עד מרום והתצרכו
 כלצם כי עהה, יעשו מיקונים צדת כחפץ לצם וזה היום אשר קוו
 חומה זה כמה, ולעומת זה סכנה נקשפת ליהודים אשר הדת והמקורה
 מעומם, וצירח טצת סנת תרכ"ט נקהלו נצחרי היהודים סחי מלות
 ועשרים חים צצית הוועד הגדול אשר צפעקט, ורובם היו מהחולכי
 קדימה ע"י תוך ומרמה אשר עשו חנשי זרוע רמה, והיראים היו פ"ח
 חנשים נחמנים לדי ולהורתו וצראשם הגאון רציו ראש המדצרים
 צכל מוקם והגאון צ' כתב קופר והגאון ר' מנחם ח"י, ע"כ מפלגת
 היראים לא סמחו חלי גיל הזה לחופיע צחקפת הקאנגרעס צידעם
 כי מיעוטים הם, ויפחדו מהתלצותם הגדולה סל הפוקרים וכמעט
 נדמה כי עוד מעט ועמודי הדת הרוס יחרקון וכמעט יקוצו את לצם
 ליחם על כל העמל אשר עמלו עד כה לחזק צדקי צ"י לא כן
 המתנוללים חין קץ לשמחהם המה דמו צנפסם כי הגיע העת סיוכלו
 לפקוע על ראשי עם קודם והמה יסולו הדרך ליהודים אשר ילכו זה
 לפי רוח הזמן, ופתחום חופיע צראש האקספיה סר ההשכלה וצצרים
 נמרלים פתח את האקספיה ויעורר על המטרה הנשגבה אשר לפני
 הוועד ויצקשם לעשות מעשיהם צנחה וצסלות השקט ויעשו קדריס
 ישרים צעניני עצרת חלקים וצחי תספר ויחר עניני הקהילות והכל
 על מקומו יצא צסלום, וציום העמרת נקהלו עוה"פ ויצחרו לראשי
 הוועד סלס חנשים אשר כולם ראשי המתנוללים המה, הם העריכו
 אח"כ מכתב חודה וצרכה אל המלך פראנץ יוזעף לפודות לו על
 חקרו וטרו נגד היהודים הקרים למשמעתה, חצורת המלכות היו ג"כ
 מהמתנוללים, ויקצלם המלך צצצור ואמר להם סעמח מלוד לקצל
 מלכאבי

פלמ"כ הוועד הגדול של היהודים צהנגאריא ומפן הוא מאוד סבבלי
 הוועד יעשו מעשים בשלום ואחדות לתועלת היהודים אשר יכול
 להיות לעזר גם להתפתחות עניני המדינה לכל העומדים תחת שצט
 מלכותה המלכיים שבו מווינא והחלה המולצת, חכמי הוועד אשר על
 פיד צתי קצר וקטרו הלענתם אל הוועד הגדול כי נחון מאוד ליסד
 בית מדרש לרצנים צעיר פעקט להעין ילחי משם רצנים שלמים בכל
 מדרש ולסוף, והנה גדולי הרצנים ההנגדו לזה ויחוס רצניו את דעתו
 צמס כל היראים כי ענין זה נוגע לעיקרי האמונה ולפי פקודת המלך
 חין להוועד להתווכח צעניני האמונה וחשנית כי לא תלמח תועלת
 לישראל מצית כזה ואדרבה יזיק לאמונה כמו שפיננו ראות צפחדוא
 חמקטערדאס וצדעקלוי אשר כולם החמילאו המערה ורצס ככולם
 כופרים צחורת ד' ואין להם חלק צישראל והסכימו ע"ז פ"ח ח"ס,
 חולם האקספה החליטה צרת דיעות כי נחון מאוד ליסד בית כזה.
ואילם רק לחמ"ז פרץ הקער צמחם כח כאשר וקטרו גם חכמי
 וועד הקהילות הלענתם לפני ראשי הוועד וסס נאמר
 צהנאל צמק"א וקפרי יהודים אשר יחפלו להיות לעדה עליהם לצבות
 ציהיני צית הוועד לכל חי וליסד צתי קפר כמשפט כל הארץ, הרצנים
 החרידים הלעו להוסיף עוד המילים האלה "יתנהלו עפ"י חדיכים
 אשר צקרי" המילים האלה היו ללכיים צלרי המהצוללים ורשפי חס
 מריצה החמלטו וישאגו צקול גדול, חין לנו חלק צסלחן ערוך ולא
 כחלה צפסקיו" חצל גם היראים לא נקיגו אחור וירעמו צקול רעש
 גדול, כל יחיד אשר לא עפ"י פו"ע יח"י חינו יהודי" וארכה המלחמה
 צין סתי המפלגות האלה ולצקוף הוולט ג"כ צרוצ דיעות שאין לריך
 לחוסיף כלום, הרצנים החרידים צשמעס החלטה הזאת יולא מפ"י כשיא
 הוועד קמו כולם ומקום סצתם צמרי חף ורצינו הגאון עחיהעל
 קדא צקול חולצ להצת חס צמס כל מפלגת היראים, אחר חליס
 אשר יש צה צמוסצ האנשים החסאים האלה" ובחיש אחד צלצ אחד
 צצצו את חולם המועלה, ויהי כאשר ראו היראים כי עת לעשות לד'
 הוא ויולאו קול קורא ומודעות ויסלחו ספרים צכל המדינה להודיע
 לכל היהודים ונה הגיע אליהם צאשנות המהצוללים, ואח"כ המיעול
 ונגמר ציניהם להתלצ צראסונה לפני סר ההסכלה לצקס ממונו סלא
 יכריח אותם לקבל חקי הקאנגרעס כי חוקי חין סס צעיני כל היהודים
 סחאמנים ויתקרו מחאה ככהצ ונחתם מכל גדולי ישראל, סקר קצלס
 צקצר פנים יפות והצעיחם על הכל סימלא את צקסחם חצל היתל
 צחם וקיים ואשר חוקי הקאנגרעס צאמרו סחמיעוט מחויצ לקבל מה
 סחחליטה סרוצ, וילך לישראל מאוד כי צלו מ"ס עד נפס, חצל עכ"ז
 לא אמרו עוד כואס ויתיעלו כדת מה לעשות ויאמרו לחסלן חוסים
 להגיס ומספסם אל המלך אשר צרוצ חקדו ולדקרו יסמע לעקתם ותי
 גדולי ישראל נצמרו לצוא לפני המלך ואלו הם רצינו הג"ר יעני" לעור
 הגאון כ"ס הג"ר ונחם ח"ס הג"ר מאיר פערלס והג"ר מנחם כ"ץ
 פרויקטין ז"ע.

הגדולים האלה ידעו כי ציני כל ישראל אליהם נשואות הם לנצח
 או לחסד הם יכלו להחזיק בתורת משה גם להלכה
 או ילכה דרך רשעים להקירה מגזירה והרבה מלואת אנשים חרדים
 ליוו אותם עד מקום התמנה ודעוהו רבות נפרלו מעיניהם ולצמ
 מלח הגיוני קודם ויצרכו את גדוליהם שחפץ ד' צידם ילח להטות
 לצ המלך אל בקשתם, וכן ה' הגלונים ההם צאו למרדת כבוד לחזר
 שמלך פנימה וישירו עיניהם על הג' מנחם ח"ט שהוא יחי' לפה
 לפני המלך וחי בעמדם לפני המלך כהכל חרצ ויפער לבו ולצ הרצני'
 אשר עמו ופארי נחלי דמעות פרלו מעיני כולם וצפרט הג' מנחם
 ח"ט צכה צלי מעטיר ותפעם גם רוח המלך למרחם הנפגע האול
 וגם על עפעפיו נראי רסיסי דמעה ויסן אליו המלך באמרי פני זקן
 כפצד מרוע אחת צוכה? ויען חרצ על כי תורתנו הקדושה אשר
 עלי' הורגנו כל ימי גלותינו רולים אחינו המתצוללים למעוץ אותה
 מעמנו ולמים אותה למחלה צארץ וסכנה גדולה מרחפת עלינו כי
 הגדילו עלינו עקצ . . . ונתוך כך נפל כמעט חין אונים לארץ ולא
 יוכל לדבר יורה, המלך הציץ על הזקנים צעין מחלה ומחינה וגם
 נסשו נקשרת למעט הדברים האלה ויצטיח אותם רצנים נכבדים אל
 תראו ואל תחתו | המתצוללים לא יסלקו צכס ה' לא תחי' כזאת
 בארצי חרקות נחונה לכל עם ועם לחיות עפי' אמונתו צחין מכלים
 דבר, וידבר עוד המלך על לצם דברי חן וינחמם ויסלחם צסלוס
 צכצוד גדול, סמיחים וסציעי רלון סצו הרצנים לצתיאם ולצם ככון
 צקוח צד' שלא יתן אותם ציד סוציהם, וכן ה' כי הדבר צל לפני
 לירי הפארלאמענט להתפכח ע"ד הענין שהוא אם יס כח להכריח צני
 האמונה להתנהג כמעץ חיות ומצוללים, ונתוך כך ציקשו החרדים
 התחצרות ראשי הלידים ויטא מדברותיו חיס חכס קוסר מרע [מארין
 יאקאי אשר אסתו היתה יהודי'] וידבר קשות נגד סר התסכלה ויאמר
 שר התסכלה מרע נגד היהודים כי הליה חס המריצה צינחם ואנכי
 ירע ועד כי רבים מצניי החיים באמונתם עפי' מנהג קדומים ועכ"ז
 הנה אנשים חכמים ואוחצים ארץ מולדתם וסומרים פקודי המלך
 וחוקי המדינה צכל תוקף ועז, וגם האנשים אשר עפי' סו"ע מתנהגים
 צני תרבות חנה ויודעים להלוך נגד החיים, ומה כל הרעש אם
 החרידים לא יאצו ליסד צתי קפר ללימודי הדת היהודית הלא צלדק
 יפחדו סיפלו ציד מורים מפכילים באלה הכופרים באמונתם, ונתוך
 כך קס ממוסצו סר וגדול הכי נכצד צכל הפארלאמענט [ושמו פראנץ
 דעאק] וגם הוא סכים לדברים האלה ואמר, לדקו הארטיאדאקס'ס
 צצקשתם כי חין צכחינו חף חין רלונינו לגזול מאנשים ירלי ד'
 סגולתם חיס כל היסר צענינו צדבר סנוגע לאמונתו ורצים מעלירים
 העמחו כף ע"ז ועמדו למנין וסוחלט צרוצ דיצות כי לדקו החרידים
 ורקות נחונה לכל קהל ועדה ולעמוד על נפסם להתפטר מהמתצוללי' וליסד
 קטילה ולקצב רצ' ושוחט כרלונם, סמחה וסקון ליחודים החרידים
 והשמועה

והשמועה עשתה לה כנפים בכל קווי ארץ אונגארן וימים האלה לא
 יעצרו מחוץ היהודים וזכרם לא יסיף מזרעם, לאחר הימים האלה
 קראו החרדים חסיפה כללית להועץ ע"ד מלך החדש ותיחלץ ליקד
 הסתדרות החרדים אשר מקם יסגיתו על ענינים הנוגעים לחיי
 היהודית והמלך קים ע"ד את משטר ההסתדרות הארצאלאקסית ויהי
 למופת בישראל בראש החסיפה עמדו גדולי הרבנים וראש המדברים
 ה" רבינו כאשר הראה מהמכתבים אשר אליה אותם הנה צענין זה
 וזה ילא ראשונה: צעזע"י ה' בבלו ברכיג לפ"ק.

לידי"ג הגאון וכו' מו"ה ירמ"י כ"י אצדיק אוחעל.

בבואי לציתי ציוס ג' לעת פרצ ראייתי את מכתבנו הנעים ואין
 כל חדש אשר לא נדברנו פנינו צהייתי בנות קדשו ועכ"פ
 חנני מקיץ מפני הכבוד לדעתי טוב מאוד שלא לגלות הטעם במכתב
 האיסטאנץ מדוע ולמה איננו לפי דתינו כי אנו נוהגים חרצ ציד
 המתנגדים כי כל המעשים לא יקשיקו להם גלל כן לא יכתנו רק
 קזה איננו נכון לפי כימוסי ישראל ודתיים, ואם ישאלונו אח"כ מדוע
 אזי נתחזק עוד יותר מה להקיצ ואמנם לדעתי טוב ה"י שיהועדו
 יחדיו ג' רבנים שישקלו הכל צמאזני שכלם האיד ומה לעסוה, מקום
 הוועד יתי' צמקום כבוד קדשו, ואם יתן עיניו צי חנני לצא צמקום
 מעכ"פ והזמן יצחר פרו"מ והשלישי יתי' הגאון מקעליס או גאון אחר
 ולא יותר כדי שלא יפורסם הדבר וכל יומא ויומא זמני' הוא להגדיל
 חסיפה ג' רבנים צלי איחור כלל כאשר יאמר משל הקדמוני איחור
 הזמן הוא ציטול המצוקס לכן נמחר ונחוס דרכינו צעזע"י איד ידי"ג
 אוחצו צלו"ג הק' מאיר פערילס.

צ"ה יארנווט ה' וירא תדרך לפ"ק.

רצ טוב וקועת נלח וכו' מר ידידי הגאון עה"י פה"ח מו"ה ירמ"י כ"י.

אחד"ש כי רצ הוא אודיעהו כי זה פעמים רבות שציקס ממני

הגה"ל מו"ה הלל ל"ס כ"י שאתודע עמו צהייה מקום

וה"י זה אחר קובות שראינו פנינו צמחוז געמער ועמו ה"י הג"ר חיים

מקפ"ט ולעקו עלי עד מתי נחזה צאצדן דתינו ח"ו ונאים צפענת

מר כיהו רצה, כי אלו התלמידים מא"ס מפילים תורתם ואלו התלמיד"י

אשר יסענו הדורס החדש כולס יסלחו ידם למקור משחת ח"ו לאמר

למה לא נעשה כמעשיהם, ושאלהי אותם ומה לעשות ואם אמנם מ"ס

לי א"א לכתוב כי לא ראייתי צו דצר סיה"י לתיקון ואמנתי דצר א'

אפסר הוא צידינו אם יסכימו רבני ישראל הכסרים ויפרקמו צכרו

אחרי כראה קילקול הקופרים וסומעים ורצנים ע"ב הם מעוררים

ומצקסים את עם ד' שלא יקחו לרצ ולמורה רק כסיפ"י לו קמיתה

עג' גדולים דהיינו פרו"מ הגאון כ"י והגאון מפרעסבורג והגאון ר'

יודא אסאד הלתא צחד קינא דווקא וא' לצדו או תרי צלל הג' לא

מהני וע"ז יעלה צידינו עכ"פ סיה"י מורא על הצמורים ויתמידו צתורה

וגם הצע"צ לא יפנו הזמן לצטלה אך כרוז זה א"א סנול"א רק צמהינות

רוב רבנים הבשירים, ואמרתי להם אם טוב הדבר לפניכם כנזא לצית פרונו ונקרא שמה גם את הגאון מאונגוואר ואז נסכיל לעשות דבר זה והנה צ"ק נח ה" פה הגה"ל ר' יודא אקאד כ"י וספרתי לו הדברים והוטב צעיקו ואמר שגורף גם את הגאון מקצ"ד ויה" הכקא של ד' רגלים, ובתנתי להג' מאונגוואר אם ילנה לנא והשיצ קצבל עת שנקרא אותו יצא, רק כעת פרונו הגנ"י טרוד צנישואי צנו כ"י ע"כ אל"א כעת לנא לשם, והנני קואל אם הדר"ג מקבים שגנא נשם לציתו כחיה קודש ויגציל הזמן, ויסקול הדר"ג הדבר צפלס סכלו הטורוד והלח וכאשר הגזור לו העלה, ימחר להשיצני כי הגה"ל מקיקס וספ"י מלפס על תשובתו וד' ימיהו וישמרהו וישנחהו צזרע קודש סתולים צצית ד' וצנו זה ילכח צצת זוגו כ"ד הדוש"ת מכצדו ומוקיר קדושת תורתו. הק' אהרן דוד צהרצ מהר"א ז"ל ד"יעס.

להגאון הגדול המפור' מוכתר צכתר תורה חכמה ויראה פה" וכו' מר"ה ירמ"י כ"י אצ"ד ור"מ.

אחר"ש הדרגכ"י הגיע לידי מכתב הגיר הלל ל"ש כ"י צו יודיעני כי יתאקפו רבנים גדולים הי"ו צצצוע זו לצית הדר"ג להתיעץ ע"ד החדשות אשר צעוה"ר צרמז נודעו גם לנו ע"י עלי החדשים והג' דקיקס קרא גם לנו שגנא למושב וועד לדיקים וגדולים ואולם אל"א לנו למלא צקשתו לעשית רלון לדיקים הן מחמת קילקול הדרכי כי פה אלכינו כמעט אין יולא ואין צא והן מלד קיצות אחרות ואמנם צכ"ז לצני ונפשינו לוועד רבנים וגדולים הי"ו ככס" קואל לש"ש ונפס כל צ"י אשר רוחו נאמנה עם הש"ה ויהו"ק תהמה ותלפה והכקוף למעשה ידיכם ד' יכוננה עליכם ועלינו ע"כ צאנו להתלל לפני הדר"ג והגאונים כ"י, ויכול להיות שמועד אחד יוהר טוב סלח הה"י אקיפה גדולה והווי' כמוצן אך שעכ"פ יתעוררו ללאת לעזרת ד' צגיבורים כפי אשר יחון ד' הן צעזר והצטחה על העהיד לעשות כל איש מה שצבוחו צעד ד' ותורתו שתתעלה וע"כ יטצ נא צעיק הדר"ג כ"י אם נליעה דעתנו והוא סילכו ה' רבנים גדולי הי"ו עד חלר המלך מונס כי פלגי מים וכו' ולא יסחרו פני שרים הממולעים אך אל הקיר"ה יפגיעו צעד רוב כללות ישראל הדביקים צד' וצתורתו ופה צבל קאמידאטען הקמוכים עיני כצ' ישראל על כהדר"ג ואפ"י הי' לנו שלוחי מלוא אחרים הי' הוא מוקדם מלד גאון תורתו וסדרתו ומלד חכמתו הגדולה וגם מלד זכות אבותיו גאוכי עולם כ"ע ז"ע עאכו"כ שצאמת הדור יתום ממוציא על נקלה שלוחי מלוא לענין כסגצ כזה מצני מדינתנו להועיל לנו, והדר"ג צצינחו יצחר עוד שנים או שלשה משידועים לו ימוכשרים ליקרת הענין וכן דעתנו שגם צקאמידאטען הקמוכים לפעקט ופרעקצורג והגלילות יצחרו עוד איזה גאונים זקנים הי"ו אשר יסחרו פני הקיר"ה — ואודות האישעאנץ כאשר נודע ע"י מכתב להדר"ג כ"י ובעת נוסף ע"ז כי עיקר העלה לצטל העלה היעולה כי ידוע לכל

רב הצומד על האמונה באלות שפיקר לימוד הרב לריך לחיות כדי
 להגיע לצירור הדין ועומק ההלכה ושאר המדעים וחכמות חין מהלך
 כי"כ אך מה שלריך לחוקי הקיר"ה ובתחנה המדינית בכלית צירגער
 ליכען לעצמן ובזמנה"ז כמעט כל רב המהבול עול רבנית עליו יודע
 שלריך לכך וקנית לו המדע הלריכה לו להנחגת הרבנית וע"כ חין
 מהלך לפזר ע"ז כי"כ כסף רב ויותר טוב אחרי שהמלך בחקדו אך
 לטובתו רוצה לפזר הכסף שהלפאנד ואין לנו טובה גדולה יותר
 ממה שיוצאו המעות ההם לריך אותן אנשי חיל אשר לחמו בעת
 במלחמה עבור טובה הכלל פאטערלאנד ונהנו גיוס למכס ובפלו
 ובעשן צעלי מומין ומחוקרי אשר עבור המדינה ומה גם כמה מאות
 ספכו דומם כמים והניחו אלמנות ויתומים, ובכל המדינה מאספים
 כסף נדבות עבורם מה טוב אם בני המדינה יחליטו מומין זה לטובת
 הפאטערלאנד לאנשי המלחמה, ובדבר הזה נשא חן צעלי המלך יר"ה
 ושריו, ואם הרבנים ילכו גם בשליחות הרבה קהילות יש מקום לדברים
 אלו ואמנם אף אם חין דעת הד"ר כי צירוף הגאונים כי מקבחת
 להכיל עכ"פ את אשר המלאו לטוב חכמי מלדנו להחזיק ציד הד"ר
 בכל אשר יודיענו הד"ר חכמי מוכנים לעשות רצונו להחזיק ציד ר'
 ותורתו, ואם יאצה הד"ר ישלח לנו ניסח פאללמאכט ונשלח לו ח"ה
 כרצונו אך נא הד"ר אל ירף ידיו ח"ו ויחזק לצו הטוב כי אך חיליו
 עינינו לופיות שיהי ר' עמו ויליח ע"ד כבוד שמו, — וע"ד השוהלען
 והסגת הלימוד בכלל כבר הוגד בע"פ ונא בעת צירור יותר הנה
 צ' קליסי היהודים צאונגארן ועוד יותר מנסותיהם בכפרים ומפוזרים
 אשר אי אפשר להם ליסד בתי ספר ואין להם טובה בחיקון ויסקוד
 האנטשאלטען, וע"כ יען שכל יושבי גליל וגליל מסונים צנימוקיהם
 ומדריגת דעתיהם זמ"ז דער צילונגסקראד אונד דיא קולטור שטופע
 אינם קוים אויך זאנטטיגע פעהעלעניסקע, והדרך היותר מוצהר
 ששרי הקאמפידאט פאליטישע צעהערדע האדונים שטולעריכטער אשר
 הם יודעים כימיק ומעמד מקומותיהם כפי מה שהם כ"ז לפי ערכו
 ומעמדו הם יסגיתו על לימוד הנערים בלוחן ענינים הנלרכין לכל
 חים ואיש ועל לימוד האמונה ישגיתו הרבנים למקומותיהם ובמה
 ישמחו מאוד אותן האדונים שטור"ה ה"ל כי יהי לכבוד ויקר מהמלך
 יר"ה וצוה יפה לצבא חליו והמתחדשים יסיון אחור גם אם ח"ו חין
 לעזור צאופן ה"ל עכ"פ החברת להלחם שלא יהי הצית וועד צפעקט,
 ועתה אף המתחדשים מודים שגברי פעקט פרושים מכל מוסר ודרך
 ישרה ואין חידוש במקום גדול צערך המדינה שכל חנוע וכל רעש
 משם הולך ולסס יסוד, ועינינו רואות שגם הכומרים עפ"י רוב מגדלים
 ולומדים במקומות אשר אינם צמחצני המדינה כיא במקום לנוע
 למען לא יסאו עין רוחותם צחמיית קר"ו ומכש"כ לרבנים שיוזק להם
 מאוד אם יגדלו וילמדו צעיר הוצ"ו, ונא הד"ר כי אל לא יסיים
 עין ולצ לשום דבר אך לגדל וחומר הענין ועינינו רואות כי צו

צמר ד' לעמוד צפרן ולחיות נטר כרס ה"ל זכות תורתו הקדושה ומצטיו זכות אבותיו עמודי הדור ז"ע מקייצתו יד' יה" עמו לשמרו ולתמכו צימיו וצעה"י ציניו הראנה צהפר ד' עלתס וצקן התורה ישנח לצו והגל כפסו כי הגדיל לעשות דצרי מוקיריו ומכצדיו דו"ס שדר"ג כ"י הגנ"י הנלוים אליו דצד ד'.

הק' שנהי דיאמאנט. משה פערל. הק' משה גראס.
והנה הגדולים הכ"ל ועוד גדולים אחרים נאספו כפי המדובר צצית רצינו צליחעל וסס חתיעלו חכל כדת מנה לעשות ונמנו וגמורו לצא לפני המלך פנימה לחליע שאלתס צסס כל הרצנים דמדינת אונגארן-וצסס כל היחדות החרדית, וכל הרצנים שלחו אל רצינו כתצ הרשאה למתוס חס שנס חמת מכתצ צקשה אשר יליעו למלך ואל"ג הנה ג' הרשאות מנ"ג גדולים לדוגמא "צעה"י פה ווערפעלעט תדרך רצ שלום וב"ט לידיד ח' ועמו הגאון הגדול המופ"י פ"ה עה"י כקש"ת מו"ה ירמ"י כ"י אצ"ד ור"נו דק"ק ליחעל יע"א — הנני צחסכמה לדעת הרצנים לאקור איקור ע"ד הקעמינאל, ואני תפלה לאל חי שיטלח עזרו מקודש לצלע מעשהו להלחינו צכל אשר יפנה ואשרי לדור שחדר"ג שר"י צתוכה וליון המלוינים צחלכה דת התורה דורש לת. א"ד החותס צכל מוהמי צרכות ומלפס ליצועת ד' צמהרה הק' זאצ וואלף ט"צ מו"פ ווערפעלעט — צעה"י ו' ויקרא תרכ"ד שוב"ט לחגאון הגדול לדיק כציר וכו' כקש"ת מו"ה ירמ"י כ"י אצ"ד ור"נו דק"ק ליחעל. כדרשתי היום מידדי הגה"ל נאונגוואר לשלוח למע"כ הרשאה על הכתצ הצקשה למקיר"ה אודות הסעמינאל והנני נותן למעכ"ת כח ומרשאה צדעת שלימה וצנ"ס שיחחס מעכ"ת לת שמי על הצקשה צתוך שאר החתומים וכל מה שיעשה מעכ"ת צענין זה צלירוף הרצנים כ"י אני מקכים לכל לדדיו צתוקק כאילו חתומי שמי ועסיתי צעלמי. א"ד יידיו הדו"ס לללח הק' אהרן גרינצברג אצ"ד מיאחלאוויטץ — צ"ה פורים תרכ"ד מ' קעטשין שוב"ט מנר יידיי אחו"י הגאון חנויתי ליס"ע כו' כקש"ת מו"ה ירמ"י שליט"א — הנה זה שצעות שתיס שלחו תקהילה דפה פאלמאכט להנגיד ר' קלמן פאפענטייס וגס ציטטע געזוך להשטאטהאלטעריי נגד הראצינאטקוהל הידוע, והיום קצלתי מכתצ מהגאצד"ק אונגוואר שאטלה פאללמאכט למדרגכ"י חתוס צשמי לכן חסתי ולא התוהמתי לשלוח הפאלמאכט למדר"ג ואס לא טוצ הקאנלעפט ימחול א"פ לשלוח לי אויפזאטן אחר ואחתמנו כראוי דצרי יידיו דו"ס הק' דוד טיק מצרעצווע — ואלה דצרי הגיר אחרן דוד דייפס צענין הנ"ל.

צעה"י עשיק פקודי תרכ"ד.
החיה"ש יחדיו יהיו תמים עד אחרית הימים צצית איש לדיק תמים היה מר ידי"נ וחצ"י הרצ הגאון הגדול חכס חרשים וצנון לחשים עה"י פה"ח כקש"ת מו"ה ירמ"י כ"י אצ"ד דק"ק ליחעל.

אחד"ש הוד תוה"ק צל"ק קיצל הדרי"ג מכתב סכ' להגה"ל מו"ה הלל כ"י צהיותי צציתו נאות קודש והנני שולח לידו העתק מכתב בקשה אשר שלחו האקרו"ט להאפקאנלעליי ונסצה זאת ע"י ידידי הנגיד מו"ה שלמה ליב ווייס ראש"ק ומתמו אותה כל הקהל ונחתם צוהם העדה. וא' הנגיד הנ"ל ששלח לידו הטעורה לזמן יראו הקהילות הגס שאנחנו קמוכים לפעקט ומומש כל צני קהילתינו צני צריתם צמסחר צכ"ז לא נסאו להם פנים אך מה לעשות עוד לא ידעתי ד' ירחם, ולדעתי קוצ סיכתצו צסס ישראל מאמינים על ג"ד הנאמרים צפראגראס ראצינאטקסוהל אין אנו רואים ובכל מש"ב צציעסריפט שלנו וכן שלחנו ג"כ פאלנאכט מפה ולא ידעתי אם הזכרתי זה צמכתצי וצל"ס קיים מר ניהו רצה נכחוצ לאקרו"ט דפי"צ ולהני ג' דקיימי צחד קינא ר' קלמן ור' רפאל צט"ה ור' קלמן פפ"ה לחזק לצצם שיעמדו צנפסותם, גס להאדון הרופא ד' ראזענפעלד ומתנו ר' סמואל אצעלעס ואולי גס לר' שלמה ליב הנ"ל לחזק ידיו כי אנו לריכין לחזק ידי הנגידים שאם ילטרך להולאות יה"י לכסק מולא ויטיקר צזה, ור' יעמיעני קול מצטר ליון מלך צקרצה ה"ל, דצרי המוקיר קדושת תורתו או"י

הק' אהרן דוד צהרצ מהרא"א ז"ל דייעס.
צ"ה ה' צחוקותי תרכ"ד.

יעמנג על רוצ שלום כו' ידידי מחותני הגה"ג המפורסם כמ"ה ירמ"י אצדק"ק איהעל.

אחד"ש וס"ת אצוא כסואל להצצני דצר מאת אשר נדצרטו יחד צעת הפרדנו זמ"ז שניען מה לעשות דצצר מלוא רצה אשר התחלנו לעשות כי לא יתהלל חוגר כמפתח וע"ע לא צא לדי אף תמונת אות אחת, הנחלל מלעשות או נעשה עוד וצא"ה אופן נעשה כדי סכלליח דרכינו סילא מנפטינו לאור כי כפי ששמעתי מעכ"ת סלח סלוחים לקצן חתומות ונק"ק סיככינו עם מה סנעשה בצר למה סנעשה עוד, ואני פה לא עשיתי מאומה מנעמים הרצה, ויודיעני מעכ"ת דעתו צזה כדי סנלך צדרך אחד וצזה שלום ממני הדו"ס הק' יע"י צינעט אצ"ד צקאמידאט קאצאלעט.

צעז"י פה ספ"ט תרכ"ד.

סוכ"ט לדיי"כ גאון ישראל וקדושו הרצ רצי ירמ"י אצדק"ק איהעל.

חשתי ולא התמהמהתי לשלוח צ"א הצ' פיסל כ"י לעיר מייסקאלץ וב' להיפ"ש ר' ילחק לאווינגער, ונסצע הזקן ר"י לצ"א שאם

לא ה"י סצת ה"י קורע על הסמועה סל דרסה אשר דרס הזקן ממרח דסס, כי דרסה אשר דרסתי ציוס ה' היו דצרים היולאים מן הלצ ודמועות רצות נספכו, וסלסה קאמיקאר ה"י פס פן יס צספתי אי"ה דצר לעשות מקירה, וסצו לציתם ואמרו אם מייסקאלץ היו שומעים הדרסה היו מחריצים את הקאהרסיהל מיה, וצליל ס"ק עוצו י"ד נגידים את ציהכ"י אחדסה וסלכו להיטת, אז עמד הרצ הזקן ממרח וחרק

וגדף את הרצנים היראים ודרש דישות של דופי ואמר פרעה א' ליעקב כמה ימי שני חי"ך כי פרעה האמין סיר"ש לריד להיות לו פילות ארוכות וצטרו כחוש ומענית ועכסיו ראה זקן אשר אוכל ושותה וזקנו מאורר ושערותיו תלהלים נאה והדר עכ"ל לו כמה ימי שני חי"ך אשר אתה משונה למוטצ והסיד כי מעט ורעים היו ימי חי ע"ע אבל הללתי הוא אשר אחי צקוף מעתה להראות אור חדש להליל העולם הוא נותן צו כח דברים כאלה וכדומה ר"ל מומעסה ש"ל יו"ש נסאר עומאת איש הנ"ל המחרצ ומסחית צ"י וצפה מלא ח"ל הרצני הנ"ל שחמה לא יוכלו עוד לעשות מאומה כי הזקן הנ"ל דורס רצנים על הקאחרטיהל שה"ל מוהר עפ"י הדין גם כ' עצי"ד שאם לא יעמדו רצנים גדולים צראש המה חזודים משני עולמות אבל אם גדולי ישראל יתנו להם מכתצ גלוי אז יספטו גם צערבאית. ואנא הדר"ג יד"כ ויכ"ח יאמין לי שאני לעלמי נא אחוש ואקוה לעשות כל מה שיהי צדי אבל ד' ירחס על שארית ישראל אם לא יעמדו הגדולים צחרס נקס צרית צמוק"כ לגדור גדר, ואם אמנס אני רואה וייק"ו שדרכי לא יתכן צעיניו ח"ו אין אני כועס ע"ז כי לצי הומה כמו באשר אלך צמו אש אשליך נפשי מנגד ואין צי חכמה וצ"ה ליתן מתג ורסן ויאמין לי דדר"ג כי אתם תוכלו לעשות צמכתצ גלוי אחד, אחר שהרצ הנ"ל נתפקר צימי זקנתו אז הכל הולך אחר החיתוס וכל איש אשר יראה ד' נוגע צנצצו יתרחק מצית הנ"ל כמשחר צהי תיפלות העמ"ס ולאקור אוראתו ולצזותו ומי יספוט עם גדולי ישראל כמורכס הלא כל העולם יתנו חזון קשצה לצרריכס, וגם מכתצ הדר"ג כ"י האחרון עשה קידוש ד' פה כי אין לשער כמה יתמהו המוין העם למה ישחקו הרצנים רק שתיס אלה ירעשו ארץ וצטוה"ר חומרים היו שר"י כאיליכ, ואהמול ח"י פה הגה"ל וקיקסא כ"י שהוא עשה כל האפשרי צוצענצירגען נגד המתפרלים והקכמנו יחדיו לעשות אקיפת לתכלית כלל ישראל צמוקס הדינג"י ונערכה שם המספט אשר יש לנו נגד מייסקאלנץ והדרג"י אמר להרצני מו"ה עקיבא יוסף ש"ס כח צידינו לעשות ויקרא הדר"ג לכל הרצנים, חזן מרצ דגור"ד שומדך ח"ע כעת צפרעדיגער, וצחתי לעורר עוד ע"ד אחד כי שמעתי צמיסקאלנץ כי הפושע מסעגעדין כותצ צעלה שלו אם וכל חונגאלרן לא נחתמו רק ק' רצנים שמשית הוא באשר האמינו עד היום נשמע שרצ רצנים ומכחישים זה כי יש צאנגאלרן כמה מאות רצנים לכן יכתוצ נא הדר"ג להגדולים אשר צמדינה עליונה שהמה יכתצו כאו"א להרצנים הידועים לו שישלחו למק"א דעהס כפי הסכמות הגה"ל ודל"ג, ועוד הפעס אני מעורר את הדר"ג שיכתוצ קורותיס להרצנים הגדולים דקד"ה לעלעס קצ"ד ווערצאף שיתיו צפ"צ להתיעץ וכתתאחד עד"ז, ויאמין לי הדר"ג שכאשר נודעתי שהרצ מוא"ס התחיל לעורר את צני עמינו צדצר הקעמינאר צביתי צמרירות צליל ש"ק ורליתי אם יוקור אדם עלמו ע"ד ד' יתקיים צידו ולצי מוכן ומזומן גם עכסיו למקור

נפסי

נפסי וחיותי עד"ז ולא אחוס על שום דבר, רק יראתי מהרצנים השלוחים כי הם זקנים ומיוחסים שאל"ה להם למשא וכי הדבר דבר יהי להם למותר כי אני לא אשתוק לשום עולה או אם אראה כי לבס לא יצער כי אפחד שיתקוררו צפ"צ ואין אחד סירלה להיות צעל מחלוקה מן מהדרג"כ שכולך צמק"נ והרצ מקולים כי איש תמים היא, ולכן ד' יודע כי אני לריך להציל קרבן גדול ליסע לוויען כי ים לי טעה צנים קמים וזו' צחודש התשיעי צכ"ז אם אוכל לעשות דבר לא אזכור לא צאקה ולא צצנים רק צד' לצדו וע"כ אם הדר"ג צכל לצצו יחפון שאסע לפ"צ ולוויען וליקח אותי צללו וצכנפיו אז הנני צוכית אצי הצדיק ז"ל, ועוד אחת אשאל מהדר"ג הנה נא תיאלתי לדבר כמה דברים על צמחון שאני תלמיד אציו אדמו"ר מאיר הגולה הגה"ק ז"ל לכן אצקש דבר ונא שלל להקפיד עלי כי יאמין לי שאני מתפלל על שלוותי ותללחתו תמיד, כי' המתפלל להשיצ לי על כל מה שאני שואל וכדצרינו אעשה כי דצרינו המה עלי לחוצה, דצרי המחצק ומנסק כפות ידיו ורגליו צאה"ר הק' חיים סופר. צ"ה יום ה' פ' וישלח תרכ"ה לפ"ק.

קוב"ע ליד"נ הגאון הגדול המפור' ליס"ע חו"צ בקש"ת

מוה"ר ירמיי כ"י אצד"ק אוהעל

אתמול הגיעני מכתב מקולים מהגאון דקס כ"י ונקראתי לנאמין ואמר צמכתו סבה נאמר לו מהגאון דפ"צ טעשה מ"ש, ואני לא ידעתי מי ומי יהיו הקרואים, וידיד' הג' דס"פ לא קרא, ועתה נפסי צקחילתי אם הדר"ג יצא שמה אז ל"ל לכהוצ ואם לא צמעותא מנ"י דמר יכתוב לי דעתו דעת תורה מה אומר ומה הדבר ועל מה אחרת כי צענין גדול כזה ירא אני לקמוך על סכלי הדל אוהצו הנאמן.

צעה"י אול"י צ' ויסצ תרכ"ה.

קו"ר לידיד ד' ועמו הגאון הגדול המפור' בקש"ת

מו"ה ירמיי כ"י אצד"ק אוהעל.

אחד"ש הדר"ג קצלתי מכתבו וצאמת גם אני לא ידעתי מה תועלת ים ועכ"ז הייתי נוסע לכבוד ד' ורק כי מוצ גופי לא הניחני וצפרט כי גם על הנהר טה"ס הולך הקרח וקשה לעצור והנה הגאון דק יארמוט מצקס מונני שאעירר את הדר"ג סיכתוצ לו מענה על מה סכ' אליה גם ימחול לכתוב להגאון דק"ק פ"צ לזרז גם אותו על כבה, ואצקש את הדר"ג אם כי אין מה לורך כי צוודאי עושה את אשר ציכלתו עכ"ז לא אמנע מלצקש שאל נא יעמוד מנגד ואת אשר יצוה הדר"ג עלי אם יהי רק ציכולתי אעשה לכבוד ד', ותו"ק וד' יתן הטוב כאל"נ היקרה ונפש ידיו ואוהצו תמשתחוה מרחוק מול כסא כבודו הק' מנחם צלאחמיה מאיר א"ש ז"ל. צעה"י יום א' ויגש תרכ"ה קול"ש. לכבוד ידיד ה' הרצ האי גאון לז"כ וכו' מוה"ר ירמיי אצד"ק אוהעל. אחד"ש

אחד"ש ה' יספות שלומנו ויתצרך מועדון הצרכות צכל מיני השפעות עד צלי די ויזכה לראות צשומחתן של ישראל ומיזוק התורה והנה חודיע להדר"ג שצחיותינו צהתועדות גמורנו חומר לשלוח להדר"ג סימחול ליפע לע"מ וויען היותו מעכ"ת הגאון כ"י גצר בגוצרין ודצר ד' חמת צפיו וגם מקורצ למלכות לעמוד צפרץ, והנה קצלת' מכתב הדר"ג מעכ"כ להח"ג מסיקס ופס נאמר ששוא"ת צדיק, והנה מה דאפשר לתקוני מתקנינו, יען הגאון מפ"צ כ' אלי שאנחנו נעשה צגופנו מאורינו ואמת כי סכנה הוא ואני מודה זאת להדרגת"י אלל מ"מ מה דאפשר לתקוני נעשה ואם חנו נחשה כעת מי יודע מה יולד יום עכ"כ אני מצקס מומעכ"ת סימחול וישנס מהניו לווען וד' יה" צעזרו כי מלמד הנהו מנעוריו צמלחמת ד' וצפרט ענין גדול כזה, וצחולי יס צקירה עוצה, ימחול להודיעני את כל ונוכחת ונסמח כשומחת התורה, גם זאת גמורנו חומר שמה טוב סיה" חתימת מזה רצנים ולשאלו מהקיר"ה שלימוד תוה"ק לא יקושר עם השוללען שיוכל כ"א לזכור ללמד והא לחודא כי צלימוד זאת הפוג תורה ח"ו ונאסוק החתימות ואם יפע הדר"ג לווען נמקור לו החתימות ואם ירלה הדר"ג סיקעו עמו עוד חיה רצנים ימחול לכתוב ואח"כ סיה" ימחול להודיעני הכל, ואחרתס מעין הפתיחה צצרכה מרובה דורס שלומנו צאהנה רצה ושלומה, שמואל שומעלקא הק'.

צעזה"י ד' וירא תרכ"ו לפ"ק.
אכפול שלום למלך רצנן ה"ה ידי"כ וינכ"ח הרצ הגה"ג חמפיו צסס וכו' הרצ רצי ירמ"א חצד"ק אהעל.

אנה חדוני כ"י אצוח היום לדצר. לפניו ואתו הקליחה אם אחטא צלשוני כי חס לצי צקרצי ולא אובל עוד ליתן מתג ורסן לפי הגם שיתקיס היום קללת ישעי' ירתצו הנער צזקן ונקלה צנכצה, צקוכות קצלת' מכתב מהרצ דא"ס אשר הדפיס צלייטונג שיו"ס יעשו שוהלען לרצנים וללורך הלעהלער כי כצר פסק התורה רק יס עוד ישיצה אחת צחונגארן ואשר הוא הלום ומחדש ישיצה צא"ס וד' יודע כי ל"ה לי שומחת יר"ט מלצד גדול חליפות שלו שחרים יסיצתו שכולס רעים וחטאים לדי' וכיחש ציסיצת הדרגת"י וציסיצת הרצ מקראלי וחוסט חונגואר ופעליס יסיצות גדולות מלצד יסיצות קטנות אשר לרוב, והוא מחרק ונערכות ישראל וחרים קרן הלעהרער להיות כל הרצנים צמדניה מכהן ולהלחה רק משהל הכ"ל ומאין יגדל תורה ומאין יצא הוראה, הלל הוא הירס התורה, ואיזה למדן יוכל עוד לעמוד נגד הרצ אם לא יפקוק כחוגן הלל הוא למד צשוהל הכ"ל ואם יחיו סם חנשים אשר חנים יודעים דרך הלימוד אזי כל הרצנים לא ידעו לורתח דכמעתא כראוי הלל חרז"ל חין אדם לוונד תורה חלל צמקוס סלצו חפץ וממי סלצו חפץ ומכה שוהל הכ"ל יהיו מוכרח"י ללמוד סם ומי יודע מי יצא אחריו לעורה שמה ועד כמה סנים יהיו לריכים ליסצ סם צלי נשים ומי יסגיה וגם כי כעת מי סה"י קוחר ולא חלליח נעשה

רצ וגדול צישראל ועי"ז גם צהיותו קוחר ה" לומר ומחוך שלא לשמה זא לשמה אצל אס יודע שלא יללם עוד יה" התורה מוכחת צקן זויות וצרוז השנים יה" הלימוד קס קילור שו"ע אלק פעמים יחרצ כל נדינה רק לא יה" חוק שלא יה" החמס קס למטה רשע צחק וכימוס הסוהל הלל כל ישראל חטאו צע"ז וד' מלות נביאי הצעל וה" נסחר אל" לצדו אשר הקיץ ישראל לד' גזירה א' וון השמים יסנה הדבר אצל לעשות ליראים שיהלען אז אין רפואה לצ" ע"ע ויחרים גם נדינה פוילען.

ומ"ש הרצ הנ"ל המלוצס צמעיל היראה קעושה זאת להפר עלת הפוסעים המצקשים השוהלפאנד לתכלית זה הוא רק להטעות צנ"י כי למה לו להציא רא"י שהיו שיהלען צימי התנאים ולמה לו לחרף את צנ"י צכלל, והבי אין להתקן הדברים צאופן סיה" תמיד צכל סנה קיצון מגאונים מפורסמים ומ"י שינוקה קס שראוי להיות רצ הוא לצד יקוצל צמדינה או תקנה אחרת, ומה לו להרים הלהרעיר מחריצי התורה ויראה ולמה שותה להיות לעהרער אללו צני שלשים ויותר צלי נסים, אני מכיר הנ"ל רצות צשנים ולעקהי שהוא יחריצ אונגארן ולא קמעו אל" ועכשיו יצינו ולא יוכלו להושיע כי העידו עליו צדפוס שהוא גו"ל.

ועתה אדוני הדר"ג ד' יודע לערי כי איש הנ"ל מתעה כל צנ"י ולמה הדר"ג יושב וסיתק הלל עיני כל צ"י עליו מי כמוהו צתורה וצחכמה ויחוס וגדולה למה יושב אדוני צדד וידוס הלל הגציה ד' אותו צראש קצטי ישראל ומ"י יודע אס לא לעת כזאת הכי רק צקהילתו נתן ד' לי כח וגצורה כי הוא רק ליתן לו אות ומופת כמחז"ל צדהע"ה קאמר למה הרהר ד' לי להכות את הארי ואת הדוב רק להכות את גלית, הלל אס יפתח פיו רצים יחנו לגדלו וד' יתי' עמו, יאמין לי הדר"ג כי אין מקום ללות כי אני חייב מ' מלות זה"כ לולא כן הייתי צא לפניו לצד פא"פ ולאמר שאס לא אדוני יפתח פיו מי יפתח, כי צדעתי כל הפוסעים לא תחריצו אשר יחרצ האיש הזה ותלווי שנה צא למדינה כי מיוס ציאו נהגדל המורצן, וכאשר הייתי צסיקקא צצרת" עס הרצ דשס שאס יקע לפאטאק יצא לאדוני כ"י והגס שהוא חסיד כעת לריך להרוס החיל והחומה המפריד צינינו, צצרי הנכנע לפניו ומשתחוה להדוס רגליו ידידו מכל לצו המוכח לעלתו הק' חיים קיפר פה קפ"ע.

שיל"ת מוסק תרכד לפ"ק.

כסמוע קיל קיפר יוחק לחי"ע צקסר ידיד ה' וידידי

הרצ הגה"ג המפר" וכו' מוהר"י כ"י.

בשבוע העצר קצלתי מכתב מהגאצד"ק אונגוואר ושס נאמר שהדר"ג כ' לו שישלח גם לי העתק מהגרת שכ' פרו"מ אליו, קמחתי צו ויאשר כחו וחילו להו"ע ואלפי תורות לכ"מ הרומע עצור זה, ומקסמא עיניו הטורים משגיחים צצוא המייקטער לציתו נאזה

נאום קודש לצוות עמו זה דאפשר ע"י עונות וישרים, וזהנתק הכ"ל
מלחמי מה שחנה נפסי כולו ממעדים חזקו ואמלו לדי' וחפץ ד'
צידכם ילליה שלא יעוש ד' את עמו ומח" חיים יתן לפרומ" כ"י חיים
עוצם ארובים ומתוקנים לו ולציתו ולכל"ל כוח"ט לאלהה למי"ט
כאז"ל ונפש ידיו"ש הק' משה סיק מצרעוועו.

בשנת

הרכ"ז נתייחד המצירא שומרי הדת תחת ההנהלה ג' גדולי
ישראל מאושר מהוויניקטער ומערתה סהחרדים יתאחדו
ויתאחדו לצדקה תחת המצירא הלזו הלופה ומצטע על שערית הדת
בכל הדברים המוגעים לחיי היהודית.

ידי

בשנת תרל"ד כאשר הי' רצינו בן ס"ד סנים וחי' בקאנטון
לחליק כבוד לגיבור הגא"ל מו"ה יחזק נתן ליפשיץ שנספער
בשנה הלזו בחדר ועורר עליו קינה וחי' עד למאוד וחי' עת קר וסלב
וכצואו לביתו נחלץ ונפל למשכב והנה אזל כבוד ליהודים כי הגאון
מאיהעל אינו בי לקח אותו חלקים ציוס אי' דמו"מ פסק בכל
רמוציה יאמרו הוי ובכל צתי מדרש קינה וחי' כי שר וגדול נפל
ציראל ויתאספו כל גדולי המדינה לספרו כמו שתראה בהקדמה
פקודת אלעזר וחי' זאת נחמתינו כי הניח אחריו זרבת חיצורים יקרים
צ"ח דברי ירמי' על חרומצ"ס אשר נדפס וייד לאחר פטירתו ועוד
בכהוצים חידושים על סוגיות ומסכתות ופפר אנשי השם אשר הר"ל
אז"ל הה"ג מו"ה צ' וואלף לעוו ז"ל בן זנו של מחנצד זל"ל גם
היח אחריו זרע בדרך כולם יריאי ד' וחושני שמו ואלה הם: אי' זנו
הג"ר אלעזר לעוו שחי' מנחם מקומו באיהעל בתורה ובחכמה נקדושה
וסהרה ונדבר אודותיו גם להלכה — צ' זנו השני הג"ר פנחס זעליג
לעוו אשר מת צדמי ימיו בארקוטעל בשנת תרל"ח, וחי' אללו תורה
וגדולה במקום אחד וגדולי הרבנים משכ"מים לפתחו כי הי' ת"ח
גדול לדיק המים ונפש טובה מאוד גם הוא כי הרבה ח"ת בשנועתא
ואגדתא והם אלל זנו הרבני מו"ה יחיאל לעוו זוי היתה האשה
החשובה מנצ"ה מרת חוה צת ר' ליפמאן הע"ש ע"ה מקיד — צנות
רציו יפרדו לסלסה ראשי"ב אי' האשה החשובה מרת רבקה פיגלעל
אשת הרבני מו"ה יעקב צלוי ע"ה מקאנטאצ (צניו הי' אי' הרבני חר"צ מו"ה
צ' וואלף צלוי מנחם, והרבני מו"ה משה צלוי מקאנטאצ זוי היתה
האשה החשובה מרת הענדל ע"ה והרבני מו"ה אברהם גליד צלוי
חזן הגדול המפורסם חר"צ מו"ה משה פריידיגער זל' (נפטר) צ'
האשה החשובה מרת מילכה אשת הרבני מו"ה משה גראס ע"ה
מאיהעל (צניו הם הרבני חר"צ מו"ה גראס לצי גראס והרבני מו"ה
שמואל יעקב גראס, ומו"ה צ' וואלף גראס) ג' האשה החשובה מרת
סרה אשת הרבני מו"ה יקותיאל ליפשיץ זל' נפטר.

— פ ר ק ר ב י ע י —

בין ארזי הלצנון אדירי התורה צעלי תריסין צונשנה וגמורא אשר
 שנים וזכרם לנו תאות נפש וזכרון תפארת ה' אל"ז הגאולה"ק
 קר התורה נזר ישראל והדרה גאולה"ג ארי שצחצורה כקש"ת ונו"ת
 אלעזר לעזו זי"ע, כולד לאציו הגאון צ' דברי ירמיה' ולאנו הרצנית
 מרת צילא ה' ע"ה צננת תקליט צטאפאלטשיין, ויתחבך על צרכי
 התורה אלל אציו קה"י אז עוקק צתקמר אלל לא נש ונאחלה של
 תורה ואח"כ עלה ונתעלה על מרום ציטצה של וועלת זקינו הג' צעל
 קע"ת צווערצוי אשר אהצו כצנת עינו והפליא דרך לימודו ויכח
 עליו כי עדיו לגאון תפארת ישראל ועיד צטרם ונלאו י"צ שנת היאר
 צתיאר "כבד"י הצ' החצר אלעזר ק"י, וכאשר צא אציו הגז"ל צננת
 תרי"צ לאיהעל ה' היא צן י"ג צמור לעיר לינוס אלל טעמו כטעם
 זקנים מרוץ וסנון מורג מדק צעל פסיות עוור להלפיות ומרחאן
 החילין כהואר צני הנוך יפה עינים ועוז רואי ונראה כגדול צא צננים
 ולא ה' יונים מועטים שה' קס צאיהעל הגה"ק צעל וניחת אשר
 מטענעגער והלך לצקר את פני הגאון"ד וצתוך השימים ה' שם גם
 צנו היניק ומכיס עוצא וגם היא לקח חצל הפנפול וקתר וצנה כאחד
 הגדולים והיטע מאיד צעיני הג' הג"ל וכאשר פנת הנער לדרכו אמר
 הג' האורח לאציו הנער הנה רחיתי צן לאדוני הרצ מואיהעל צמור
 כחנוד למראה התקשר אמו מעדנית עם צתי שהגיעה לפרק צחולה
 ניסאת ואני כותן ג' אלפים זת"כ, אם לא יהי' נגד רליון כ"ו, ויען
 איהו אל"ז הדברי ירמיה' ימוחל לי כ"ו כי הכיו עוד נער רך צננים
 צן י"ג-י"ד ואין עת האסף עוד.

כאשר ה' צן י"ד וט"ו כצר חידש מדעתו חידושים ופלפולים
 וכתצם עלי קפר למזכרת ונוקלתם כדפסן צקוף קפר
 פקודת אלעזר צסם מזכרת אהבה והרואה יראה כי גם אז נעלה
 ונסגז ה' דרך לימודו צקידק וכמה טרם לייסד דברי הרנוצ"ס המוקשים
 ומידושים הם ע"ד הפלפול של הגדולים האומיתים צקולר לשון וצעומק
 המוצן מיעוט מחזיק את המרצה וגם תציצותו הם ע"ד, לימודו ה'י
 צגנו וראשונים צעיון היטע מאור ורגיל ה' על לשוני לומר כי צדיצור
 אחד צרש"י מרומזים כ"כ חילי חילין של הלכות גדולות אשר כתחדשו
 ע"י האחרונים ואיש תצונות ידלנה צלהג הרצה יגיעת צשר יומם
 ולילה הוא ינלא צהן טעם לצנח כמ"ש ומין אפים יולא חנאה ורז"ל
 דרשו הסכת כחתי עלמכם על ד"ת, — צננת י"ט לינו חיו נשא
 אשה היא זו הרצנית מרת ליצא ע"ה צת הרצני הגציר מויה אחרן
 פריעדמאן, — וצננת תרכ"א תיליד את צנו הוא אל"ז הגר צנימין
 זאצ לעזו אשר מת צי"צ קיון סנת תרל"ה על אם הדרך ותיצל לקצרות
 צעיר קלויצנצורג, יהי' זכרו לצרכה, — ואולם אף ששלח צתקמר
 ידו ועלתה לו כי ד' הלליח דרכו לעשות חיל עכ"ז גם את התורה
 לא

לא עזב ולא צגר צאהצתה, לא נתן סינה לעיניו עד ששצע עלמו
 מד"ה הלכות גדולות התלוים בשערה, זה מלא ניפס לנפשו העדינה
 והפך ציטיצתו קל אציו הגז"ל ושלח אליו צמורים מוצמרים ללמוד
 עמם סיעורין תמידין בקדרן כי אמר קצנו ר' אלעזר לומר יוחר
 ערב ממנו, גם למד סיעור גפ"ת עם צעלי צתים יראים וסלימים
 אצל על כל זה סנח ונאור את הרצנית ולא רלה אף לשנוע
 לחיות אצ"ד כרלע לעולם וכאשר כפטר אציו הגאון ז"ל ונצמר היא
 מיד לנולדות מקומו אצל היא לא רלה לקבל המשרה כי ה"י א"ס
 חמוד וגם כי ידע אשר קבל אציו הגז"ל מהס לרוב ואולם נהרי רוב
 גוי"ק אשר היו שם על הלוי הפלירו צו עד צוס כמציאר צחקדות
 פ"א וצפרט הג"ר שמעלקא מסעלי"ס והג"ר אהרן דוד דייטש נפלו על
 לואריו ונסקו לו צדמעות ואחז"ל מרוב חלשתי והתעדרותו נפל כמעט
 אין לוכים לארץ ותמכו לוחו הסנים טווצים ומה אחד ומה והג"ר
 שמעלקא לעק הציאו מיד חמין להרצ דפה ומהר ונתן צפיו ותלורנה
 עיניו ויט סכמו לקצול עול הרצנית, ועודנו צשנת אצלו פקד ד' אותו
 צבן סני ויקרא אותו על שם אציו הגז"ל היא דו"ז הרצני הנופלג
 מורה ירמ" לעוו.

שנים עשר שנה עמד צעודת אצ"ד צאיהעל צכל הקהילה ואח"כ
 קמו צעלי זרוע אשר צקסו לשלוח יד צנחלת ד' אצל הוא
 התאזר כגיבור חיל יריע אף ילריח צערצ סאג "מי לדי" אציו וצוקר
 השכס צצר נגה כאור לרקו ושמים זו שמענו כי נתפרדה הקהילה
 ויקד קהל יראים העומד לנכ עמים, ובימים ההס קצלו אותו לרצ
 אצ"ד צאונגוואר לאחר מות הג"ר חיים לצי מה"מ, וגם צק"ק פעקט
 נצמר אז אצל לא רלה לילך שמה כי רלה לצרצין תורה ציטיצה וא"א
 צעיר גדולה ואעפ"כ הנתינו שנה תמימה אולי יניח לדיק ראשו
 עליהם, וצשעת כסיעתו לאונגוואר צאו לקראתו מחנה רצ מאונגוואר
 וגם רצים אשר ליוו אותו מאיהעל ואז קרא צעלמו "מחנים" כי שתי
 קהילתינו אשר דגלו פרושה עליהם נפגשו.

וזה תסוצתו אשר כתצ לק"ק אונגוואר לאחר שנתנו צו עיניהם
 לבתן אללס פאר: צ"ה איהעל ד' תלוי ו' אדר תרמ"ז.
 שובי"ץ ויסע רצ לכצור האלופים מופלגי התורה והיראה והמדע
 נדיצי וסועי עם קודש ראשים וטווצים דק"ק עיר ואם צישראל
 אונגוואר המפוארה והגליל יע"א ד' יסמרכס קלה.

על

דצתי להסיצ על שאלת מעלתם כ"י מאתי דצר צדור צענין
 הרצנות דקהלחכס הקדושה נחצדתי פעמים ושלס משלוחי
 העדה העומדת לראש ולתפארת הס"י צהצמות חלה השועים כי צלצ
 אחד וצעדה אחת כל צני הקהילה חפלים לתת המשרה על סכמי
 ומסויקתם גדולה צמושצס על ידי יכון הכסא ועטרה על יושנת תחזור
 צרצות הגצול צתלמידים, וכל עם קודש נכוניס לשמוע צקול דצרי,
 והנה צאמונתם יחיה זה הא"ס הגון וראוי לנולדות מקוס גדולים
 הרצנים

הרצנים הגדולים הנפוצים כ"ע היו קס לפנים, וימלאון נחמה על
 אצתם הגדולה באמנם בקטנו ומלאנו צחיר חכמים וחכמי השם.
את זה ראיתי והכרתי כוונת מעלתכם הרלווי, אצל חדעו לפעמים
 יתואר אדם צסס איכנו קס עלמי ואך נקרים פונים גרמו לי
 להקרא לי צסס נכצד על פני הצל וחולות, וכאשר יודע צחר היפצ
 את טבעו ומחורו מקרוב יתוהו עליו ויאמרו הן לא מן השמים הוא
 זה! זה הדבר הכיע לצני להעיר לצ מעלתכם כ"י על ככה כי חכמי
 אך איש ציכוי ולא איש הצנים וכמה אלעזר איכא צקוקא, ואיך
 צכמי ליכך צגדולות ונפלאות רק לחטי אהנהלה לרגל המלאכה
 ומלאכה שמים ועל משעתני לנחת רוח הצריות, והדאגה פן תנוד
 המשענת מלך אהצת האונה העומדת לפעמים נגד רוח הצריות,
 וצעיני האמת אהוב וכל גם הוא תיכסם ומלצי צהצעת השלוחים
 הנכצדים הש"י טצקהלתכם אהצי האמת וסומרי התורה רצים ואותה
 אהם מצקסים.

ורין נודע למעלתכם הש"י קיצת האיחור מלדי לאמר דצר צרור
 כי מוצת הקמילה פה היתה לנגד עיני וצרוך ד' כי עזרני
 עד כה לחזק צדקי קהילתי הש"י למען תוכל עמוד ולהיות לשם
 ולתפארת צישראל גם צלעדי ועתה ידי לא אסורות וחופש ניתן לי
 להתצונן בצר הגדול הזה, וחכמי להציע לכם תודה רצה על הצדוד
 חרצ טעמיתם לי ואכני מוכן לקבל עלי עצדות חרצנות צקהלתכם
 הנפוצה צתנאי אשר התניתי עם השלוחים יקרי הערך ש"י טהצילו
 לי העתקת הפראטאקאלל כי רוח תסיונו לי אס מן השמים י"י
 נגזר עלי לקצול עצדות יתירה ומסא כצידה מוצת למען ד' ותוה"ק
 לטוצת הארטעהדאקסיע דהמדינה, אובל לשאת ולקצול כפי רלוי
 ולהחליף המקום ומעלתכם הש"י תוכלו לשום צי מנעמם, כי לא כצוד
 המדומה ולא צלע כקף יכידו ויכיעו אותי אף מדרך כף רגל אחת,
 אצל רוח הוא צאנוק, עצרו רוצ טנות צתסוקתי להרים צצוד ד' וצצוד
 תוה"ק וכצוד ישראל למה זה אהמול ואחוס על סארית ימי יגזור ד'
 צרחמי אותי לחיים עלי ארץ כל עוד נשמתי צחרצי הנני צלצ וכפס
 לשרת ולעצוד לעצדי ד' לכצוד שמים ולכצוד ישראל דהדש"ת אהכ"פ
 ומצדכם, אלעזר לעוו צהגלון מוה"ר ירמי זללה"ה.

באינוואר הרצין תורה וטהרת לישיבה גדולה, ומדי היותו קס
 היו עיניו פקומות גם על קיק אהעל צל יכצוו
 ארחות דרכם מני הדרך הישר אשר הורם עת היותו שונה ומלודתו
 היתה פרוסה גם עליהם, צני ישיבתו היו מופלגים צתורה ומלדע ורצים
 מוחם נהפדקמו שום עלי אצל למורי דרך לעס ד', אהצתו היתה
 אליהם גדולה ופעמים רצות התקוטעו צעצורים נגד חכמי עליעל אשר
 בקון מוכד צעיניהם כאשר רוחים צחור לומד והוגה צתורת ד' תמנעה,
 וקצות אשר פעל לטוצת הכלל, מידותיו היו תרומית כאשר ראה
 מאציו הגזיל נקי כפס וצר לצצ לא נשא פלי איש וחכמי לצועים לא
 קיצל

קיצל, אהצתו לח"ח צכלל ה"י גדולה מאוד ומקר נפשו צעצורס לחזקיעס
ונוילר ואין לשער רוצי לדקיתיו אשר עשה צסתר לתמוך ידי עניי
ואציוניס כאשר רציס סיפרו לי גם לעוצת עניי ח"י יגע הרצה כי
ה"י נסיל ישראל ותיקן להס הרצה תקנית, גדול ליחידים וסמנו הולך
צכל המדינות אף צעני הסריס ה"י נכצד ומפואר גם צצית המלך
נשנוע קילו ויעטרוהו צזר הפארה אף שחול לא עשה צעצור זה
מחומה, ואף לא עשה חללו שוס רוסס כי ה"י עניו צאמת רק צדרכי
ד' גצה לצו מהנשא צכל לראס הריס ידו וגצר ישראל לצל יצח הפורץ
צכרס ח"ל צית ישראל, וחליגה הנה מכתצ אחד אשר כתצ לידידו
הגאנצק גווי"ד כי נוכתציס כאלה יפילו חור צהיר על תכונת נפשו.
צ"ה חונגוואר ד' כלציס תרנ"ז.

שוב"ט וכו"ט לכצוד ידירי הרצ הגאון המפואר כש"ת
מור"ה נוסה לצי פיהס כ"י חצ"ד צגר ו"ד יע"א.

אחדש"ה לצי חל נערי צנ"י החולכים לדרוש וללמוד לשון וחכמות
חלוניות צצתי הספר גימנאזיס, אף כי צרור צעני סכל
צח"י לא יסובין, כפי הנסיון אין אחד מהס ירא ד' וחפץ צמלוהיו
עכ"ז החק והמחשלה כי יכתצו נערי צנ"י ציוס ש"ק ויו"ט גזירה רעה
הוא, יען נודעתי מכהה מקומות וגס מפס החצות עודס מחזיקיס
צתורת ד' ונקיימים מלות"י ולצס נכצד צקרצס על צניהס כי יחללו
סס ש"ק ויו"ט עכ"ז חניס עומדים צנסיון שלל לשלוח צניהס שמה,
וכצר דרסו רז"ל על "צאשר הוא סס כידוע, והנעריס אף כי סופס
רע למורת דצרי קידש מ"מ צאשר המה נעריס האשמה על חצוהיהס
לא עליהס, והחייצ גדול צאס אפשרי לעזיר להליכס מחילול ש"ק ויו"ט
אי לחות צחתי צדצרי חלה לעוררי כי קרחתו צעלי העת כי האדון
מינקטער טיכא יח"י ציוס 20-21 חודס זה למספרס צגרור"ד טוצ
כי היודיס דסס יערכו עצור זה מכתצ צקשה חליה, ואין רחוק כי
צעת חזאת יח"י עת רלון לשניו וסמנע לדצריהס, וחלפה להסונה צדצר
הזה ואקוה כי דצרי יכנסו כלצצו הטוצ, דצרי הדוס"ת חוהצו ומכצדו
הערוד מאוד, חלעזר לעיו צהגאון מיהר"ר ירמ"י זלנח"ה חצדפ"ה.

ופה חתן מקוס לדצרי דו"ז הג"ר פכחס זעליג לעוו ז"ל
אשר כי לחציו מאור הגולה צעל דצרי ירמ"י זל"ל וחלו דצרי
עש"ק משפטיס הרכ"ד לש"ק.

לחחמור"ר הגאון כ"י.

י"ל הרמצ"ס צפ"ח מועשר הי"ג המוליד מיטין לעוחן עכו"ס הרי
הן דמחי שמה החליפן צחיעין של ע"ה, וצראצ"ד ח"א ואס
מפני הקפק הזה חלל הוי ק"ס, וצכ"ע עעמו לומר דהוי ק"י שמה לא
החליפן וחח"ל החליפן שמה חותו ע"ה עשר ותרס פירותיה, ואני
אומר דמאחר דקימ"ל רוצ ע"ה מעשרין הן ואפ"ה מיישינן להו משמע
דרצנן לחמור צהו למיחש אפי' למיעוטא וה"ה דלחמור צהו למיחש
לס"ס ע"כ.

והנה לעכ"ד מ"ס הכ"מ לייסד הרמז"ס דל"מ כאן ס"ס משום דכלל ס"ס הוי ג"כ רוב מעשרין ואפ"ה חז"ל צתר מיעוטא קצרה כזה הוא רק אם נימא דס"ס מלד רוב דכפק ח' ועשוי פלגא ופלגא ואידך גורס סיהי רוב ע"ז ספיר כ' הכינו דהוי הוכחה דל"מ ס"ס דהוא רוב דהרי כלל זה יס ג"כ רוב מעשרין ואפ"ה ל"מ חבל אם נימא כמ"ס הפנ"י כתובות ד"ט הוצא צענית לאחמור"ז הגז"ל צמ"צ כלל ח' פרט ד' לשיטת הרמז"ס דקד"ח רק מדרבנן לחומרא ח"כ ספק צ' הו"ל קד"ר דקימ"ל קד"ר לקולא, וח"כ עדיין ספיר תקשה הראש"ד דהרי דרוב ל"מ ציה דהוי עכ"פ קלת קד"ח דמיעוט חין מעשרין חבל הבא דהוי ס"ס ח"כ הוי רק קד"ר ולקולא.

אלא דלכאורה ה"י נלע"ד דל"ק קו' הראש"ד דהבא ליה ס"ס משום שאינו יכול להתחבך ספק ח' אם עישר ע"ה פירותיו אם לא הוי הספק נגד חזקה כמ"ס הרשב"א צכ"י ק"ו ציד"ד ע"ז י"ל דזה רק חפ"י נגד חזקה כמ"ס הרשב"א צכ"י ק"ו ציד"ד ע"ז י"ל דזה רק להרשב"א דס"ל כמ"ס צפנ"י צמ"ס כתובות ד"ט דאם ס"ס מלד רוב ל"ל סיהיו שניהם ספק השקול ומס"ה י"ל דמהני ס"ס חבל להרמז"ס י"ל דצעי דיוקא שניהם שקולים ול"מ ס"ס נגד חזקה, אמנם הרי כ' החו"ד ס"ס דאפ"י לשיטת רשב"א דס"ס ונהי" נגד חזקה היינו היבא ע"י ספיקות קותרין לחזקה מלרפינן לכתור כיון דס"ס הוא מטעם רוב דספק ח' משום פלגא ופלגא ואידך גורס סיהי רובא ורובא עדיף מחזקה חבל היבא שספק ח' קותר לחזקה וס' צ' אינו קותר ל"מ כיון דנגד ס' ח' הוי החזקה בוודאי ולא נשאר רק כ' ח' וח"כ הי"נ נגד חזקה ע"כ הוי רק כ' שמה צטר חבל ס' שמה לא החליף ליה נגד חזקה ע"כ וח"כ ל"מ הס"ס, חבל ע"ז י"ל חדא אם נאמר כמ"ס לעיל דכל ס"ס הוי קד"ר ולקולא ח"כ חף דהס' השני אינו קותר לחזקה מהני הס"ס, ועוד דלהרמז"ס דס"ל דחזקה ליה מלד קצרה וודאי ח"כ חף דהס' השני אינו קותר לחזקה ו"מ מהני כמ"ס חאמו"ז הגאון זל"ל צענית הכ"ל כלל ח' ק"ג דאי נימא מלד קצרה חזקה הוא ספק רק חידוש שחדשה תורה י"ל דקוצר כיון דהוא חידוש חין כך צו אלא חידושו וחידושו היא צדדא ספיקא חבל כשיש עוד כ' נשאר על קצרה החילונה שחזקה הוא ספק ולכן חזי לאילטרופי ס' שהיא נגד חזקה לס' צ' סיהי לו דין ס"ס לכתיר החזקה עכ"ל ועדיין קו' הראש"ד צמ"ע.

ועוד הקשה חאמו"ז הג' זל"ל צכ"צ ס"י וז"ל מיהו ק' מהא דכ' רמז"ס פ"ח ממעשר הי"ח המוליך חטיין לעומן עכו"ם הרי הן דמאי שמה החליפין בחטיין כל ע"ה ע"ש הא הוי ס' שמה החליפין ממעשר החלו"י צמ"ס שכימא שעשה מעשה שהחליף ע"כ, חבל לפעכ"ד מיוסד לפנ"ס צפ"ד ס"ס ס"ה צמ"ס מולל מאס דדוקא לענין איקור היבא דאיבא ס"ס שרינן אפ"י לכתחלה משום דמומר ודאי חסרה תורה חבל ס' מומר אינו צלל יבא וכן צכל איקורין ספקו לא חסרה תורה.

תורה חצל לענין קיום מלות אי דרצנן אי דאורייטא שהיא עשה
 כ"כ אין לפטרן משום ק"ס שהרי אפילו חלף ספיקות כיון שיש
 ספק אי מני חלף שהוא חייב א"כ לא קיים העשה וארי חמיוז מוטל
 עליו עכ"ל והנה כתיב תוס' ר"ד צמק' קידושין דכל תרומה ומעשר
 חוץ ממה שאסור לאכלו זלזלה יש ג"כ עליו חיוז המלות ככל שאר
 מ"ע, א"כ לפי"ז מיוסד הרמזים דאם גם הוי ק"ס וגם ק' התלו'
 צמעה דיותר נוטה לומר שלא נעשה א"מ ק' קלת הוי א"כ עדיין
 מחויב לעשר דקמח חל עליו לקיים הוי"ע שבה [וצה יה" מיוסד
 ג"כ קו' הלח"מ ה' ק"ש פ"צ ה"ד שהקשה על הרמזים שם ק' קרא
 ק"ש ק' ליק חוזר ומצרך לפכ"י ולחחר"י ואמאי מצרך כיון שיש לו
 ק' בצרכות שהם מדרצנן ליה לו לצרך ולפנ"ש המולל מאס דאיכא
 דים עליו חזקת חיוז אף דדרצנן ק' לחומרא א"כ איש דהכא הק"ש
 הוי המלות על גופן] דצרי צנו שיתא זלמא דצרי עו"ת פנחם
 תפוצת אציו הגאון ז"ל, ועליג לעיו.

תפוצת אציו הגאון ז"ל, ת' פ' תלות תרכ"ד לפ"ק.
שמחתני אהוני צני כ"י דדרצין הנעימים שמחתני דד"ת הנחמד'
 בן תשחמני ככל עת ועת כי זה חלקי מכל עמלי פה
 על האדונה כי צני הש"י ילמדו צהרת ד' ויחזיקו צמלות' ככל מעווס
 ועמש"כ על הכי"מ פ"א ומעשר עם דצרי הפכ"י דק"ס משום ספיקא
 דרצנן א"כ יש לחלק בין רוצ ע"ה וכו' לק"ס יפה דצרת, וראה
 צפיה"מ להרמזים פ"א מ"א מדמאי סכ' ג"כ מוטעם ק"ס שם ואני
 אחרתי לייסד הסתירה חצל קשה עלי ההשוזה כעת, גם יקשה להצין
 דהרי צק' טומאה צרה"י מלינו להיפוך דהרוב מהני וק"ס לא מהני
 וא"כ ק"ס עדיף מרובא חצל שאני צרוב ע"ה דהוי מוטעם מיעוט
 המלוי כו"ס התוס' צכמ"ד מוטעם זה י"ל ק"ס עדיף, ומ"ס דק' אס
 עישר הוי כגד חזקת טבל עיין צמק' צבורות ד' כ' צד"ה ואצ"ע דל"ס
 חזקת טבל שמה עזיר כר' הוסיפה ע"ס, ונ"ס מוטעם חזקת חיוז
 צמלות כמס"ל צסם התוס' . . . גס ע"י צרס"י גיטין מ"ז ע"צ צד"ה
 מדאורי דצמער לא הוי על גופו ע"ס ע"י צתוס' צ"צ דק . . . צד"ה
 תהוא.

ומה שהקשה לדעת הרמזים צפ"י לכזיר א"כ פ"ל קרא דנגע רק
 צריעותא ותי' צזה קו' התוס', אכ"י צלומדי הוכחתי שהרמזים
 קצרתו ג"כ לקוח מנגע וגם שם ל"ל כמעט משום דא"ל צע"ל להוליל
 מ"ד הספיקות שהם צלי גצול ומה"ט החזקה מל"ע אינו הוכחה רק
 ההכרח מציא לקמוך עלה לפי"ז כשיש מוכיח אחר העדיף קלת ממנה
 לא כאמר להיות כצ' הוכחות זה כגד זה דחזקה כשיש הוכחה אחרת
 לקצרת הרמזים חכ"ל כמי שאינו דמי וזה נדע מנגע דיקשה דהוי
 חזקת טהרה דעד שאמר הכהן שהוא טמא לא חל הטומאה כמ"ס
 צמסנה פ' פרה וא"כ צק' נוקי לחזקת טהרה רק דאיתרעי החזקת
 טהרה וחזקת נגע צלתי איתרע ואף דחזקה דאיתרעי מל"ע מהני
 צכה"ג

צכה"ג מ"ו נגד אחרת שלא איהרע ליה כלים כיון שקר המכריח
לסמוך עלה וסמכ"י על הטוב ומנה, וא"כ קצרת הרמז"ס ומגע ילפינן
ולא ש"יך להקשות כמ"ס, קלרתי מאוד דדבר וסמחתי על שכלך הישר
והטוב והארכת זד' הרמז"ס צכמה ענינים וע"י ציתר ציאו' דדברי
התי"ט צומ' כזיר סס, עמס"ל צנגע חזקה עהרה ל"ש לומר דטומא למפרע
כנראה צפשוט סס למעיין צמסנה צומ' פרה דטומאה רק משעת
אמירת הכהן נכאן ולהצא ע"ס, דברי אצ"ך המעתיב צעדך אוחצך
לנלה, הק' ירנ"י צלל"א הגאון מו"ה צנימן זל"ה.

חסר כ' אל"ז הגה"ק ר' אלעזר לעוו לאחיו העיר הג"מ פנחס זעליג ז"ל
צ' תרונות תרכ"ד לפ"ק.

לאחי חציני מממדי למידי רידיי מו"ה פנחס זעליג כ"י.

אגרתך קצנתי וראיתי מ"ס צקוג"א דסבין שנואלת פגומה, נראה
מדברייך הנחמדים כי אין לך ספרים בראוי לאיש עומד
על נשמת התורה כי אם תראה צמז"ן רשצ"א ריעצ"א ראש יוקף
יש"ס צכלל דצריהם תמלא גם דברך לכו איעבך אחי אהוני יד"נ כ"י
אל תקפון ידך מהם תשתדל צכל כחד להרצות ספרים הנלרכים
לכה"פ ספרי הראשונים ז"ל וקל"ת אחרונים ז"ל אשר מיהם אנו סוהים
ובאשר אחשוב מגמהך לעלות מעלה מידי יום ציומו צתורה וציראה
כתבליה איש הישראלי, ורז"ל הורו אותנו הדרך נכ"ך צה אמו"ר, מכל
מלונדי הסבכלת", ואמרו "מתלמידי" יותר מכולם, ואמרו "וקנה לך חצר"
הראשון חסר אללך מיום הפרדך מזה אממור"ר הגאון כ"י השני חסר
מחתך, כי לפי השערתו עד הנה לא שמעת צקולי לצקס לך תלמידים
להגדיל הורה, ועל השליש' אומר לך קנה לך מיצורים מחוכמים
מגאוניו זל"ל, צקשתי ומאווי נפשי כי תשים על לצך גם כלל השני
אשר ארז"ל ולכה"פ האחרון חציני, ועתה אידיעך מ"ס איני צומ' חולין
דף ט' ואר"י הטבח לריך ציצדוק צסימין אחר שמיטה אר"י אף
אכן נמי הכינא רש"א אם שהה כדי ציקור וכו' לא כדי ציקור חכם,
לא צדק מאי ראצ"א טריפה ואקורה צאכילה, עיין צתיב' שבי' דהוי
מדרצנן ועי"י צרשצ"א קצרתו דהוי רוצא דהל"י צמסנה ע"ס והרמז"ס
פקק דהוי ודאי נצילה וע"י צראש יוקף שהקשה לדידי' קו' הכ"י
דצכל פקק צשמיטה פקק שהה כ' דרכ וכי"צ פקק דהוי כ' נצילה
ובאן ודאי עש"ה.

ולענ"ך לתרץ דתנה דקדקתי למה איחרו צגמ' ספיקא דלא צדק
מאי עד לצקוף צפ"י המתנ"י דאש שהה כדי ציקור דמכ"י
לזה אם הפ"י כדי ציקור הוא ציקור חכם או ציקור סימנין ולענ"ך
דאז צהא הל"י דלכאורה לריכין להצין צאמה למ"ל כיזיל צחר רוצ
סוחטים דשפיר שחטו [צלעדי קצרת הרשצ"א מלד רוצא דהל"י צמסנה
אשר גם ע"ז ל"ע כי עיקרו מצבורות ושם י"ל צענין אחר] ואם מלד
חזקה, איקור דקמוך מיעוטא לחזקה למה יגרע מרוצ מלון א"ש
מומחין, גם שם כ' תרשצ"א דחזקה כמאן דליתא כיון דאיתרע, וגם
כאן

כאן איהרע דנהעסק נשמיטע אסר ע"כ נ"ל לחלק, אס דנין על
 איהר וליקור הצמנה אין לומר דנעמידנה על חזקה איקורה כיון
 דהרוב נחיר והחזקה איהרע דע"כ נעשה מעשה ריעותא, אכן
 אס דנין אס נגמרת המעשה או לא ע"ז ליכא ריעותא כמו הכא
 דדנין אס נשמיטע רוב ע"ז ליכא ריעותא דיש לתלות אריעותא נפחות
 מרובא, ולפי' אומר אני אס נאמר דהשמיטע פחות מרוב צטל לגמרי
 ע"כ דנין אס אקורה או מותרת עכ"ל דמותרת מכא הרוב, וחזקה
 איקור ע"כ איהרע, ואין לסלק אריעותא צולא כליכא, וע"כ א"א או
 איהר או איקור לגמרי אצל אס נאמר דהשמיטע שמיטע מעלי' רק
 דלא נגמרת עדיין צבולה, אין וקלקין אריעותא דאדרבה אמרי'
 דנעשה השמיטע ורק צמקלתא אצל אנו דנין על כולה ע"ז ליכא
 ריעותא ויכנה תלי צום אי אמרי' שהי' צבדי ציקור קימנין ע"כ צב
 סיחט אס נאמר דלריך צדיקה דנין צהיר הצמנה או ציעולו לגמרי
 דאס נחיס שלא שמיט רוצא איא לתקנו דמיד דצדיק נעשה שיעור
 שהי' ותיכי דהלי צציעול השמיטע לגמרי ע"כ ליכא דמלריכין לצדוק
 מלד דנין דלפנו"ש צבה"ג הוי חזקה דאיהרע והרוב נחיר, אכן אס
 נאמר שיעור שהי' כדי צדיקה חכס אס דנין אס שמיט רוב קימנין
 או לא, אין זה ספק ציעול השמיטע דאפשר לו לגמרו גם אחר
 צדיקתו אס יראה דלא שחט רוצא רק ספיקהינו אס נגמרת השמיטע או לא
 אצל מקלת השמיטע כדינה נעשית וצבה"ג לפנו"ש ליכא חזק' דאיהרע וספיר
 מלריכ' מלד דנין צדיק' מטע' קמוך מיעוטא לחזקה, ואז נוכח לומר דצדיעצד
 אס לא צדק פקול כיון דמן דנין לריך לצדקו וא"כ נכון מאלד המסך
 הגמי העצמ לריך סיצדוק צפשיקות הי' ל"ל דחומרא צעלמא הוא
 דהולכין אחר הרוב והציא המסנה דשיעור שהי' כדי ציקור קימנין
 אכן אס כך פי' ע"כ הספק אס פקול השמיטע לגמרי, וצבה"ג הוי
 חזקה דאיהרע ואזלי' צתר רוצא והוי רק חומרא וצודאי צדיעצד כשר
 אצל אחרי שארי' דשיעור שהי' כדי צדיקה חכס איכא אין הספק
 צציעול השמיטע רק אס נגמרת השמיטע דאפשר לגמרה אחרי הצדיקה
 ואין כאן ריעותא והוי מלד דנין מטעם קמוך מיעוט לחזקה וע"ז
 מספקי בגמי' לא צדק מאי והציא אה דר"ה צהמה צמי' נחזקה איקור
 עומדת והוי ודאי איקור כיון דצנידון זה חזקה מעליא איכא, ולפי'
 רצ החילוק צין ספק שחט רוב קימנין או כ' שהה כ' דרכ דס
 הספק אס נעשה שמיטע כשרה או פקולה וצבה"ג ליכא חזקה איקור
 גמור דע"כ איהרע כו"ש מסא"כ הכא דאף לפי הספק השמיטע
 כשרה רק הספק אס נעשה צבולה או צמקלתא ע"ז ליכא ריעותא
 מסי' אפשר דק"ל להרמב"ם דאזלי' צתר חזקה לצדה והוא ודאי
 צבילה ולפי' הקולא הוא המסווי חומרי ומתורן הרמב"ם ז"ל ודוק.
 ואני צום דיש מלפה לקמוע מומך כל קוצ אחיד אוהצך אלפזר לעוו
 צהגלון מוה"ר ירמי' כ"י.

רבינו ה"גצר צגוצרין אחד מגאונים הדור היוהר מלויים לימודו
 ה"י עד להשליח באחד הראשונים, חכמותו ה"י מרונום על
 כל שנה ותהילה ויחבם מכל האדם אשר ע"פ האדמה, לדיק דרכיו
 ותמים צמנשיו תורה ועבודה וגמ"ח הכל היו כלולים אללו כנוס"ב
 אה"ז בהקדמות פ"א טול קורא את הספר צין עינך ונכצדות ידוצר
 צך, עד אשר צא פקודתו ללכת צדרך כל הארץ והנה ארשלים
 ומלוקים אחזו צארון קדשו ונלחו ארשלים את המלוקים, ורצו הגאון
 ז"ל עלה צקערה השמימה צסנת ע"ט לימי חייו ציום "ד כסלי תרע"ח
 צאונגוואר והוצל לקצרות אלל אצותיו הקדושים ז"ל צאיהעל צליות
 עם רצ כחול הים וצחובם גאוני גדולי ישראל, וכל עין דמוע תדמע
 על סר וגדול אשר נפל צישראל, תנלצ"ה.

השמטה מהמכתבים

צעזח"י חוקט ט' ניסן תרצ"ט.

חמות"ס וכ"ט לאהוצי ידידי הרצ הגה"ג המופי כ"י עת"י
 פה"ח וכו' כקס"ת מוה"ר ירמיי אצד"ק איהעל.

מכתב קדשו הגיעני לנכון צצואי מפעקט וצקראי אותו ונלחתי
 את אשר צקסה נפשינו צאגרת אשר כתצתי לפרו"מ מפעקט

שראוי ומחויצ לעורר את כל הרצנים כ"י צצא העת צצא ולהתחנן
 לפני המלך יר"ה ולצחור דעפאטירטען לזח וצקסנו צאגרת ההיא
 אשר צל"ס צא ליד הדרגג"י סיה"י פרו"מ צראש וקוינו ספרו"מ לא
 יאמר נולש לדצרינו ומסתמח כצר עשה האפשריי ועל העצר אנו
 נותנים תודה ותפלה על העתיד ודי ידריכני צדרך האמה לטוב למען
 שמו, והנה בעת צצתי עוד לעורר על הצצרה שומרי הדת סלריכין
 להצביל להעמידה צאופן טוב כי היא לריכה לקיום ואנחנו לריכין לקיומה
 לפע"ד ורצים אינכ רולים צה ולריך לצרר צרצים את המורך ולהנליץ
 צעצורה, ועתה אחזור לדצ"ק צנכתצו צידאי ספתיו צרור מללו סה"י
 טוב אס נעשה מלדנו קדרים הנלרכים וידוע לפרומ"י שגס אבי אמרתי
 אז בן אצל לדעתי זה מועות סנוכל לתקן סהרי עתה סאני רואין
 חיקיהן כיקל יותר לעשות זה לעימת זה כי מועתה אין לנו חלק
 ונחלה עמחם ונוכל לעשות קדרים עפ"י התורה ודעת נועה ואס
 יכתוב הדרגג"י להצצרה שומרי הדת סצומינו כזחת וישלחו אותם לכ"מ
 כ"י לעיין עליהם ולהגיהם זה אפשר לתקן צזמן מועט לדעתי ואבי
 צציותי צפעקט צקסתי ג"כ מוחת הרצ דקעללין סיהח מועד לקדר
 קדרים כפי המורך ובפי הדין ולא אדע אס הכין זאת עכ"פ זה אפשר
 לתקן אצל אס יתנו הקהילות יד ויטו אזנס לדיסטריקט קאמיסערע
 לצחור דיסטריקט רעפרעזענטאכן טוב אין להם תקומה וכלאן לעצח
 יוצלו

יזנלו לזאת צאתי שזצ לצקס ונהדרגני" פישמייע קולו צקודק שלא יתנו
 מוקוס לשמוע לדיסקריקט קאנויסקערע ולהצין לעס צניי הכסירים כי
 צנפסס הם, אלה הדברים אשר תרהצ נפסי לצא לפני כבודו הרמה
 ויהי" ד' עמו עוד ינוצ צסיצה טוזה דסן ורענן וישמח צשומח חמג
 הצא לקראתינו דצרי הדו"ק יידו ואלוהצו.
 הק' משה שיק מנרעזעווע.

פרענומער אנשען

איהעל הגאנצ'ד ר' דוץ קליין, הגראנצ'ד ר' לצי דיק, הרצ שמואל
 ראטה אדזשטע"ק, ר' יוסף גר"פ, ר' ראובן אדזש, ר' מאיר
 שטיינצאל, ר' יוסף צלומ"פ רה"ק, ר' רפאל צערקאוויטש, ר' לצי רוצין,
 ר' זעליג וויינשטאק, ר' יעקב צערגער, ר' יעקב ליפשיטץ, ר' יעקב
 שטערן, ר' מנחם ארטנער, ר' חיים אייזענצערגער צנה"מ, ר' יעקב
 גר"צ, ר' פייזל לאנדא, האחים צערקאוויטש, האחים פריעדמאן, ר'
 אשר גאלדשטיין, ר' משה זד"פ, ר' לצי פאללאק, ר' יוסף ווייס, ר'
 יוסף ראזנצער, ר' יצחק שעהנוואלד, ר' יצחק ליפשיטץ, ר' גרשון
 מאיר פאחמער, ר' פנחס וואלדמאן, ר' מנחם זיידענפעלד, ר' ישראל
 מרדכי זיידענפעלד, ר' עוזר שווייגער, ר' ישראל ניימאן, ר' מאיר ליצ
 ראזנאן, ר' יצחק פריעד, ר' משה צרוך פענדריק, ר' דוץ ראטענשטיין,
 ר' זאצ דוץ קליין, ר' יודא וואללער, ר' לצי וואללער, ר' יצחק
 אפמאן, ר' משה דייטש, ר' חיים לצי שווארטן, ר' מנחם קרויז, ר'
 שמואל שרייבער, ר' שמואל ישראל רוצין, ר' יושע דרייזינגער, ציהמ"ד
 דארטא, ציה"מ כל ר' לוי ריין, ח' ת"ת, ח' צמורים דארט, תפארת
 צמורים, הצ' החתן מרדכי גליק, הצ' יצחק הערשקאוויטש, ר' שמואל
 יעקב גראס נכה"מ, ר' יחיאל לעוו נכה"מ, צנו ר' פנחס זעליג, צנו
 הצ' יצחק ונהתי, ר' שמואל קאמעט, ר' ליציס גרויז, הצ' אצרהס
 דייטש, הצ' שלונה זילבער, הצ' אל"י גוטמאן מראלפערט.

טארצאל ר' אהרן פריעד, נה"מ, ר' שמואל ווייס רה"ק, ר' צנצין
 קרויסקאן, צנו ר' אצרהס אליעזר, ר' ליפא ר"צ שו"צ,
 ר' חיים צרוינסטיין, ר' שמואל צערגער, ר' הערלעק פונגערהוט, הצ'
 החתן מיכל קליין, הצ' שאול יודא פרענקל, הצ' מנחם שטי"צ.

טאקאי הגאנצ'ד, ר' יעקב ענגל, ר' פייזל גראס צנה"מ, ר' דן
 פראנקל, ר' יושיע העשיל דאוידאוויטש.

אלעזר

זכרון

סערענטש ר' נחש וויינשטאק, ר' נחש ליצ ענגל, ר' זלמן קארניטלער, ר' ירנני ר"צ.

מישקאלין ר' אפרים דאווידאוויטש זכ"מ, ר' סמואל צערגער, ר' מאיר זאז ראטה, ר' לצי מעללער, ר' דוב גרוי, ר' שמואל זאז ערכרייך, ר' שלום צרוך צערגער, ר' לצי קליין, ר' פרץ לעפקאוויטש.

קאשיצע ר' אברהם זון מרדכי יודא קג"ל לאווינגער, ר' יצחק וויינצערנער, ר' נחש קליין זכ"מ, ר' אלעזר גליק זכ"מ, ר' אהרן ר' יעני גליק, ר' מרדכי יודא קג"ל לאווינגער זכ"מ, ר' אהרן ר' יחאל נחש וז"ר רפאל, ר' שרגא וויינצערנער, ר' הערצקע שווארץ, ר' אברהם דוב הארשקטין, ר' אברהם צורגער לע"מ, ר' אהרן ר' יחזקאל ע"ה.

מקומות שונות ר' גרשן אברהם קליין קערעסטור אהרן ר' דוב קליין ליסקא, האלמנה גאטליעז סס זכ"מ, האלמנה קליין זכ"מ ליסקא, ר' גרשן אליעזר שטערין פאטאק, ר' נפתלי שווייגער צערלעל, ר' מאיר מאסקאוויטש קאנטאז, זכ"מ דר' מאסקאוויטש רה"ק סס, ר' חיים ווייס צערלעל, ר' אברהם וויינשטאק, ר' יוסף אל"ה הכהן ז"ל זכ"מ מקאראס, ר' אלעזר אהרן יונגרייז זכ"מ, ר' הלפר דטשענגער זכ"מ, ר' יעני פאסמער זכ"מ מאלעסווא.

מסדר האותיות העוסק במלאכת הסודש ה' **אריעזר יצחק** בן מו"ה **בנימין פריעדמאן** נ"י מדפיס, נכד להגאון רבן של כד בני הגדה מו"ה שרמה גאנצפריד זללה"ה בעהמ"ה היצור שלחן ערוך וש"ס. על ידי סיועת אחי ה' יום טוב דיפא נ"י.